

ΔΙΑΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ
ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ
13ης Γενικής Συνέλευσης
της Διακοινοβουλευτικής
Συνέλευσης Ορθοδοξίας

Βενετία, 21-25 Ιουνίου 2006

**ΔΙΑΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ
ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ**

**ΠΡΑΚΤΙΚΑ
13ης Γενικής Συνέλευσης
της Διακοινοβουλευτικής Συνέλευσης Ορθοδοξίας**

Βενετία, 21-25 Ιουνίου 2006

ΔΙΑΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ
ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΚΕΙΜΕΝΩΝ: ΝΑΓΙΑ ΜΗΛΙΟΥ
ΕΚΤΥΠΩΣΗ-ΒΙΒΛΙΟΔΕΣΙΑ: « ALTA GRAFICO A.E.»
ΑΘΗΝΑ 2007

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ

ΑΛΒΑΝΙΑ

κ. PEÇI, Spiro

βουλευτής

κ. SOLIS, Leonard

βουλευτής

ΑΡΜΕΝΙΑ

κ. MINASYAN, Mkrtych, βουλευτής

Μέλος της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της Δ.Σ.Ο.

κ. ZAKARYAN, Stepan

βουλευτής

ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ

κ. KOTSIRAS, Nicholas, βουλευτής

Μέλος της Διεθνούς Γραμματείας της Δ.Σ.Ο.

Πρόεδρος της Επιτροπής Βιοηθικής της Δ.Σ.Ο.

ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

κα SHAKLIYAN, Krastanka

βουλευτής

κ. TZONEV, Yordan

βουλευτής

κα MILENOVA, Elisaveta

Γραμματέας

ΓΕΩΡΓΙΑ

κα GOGORISHVILI, Chatuna

βουλευτής

κα. NAKASHIDZE, Nino, βουλευτής

Μέλος της Επιτροπής Βιοηθικής της Δ.Σ.Ο.

ΕΛΛΑΔΑ

κ. ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ, Στυλιανός –Άγγελος, βουλευτής
Γενικός Γραμματέας της Δ.Σ.Ο.

κ. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ, Νικόλαος, βουλευτής
Αναπληρωτής Γενικός Γραμματέας της Δ.Σ.Ο.

κ. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ, Δημήτριος, βουλευτής
Ταμίας της Δ.Σ.Ο.

Μέλος της Επιτροπής Οικονομικών της Δ.Σ.Ο.

κ. ΔΕΙΚΤΑΚΗΣ, Γεώργιος, βουλευτής
Πρόεδρος της Επιτροπής Κανονισμού της Δ.Σ.Ο.

κα. ΣΧΟΙΝΑΡΑΚΗ-ΗΛΙΑΚΗ, Ευαγγελία, βουλευτής
Μέλος της Επιτροπής Παιδείας της Δ.Σ.Ο.

ΕΣΘΟΝΙΑ

κ. VELMAN, Vladimir, βουλευτής
Μέλος της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της Δ.Σ.Ο.

Η.Π.Α.

κ. GIANNAROS, Demetrios
βουλευτής

κα ΡΑΡΡΑΣ, Maria

Πρόεδρος της Επιτροπής Διεθνούς Πολιτικής της Δ.Σ.Ο.

κ. VRAKAS, Daniel
βουλευτής

ΙΟΡΔΑΝΙΑ

Δρ. QUAWAS, Audeh, βουλευτής
Μέλος της Επιτροπής Παιδείας της Δ.Σ.Ο.

ΚΑΖΑΚΣΤΑΝ

κ. ΚΟΤΟΒΙΧ, Valery, βουλευτής
Μέλος της Επιτροπής Πολιτισμού της Δ.Σ.Ο.

κ. MILIUTIN, Aleksandr
βουλευτής

ΚΥΠΡΟΣ

κ. ΦΥΤΤΗΣ, Σοφοκλής, βουλευτής
Μέλος της Επιτροπής Οικονομικών της Δ.Σ.Ο.

κ. ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ, Ελευθέριος, βουλευτής
κα ΧΑΤΖΗΓΙΑΝΝΗ, Εύη
Γραμματέας

ΛΕΥΚΟΡΩΣΙΑ

κ. ASTARCHENKO, Yurie

βουλευτής

κα OKROUZHNAYA, Svetlana, βουλευτής

Μέλος της Επιτροπής Πολιτισμού της Δ.Σ.Ο.

ΛΕΤΟΝΙΑ

κ. BARTASHEVICHS, Aleksandrs, βουλευτής

Μέλος της Διεθνούς Γραμματείας της Δ.Σ.Ο.

κ. KLEMENTIEV, Andrei

βουλευτής

ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ

κ. OREKHOV, Vladimir

βουλευτής

ΛΙΒΑΝΟΣ

κ. MOUKHEIBER, Ghassan

βουλευτής

κ. TUÉNI, Ghassan

βουλευτής

ΟΥΚΡΑΝΙΑ

κα. SAMOILYK, Katerina, βουλευτής

Μέλος της Διεθνούς Γραμματείας της Δ.Σ.Ο.

κ. TARAN, Victor, βουλευτής

κ. KOLISNYCHENKO, Boris

Γραμματέας

ΟΥΓΚΑΝΤΑ

κ. SSEKIKUBO, Theodore, βουλευτής

Μέλος της Επιτροπής Διεθνούς Πολιτικής της Δ.Σ.Ο.

ΠΑΛΑΙΣΤΙΝΙΑΚΗ ΑΡΧΗ

κ. JARJOU, Emil

βουλευτής

κ. KOKKALI, Fuad

βουλευτής

ΠΟΛΩΝΙΑ

κ. CZYKWIN, Eugeniusz, βουλευτής

Μέλος της Επιτροπής Κανονισμού της Δ.Σ.Ο.

ΡΟΥΜΑΝΙΑ

κ. ANDEA, Petru, βουλευτής

Πρόεδρος της Επιτροπής Κοινωνικών Υποθέσεων της Δ.Σ.Ο.

κ. IGNAT, Miron, βουλευτής

ΡΩΣΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ

κ. ΡΟΡΟΒ, Sergei, βουλευτής

Πρόεδρος της Γενικής Συνέλευσης της Δ.Σ.Ο.

κ. ΡΛΟΚΗΟΤΝΙΟΥΚ, Boris, βουλευτής,

Μέλος της Διεθνούς Γραμματείας της Δ.Σ.Ο.

Πρόεδρος της Επιτροπής Οικονομικών της Δ.Σ.Ο.

κ. ΖΑΤΟΥΛΙΝ, Konstantin, βουλευτής

Πρόεδρος της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της Δ.Σ.Ο.

κ. ΚΡΟΥΤΟΒ, Aleksandr, βουλευτής

Μέλος της Επιτροπής Κανονισμού της Δ.Σ.Ο.

κα ΚΟΥΖΜΙΝΑ, Irina

Γραμματέας

ΣΥΡΙΑ

Δρ. ΔΑΗΔΟΥΗ, Basile, βουλευτής

Μέλος της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της Δ.Σ.Ο.

ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ ΤΗΣ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ ΤΗΣ Δ.Σ.Ο.

καθ. ALEXEEV, Valery

Δρ. ΜΥΓΔΑΛΗΣ, Κώστας,

Προσκεκλημένοι

- Μητροπολίτης Ιταλίας και Μελίτης, Υπέρτιμος και Έξαρχος Νοτίου Ευρώπης
κ. Γεννάδιος
- Καθηγητής κ. Sergei P. Καρον, Κοσμήτορας του Τμήματος Ιστορίας στο Κρατικό Πανεπιστήμιο Μόσχας του Lomonosov
- Καθηγήτρια κα Αλκμήνη Σταυρίδου-Ζαφράκα, καθηγήτρια Τμήματος Ιστορίας Αρχαιολογίας του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
- Αρχιμανδρίτης π. Ιωάννης Τσαφταρίδης
- κ. ΤΣΙΜΟΥΡΗΣ, Σπυρίδων, Αντιπρόεδρος του "SYNDESMOS", Παγκόσμιος Οργανισμός Ορθόδοξης Νεολαίας
- κ. Boris Novac, βουλευτής

Γραμματεία της Δ.Σ.Ο.

- κα. ΜΗΛΙΟΥ, Νάγια
- κα. ΜΠΑΚΑΛΗ, Μαρία
- κα. ΒΑΡΝΤΑΝΙΑΝ, Λίλη

Διερμηνείς

- κα ΔΡΟΣΟΥ, Βασιλική
- κα. ΠΑΓΩΜΕΝΟΥ, Μαρία
- κ. ΠΑΤΕΛΗΣ, Δημήτριος
- κα ΠΑΤΡΟΥΝΟΒΑ, Όλγα

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Η εναρκτήρια συνεδρίαση καθώς και όλες οι εργασίες της Γενικής Συνέλευσης της Δ.Σ.Ο. θα πραγματοποιηθούν στο Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών (Istituto Ellenico di Studi Bizantini e Post-bizantini, Castello 3412, Campo dei Greci, 30122 Venezia)

Τετάρτη, 21 Ιουνίου 2006

- 18:30 - Αναχώρηση από τα ξενοδοχεία για το Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών Βενετίας.
- 19:00 - **Εναρκτήρια Συνεδρίαση**
- 19:00 – 19:05 - Χαιρετισμός από την Διευθύντρια του Ελληνικού Ινστιτούτου Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών καθ. του Πανεπιστημίου Αθηνών κα Χρύσα Μαλτέζου.
- 19:05 – 19:15 - Εναρκτήρια ομιλία από τον Πρόεδρο της Γενικής Συνέλευσης της Διακοινοβουλευτικής Συνέλευσης Ορθοδοξίας (Δ.Σ.Ο.), μέλος της Ρωσικής Κρατικής Δούμα κ. Sergei Popov.
- 19:15 – 19:20 - Χαιρετισμός από τον Δήμαρχο της πόλεως της Βενετίας καθ. κ. Massimo Cacciari.
- 19:20– 19:25 - Ανάγνωση χαιρετιστήριου μηνύματος του Οικουμενικού Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίου από τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Ιταλίας και Μελίτης Υπέρτιμο και Έξαρχο Νοτίου Ευρώπης κ. Γεννάδιο.
- 19:25 – 19:30 - Χαιρετισμός από τον Σεβασμιώτατο Καρδινάλιο Βενετίας κ. Angelo Scola.
- 19:30 – 19:35 - Χαιρετισμός από τον Πρόεδρο της Κοινότητας Ελλήνων Βενετίας κ. Δημήτριο Ζαφειρόπουλο.
- 19:35 – 19:50 - Λοιπά χαιρετιστήρια μηνύματα.
- 19:50 – 20:10 - Εναρκτήρια ομιλία από τον Γενικό Γραμματέα της Διακοινοβουλευτικής Συνέλευσης Ορθοδοξίας (Δ.Σ.Ο.), βουλευτή κ. Στυλιανό-Άγγελο Παπαθεμελή.
- 20:10 – 20:20 - Εγκαίνια φωτογραφικής έκθεσης με θέμα: «*Η Χριστιανική κληρονομιά του Κόσσοβου και του Μετοχίου – κοινή ευθύνη*».

- 20:20 - Πέρασ εναρκτήριασ συνεδρίασησ.
- 20:30 - Παράθεση δεξίωσησ από τον Πρόεδρο τησ Γενικήσ Συνέλευσησ τησ Δ.Σ.Ο. βουλευτή κ. Sergei Ρορον και τον Γενικό Γραμματέα τησ Δ.Σ.Ο. βουλευτή κ. Στυλιανό-Άγγελο Παπαθεμελή προς τιμή των συνέδρων και των προσκεκλημένων (στον περίβολο του Ινστιτούτου).
- Επιστροφή στα ξενοδοχεία.

Πέμπτη, 22 Ιουνίου 2006

- 09:30 - Αναχώρηση από τα ξενοδοχεία για το Ελληνικό Ινστιτούτο.
- 10:00 - Έναρξη των εργασιών.
- 10:00 – 11:15 - Εισηγήσεις επί του κεντρικού θέματος. Τοποθετήσεις.
- 11:15 – 11:30 - Διάθεση καφέ.
- 11:30 – 13:30 - Συζήτηση - παρεμβάσεις.
- 14:00 - Γεύμα.
- Επιστροφή στα ξενοδοχεία.
- 17:30 - Αναχώρηση από τα ξενοδοχεία.
- 18:00 - Συνέχεια των εργασιών.
- 18:00 – 18:20 - Εισήγηση από τον Κοσμήτορα του Τμήματος Ιστορίας στο Κρατικό Πανεπιστήμιο Μόσχασ του Lomonosov, καθ. Sergei Ρ. Καρον με θέμα: *«Η Βυζαντινή κληρονομιά στη Ρωσία και τον Σλαβικό κόσμο: Διαδοχικότητα και καινοτομία».*
- 18:20 – 18:40 - Εισήγηση από την Καθηγήτρια Τμήματος Ιστορίας Αρχαιολογίασ του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκησ, καθ. κα Αλκμήνη Σταυρίδου-Ζαφράκα με θέμα: *«Η συμβολή του Βυζαντίου στην ιστορική εξέλιξη και την πολιτιστική ταυτότητα τησ Ευρώπησ».*
- 18:40 – 19:30 - Συζήτηση – τοποθετήσεις.
- 19:30 – 20:30 - Ξεναγηση στον Ιερό Ναό του Αγ. Γεωργίου και στο Μουσείο του Ελληνικού Ινστιτούτου Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σουδών Βενετίασ από την Διευθύντρια του Ελληνικού Ινστιτούτου Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών καθ. του Πανεπιστημίου Αθηνών κα Χρύσα Μαλτέζου.

- 21:00
- Δείπνο.
  - Επιστροφή στα ξενοδοχεία.

Παρασκευή, 23 Ιουνίου 2006

- 09:30
- Αναχώρηση από τα ξενοδοχεία για το Ελληνικό Ινστιτούτο.
- 10:00
- Έναρξη των εργασιών.
- 10:00 – 11:15
- Απολογισμός πεπραγμένων της Δ.Σ.Ο για το έτος 2005-2006 από τον Γενικό Γραμματέα, κ. Στυλιανό-Άγγελο Παπαθεμελή. Έγκριση των πεπραγμένων της Δ.Σ.Ο, για το έτος 2005 – 2006.
  - Προγραμματισμός – Συζήτηση – Έγκριση δραστηριοτήτων της Δ.Σ.Ο για το έτος 2006-2007.
- 11:15 – 11:30
- Διάθεση καφέ.
- 11:30 – 13:30
- Οικονομικός απολογισμός για το έτος 2005 – 2006 και οικονομικός προϋπολογισμός για το έτος 2006 – 2007 από τον ταμία και μέλος της Επιτροπής Οικονομικών της Δ.Σ.Ο, κ. Δημήτριο Γεωργακόπουλο. Έγκριση οικονομικού απολογισμού για το έτος 2005 – 2006 και οικονομικού προϋπολογισμού για το έτος 2006 – 2007.
  - Συζήτηση, για τον τόπο διεξαγωγής της 14^{ης} Γενικής Συνέλευσης της Δ.Σ.Ο το 2007.
- 14:00
- Γεύμα.
  - Επιστροφή στα ξενοδοχεία.
- 17:30
- Αναχώρηση από τα ξενοδοχεία.
- 18:00
- Συνέχεια των εργασιών.
- 18:00 – 20:30
- Ψηφίσματα: Παρουσίαση – Συζήτηση – Υιοθέτηση.
  - Εκλογές των οργάνων της Δ.Σ.Ο.
- 20:30
- Ολοκλήρωση των εργασιών.
- 21:00
- Δείπνο.
  - Επιστροφή στα ξενοδοχεία.

Σάββατο, 24 Ιουνίου 2006

- 09:30 - Αναχώρηση από τα ξενοδοχεία.
- 10:00 - Ξεναγήση στην εκκλησία του Άγιου Μάρκου.
- 11:00 - Κρουαζιέρα στη λιμνοθάλασσα της Βενετίας και τα νησιά Μπουράνο, Μουράνο και Τορτζέλο. Γεύμα στο νησί Μπουράνο.
- 17:00 - Επιστροφή στα ξενοδοχεία.
- Απόγευμα ελεύθερο.
- 20:30 - Αναχώρηση από τα ξενοδοχεία για δείπνο.
- Επιστροφή στα ξενοδοχεία.

Κυριακή, 25 Ιουνίου 2006

- 09:30 - Αναχώρηση από τα ξενοδοχεία (Check-out).
- 10:00 - Παρακολούθηση της Θείας Λειτουργίας στον μητροπολιτικό ναό του Αγ. Γεωργίου.
- Αναχωρήσεις των συμμετεχόντων.

**ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΤΗΣ 13^{ΗΣ} ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ ΤΗΣ
ΔΙΑΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ
“Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ
ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΕΥΡΩΠΗΣ”**

**ΤΕΤΑΡΤΗ, 21 ΙΟΥΝΙΟΥ 2006
Βενετία, Ιταλία**

Προεδρεύει ο ΣΕΡΓΚΕΙ ΠΟΠΟΦ – Πρόεδρος της Γενικής Συνέλευσης της Διακοινοβουλευτικής Συνέλευσης Ορθοδοξίας (Δ.Σ.Ο.). Ο προεδρεύων χαιρετίζει τα μέλη και τους καλεσμένους της 13^{ης} Γενικής Συνέλευσης και δίνει το λόγο στην καθηγήτρια Ιστορίας του Πανεπιστημίου Αθηνών κα Χρύσα Μαλτέζου, Διευθύντρια του Ελληνικού Ινστιτούτου Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών της Βενετίας.

ΧΡΥΣΑ ΜΑΛΤΕΖΟΥ: Σεβασμιώτατε, κύριε Πρόεδρε, κύριε Γενικό Γραμματέα της Διακοινοβουλευτικής Συνέλευσης Ορθοδοξίας, κύριοι Εκπρόσωποι, κύριε Δήμαρχε, κύριε Πρέσβη, κύριοι Σύμβουλοι, κυρίες και κύριοι.

Εκ μέρους του Ελληνικού Ινστιτούτου Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών, σας καλωσορίζω στην Ελληνική γωνιά της Βενετίας, στη Βενετία των Ελλήνων, όπως εμείς συνηθίζουμε να την αποκαλούμε και συγκεκριμένα στην αίθουσα των εκδηλώσεών του, τη λεγόμενη Sala del Capitulo, όπου συνεδρίαζε με προστάτες τον Άγιο Νικόλαο και τον Άγιο Γεώργιο, η άλλοτε ακμαία ελληνορθόδοξη ιστορική αδελφότητα.

Κληρονόμος μοναδικής αξίας θησαυρών, μνημειακών, καλλιτεχνικών, αρχαιακών και εντύπων, που με ευλάβεια, καλαισθησία και δυναμισμό δημιούργησαν και συγκέντρωσαν στην Τεναγίτιδα πολιτεία οι Έλληνες πρόσφυγες μετά την άλωση της Κωνσταντινούπολης, το Ινστιτούτο συνεχίζει την πολιτιστική παράδοση που φύτεψε εδώ στα τέλη του 15^{ου} αιώνα ο Βενετικός Ελληνισμός.

Με έδρα το οίκημα, όπου στεγαζόταν το περίφημο Φλαγγίνειο Κολέγιο, το Ινστιτούτο, οργανισμός αφιερωμένος στη μελέτη του ιστορικού παρελθόντος, έχει επιτύχει να λειτουργεί ως στέρεος πνευματικός σύνδεσμος της Ελλάδας με την Ευρώπη και κυρίως να αντιμετωπίζεται ως ένας σοβαρός πολιτιστικός πρεσβευτής της χώρας μας στο εξωτερικό.

Με ιδιαίτερη χαρά σας καλωσορίζω στο χώρο του Ινστιτούτου, γεμάτο από μνήμες, ιστορία και αύρα πολιτισμού, και σας εύχομαι καλή επιτυχία στις εργασίες της συνόδου σας και ευχάριστη διαμονή στην πόλη του Αγίου Μάρκου.

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ-ΑΓΓΕΛΟΣ ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Ευχαριστούμε την κα Μαλτέζου, Διευθύντρια του Ελληνικού Ινστιτούτου Βενετίας και οικοδέσποινα στο χώρο αυτό και παρακαλώ τον Πρόεδρο της Γενικής Συνέλευσης της Διακοινοβουλευτικής Συνελεύσεως Ορθοδοξίας, τον κ. Sergei Alexandrovich Popov να απευθυνθεί στο Συνέδριο.

Ακολουθεί τροπάριο

.....
Σ. ΠΟΠΟΦ: Αξιότιμε κύριε Δήμαρχε, Σεβασμιώτατε Μητροπολίτη Γεννάδιε, Καρδινάλιε της Βενετίας κ. Angelo Scola, Αξιότιμε κ. Πρόεδρε της Ελληνικής Κοινότητας κ. Δημήτριε Ζαφειρόπουλε, Αξιότιμοι πνευματικοί εκπρόσωποι διαφόρων εκκλησιών και δογμάτων, αξιότιμοι συμμετέχοντες στο συνέδριό μας.

Η Διοίκηση της Διακοινοβουλευτικής Συνελεύσεως Ορθοδοξίας και εγώ προσωπικά, σας ευχαριστούμε για την τιμή που μας κάνατε και σας υποδεχόμαστε στην 13^η ετήσια Γενική μας Συνέλευση της Διακοινοβουλευτικής Συνελεύσεως της Ορθοδοξίας, η οποία αφιερώνεται στη συνεισφορά του ορθόδοξου πολιτισμού στην οικοδόμηση της Ευρώπης και τα ιδιαίτερα σημαντικά προβλήματα τα οποία εγείρονται ενώπιον της παγκόσμιας κοινότητας.

Θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μας για τους διοργανωτές αυτής της συνάντησής μας εδώ στην Ιταλία, πιστεύω ότι οι εργασίες μας θα είναι τα μέγιστα γόνιμες.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω το Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών, το οποίο μας υποδέχθηκε τόσο φιλόξενα και μας υποστηρίζει τόσο πολύ στη διεξαγωγή των εργασιών της Διακοινοβουλευτικής μας Συνελεύσεως.

Θα επιθυμούσα, επίσης, να εκφράσω τις ευχαριστίες μου στη Γραμματεία της Οργανώσεώς μας, η οποία έχει πραγματικά σχολαστικά προετοιμάσει με επιμέλεια τις εργασίες μας και όλα τα υλικά για την Κοινοβουλευτική μας Συνέλευση.

Έχουμε συγκεντρωθεί λοιπόν εδώ, στο φιλόξενο χώρο που είναι γνωστός σε όλο τον κόσμο για τα κανάλια του, για τα θαυμάσια μνημεία του, ούτως ώστε να συζητήσουμε τα επίκαιρα ζητήματα που εγείρονται ενώπιον της Ορθοδοξίας, στη σύγχρονη Ευρώπη. Να αναλύσουμε τις ιστορικές και κοινωνικές πτυχές της συμμετοχής της Ορθόδοξου Βυζαντινής και Σλαβικής συνεισφοράς στον πολιτισμό, ούτως ώστε να βρεθούν διέξοδοι για την υπέρβαση εκείνων των περίπλοκων αδιεξόδων που συνιστούν το κλίμα της νέας εποχής.

Θα ήθελα να επισημάνω ότι η ιστορία των σχέσεων της Ρωσίας και της Ευρώπης άρχεται από τον 16^ο αιώνα, από τον Αλέξιο Μιχάιλοβιτς, τον Τσάρο της Ρωσίας που είχε αποκαταστήσει τακτές επικοινωνίες μεταξύ Μόσχας και Βενετίας. Είχαν διαβιβαστεί πολλές εικόνες ως δώρα από τη Μόσχα στη Βενετία και αντιστρόφως. Το 1722 ο Τσάρος επισκέφθηκε τη Βενετία. Είναι ιδιαίτερα σημαντικές οι σχέσεις μεταξύ Ρωσίας και Ελλάδας, που καταδεικνύουν την ιδιαίτερη σημασία των συναντήσεών μας σ' αυτή την ευλογημένη γη. Ο σκοπός της Διασκέψεώς μας είναι να αποτιμήσουμε τη συνεισφορά του ορθόδοξου πολιτισμού στην Ευρώπη, να προσδιορίσουμε το πλαίσιο της περαιτέρω ανάπτυξης αυτών των σχέσεων και της συνεισφοράς της Ορθοδοξίας στον πνευματικό και πολιτισμικό τομέα, στη διατήρηση της ιστορικής συνέχειας, στην κληροδότηση των αξιών μας στις νέες γενεές.

Αν απευθυνθούμε σήμερα στην ιστορία, θα θυμηθούμε ότι η Ανατολική Χριστιανική Παράδοση πάνω από 2000 χρόνια είναι μία παράδοση, η οποία δεν αντιπαρατίθεται στις άλλες θρησκείες με τη δύναμη των όπλων αλλά με τη δύναμη του νόμου του Θεού. Οι βιβλικές ηθικές αρχές, οι οποίες θεμελιώνουν το κοινωνικό, πολιτισμικό περιβάλλον μας, συνεισέφεραν στη βαθιά ιδεολογική και ανεκτική παράδοση που επιτρέπει σε όλους να διατηρούν τις πολιτισμικές τους ιδιαιτερότητες και να διατηρούν επίσης τις αξίες του πολιτισμού τους.

Η Ορθόδοξη παράδοση δεν γνωρίζει τι θα πει Σταυροφορίες και πάντοτε αναζητούσε την ανεύρεση ειρηνικών διεξόδων. Ο πολιτισμός της σύγχρονης Ορθοδοξίας είναι ένας πολιτισμός διαλόγου. Το τελευταίο διάστημα η Ευρώπη προσκρούει σε νέες προκλήσεις, απώλεια της εθνικής ταυτότητας, περιθωριοποίηση παραδοσιακών πολιτισμών, διαφθορά στο σύστημα της εξουσίας, αύξηση της μετανάστευσης.

Υπάρχουν όμως και θετικές τάσεις, υπάρχει ένας εποικοδομητικός διάλογος των εκπροσώπων διαφόρων θρησκευμάτων ακόμα και από τον Ισλαμικό κόσμο, πολλοί απευθύνονται στην Ανατολική Χριστιανική Παράδοση από τη Δύση. Είναι

ιδιαίτερη η συνεισφορά της δικής μας οργανώσεως, η οποία θεωρεί ότι αυτός ο διάλογος των θρησκειών είναι προτεραιότητα των δραστηριοτήτων της.

Θέλω να εκφράσω τις ευχαριστίες μας στους Βουλευτές της Διακοινοβουλευτικής Συνέλευσης Ορθοδοξίας, οι οποίοι υλοποιούν τις αρχές της οργανώσεώς μας στην πολιτική τους δραστηριότητα, συνεισφέρουν στην ολοκλήρωση και την ενοποίηση των λαών μας στα κρατικά όργανα, που εκπροσωπούν. Θα ήθελα να ευχηθώ σε όλους τους συμμετέχοντες γόνιμες συνεργασίες, νέες επιτυχίες και θαυμάσιες αναμνήσεις από τη Βενετία.

Σ.-Α. ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Να παρακαλέσουμε τώρα τον Δήμαρχο της πόλης, Καθηγητή κ. CACCIARI να πάρει το λόγο.

MASSIMO CACCIARI: Καλησπέρα σας. Έναν εγκάρδιο χαιρετισμό σε όλους τους Αντιπροσώπους αυτής της συναντήσεως και όλων των Ορθοδόξων χωρών που θα λάβουν μέρος στις εργασίες αυτού του Συνεδρίου.

Να είστε υπερήφανοι γι' αυτή τη συγκέντρωση που γίνεται σήμερα, γιατί όπως είπε και ο Πρόεδρος, η Βενετία ήταν το κέντρο εδώ στη Δύση του Βυζαντινού πολιτισμού. Η Βενετία είναι η μόνη Ευρωπαϊκή πόλη, στην οποία έχουμε δύο Πατριάρχες. Γιατί ακόμη και ο Επίσκοπος της Βενετίας λέγεται Πατριάρχης, και είναι ο μοναδικός στη Δύση. Και για μας και οι δύο είναι πολύ αγαπημένοι, και ο Ορθόδοξος Πατριάρχης και ο Καθολικός Πατριάρχης.

Τα περασμένα χρόνια – μου αρέσει να το ενθυμούμαι – υπήρχαν επισκέψεις του Πατριάρχη Βαρθολομαίου. Και ελπίζω σύντομα να τον ξανασυναντήσω και να τον αγκαλιάσω. Τώρα σ' αυτά τα τελευταία χρόνια αυτή η συνάντηση και αυτός ο συσχετισμός πήρε πάλι ανάσα και δύναμη. Η Βενετία έχει μια κεντρική θέση στην οποία υπάρχει μια συνάντηση του Δυτικού κόσμου, του κόσμου της Ανατολής και εν γένει του πνευματικού κόσμου της Ορθοδοξίας. Η Βενετία έχει αυτή την τάση να είναι γέφυρα μεταξύ της Δύσης και της Μεγάλης Εκκλησίας της Ανατολής.

Θα πω ακόμη δυο λόγια, γιατί θεωρώ πολύ σημαντική τη δράση αυτής της Διακοινοβουλευτικής Συνέλευσης. Η πρώτη .... γιατί εσείς θεωρείτε ότι είναι κεντρική για τις σχέσεις πολιτιστικές, πολιτικές κλπ., θεωρείτε κεντρικό το θέμα το θρησκευτικό. Γιατί ένα πράγμα είναι να θεωρούμε χωρισμένη διάσταση πολιτική και διάσταση θρησκευτική, αλλά δεν είναι σωστό να θεωρούμε ότι πρέπει να είναι αναγκαστικά χωρισμένες. Δεν δημιουργείται μία ειρήνη μεταξύ των εθνών, αν δεν λογαριάσουμε τη θρησκευτική διάσταση. Γι' αυτό το λόγο ο πρώτος λόγος για τον οποίο θεωρώ παραδειγματική αυτή σας την πρωτοβουλία.

Και ο δεύτερος λόγος είναι η διεύρυνση για να πετύχουμε μία Ένωση Ευρωπαϊκή. Η διεύρυνση αφορά τη Μεσόγειο όπου ο ρόλος της θρησκείας είναι βασικός. Έναν ρόλο πολιτικό, ουσιαστικό, στον οποίο η οργάνωσή σας είναι πρωτοπόρα. Σε ποια κατεύθυνση, με ποια ουτοπία θα γίνει αυτό; Δεν υπάρχει Ευρώπη χωρίς την τρίτη Ρώμη. Βέβαια, θα είναι μία δύσκολη πορεία, αλλά πρέπει αυτή η ιδέα να μας κατευθύνει, να πετύχουμε την τρίτη Ρώμη δηλαδή. Θα είναι μία δουλειά πολύ σκληρή, πολύ μακροχρόνια, αλλά αν δεν ξεκινήσουμε απ' αυτό, δεν θα πετύχουμε ποτέ την ιδέα της Ευρώπης. Και αυτός είναι ο λόγος που είμαι πολύ ευτυχημένος που βρίσκομαι μαζί σας και σας εύχομαι κάθε επιτυχία.

Σ. ΠΟΠΟΦ: Αξιότιμοι φίλοι, επιτρέψτε μου να δώσω το λόγο για την ανάγνωση του χαιρετιστήριου μηνύματος του Οικουμενικού Πατριάρχη κ.κ. Βαρθολομαίου από τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Ιταλίας και Μελίτης Υπέρτιμο και Έξαρχο Νοτίου Ευρώπης κ. Γεννάδιο.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ κ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ: Έχω την υψίστη τιμή να εκπροσωπώ τον Οικουμενικόν Πατριάρχην κ.κ. Βαρθολομαίον, τον πρώτον Πατριάρχη της Χριστιανικής Ορθοδόξου Ανατολής εις την ετησίαν Γενικήν

Συνέλευσιν της Διακοινοβουλευτικής Διασκέψεως Ορθοδοξίας και να μεταφέρω τας Πατριαρχικάς Αυτού ευχάς και την Πατριαρχική Αυτού ευλογίαν προς τους εξοχωτάτους Πρόεδρον και Γενικόν Γραμματέα της Συνελεύσεως ταύτης, καθώς και προς τα άλλα εκλαμπρότατα αυτής μέλη.

Ο Οικουμενικός Πατριάρχης πνευματικά είναι παρών εις την σπουδαιοτάτην ταύτην Συνέλευσιν, ευλογεί αυτήν και συγχαίρει δια την πανορθόδοξον ταύτην ενότητα και την ισχυράν παρησίαν και δια το κύρος αυτής, της οποίας τιμιότατοι διάκονοι και φορείς πολυτιμότατοι είστε πάντες υμείς.

Η Ορθοδοξία, ελευθέρα θεϊκή πνευματική δύναμις, αποτελεί ουσιαστικόν και αναγκαίον παράγοντα ενότητος, καταλλαγής, αγάπης, αδελφοσύνης και ειρήνης δια την Ευρώπην. Η Ορθοδοξία, απηλλαγμένη κάθε μορφής εθνικιστικών, ρατσιστικών, φυλετικών, θρησκευτικών, κοινωνικών ή και άλλων διακρίσεων, αι οποίαι υποθάλλουν νοσηρά φαινόμενα μισαλλοδοξίας και θρησκευτικού φανατισμού, θα συμβάλλει τα μέγιστα εις την διευρυμένην Ευρωπαϊκὴν Ἐνωσιν, εις την ενότητα και ευημερίαν αυτής.

Το ανώτερον και πολιτισμένο τούτο πνεύμα, το οποίο ηκτινοβόλησεν την αξιοθαύμαστην ταύτην πραγματικότητα την οποίαν ἔζησεν, ανέπτυξε και μεταλαμπάδευσε η Αγία του Χριστού Μεγάλη Εκκλησία, το Οικουμενικόν Πατριαρχεῖον, εστάθη ακραιφνής και ἀρρηκτος σύνδεσμος μεταξύ των Ορθοδόξων λαών αλλά και συναντήσεως μετά των άλλων τοιούτων, ελπίς ασυναγώνιστος προς συναδέλφωσιν πάντων των ανθρώπων.

Εἶναι γεγονός αναντίρρητον ὅτι ζῶμεν εις καιρούς κοινωνικῆς διαφθοράς και ανθρωπίνης εκμεταλλεύσεως, αδικίας και πλουτισμοῦ ανωμάλου, εις μίαν εποχὴν εκκοσμικεύσεως, ανευλαβούς σεβασμοῦ και αδιαφορίας προς τον ἄνθρωπον, δια τον οποίον εγεννήθη, εσταυρώθη και ανέστη ο Σωτὴρ ημών Χριστός. Στην βαρείαν ταύτην κρίσιν, η Ορθοδοξία προσφέρεται ὡς ελπίδα και σωτηρία εις την διατήρησιν του γνησίου πολιτισμοῦ και της ελευθέρας αυτοσυνειδησίας, εις την σύσφιξιν των σχέσεων μεταξύ των Ορθοδόξων λαών, εις την προστασίαν της κοινωνικῆς πολιτιστικῆς κληρονομίας και γενικά εις την επικράτησιν της κοινωνικῆς δικαιοσύνης, ὄχι μόνον μεταξύ των Ορθοδόξων, αλλά και μεταξύ των άλλων λαών, εις τον σεβασμόν του ἀνθρώπου ο οποίος εἶναι εἰκόνα του Θεοῦ κατά την θεολογίαν των Καππαδόκων Πατέρων.

Κατακλείων το μήνυμα τούτο, επαναλαμβάνω ὅτι ο Οικουμενικός Πατριάρχης επευλογεί το ημέτερον θεάρεστον και πεφωτισμένον ἔργο προαγωγῆς και συσφίξεως των σχέσεων των Ορθοδόξων λαών και εύχεται πᾶσαν παρά Θεοῦ χάριν και ευδοκίαν, ὡστε να βλέπητε ευωδούμενον τούτο και να γεύεσθε τους τιμίους καρπούς των ἀξίων προσπαθειῶν υμῶν, χαίροντες ἐπὶ τούτοις χαρὰν μεγάλην.

Η Ἱερά Μητρόπολις Ἰταλίας και Μελίτης, η οποία ανήκει εις το Οικουμενικόν Πατριαρχεῖον και η οποία εδρεύει εις το κέντρον της αρχοντικῆς και πολιτιστικῆς ταύτης πόλεως, πλησίον των μεγάρων των δόγηδων και δη εις τους δρόμους ενώνοντες την Ορθόδοξον Μητρόπολιν Ἰταλίας και το Πατριαρχεῖον Βενετίας εις τας δύο ιστορικὰς ἀγκάλας, εις το περίφημο Campo de Greci με τον προστάτην ημών Ἅγιον Γεώργιον τον Τροπαιοφόρον και την μεγαλοπρεπή πλατεία με τον Ευαγγελιστὴν Μάρκον, αὕτη η πνευματικὴ και εκκλησιαστικὴ Ορθόδοξος μητροπολιτικὴ επαρχία του Οικουμενικοῦ Πατριαρχείου, εκπέμπει εις το κέντρον του Ρωμαιοκαθολικισμοῦ το ανέσπερον φως της Ορθοδοξίας, ὡσάν φάρος τηλαυγῆς, διακηρύσσων τα αἰώνια μηνύματα της Ορθοδοξίας, την αγάπην, την ειρήνην, την δικαιοσύνην, την ελευθερίαν, την ισότητα, τα ἀνθρώπινα δικαιώματα και τον αμοιβαῖον σεβασμόν, την ελπίδα και την ενότητα των πάντων.

Σ. ΠΟΠΟΦ: Σας ευχαριστούμε Σεβασμιώτατε Μητροπολίτη, το λόγο έχει ο καθηγητής κ. Alexeen για να αναγνώσει τον χαιρετισμό του Πατριάρχου Μόσχας και πασών των Ρωσιών κ. Αλεξίου.

V. ALEXEEV: Σεβασμιώτατε, Αξιότιμε κ. Δήμαρχε, Εξοχώτατε κ. Πρόεδρε, κ. Γενικό Γραμματεά, αξιότιμοι φίλοι, κατόπιν ευλογίας του Παναγιωτάτου Πατριάρχου Μόσχας και Πασών των Ρωσιών, επιτρέψτε μου να αναγνώσω τον χαιρετισμό του.

Κατά τη διάρκεια πολλών αιώνων η Βενετσιάνικη Δημοκρατία, έχοντας ως προστάτη Άγιο τον Ευαγγελιστή Μάρκο, ήταν μία γέφυρα επικοινωνίας μεταξύ Ορθοδοξίας και Δυτικού κόσμου. Ως βάση της χριστιανικής προσβάσεως, η Βενετία έγινε εμπορικό κέντρο της Νοτίου Ευρώπης. Η πολιτική σημασία της Βενετίας είναι τόσο μεγάλη, όσο και η συνεισφορά την οποία συνεισέφερε η Ορθοδοξία μέσω της Βενετίας στο σύνολο του Ευρωπαϊκού πολιτισμού.

Ακριβώς στη Βενετία αρχίζει η εκτύπωση βιβλίων και εντύπων στο Κυριλλικό αλφάβητο, συνιστώντας ένα κέντρο του Ορθόδοξου πολιτισμού. Και αργότερα, μετά την επιδρομή του Ισλαμικού κόσμου, η Βενετία έγινε ένα κέντρο, η πολιτική σταθερότητα του οποίου εδραζόταν στην αναγνώριση των θρησκευτικών ελευθεριών και στη συνύπαρξη των πολιτισμών.

Ακριβώς οι Βενετσιάνοι περισσότερο από όλους τους Ευρωπαίους, τιμούν τους Αγίους του Σλαβικού Ορθόδοξου κόσμου. Στη Νήσο Λίντο τιμάται ο Άγιος Νικόλαος για τον οποίο έχει γράψει ο Οστρόφσκι, ο Τουργκένιεφ, ο Γκογκόλ και άλλοι συγγραφείς, ένα προσφιλέθ θέμα συνεπώς είναι αυτό που επιλέξατε «Η συνεισφορά του Ορθόδοξου Πολιτισμού στην ανάδειξη της Ευρώπης».

Επιτρέψτε μου τώρα να αναγνώσω τον χαιρετισμό του Πατριάρχου: *«Εγκάρδιο χαιρετισμό απευθύνω σε σας, εξ αφορμής της ενάρξεως της μεγάλης Διακοινοβουλευτικής Συνελεύσεώς σας υπό τις ευλογίες του Αγίου Μάρκου και Ευαγγελιστού, που έχει διαδοθεί στο σύνολο του κόσμου της Αδριατικής. Εύχομαι να εξετάσετε τα τόσο φλέγοντα ζητήματα του Ορθόδοξου κόσμου αλλά και της Ευρώπης, της διαρθρώσεως της Ηπείρου μας και της συνεισφοράς του Ορθόδοξου πολιτισμού σ' αυτήν.»*

Ιδιαίτερη είναι η σημασία του γεγονότος της συζητήσεως αυτού του τόσο φλέγοντος ζητήματος της οικοδόμησης της νέας Ευρώπης. Οι χώρες και οι λαοί της Ευρώπης έχουν μία μακραίωνη ιστορία πολιτικών και θεολογικών ενώσεων και διχόνοιας, αιώνων φιλίας και διχόνοιας, ωστόσο στους τομείς του διαλόγου και του πολιτισμού, ποτέ δεν σταμάτησε αυτή η επικοινωνία, ο αμοιβαίος εμπλουτισμός. Μεταξύ των Ελλήνων αρχιτεκτόνων από τη Βενετία και τη Γένοβα, και αυτό δεν είναι εκπληκτικό διότι είναι κοινές οι βάσεις της θρησκευτικής μας τέχνης, τα ύψιστα πρότυπα υψηλής βυζαντινής τέχνης εικονογραφήσεως, αρχιτεκτονικής που εμπλούτισε τον κόσμο της Ορθοδοξίας.

Είναι τεράστια η συνεισφορά της Βενετίας στη διατήρηση των βυζαντινών παραδόσεων, συνεχίζοντας να διαδραματίζει το ρόλο μιας γέφυρας ανάμεσα στους λαούς της Ανατολής και της Δύσης. Ως εκ τούτου θεωρώ ότι είναι ιδιαίτερα επιτυχής η επιλογή του θέματος για τη διακρίβωση των ριζών της ταυτότητας του Ευρωπαϊκού πολιτισμού. Η κοινωνική και πολιτισμική εμπειρία της Ορθοδοξίας, θα σας βοηθήσει, ευελπιστώ, στην αναζήτηση λύσεων για τα προβλήματα της εποχής μας, για την απόλεια ηθικών ερεισμάτων και προσανατολισμών.

Το γνωστό σκάνδαλο με τις γελοιογραφίες που προσέβαλαν τον Μουσουλμανικό κόσμο, η φυλάκιση ενός Επισκόπου διότι δεν δέχθηκε την ομοφυλοφιλία ως επίσημο θεσμό, η αντίθεση σε έργα τέχνης και κινηματογραφικά έργα τα οποία προσβάλλουν τα θεμέλια της πίστεώς μας, δείχνουν ότι είναι ιδιαίτερα επίκαιρο το ζήτημα της εξέτασης

όλων αυτών των προβλημάτων που προβάλλονται σήμερα εν ονόματι της ελευθερίας της εκφράσεως.

Η Ευρώπη δεν μπορεί να ανταποκριθεί στις προκλήσεις που θέτει ο σύγχρονος κόσμος με άλλο τρόπο, γι' αυτό όλοι οι οπαδοί των παραδοσιακών θρησκειών του κόσμου συγκλίνουν σε αυτό. Χρειάζεται να αναζητούμε λύσεις στα προβλήματα της εποχής μας, όχι αντιπαρατιθέμενοι στην ειρήνη, τουναντίον, καλούμε όλους τους λαούς να ενταχθούν στη χαρά μας, όπως λέει το κατά Ματθαίον Ευαγγέλιο, διότι η Ορθοδοξία ανέκαθεν προσέφερε και θα συνεχίσει να προσφέρει την ειρήνη, την αγάπη και τη συνεργασία. Ευχόμαστε λοιπόν γόνιμες εργασίες και είτε ο Θεός να ευλογήσει τις εργασίες σας. Ο Πατριάρχης της Μόσχας και πασών των Ρωσιών, Αλέξιος ο Β'.»

Σ. ΠΟΠΟΦ: Επιτρέψτε μου να δώσω το λόγο στον κ. Μυγδάλη για την ανάγνωση του χαιρετισμού του αιδ. δρ Samuel Kobia, Γενικού Γραμματέα του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών προς τους Συνέδρους της 13^{ης} Ετήσιας Γενικής Συνέλευσης της Διακοινοβουλευτικής Συνέλευσης Ορθοδοξίας.

Κ. ΜΥΓΔΑΛΗΣ: *«Εξοχότατοι, αγαπητοί αδελφοί και αδελφές εν Χριστώ, ευλογία και ειρήνη από το Θεό και Πατέρα μας και τον Κύριο ημών Ιησού Χριστό. Κατ' αρχάς θα επιθυμούσα να εκφράσω τη χαρά και την ικανοποίησή μου, για τη μέσω προσωπικών και θεσμικών επαφών πρόοδο και ανάπτυξη των σχέσεων μεταξύ του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών και της Διακοινοβουλευτικής Συνέλευσης Ορθοδοξίας τα τελευταία χρόνια.*

Οι συνάδελφοί μου παρακολουθούν με μεγάλο ενδιαφέρον το έργο σας και εκτιμούμε ειλικρινά τη βαθμιαία εδραίωση των σχετικών δεσμών. Είμαστε ιδιαίτερα ευγνώμονες από το εγκάρδιο μήνυμά σας, που απευθύνετε στην 9^η Γενική Συνέλευση του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών, που πραγματοποιήθηκε στο Porto Alegre της Βραζιλίας. Προσβλέπουμε στην περαιτέρω ενδυνάμωση αυτής της σχέσης, στο ευρύτερο πλαίσιο συνεργασίας μας με έναν σημαντικό αριθμό Ορθοδόξων οργανώσεων και ιδρυμάτων.

Δεύτερον, θα επιθυμούσα να επιβεβαιώσω το ότι μετά την 9^η Συνέλευση του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών, η Ορθόδοξη συμμετοχή σ' αυτό προχώρησε σε μία νέα φάση. Υπάρχει μία κοινή αίσθηση, ότι τα μέλη μας, οι Ορθόδοξες Εκκλησίες, εκτίμησαν τις προσπάθειες που κατεβλήθησαν από την 9^η Συνέλευση να ακούσει και να ανταποκριθεί στις ανησυχίες τους. Χαιρόμαστε γι' αυτή την εξέλιξη, δεδομένου ότι η Ορθόδοξη συμβολή στην αδελφότητα των Εκκλησιών που αποτελεί το Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών, είναι ιδιαίτερα πολύτιμη.

Τις προηγούμενες εβδομάδες, είχα την τιμή και ευχαρίστηση να συναντηθώ με 4 επικεφαλής Ορθοδόξων Εκκλησιών, την Αυτού Παναγιότητα τον Οικουμενικό Πατριάρχη κ. κ. Βαρθολομαίο, τον Μακαριώτατο Πατριάρχη Αλεξανδρείας και Πάσης Αφρικής κ. Θεόδωρο, τον Μακαριώτατο Πατριάρχη Ιεροσολύμων και πάσης Παλαιστίνης κ. Θεόφιλο και τον Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Χριστόδουλο. Για πρώτη φορά στην ιστορία, οι προκαθήμενοι των Εκκλησιών της Ιερουσαλήμ και της Ελλάδος επισκέπτονταν επίσημα το Παγκόσμιο Συμβούλιο Εκκλησιών στη Γενεύη. Τις προσεχείς εβδομάδες, ανταποκρινόμενος σε πρόσκληση του Πατριάρχη Μόσχας και πασών των Ρωσιών κ. Αλεξίου του Β' θα μεταβώ στη Διαθρησκευτική Συνάντηση που οργανώνεται από το Πατριαρχείο της Μόσχας.

Τρίτον, θα επιθυμούσα να αναφερθώ στο θέμα της ετήσιας Συνέλευσής σας «Η συμβολή του Ορθόδοξου πολιτισμού στην οικοδόμηση της νέας Ευρώπης». Πράγματι, η διεξαγωγή της συνεδριάσής σας στο Ελληνικό Ίδρυμα Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών στη Βενετία, αποτελεί μία από τις καλύτερες εκφάνσεις μόνιμης επικοινωνιακής και δημιουργικής επαφής προσώπων, ιδεών και πολιτιστικών

θησαυρών στην Ευρώπη. Πολλοί ορθόδοξοι μελετητές που έφυγαν από την Κωνσταντινούπολη μετά την πτώση της και κατά τη διάρκεια των ετών που ακολούθησαν, με τις πολιτικές, κοινωνικές και οικονομικές δυσκολίες, ήρθαν στην Ευρώπη και μοιράστηκαν γενναιόδωρα τη γνώση και τη σοφία τους, σε τέτοιο βαθμό που επηρέασαν τις πνευματικές εξελίξεις της Ευρώπης, ανοίγοντας νέους ορίζοντες και τελικά οδηγώντας σε νέα ιστορικά ορόσημα, όπως π.χ. το παγκόσμια αναγνωρισμένο παράδειγμα της Αναγέννησης.

Συγχρόνως, τα πολιτιστικά κέντρα στην Ευρώπη, εμπνευσμένα και ενδυναμωμένα από τα Ευρωπαϊκά ιδανικά, βοήθησαν τους Ορθόδοξους λαούς και τις Εκκλησίες στη διαδικασία πνευματικής ανανέωσής τους, τους προετοίμασαν για να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις των καιρών, συμμετείχαν στους κοινωνικούς και πολιτικούς αγώνες τους και συνέβαλαν στην πολιτιστική ανανέωση, την πολιτική αναγέννηση, την εθνική ανεξαρτησία και πνευματική ανάπτυξη.

Σήμερα, χρειαζόμαστε αυτόν τον διάλογο και αυτή τη γενναιόδωρη συνδιαλλαγή μέσα στην Ευρώπη και από πλευράς του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών θα πρόσθετα μεταξύ της Ευρώπης, ως μία οντότητα, και του νότου, δεδομένου ότι η ενεργή συμμετοχή σε κοινές πολιτιστικές και πνευματικές αξίες μπορεί να είναι επωφελής του συνόλου, ιδιαίτερα σε μία εποχή όπως η σημερινή που χαρακτηρίζεται αρκετά συχνά από πολιτισμικές συγκρούσεις και αναμετρήσεις.

Είναι ιδιαίτερα σημαντικό το ότι η Συνεδρίασή σας πραγματοποιείται στη Βενετία, την πόλη η οποία διαδραμάτισε προεξάρχοντα ρόλο στην άλωση της Κωνσταντινούπολης και συνέβαλε στην πτώση της. Η επάνοδος στη Βενετία ως Ορθόδοξος και η συζήτηση της Ορθόδοξης συμβολής σε μία νέα Ευρώπη, αποτελεί ένα γεγονός που στέλνει ένα ισχυρό μήνυμα συμφιλίωσης και επούλωσης της μνήμης. Αυτό είναι κάτι που χρειαζόμαστε για τους λαούς της Ευρώπης αλλά και μεταξύ της Ευρώπης και άλλων περιοχών του πλανήτη μας.

Με τις καλύτερες ευχές μας για καρποφόρες διαβουλεύσεις και συμπεράσματα, δικός σας εν Χριστώ Ιησού, Αιδεσιμότατος Δρ. Samuel Kobia, Γενικός Γραμματέας, Γενεύη, Ιούνιος 2006».

Σ. ΠΟΠΟΦ: Επιτρέψτε μου να δώσω το λόγο για να απευθύνει χαιρετισμό, στον Πρόεδρο της Κοινότητας Ελλήνων Βενετίας κ. Δημήτριο Ζαφειρόπουλο.

Δ. ΖΑΦΕΙΡΟΠΟΥΛΟΣ: Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε της Γενικής Συνέλευσης, Αξιότιμε κ. Γραμματέα, Σεβασμιώτατε, Αξιότιμε κύριε Δήμαρχε της πόλης της Βενετίας, Αξιότιμη κα Διευθύντρια του Ελληνικού Ινστιτούτου Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών, Αξιότιμε κ. Πρέσβη, Αξιότιμε κ. Πρόξενε, κύριοι Βουλευτές, κυρίες και κύριοι,

Η Ελληνική Ορθόδοξη Κοινότητα Βενετίας με ιδιαίτερη τιμή και ικανοποίηση, χαιρετίζει τη 13^η Γενική σας Συνέλευση. Το γεγονός ότι διαλέξατε το Campo de Greci για να την πραγματοποιήσετε, την Πλατεία των Ελλήνων, έχει για μας ιδιαίτερη σημασία. Η κοινότητά μας με περισσότερα από 500 χρόνια συμβολή στην κοινωνική, ιστορική και πνευματική έκβαση της Ορθοδοξίας, αποτέλεσε και αποτελεί σημαντικό παράγοντα στο χώρο του Οικουμενικού Πνεύματος της Ορθοδοξίας. Είμαστε λοιπόν έτοιμοι να συμβάλλουμε στο πλευρό σας με κάθε τρόπο, για την επιτυχία των στόχων σας, σε μία σημερινή ιστορική συγκυρία όπου η υποστήριξη του ρόλου της Ορθοδοξίας και του Ορθόδοξου πολιτισμού ως ενωτικής δύναμης στην Ανατολική Ευρώπη και ως γέφυρα της ίδιας της Ευρώπης για τη σχέση της με τους άλλους πολιτισμούς, θεωρείται ως εξαιρετικά αναγκαία.

Εύχομαι εκ μέρους όλων των μελών της Κοινότητας, αυτή η Γενική σας Συνέλευση να στεφθεί με απόλυτη επιτυχία, υλοποιώντας όλους τους στόχους τους

οποίους καθορίσατε. Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας και ελπίζω να περάσετε μία ευχάριστη διαμονή στην πόλη της Βενετίας.

Σ. ΠΟΠΟΦ: Το λόγο έχει ο Γενικός Γραμματέας της Διακοινοβουλευτικής Συνέλευσης Ορθοδοξίας, βουλευτής του Ελληνικού Κοινοβουλίου, κ. Στυλιανός-Άγγελος Παπαθεμελής.

Σ.-Α. ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Σεβασμιώτατε, κύριε Δήμαρχε της πόλεως, κύριε Πρέσβη της Κύπρου, κύριε Γενικό Πρόξενο της Ελλάδος, κυρίες και κύριοι Συνάδελφοι, στη γλώσσα της πόλεως που μας φιλοξενεί *buona sera, bien venute*, να καλωσορίσουμε όλους τους Συνέδρους, να ευχηθούμε να είναι παραγωγικές οι εργασίες αυτής της Συνέλευσής μας. Να πούμε ότι έχουμε έντονη αίσθηση της ιστορικής διάστασης και των συμβολισμών της πόλεως η οποία μας φιλοξενεί και ειδικά και του χώρου αυτού, στον οποίο θα διεξαχθούν οι εργασίες της Συνελεύσεώς μας φέτος.

Το θέμα το οποίο μας απασχολεί σ' αυτή τη Συνέλευση, είναι ο ρόλος του Ορθόδοξου πολιτισμού στην διαμόρφωση της νέας Ευρώπης. Νέα Ευρώπη, τα εθνικά κράτη της τα οποία κάποια στιγμή αποφασίζουν να συμπήξουν μία ευρύτερη πολιτική ενότητα, έχουν φτάσει αυτή την ώρα να είναι 25, να αριθμούν 485 εκατ. πολίτες της Ευρωπαϊκής Ηπείρου. Βεβαίως, δεν είναι μόνο αυτή η Ευρώπη, υπάρχει εκτός Ευρωενωσιακών συνόρων Ευρώπη. Υπάρχει Ευρώπη της Ρωσίας. Εμείς χαιρόμεθα γιατί με τη διεύρυνση η οποία είναι εν εξελίξει και δύο άλλες Ορθόδοξες χώρες, η Βουλγαρία και η Ρουμανία, εισέρχονται στην Ε.Ε., γεγονός το οποίο πιστεύουμε θα καταστήσει περισσότερο σαφή το ρόλο του Ορθόδοξου πολιτισμού στη διαμόρφωση της νέας Ευρώπης.

Λογαριάζουμε ότι στα 1924 ο Πολ Βαλερί δημοσίευσε ένα δοκίμιο ιδιαιτέρως σημαντικό, το οποίο στάθηκε η αφετηρία για τις έκτοτε διεργασίες. Κυρίως αυτές οι οποίες έγιναν μεταπολεμικά για τη συγκρότηση αυτού του ευρύτερου Ευρωπαϊκού συνόλου. Το δοκίμιο αυτό είχε τον τίτλο «Ποιος είναι ο Ευρωπαίος», ποια είναι τα πνευματικά χαρακτηριστικά του Ευρωπαίου. Ο γνωστός και επιφανής Γάλλος διανοητής, δοκιμογράφος, ποιητής κλπ., ο Πολ Βαλερί, επεσήμανε τότε τρία βασικά στοιχεία αυτής της Ευρωπαϊκής ταυτότητας. Με τη σειρά που τα παραθέτει εκείνος: α) η επίδραση της Ρώμης. Δραστική καινοτομία της Ρώμης να απονείμει την ιδιότητα του *civis Romanus* – του Ρωμαίου πολίτη – σε όλους τους κατοίκους της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, ανεξαρτήτως φυλής, γλώσσας και στη δεδομένη στιγμή να προσφέρει το ευεργέτημα της ανεξίτηρης αλλοίωσης αλλά και ταυτόχρονα της σωστής διοίκησης και Ρωμαϊκού δικαίου. β) Η χριστιανική πίστη η οποία άλλαξε με το βάθος της συνείδησης των ανθρώπων, εξημέρωσε την ψυχή τους και ευαγγελίστηκε την καινοποίηση του κόσμου. Και το γ) - όλα αυτά ισόκυρα και ισοδύναμα, κατά τον Πολ Βαλερί - η κλασική ελληνική σκέψη η οποία δόμησε την πειθαρχία του πνεύματος και έδωσε τα εξαιρετα επιτεύγματα της τελειότητας και στο λόγο και στην τέχνη.

Αυτοί οι τρεις όροι ορίζουν τον αληθινό Ευρωπαίο, γράφει ο Βαλερί. Παντού όπου τα ονόματα του Καίσαρα, του Γάιου, του Τραϊανού και του Βιργιλίου, παντού όπου τα ονόματα του Μωυσή και του Αποστόλου Παύλου, παντού όπου τα ονόματα του Αριστοτέλη, του Πλάτωνα, του Ευκλείδη, έχουν ταυτόχρονα και σημασία και κύρος, αυτά τα ονόματα που προανέφερε, εκεί υπάρχει Ευρώπη. Εντός των ορίων της Ευρωπαϊκής Ηπείρου και εκτός των ορίων της Ευρωπαϊκής Ηπείρου. Είναι πασίγνωστη η αναφορά στις τρεις πρωτεύουσες, την Ιερουσαλήμ, την Αθήνα και τη Ρώμη. Σύγχρονός μας διανοητής ο Ρεζίς Ντεμπραί, έχει επισημάνει ότι οι πρωτεύουσες δεν είναι τρεις αλλά είναι τέσσερις. Στις τρεις προαναφερθείσες πρέπει να υπολογίσει κανείς, να συνυπολογίσει και το Βυζάντιο.

Λέει ο Ντεμπραί «Βέβαια η Δύση έχει 4 πρωτεύουσες και δεν θέλει να θυμάται την 4^η». Και συνεχίζει: «Κάθε μία έχει το δικό της σήμα: Η Ιερουσαλήμ το μονοθεϊσμό, η Αθήνα τον ουμανισμό, η Ρώμη το κράτος δικαίου, όμως το σήμα του Βυζαντίου κατά τον Ρεζίς Ντεμπραί, είναι κάτι περισσότερο και καλύτερο, γιατί είναι η σύνθεση των τριών προηγούμενων στοιχείων. Στο Βυζάντιο μελετήθηκαν οι σχέσεις Ρώμης και Ιερουσαλήμ στη γλώσσα της Αθήνας. Και ο Γάλλος διανοητής αποφαινεται ότι αυτό κανένας σχεδόν δεν το προσέχει, για να καταλήξει: «Αυτό που έχει κυρίως λησμονηθεί από την ιστορία μας – δηλαδή το Βυζάντιο – δεν είναι τίποτε λιγότερο από το κεντρικό εργαστήρι της σκέψης μας».

Στο Βυζάντιο βρίσκει κανείς την προ του σχίσματος ενωμένη Εκκλησία, όπου οι μεγάλοι πατέρες διατύπωσαν το μυστήριο του Χριστού και της μεταμόρφωσης του κόσμου. Η αλληλοπεριχώρηση της πολιτικής του ιδεολογίας με την πολιτική θεολογία της Εκκλησίας, είναι ουσιαστικά στοιχεία που τελικά καθορίζουν και τη λειτουργία της Εκκλησίας στους αιώνες. Ο επιφανέστερος ορθόδοξος θεολόγος του 20ου αιώνα, ο Ρώσος πατήρ Γεώργιος Φλωρόφσκι, εντοπίζει την πρωταρχική αιτία της κρίσης της εποχής μας σ' αυτό που ονομάζει «οπισθοχώρηση από τον Χριστιανισμό». Ζούμε σε φάση απιστίας και αβεβαιότητας, σύγχυσης και απελπισίας και πολύ κοφτά ξεκαθαρίζει ο πατήρ Φλωρόφσκι, «οι πολιτισμοί διαλύονται όταν δεν υπάρχουν ελατήρια που να εμπνέουν και πεποιθήσεις που να δεσπόζουν».

Στις μέρες μας η αγορά και ο ανταγωνισμός έχουν εκτοπίσει όλες τις αξίες του κοινωνικού βίου, όμως οι αγορές δεν μπορούν να παραγάγουν αλληλεγγύη και μόνιμη ελπίδα, ενώ ο άνευ ορίων και όρων ανταγωνισμός μετατρέπει τις κοινωνίες σε ζούγκλα. Η Ευρώπη, η παλαιά και η νέα, για να χρησιμοποιήσω την κακόχη διαίρεση του Αμερικανού Υπουργού Αμύνης, κ. Ράμσφελντ, καθώς και η εκτός Ευρωενωσιακών συνόρων Ευρώπη, αυτή της Ρωσίας και των άλλων χωρών, του ευρύτερου Ορθόδοξου κόσμου, πρέπει να αναζητήσει και να ανακαλύψει τις δυνάμεις συνοχής και τις αστείρευτες, πλην αγνοημένες διαχρονικά πηγές ενέργειάς της.

Στον παγκοσμιοκρατούμενο πλανήτη, η νέα τάξη πραγμάτων απεχθάνεται τον πνευματικό παράγοντα, δηλαδή τις κοινές πανανθρώπινες αξίες του πολιτισμού. Μια αυριανή Ευρωπαϊκή κοινωνία πολιτών, πρέπει να ψάξει κινητήριες δυνάμεις για να θεμελιωθεί «επί την πέτραν» και να πάει μπροστά. Οι ευρωπαϊκές ελίτ από τους χρόνους του διαφωτισμού και εξής, επεχείρησαν να οργανώσουν κοινωνίες ερήμην και εναντίον της πίστεως, επικαλούμενες τα αμαρτήματα της ιστορικής χριστιανοσύνης, τα οποία πρέπει να ομολογήσουμε, υπήρξαν πολλά.

Όλοι αυτοί και όποιοι άλλοι λησμονούν και παρακάμπτουν στην έκφραση συγχρόνου Γάλλου ορθόδοξου, στοχαστή, του Ολιβιέ Κλεμάν, την ομορφιά που δημιούργησε η Εκκλησία και τα εκατομμύρια των ανθρωπίνων ψυχών τα οποία μέσα στην Εκκλησία σώθηκαν από την απελπισία, την απόγνωση και το μηδενισμό. Και όλα αυτά χάρη στην αδιάκοπη προσευχή της Εκκλησίας και την αδιάλειπτη τέλεση των ιερών μυστηρίων της.

Όπως διαφαίνεται εύγλωττα από τα συμπεράσματα της ομάδας προβληματισμού – γνωστής και ως ομάδας που φέρει το όνομα του σημερινού Ιταλού Πρωθυπουργού του Ρομάνο Πρόντι – η ομάδα προβληματισμού, υπενθυμίζω, ήταν ομάδα εργασίας η οποία εργάστηκε προ 4ετίας για την εκπόνηση μιας σοβαρής μελέτης αναφορικά με το πώς μπορεί να επιτευχθεί η Ευρωπαϊκή συνοχή και ολοκλήρωση πνευματικά. Όπως διαφαίνεται λοιπόν από τα συμπεράσματα, η δημόσια ζωή – επί λέξει το μαρτυρεί η ομάδα προβληματισμού – είναι αδιανόητη χωρίς θρησκείες. Στην Ευρώπη οπωσδήποτε είναι αδιανόητη. Αυτό και ως διάγνωση και ως αίτημα.

Ο Ορθόδοξος πολιτισμός που η Εκκλησία ενέπνευσε και ζωογονεί αδιαλείπτως, με τη νηπτική προσευχή των μοναχών και μοναζουσών, των ανά των κόσμο μοναστηριών της, είναι μία ισχυρή ώθηση και εν ταυτώ δυνατότητα επανακαθορισμού των πνευματικών προσανατολισμών του Ευρωπαϊκού γίνεσθαι. Στους κόλπους της ανατολικής Εκκλησίας, ζει και ανανεώνεται μία παράδοση, η παράδοση της φιλοκαλίας. Στη Ρωσία του 19^{ου} αι. στο μοναστήρι της Όπτινα, κέντρο Φιλοκαλικής παράδοσης, εσύχναζαν συχνά κορυφαία ονόματα της εποχής: Ο Γκογκόλ, ο Λεόντιεφ, ο Ντοστογιέφσκι, ο Τολστόι, ο Σολόβιεφ και άλλοι πολλοί.

Η Δύση δεν υπήρξε αμέτοχος σ' αυτές τις βιωματικές εμπειρίες, ο Άγιος Κασσιανός της Μασσαλίας μετέδωσε στους Λατίνους τη διδασκαλία των γερόντων της ερήμου. Ενώ ο Ευάγγριος ο Ποντικός, διαβάστηκε πάρα πολύ. Ο Δυτικός Ιωάννης του Σταυρού και οι Ανατολικοί Μάξιμος ο Ομολογητής και ο εκ Θεσσαλονίκης Άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς, αισθάνονταν τον Θεό πέρα από το αισθητό και το νοητό. Στον 20ο αιώνα, η Δύση ανακάλυψε την Ορθοδοξία εξ αφορμής δύο δραματικών γεγονότων, της Σοβιετικής Επανάστασης από τη μία και της Μικρασιατικής καταστροφής από την άλλη.

Η πρώτη υποχρέωσε έναν κόσμο κυρίως ρωσικό να βρεθεί πρόσφυγας στις Ευρωπαϊκές χώρες και τις Ευρωπαϊκές όπως οι ΗΠΑ, και η δεύτερη, η Μικρασιατική καταστροφή, έναν κόσμο Ελλήνων και από τους πρώτους και από τους δεύτερους προήλθαν σημαντικά πνευματικά αναστήματα, αλλά και άνθρωποι στελέχη της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Να θυμίσω τον Μπερντιάγιεφ, τον Βλαντιμίρ Λόφσκι, μερικούς νεότερους, όπως ο πατήρ Μπόρις Μπομπρίσκου έφερε σε επαφή τη Δύση με τη Φιλοκαλία, μεταφράζοντάς την στα γαλλικά. Και ο μακαριστός πατήρ Σωφρόνιος, ο γέρον Σωφρόνιος του Έσσεξ, συνεισέφερε τα μέγιστα και πολλοί άλλοι γέροντες εξ Αγίου Όρους και στην Αμερική και στην Ευρώπη σήμερα. Ο Σεβασμιώτατος μας μίλησε προηγουμένως για ενορίες ορθόδοξες που πολλαπλασιάζονται, για μοναστήρια που ιδρύονται και που όλα επιβεβαιώνουν την δίψα των ανθρώπων για κάτι πιο ουσιαστικό και πιο βαθύ, που να συνδέεται με τα αγωνιώδη πνευματικά ερωτήματα του ανθρώπου.

Η Εκκλησία δεν είναι εκ του κόσμου τούτου, αλλά δρα εντός του κόσμου και προκαλεί την ιστορία και την καλεί να κινηθεί για το καλό του κόσμου, για την ειρήνη και τη δικαιοσύνη σ' αυτόν. Η Εκκλησία είναι η καρδιά του κόσμου, έστω και αν ο κόσμος αγνοεί την καρδιά του.

Θυμάμαι μίαν επίμονη έκκληση του Αντρέ Μαλρό, έψαχνε να γεννηθεί ένας προφήτης ο οποίος να διακηρύξει «μηδέν δεν υπάρχει». Δεν ήξερε ότι η Εκκλησία από φυλακής πρωίας μέχρι νυκτός στα 4 σημεία του ορίζοντος, διακηρύσσει ακριβώς αυτό.

Να σας ευχαριστήσουμε όλους, να πω ότι επ' ευκαιρία της εδώ ελεύσεώς μας, η Διεθνής Διακοινοβουλευτική με την συνεργασία, την πληθωρική συνεργασία του Ινστιτούτου, της Διευθύντριας του κας Μαλτέζου και των συνεργατών της, εξεπόνησε ένα πολύ καλαίσθητο βιβλίο σε 4 γλώσσες, για τα ρωσικά πολιτιστικά αγαθά, τα οποία φυλάσσονται εδώ – η κα Χαρχαρέ η οποία έχει γράψει το κείμενο είναι υπότροφος του Ινστιτούτου – και το κείμενο αυτό στις 4 γλώσσες, ρωσική, ελληνική, ιταλική και αγγλική, αναφέρεται στα ρωσικά αγαθά, στις ρωσικές εικόνες κυρίως και τα άλλα ανεκτίμητα τιμαλφή, τα οποία βρίσκονται στο Ελληνικό Ινστιτούτο της Βενετίας. Είναι μία προσφορά επιστημονική του Ινστιτούτου με μία πρακτική στήριξη από μέρους μας, αυτή η έκδοση η οποία επιβεβαιώνει τις σχέσεις με αυτή την πόλη, με το Ινστιτούτο, αλλά και τις ανάμεσά μας σχέσεις. Επιτρέψτε μου να προσφέρω αυτόν τον τόμο, το πρώτο αντίτυπο, στην κα Μαλτέζου.

Σ. ΠΟΠΟΥ: Αξιότιμες κυρίες και κύριοι, επιτρέψτε μου να εκφράσω τις εγκάρδιες ευχαριστίες μας σε όλους τους ομιλήσαντες για τις ομιλίες και τους χαιρετισμούς τους. Εξ ονόματος της Κοινοβουλευτικής Συνελεύσεως Ορθοδοξίας, θα επιθυμούσα να σας καλέσω στα εγκαίνια μιας πολύ ενδιαφέρουσας έκθεσης, η οποία είναι αφιερωμένη στη χριστιανική κληρονομιά του Κοσσόβου και του Μετοχίου. Η έκθεση αυτή έχει προετοιμαστεί από τους Πολωνούς φίλους και συναδέλφους μας, κατόπιν πρωτοβουλίας του Κοινοβουλίου της Πολωνίας. Σας ευχαριστώ για τη συμμετοχή σας στην τελετή της ενάρξεως των εργασιών μας και σας καλώ όλους στα εγκαίνια.

Στη συνέχεια θα ακολουθήσει παράθεση δεξίωσης από τη Διοίκηση της Διακοινοβουλευτικής Συνελεύσεως Ορθοδοξίας.

ΠΕΜΠΤΗ, 22 ΙΟΥΝΙΟΥ 2006

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Παρακαλώ την προσοχή σας. Μία θερμή παράκληση προς τους διερμηνείς, να επιχειρήσουν να μεταφράσουν επακριβώς τα όσα θα πω, διότι υπάρχουν ορισμένες αλλαγές στο πρόγραμμά μας. Συνεννοηθήκαμε και δεδομένου ότι υπάρχει πληθώρα επιθυμούντων να ομιλήσουν, έχουμε τις εξής προτάσεις: Σήμερα το βράδυ προβλέπεται μία επίσκεψη στο Μουσείο. Συμφωνήσαμε όλη τη σημερινή ημέρα να την αφιερώσουμε στις ομιλίες, στο ίδιο το Συνέδριο, αύριο θα έχουμε το οργανωτικό μέρος των εργασιών μας και κατόπιν τούτου θα πάμε στο Μουσείο και θα αρχίσει το πρόγραμμα που θα αφορά την εκδρομή μας, θα έλεγα. Μετά το γεύμα, θα έχουμε το πολιτιστικό μας πρόγραμμα.

Γι' αυτό, αξιότιμοι συνάδελφοι, θερμή παράκληση, σήμερα να συγκεντρωθούμε στις εργασίες της Ολομέλειάς μας, στις ομιλίες, στους χαιρετισμούς, υπάρχουν χαιρετισμοί από Κοινοβούλια, από Πατριάρχες, θα παράσχουμε στον καθένα τη δυνατότητα να παρουσιάσει, ομιλίες, εισηγήσεις, χαιρετισμούς, ανάγνωση χαιρετισμών. Γι' αυτό, αξιότιμοι συνάδελφοι, όσοι εξ ημών επιθυμούν να ομιλήσουν, να έλθουν εδώ, στο Προεδρείο, να μας ανακοινώσουν την επιθυμία τους για ανακοίνωση ή για ομιλία, για χαιρετισμό, να καταρτίσουμε την κατάσταση, και βάσει της καταστάσεως των ομιλητών να προχωρήσουμε στις εργασίες μας. Είναι κατανοητά αυτά που είπα; Εάν δεν μας φτάσει η σημερινή μέρα, θα συνεχίσουμε και αύριο. Απλώς συμφωνήσαμε να μη διασπάσουμε σήμερα το πρόγραμμά μας, να συνεχίσουμε όλη την ημέρα σε καθεστώς συνεδριάσεως της Ολομέλειας της Διακοινοβουλευτικής μας Συνελεύσεως.

ΣΥΝΕΔΡΟΣ (Μεταφραζόμενος): Ζητήσατε από τους διερμηνείς να είναι ακριβείς με τη μετάφραση. Τι γίνεται όμως με τις ερωτήσεις των Συναδέλφων, που δεν μεταφράστηκαν; Νομίζω ότι πρέπει να μιλάτε αργά, για να έχουν χρόνο οι διάφοροι ομιλητές να μεταφράζονται και να μεταφράζονται και οι ερωτήσεις που γίνονται προς τους ομιλητές.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Ο Συνάδελφός μας παρακάλεσε να μιλούμε σε βραδύτερους ρυθμούς, ούτως ώστε να είναι επακριβής η διερμηνεία. Καλώς, τότε ξεκινούμε τις εργασίες μας, είμεθα όλοι σε «πολεμική ετοιμότητα». Το λόγο έχει ο Αξιότιμος Συνάδελφος από την Κύπρο κ. Φυττής.

Σ. ΦΥΤΤΗΣ: Καλημέρα σας. Στη συμβολή του Ορθόδοξου Πολιτισμού, στην οικοδόμηση της νέας Ευρώπης, που είναι το κύριο θέμα του Συνεδρίου μας. Αν η οικοδόμηση της νέας Ευρώπης σημαίνει την γεωγραφική ενότητα της ηπείρου, σε ένα ολοκληρωμένο πολιτικό σύστημα, που ακόμα δεν έφτασε βέβαια στην τελική του μορφή, ούτε ασφαλώς στην τελειότητά του, τότε μπορεί κανείς να διακρίνει εύκολα τη συμβολή της Ορθοδοξίας και του Ορθόδοξου πολιτισμού σ' αυτό το μόρφωμα.

Τόσο από ιστορικής και πολιτιστικής πλευράς, όσο και από πλευράς ζωντανού και πάλλοντος στοιχείου με ενεργό συμμετοχή σήμερα αλλά και δυνητικά σημαντικότερου ακόμα μέρους στο γίνεσθαι και στο μέλλον της σχεδιαζόμενης σχηματιζόμενης νέας Ευρώπης. Μπορούμε χωρίς ιδιαίτερη δυσκολία να αναφέρουμε, ότι αυτή τη στιγμή η μισή περίπου Ευρώπη είναι Ορθόδοξος πολιτισμός εν ζωή και εν ενεργεία. Αν υποθέσει κανείς ότι η αλληλεπίδραση μέσω των συναλλαγών και της συνεργασίας, αποτελεί αξίωμα, τότε είμαστε μάρτυρες της συμβολής του Ορθόδοξου πολιτισμού στην Ενωμένη Ευρώπη, που σχηματίζεται σήμερα από τον Ατλαντικό ως τα Ουράλια και τελεί υπό συνεχή μετεξέλιξη.

Μια μετεξέλιξη που περνά καθημερινά μέσα από διαδικασίες συναπόφασης, όπου εταίροι, χώρες υπό ένταξη και συνδεδεμένα κράτη, φέρουν στην κάθε τράπεζα

συνομιλιών τη συλλογική τους παράδοση, κουλτούρα και ταυτότητα, επιδρώντας και επηρεάζοντας ποικιλοτρόπως τις όποιες αποφάσεις, στο μέτρο πάντοτε των δυνατοτήτων και του ειδικού βάρους τους.

Η αποτύπωση αυτή του «κοινού Ορθοδόξων», είναι μία αισιόδοξη διαπίστωση για τις σημερινές δυνατότητες και όρια των λαών και των εκπροσώπων του Ορθόδοξου πολιτισμού στην Ευρωπαϊκή πραγματικότητα και στην πιθανότητα επιτυχίας μιας πραγματικά νέας Ευρώπης. Βεβαίως, δεν θα πάψουμε να διευκρινίζουμε και το ποια νέα Ευρώπη θέλουμε, προκειμένου να συμβάλλουμε στη δημιουργία της και όχι να καταστούμε απλώς ουραγοί σε μία Ευρώπη που δεν θέλουμε, ή συνένοχη με την αδράνειά μας ή την αφωνία μας, ακολουθώντας άβουλα την εκάστοτε Υπερδύναμη.

Τούτων λεχθέντων, έστω και αν αρχίσαμε κάπως αντίστροφα, και επιτρέψατέ μου, ανορθόδοξα, αυτή την εισήγηση, ένα είναι σίγουρο. Ότι ο ορθόδοξος πολιτισμός έχει συσσωρεύσει στους ώμους των απογόνων του Βυζαντίου ένα βαρύ φορτίο υπερηφάνειας και ευθύνης. Υπερηφάνεια ως θετικό συναίσθημα και όχι ως αλαζονεία, πηγάζει από τα δείγματα πολιτισμού που ακόμα βλέπουμε μπροστά μας σε κάθε βήμα μας. Αρχιτεκτονική, ζωγραφική, γλυπτική, επιστήμες, λογοτεχνία, μουσική, συγγράμματα παντός είδους. Στις χώρες από όπου ξεκίνησε ο πολιτισμός αυτός, αλλά και σ' αυτές που τον αντέγραψαν, τον θαύμασαν, τον μιμήθηκαν, θεμέλιο αρμονίας και ομορφιάς, η εξωτερίκευση της θείας τελειότητας, μεταφρασμένη χειροπιαστά ως τρόπος ζωής. Και εδώ η υπερηφάνεια συναντά την ευθύνη. Την ευθύνη της Ορθοδοξίας, όχι ως δόγματος και ομολογίας, αλλά ως τρόπου ζωής, ως παράδοσης ενός ολόκληρου συστήματος αρχών και αξιών.

Από το διάταγμα των Μεδιολάνων μέχρι σήμερα, έχουν μεσολαβήσει χίλια εξακόσια εβδομήντα τόσα χρόνια και κάτι. Από την πτώση της Κωνσταντινούπολης το 1453, έχουν μεσολαβήσει 5,5 αιώνες. Και ανάμεσα στα δύο τούτα ιστορικά γεγονότα, 11 αιώνες λαμπρού πολιτισμού και παράδοσης, που υιοθετήθηκαν από αναρίθμητα φύλα σε όλες τις γωνιές του τότε γνωστού κόσμου, προσαρμόζοντάς τον στη δική τους εκάστοτε ιδιοσυγκρασία και συνθήκες.

Ακόμα και μετά την άλωση της Κων/λης, ο πολιτισμός αυτός μεταφέρθηκε σε όλες τις φάσεις στη Δύση, αναγεννώντας την Ευρώπη, οδηγώντας τη στο Διαφωτισμό, που με τη σειρά του στάθηκε η πηγή και η έμπνευση των επαναστατών που άλλαξαν την πορεία της και την μετέτρεψαν σταδιακά σε χώρο προόδου και ευημερίας.

Αν στην πορεία ο άνθρωπος ξέχασε τον εαυτό του, αναζητώντας περισσότερα πλούτη και ισχύ σε βάρος των ασθενέστερων, σ' αυτό σίγουρα δεν είχε μερίδιο ούτε ο Ορθόδοξος πολιτισμός, ούτε η Ορθόδοξη παράδοση. Η ανισότητα και η καταπίεση που σιγά-σιγά επικράτησαν, η φτώχεια που δημιουργεί την απελπισία, η ξενοφοβία που παράγει ο ρατσισμός, όλα κατάλοιπα και παρενέργειες του παλαιότερου ιμπεριαλισμού και του σημερινού διαδόχου του, του μονοπολισμού και της αλαζονείας της υπερδύναμης και των συν αυτή πολυεθνικών, στο πλαίσιο μιας αλόγιστης παγκοσμιοποίησης, όλα τούτα δεν μπορούν βέβαια να ανατραπούν σε μία μέρα, ούτε να διορθωθούν με μαγικές συνταγές.

Μπορούμε όμως, μέσα από τα ειρηνικά όπλα και διδάγματα, που ευτυχίσαμε να έχουμε στην Ορθόδοξη παρακαταθήκη μας, να αρθούμε στο ύψος της ιστορικής και πολιτιστικής μας κληρονομιάς και με τη λογική του «εν τη ενώσει η ισχύς» να συνεχίσουμε και να εντείνουμε την προσπάθειά μας για διάλογο, τόσο μεταξύ θρησκείων, δογμάτων και ομολογιών, όσο και μεταξύ πλευρών και συμφερόντων, ώστε να εξευρεθούν λύσεις μέσα από αμοιβαίο σεβασμό και αλληλοκατανόηση.

Ως Διακοινοβουλευτική Συνέλευση της Ορθοδοξίας, έχουμε κάνει σημαντικά βήματα προς αυτή την κατεύθυνση με πάμπολλες δραστηριότητες, που δεν θα απαριθμήσουμε εδώ. Οι παλαιότεροι από μας θυμούνται από πού ξεκινήσαμε και βλέπουν πού έχουμε φτάσει. Οι νεότεροι βλέπουν τα αποτελέσματα ζωντανά ανάμεσά μας, τόσο στα πρόσωπα των φίλων και Συναδέλφων εδώ, όσο και στα γραπτά τεκμήρια των εκάστοτε δραστηριοτήτων μας. Πιστεύω πως είμαστε σε καλό δρόμο και έτσι πρέπει να συνεχίσουμε, εντείνοντας τις δραστηριότητές μας σε διάλογο με ομοίους και μη, χτίζοντας γέφυρες συνεννόησης και συνεργασίας, και ταυτόχρονα δημιουργώντας υψηλότερο βαθμό αυτογνωσίας, προβάλλοντας τον πλούτο του Ορθόδοξου πολιτισμού σε κάθε ευκαιρία.

Όπως σήμερα, για παράδειγμα, συνεδριάζοντας στο Ελληνικό Ινστιτούτο Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών, που θα ήθελα με την αφορμή αυτή να ευχαριστήσω και εγώ θερμά, εκ μέρους της Κυπριακής αντιπροσωπείας, για τη φιλοξενία, αλλά και για το άξιο συγχαρητηρίων έργον που επιτελούν στην ιστορική και πανέμορφη αυτήν πόλη. Ευχαριστώ πάρα πολύ.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Ευχαριστούμε τον κ. Φυττή. Μία θερμή παράκληση, τώρα θα δώσουμε το λόγο στην Elisaveta Milenova από τη Βουλγαρία, που θα αναγνώσει ανακοίνωση του Πατριάρχη της Βουλγαρίας.

E. MILENOVA: Ο επίσημος χαιρετισμός είναι στη Βουλγαρική γλώσσα, θα σας το αναγνώσω στα ρωσικά. *«Προς τους διοργανωτές και συμμετέχοντες στη Διεθνή Διακοινοβουλευτική Συνέλευση, που αφορά τη συνεισφορά του Ορθόδοξου πολιτισμού στην οικοδόμηση της σύγχρονης Ευρώπης,*

Αξιότιμοι κυρίες και κύριοι,

Αδελφοί και Αδελφές,

Η Βουλγαρική Ορθόδοξος Εκκλησία με επικεφαλής την Αγία Σύνοδο, έχει την τιμή και τη χαρά να χαιρετίσει στο πρόσωπό σας, ένα υψηλού επιπέδου forum και να επισημάνει την επικαιρότητα και το σύγχρονο της επιλογής του θέματός σας.

Ο Ορθόδοξος πολιτισμός είναι μία από τις συνιστώσες του σύγχρονου χριστιανικού πολιτισμού. Ούτε στην Ευρώπη, ούτε σε όλο τον κόσμο, δεν είναι δυνατόν να υπάρξει το γίνεσθαι των ηθικών αρχών, της ηθικής, της νομιμότητας και των κρατικών αρχών, τόσο στο παρελθόν όσο και στο περίπλοκο και δραματικό παρόν.

Η Ευρώπη είναι ο κοινός μας οίκος, ένας οίκος για όλους, ανεξαρτήτως θρησκευτικών πεποιθήσεων και εθνικής προελεύσεως. Κάθε οίκος όμως θα οφείλει να είναι δομημένος επί λίθου και θα έρθει η βροχή και θα ξεχυθούν οι ποταμοί και δεν θα καταρρεύσει, διότι θα εδράζεται επί του λίθου (από το κατά Ματθαίον Ευαγγέλιο).

Ο λίθος της Ορθοδοξίας είναι αυτά τα θεμέλια του κοινού μέλλοντός μας, στον κόσμο της παγκοσμιοποίησης, της τρομοκρατίας και της ασυμφωνίας.

Η ανεξιγνωμία, η σοφία της ανεξιγνωμίας είναι εξυπηρέτηση του λόγου του Θεού, είναι ο πανανθρώπινος δρόμος στην αιώνια ζωή.

Εξ ονόματος της Ιεράς Συνόδου της Ορθόδοξου Εκκλησίας της Βουλγαρίας, εύχομαι στη Διακοινοβουλευτική σας Συνέλευση, επιτυχείς και γόνιμες εργασίες. Δεχθείτε τις ευλογίες μας. Ο Πρόεδρος της Ιεράς Συνόδου της Ορθόδοξου Βουλγαρικής Εκκλησίας Πατριάρχης Μάξιμος.»

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Το λόγο έχει ο Συνάδελφός μας από τη Ρουμανική Αντιπροσωπεία κ. Miron Ignat.

M. IGNAT: Αξιότιμοι κύριοι του Προεδρείου, αξιότιμοι φίλοι, επιτρέψτε μου εξ ονόματος της Ρουμανικής αντιπροσωπείας να ομιλήσω ενώπιόν σας.

Όλο και περισσότερο διαδίδεται η ιδέα, βάσει της οποίας η ένταξη στην Ε.Ε. έχει στενή σχέση με πνευματικές και θρησκευτικές αξίες. Στα πλαίσια αυτής της αντιλήψεως, η Ορθόδοξος Εκκλησία συνεισφέρει στην υπέρβαση του ωφελιμιστικού

χαρακτήρας της Ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, λαμβάνοντας υπόψη όχι μόνο την πραγματικότητα του περιβάλλοντος χώρου, αλλά και την πραγματικότητα του νέου Ορθόδοξου κόσμου.

Ο δυτικός θεολόγος Άντολφ Ρίτερ επισύρει την προσοχή μας στην ανάπτυξη των σχέσεων μεταξύ δυτικής και ανατολικής παραδόσεως, όσον αφορά την αποστολή της Εκκλησίας στη σύγχρονη κοινωνία. Η δυτική παράδοση θέτει σε πρώτη θέση την ηθική και νομική δραστηριότητα, σε αντιδιαστολή με την ανατολική παράδοση, η οποία ενδιαφέρεται για την προσέλευση της προσοχής στον μετασχηματισμό του ανθρώπου, στη μεταμόρφωση του ανθρώπου εν Χριστώ, βάσει του Ευαγγελίου.

Η Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση μπορεί να συνεισφέρει στη χρήση αυτών των δύο πολιτισμικών παραδόσεων και ταυτοχρόνως αναφερόμενη στον πνευματικό μας χώρο, αυτό συνεισφέρει στην υπέρβαση των κρίσεων με τις οποίες προσκρούουμε από την άποψη αυτού του ερωτήματος.

Από την άποψη της Ορθόδοξου σκέψεως, η Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση είναι εφικτή μόνο διαλαμβάνοντας τις πνευματικές, πολιτισμικές ταυτότητες ενός εκάστου των λαών, για το κοινό καλό, την ισομέρεια. Η ισομέρεια θα οδηγήσει στην απαξίωση της δημιουργίας. Ως εκ τούτου, η Ορθόδοξος αντίληψη θεωρεί ότι η καθολικότης δεν ταυτίζεται με τον εθνικισμό, αλλά εκφάνεται μέσω αυτού, διότι δεν έχει μόνο πολιτικό αλλά και πνευματικό χαρακτήρα, δεδομένου ότι θα οδηγήσει στην επιβεβαίωση της εθνικής ταυτότητας και θα συνεισφέρει στη διαμόρφωση και στην ενίσχυση του ίδιου πολιτισμού.

Κατά το μέλλον, η Ευρώπη δεν θα μπορέσει να είναι μία πνευματική και πολιτισμική ταυτότητα χωρίς να συμπεριλαμβάνει τον πολιτισμό ενός εκάστου των λαών. Αυτό ισχύει τόσο σε παγκόσμιο όσο και σε περιφερειακό επίπεδο.

Η Ρουμανική Ορθόδοξος Εκκλησία έχει υπόψη αυτή την έκκληση που αφορά τις παραπάνω πτυχές.

Πρώτον, με ποιο τρόπο η Ορθόδοξος Ρουμανική πνευματικότης μπορεί και οφείλει να συνεισφέρει στην ενίσχυση του λαού, ταυτοχρόνως με την ενίσχυση των Ευρωπαϊκών λαών.

Δεύτερον, με ποιο τρόπο ο Ρουμάνος Ορθόδοξος πιστός οφείλει να συμβιώνει εν αρμονία, από κοινού με την πολιτισμική και θρησκευτική ποικιλομορφία των αδελφών του στην Ευρώπη, συμπεριλαμβανομένων και των ηθικών θρησκευτικών αξιών, οι οποίες είναι αρχές προστασίας έναντι των κοινωνικών, μελλοντικών και τωρινών κοινωνικών προβλημάτων της Ρουμανίας, και τρίτον, η δημιουργική συνεισφορά, την οποία η Ορθόδοξος Εκκλησία μπορεί να συνεισφέρει στη δημιουργία του Ευρωπαϊκού οίκου, στο θεμέλιο του οποίου θα πρέπει να τεθεί πρωτίστως η πίστη, ο διάλογος, η αλληλοκατανόηση και η συμφωνία, η συναίνεση.

Η δημιουργία μιας Ε.Ε. περνά κατ' ανάγκη μέσω της Εκκλησίας, μέσω της χριστιανικής ειρηνεύσεως. Όσον αφορά την εκκλησιαστική ηγεμονική διάθεση, θα ήθελα να πω ότι αυτή η εκκλησιαστική πλευρά είναι απαραίτητη για τον Ευρωπαϊκό οίκο. Η Εκκλησία είναι παράγων ειρηνεύσεως. Η ηθική, πολιτισμική, θρησκευτική συνεισφορά στον κοινό Ευρωπαϊκό οίκο, αναπτύχθηκε επιτυχώς κατά τον 4^ο αι. όταν η Εκκλησία και η διδασκαλία της κατέστη πηγή, μέτρο και καταλύτης της καθημερινής ζωής των Ευρωπαίων κατοίκων. Φυσικά, η τότε Ευρώπη με τις χριστιανικές αρχές, με τους Σκύθες μοναχούς στην περιοχή της Ρουμανίας, δεν διαφοροποιείτο μόνο γεωγραφικώς και ως προς το πολυάριθμο του πληθυσμού, αλλά και ως προς τις αξίες της ζωής και του πολιτικού διαλόγου, διέφερε από αυτήν της εποχής μας.

Μεταξύ Ορθοδοξίας και κοινού Ευρωπαϊκού πνεύματος δεν είναι απύσες μόνο οι διαφορές, αλλά η οικουμενική Ορθοδοξία είναι εκείνη ακριβώς, η οποία δημιουργεί τις προϋποθέσεις και θέτει τα θεμέλια της Ευρωπαϊκής ειρηνεύσεως.

Γειτονικές χώρες, όπως η Ελλάδα, η Βουλγαρία, η Σερβία και άλλες, δεν μπορούν να αντιληφθούν την ίδια την ύπαρξή τους χωρίς την Ορθόδοξη Εκκλησία, η οποία ως προς την ιστορία και την πνευματικότητά της, ταυτίζεται με την ίδια την εθνική τους υπόσταση. Το ίδιο ισχύει και για άλλες χώρες οι οποίες βρίσκονται στην Ε.Ε. Η Ορθοδοξία κατέχει μία σημαίνουσα θέση. Οι τύχες των Ορθοδόξων κρατών είναι ταυτόσημες με τις τύχες της Ευρώπης. Η λέξη Ορθοδοξία είναι μέρος της αρχαίας χριστιανικής καθολικότητας, δηλαδή της χριστιανικής Ευρώπης, η οποία εδραιώθηκε στο αίμα των Μαθητών, στο όνομα του Ευαγγελίου. Να γιατί δεν θα μπορούσαμε να μιλάμε λοιπόν, για την Ε.Ε., χωρίς τη συμμετοχή της Οικουμενικής Ορθοδοξίας ως μίας ένωσης των λαών της Δυτικής και Ανατολικής Ευρώπης.

Το 1990 ο θεολόγος Ντουμίτρου Στανιλοάνε, έγραψε: *«Δεν θα πρέπει να παίρνουμε μόνο από την Ευρώπη, θα πρέπει να της δώσουμε της νέας Ευρώπης κάτι. Και έχουμε φυσικά πολύ όφελος να αποκομίσουμε εντασόμενοι στην Ευρώπη, από κοινωνικής, οργανωτικής, εργασιακής απόψεως. Αλλά στο πνευματικό επίπεδο οφείλουμε να έχουμε συνείδηση του γεγονότος ότι και εμείς μπορούμε να συνεισφέρουμε στην Ευρώπη εν πολλοίς. Τι ακριβώς; Η Ανατολή κάποτε συνέφερε τον Χριστιανισμό. Ας τον συνεισφέρουμε άλλη μια φορά, όπως υπήρχε: ως σύνδεσμος μεταξύ Θεού και ανθρώπου».*

Ως γνωστόν, μετά τα γεγονότα του 1989 στη Ρουμανία, που οδήγησαν στην διάλυση της κομμουνιστικής δικτατορίας στη Ρουμανία, η Εκκλησία κατέστη ενεργός παράγων της ζωής του Ρουμανικού λαού, από τον οποίο είχε αποκοπεί επί διάστημα μακρότερο των 50 ετών.

Μετά την Επανάσταση, η θρησκεία ενετάχθη ως ξεχωριστό γνωστικό αντικείμενο στα μαθήματα των σχολείων. Άνοιξαν θεολογικά σεμινάρια και πανεπιστήμια τα οποία ενετάχθησαν στο σύστημα της Ρουμανικής εκπαίδευσεως. Οι ιερείς είχαν πλέον τη δυνατότητα να αναπτύσσουν το έργο τους σε νοσοκομεία, σε ορφανοτροφεία και να χαίρονται τις θρησκευτικές ελευθερίες.

Περνώντας λοιπόν στην Τρίτη χιλιετία, η έκκληση της Ορθοδόξου Εκκλησίας, συμπεριλαμβανομένης της Ρουμανικής Ορθοδόξου Εκκλησίας προς όλους τους πνευματικούς ανθρώπους, προς όλους τους ανθρώπους της Ορθοδόξου πίστεως, προς τους κυβερνήτες, τους πολιτικούς, τους διπλωμάτες, τους στρατιωτικούς και σε άλλους, να δεκαπλασιάσουν τις προσπάθειές τους για την αποκατάσταση μιας Ευρώπης, όπου όλοι οι άνθρωποι θα πρέπει να κατονομάζονται υιοί του Αβραάμ, που πιστεύουν στο Θεό και στο δίκιο του.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας.

Αξιότιμοι φίλοι, θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου, εκ μέρους της Ρουμανικής Αντιπροσωπείας, για τους όρους τους οποίους έχουμε εδώ, εκ μέρους των φιλοξενούντων. Αισθανόμαστε θαυμάσια εδώ. Συναντηθήκαμε εκ νέου με φίλους μας, σας ευχαριστώ πολύ γι' αυτό.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Ευχαριστούμε τους Συναδέλφους μας από τη Ρουμανία. Το λόγο τώρα έχει ο κ. Νικολόπουλος, από την Ελλάδα, Αναπληρωτής Γενικός Γραμματέας.

Ν. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ: Σεβασμιώτατε, κυρίες και κύριοι, καλημέρα. Αγαπητοί συνάδελφοι, θεωρώ το Συνέδριό μας ουσιαστικής σημασίας, για το δικό μας παρόν και για το μέλλον των παιδιών μας. Το θεωρώ επίσης σημαντικό εφιαλτήριο στο να προωθήσουμε την κοινωνική καταλλαγή στην Ευρώπη, η οποία μαστίζεται από ουκ ολίγα δεινά.

Σεβασμιώτατε, κυρίες και κύριοι, σεβαστοί Πατέρες, για να δυνηθούμε να προσδιορίσουμε την δυνατότητα συμβολής του Ορθόδοξου πολιτισμού στη δημιουργία της νέας Ευρώπης, πρέπει πρώτα απ' όλα να ορίσουμε τι είναι Ευρώπη. Τυπικά είναι μία συνομοσπονδία μεταξύ κρατών που την συγκροτούν. Στην πραγματικότητα όμως, αποτελεί την νεότερη συμπολιτεία στον κόσμο. Όμως, μέσα στο πλαίσιο των εξωτερικών συνόρων δεν βρίσκονται απλά 25 κράτη, υπάρχουν πολύ περισσότεροι λαοί, με ιδιαίτερο πολιτισμό, άλλα κοινωνικά ήθη και διαφορετική παιδεία, με τη δική τους γλώσσα ή διάλεκτο και ενίοτε με αντικρουόμενα σε τοπική κλίμακα τα συμφέροντά τους.

Αυτό στο οποίο προσβλέπουμε και προσδοκούμε, όσοι, είτε οραματιστήκαμε την Ενωμένη Ευρώπη, είτε συναινέσαμε εκ θύμης σε αυτήν, είναι να αποτελέσει ένα πρότυπο πολιτικού μορφώματος, μέσα στο οποίο θα ζούμε όλοι με ασφάλεια και ειρήνη. Μέσα σ' αυτήν τη συμπολιτεία θέλουμε να αφήνουμε ελεύθερη την εξέλιξη διαφορετικών Ευρωπαϊκών πολιτισμών, αλλά και να προχωρήσουμε με έναν κύριο άξονα, με μία κύρια παιδεία και με επίσης – αυτό είναι καθοριστικό – μία κοινή αντίληψη για τον άνθρωπο.

Ας μη λησμονούμε ότι ο ανθρωπισμός, ο ουμανισμός, έχει αποτελέσει το βασικότερο συστατικό στοιχείο του δυτικού ευρωπαϊκού πολιτισμού. Από την εποχή της Αναγέννησης σφυρηλατείται μέσα στα Ευρωπαϊκά πανεπιστήμια, με κυριότερες ύλες του την αρχαία Ελληνική σκέψη, ειδικότερα εκείνη των Στωικών, οι οποίοι κατ' εξοχήν συνέδεσαν την Ελλάδα με τη Ρώμη και τον Χριστιανισμό. Όλα αυτά θα έπρεπε να ήσαν απλές, κοινές αλήθειες και να είχαν ήδη αποτελέσει τα κλειδιά για τη λύση των Ευρωπαϊκών προβλημάτων.

Για να συνεχίσουμε όμως να συζητούμε, σημαίνει ότι υπάρχουν και προβλήματα και αιχμηρές καταστάσεις.

Για να δούμε ποια μπορεί να είναι η συμβολή του Ορθόδοξου πολιτισμού στην επίλυσή τους, πρέπει να καταγράψουμε ακριβώς αυτά τα προβλήματα.

Σεβασμιώτατε, σεβαστοί πατέρες, κυρίες και κύριοι, μέσα στο γεωγραφικό πλαίσιο της Ενωμένης Ευρώπης ή στις παρυφές της, έχουμε πολύ σοβαρά σημεία τριβής μεταξύ των πληθυσμών. Δυστυχώς, σ' αυτά τα σημεία τριβής, τα οποία έχουν ενίοτε και αιματηρό χαρακτήρα, συναντώνται οι μικρές πληθυσμιακές κοινωνίες μέσα στις οποίες καλούνται να συνυπάρξουν και να ζήσουν αδελφικά μέσα σε ατμόσφαιρα ανθρωπισμού, Μουσουλμάνοι και Χριστιανοί. Οι συγκρούσεις εμφανίζουν μία εθνικιστική ετικέτα. Συγκρούονται Αλβανοί, Σέρβοι, Βόσνιοι, Τουρκογενείς κλπ. Αν ψάξουμε κατά βάθος όμως το ιστορικό και κοινωνικό βάθος, θα διαπιστώσουμε ότι οι διαφορές είναι πολιτισμικές, τις οποίες κάποιοι ξένοι δάκτυλοι τις υποδαυλίζουν με ψευδεπίγραφες ετικέτες.

Τις λέω πολιτισμικές, ακριβώς, επειδή υποκρύπτουν ένα φοβικό χαρακτήρα, απέναντι στην αντίληψη του άλλου για μία ανοικτή κοινωνία. Εκεί όμως, όπου εμφυτεύει ο φοβισμός απέναντι στον πιο προοδευτικό και εξελιγμένο, εκεί ακριβώς βλαστάνει και ο φονταμενταλισμός. Τίθεται ένα σοβαρότατο πολιτικό ζήτημα για την Ευρωπαϊκή όσωση. Η ίδια ακόμα δεν έχει ξεπεράσει τους κραδασμούς από τη διεύρυνσή της από 15 σε 25 κράτη. Θα δυνηθεί η εξισορρόπηση με τόσα επίκτητα προβλήματα μικρών σωβινιστικών ομάδων;

Βεβαίως, η Ευρώπη έχει και άλλα προβλήματα, τα οποία ως πλέον γνωστά θα περιοριστώ να τα αναφέρω:

Έχει το πρόβλημα διαρκώς διογκούμενων κυμάτων λαθρομεταναστών, οι οποίοι εκτός από τη φτώχεια και την δυστυχία των στομάτων που πρέπει να διατραφούν, εμφυτεύουν στην Ευρώπη προβλήματα που υπονομεύουν τον ανθρωπισμό. Ένα από αυτά είναι ο κατά χιλιάδες ακρωτηριασμός των γεννητικών

οργάνων των γυναικών σε χειρουργεία, επειδή έτσι το θέλουν τα έθιμα. Μόνο στη Γαλλία είναι κατ' έτος δεκάδες χιλιάδες αυτές οι αποτρόπαιες επεμβάσεις. Εμείς όμως, στον Ορθόδοξο πολιτισμό μας, θεωρούμε ότι το σώμα του ανθρώπου είναι ναός του Θεού και δεν πρέπει να κακοποιείται.

Είναι το τεράστιο πρόβλημα των ναρκωτικών και του εμπορίου λευκής σάρκας, είναι του εμπορίου ζωτικών οργάνων εξαφανισμένων παιδιών, είναι η διασφάλιση εργασίας για τους νέους μας. Είναι και πολλά άλλα. Έχουμε πρόταση απέναντι σε όλα αυτά; Ναι, έχουμε, και μάλιστα σθεναρή. Την παιδεία. Την παιδεία της οποίας βασικός βραχίον είναι ο Ορθόδοξος, ο Χριστιανικός πολιτισμός.

Πριν, κυρίες και κύριοι, εξετάσουμε τη δυναμική της πρότασής μας, οφείλουμε να ορίσουμε τι σημαίνει Χριστιανικός Ορθόδοξος πολιτισμός. Ας δούμε κάποια από τα χαρακτηριστικά του. Είναι ιδιαίτερα τα χαρακτηριστικά που του επιτρέπουν, αντί να είναι μέρος των προβλημάτων της ευρωπαϊκής και παγκόσμιας κοινωνίας, να αποτελεί τη λύση τους. Όπως πολύ ορθώς έχει τεθεί, δεν είναι μόνο ένα θρησκευτικό και ηθικό αξιακό σύστημα, αλλά κάτι ολοκληρωμένο, ένας πλήρης πολιτισμός ο οποίος διαθέτει σε πλήρη αρμονία συνδεδεμένα τα κοσμικά με τα πνευματικά και τα οντολογικά στοιχεία.

Είναι αναγκαίο να εξετάσουμε πριν από το πώς, το πού συγκροτήθηκε ως πολυμορφικό πολιτισμικό σχήμα, εβλάστησε κατ' αρχήν, πλάστηκε, μορφοποιήθηκε μέσα στο πλαίσιο της βυζαντινής κοινοπολιτείας. Αυτό που έδωσε και τον ιδιαίτερο ανθρωπιστικό χαρακτήρα του στη βυζαντινή κοινοπολιτεία, όπου κεφαλή ήταν ο αυτοκράτορας και συνεκτική αξία η κοινή θρησκεία. Έζησαν ομαλά, δραστηριοποιήθηκαν κοινωνικά και συνέχισαν την εξέλιξη της ιστορίας τους διάφορα έθνη και λαοί, ο καθένας με το δικό του κοινωνικό μοντέλο, τα δικά του οικογενειακά και άλλα ήθη, τις παραδόσεις του και τον ιδιαίτερο φυλετικό πολιτισμό του.

Σημαντικότερος απότοκος αυτής της ιστορίας είναι ότι έθνη και λαοί έμαθαν να συνυπάρχουν με σεβασμό το ένα προς το άλλο, να συνδιαλέγονται, να θεωρούν ότι ουδείς υπερέχει του άλλου και το δικαίωμα στη ζωή και στην επιβίωση είναι για όλους. Έμαθαν, επίσης, να αναπτύσσουν κοινά όργανα αυτοδιοίκησης αλλά και προσφυγής στην κεντρική εξουσία, για την επίλυση προβλημάτων ή διαφορών. Όλα αυτά τα έθνη συνεισέφεραν σημαντικά και σε στοιχεία τέχνης, αρχιτεκτονικής και λαϊκών παραδόσεων.

Ο Ορθόδοξος επομένως, πολιτισμός, είχε συγκροτηθεί πλέον με πλήρη τα κοσμικά, ηθικά και πνευματικά του στοιχεία. Όταν επομένως, ο Ορθόδοξος πολιτισμός άρχισε να προωθείται στις Ρωσικές, στις Σλαβικές και στις άλλες χώρες, διέθετε πλήρη τα στοιχεία ενός κινήματος ανθρωπιστικού, και όχι ενός δογματικού μοντέλου, που υποβοηθούσε την κρατική εξουσία. Η διάπλαση του Ορθόδοξου πολιτισμού μέσα στο πλαίσιο της βυζαντινής κοινοπολιτείας, τον επρόικισε και με ένα άλλο μεγάλο εφόδιο, την αγάπη προς την παιδεία.

Ας μη λησμονούμε ότι ο ίδιος ο Χριστιανισμός, όταν ήρθε στη Ρώμη, βρήκε εύφορο έδαφος να βλαστήσει, καλλιεργημένο από τους Στωικούς, οι οποίοι είχαν διακηρύξει την ιστορία των ανθρώπων και την οικουμενικότητα. Μέσα στο χώρο της Ανατολικής Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας είναι διάσπαρτα τα σύμβολα, τα έργα και τα αρχιτεκτονήματα ενός πολιτισμού που είχε σαν κέντρο τον άνθρωπο. Το κυριότερο όμως, έχει πανεπιστήμια και βιβλιοθήκες, πολύ πριν υπάρξουν στη Δύση. Μέσα στο χώρο του Ορθόδοξου πολιτισμού, διατρέχουν τα ρεύματα της νεοπλατωνικής σκέψης, φθάνουμε έτσι στο σημείο της ανάδειξης του ανθρωπισμού, ως υπέρτατης αξίας, μέσα από την Ορθόδοξη Χριστιανική ηθική και της πλατωνικής οντολογικής και κοσμολογικής ανησυχίας.

Μια άλλη αξία, η οποία προέκυψε μέσα από αυτή τη σύζευξη, είναι ότι στον Ορθόδοξο πολιτισμό δεν φοβούμεθα όχι μόνο τη διαφορετική άποψη, αλλά ούτε καν τη στρεβλή άποψη. Την τελευταία, την αφήνουμε να έρθει στο φως, και να φανούν τα λάθη και οι ατέλειές της.

Επειδή δεν θέλω να επιτρέψω στον εαυτό μου να κάνει κατάχρηση του χρόνου, θα σημειώσω έναν από τους τρόπους που προσεγγίζουν οι φορείς του Ορθόδοξου πολιτισμού. Και τούτο γίνεται καταφανές στην Αφρική. Οι Ορθόδοξες αποστολές τους ανοίγουν νοσοκομεία, έχουμε εδώ τον Πατέρα Ιωάννη, με μία καινούργια, πολύ σημαντική δραστηριότητα που ανακοίνωσε χθες στη σύναξή μας, να δημιουργήσει στέγη αστέγων και να διαθέσει ακόμα και το σπίτι που επί χρόνια φιλοξενείτο ο πρεσβύτερος, ο παπάς εκεί της ενορίας, να το διαθέσει, γιατί οι ανάγκες του σύγχρονου κόσμου, ναι, αυτού του κόσμου που υποτίθεται ότι τα υλικά αγαθά περισσεύουν και για τα σκουπίδια, είναι τόσες πολλές σε αδελφούς μας άστεγους, που ούτε και ο ίδιος ο παπα-Γιάννης, στην πλούσια χώρα του, που σήμερα είναι εδώ, ανάμεσά μας, πιστευε ότι θα ήταν τόσες πολλές.

Λέω λοιπόν ότι στην Αφρική, οι Ορθόδοξες αποστολές ανοίγουν νοσοκομεία, αλλά τους ανοίγουν και σχολεία, ώστε να διδάσκονται τη γλώσσα τους και να συντηρούν το δικό τους πολιτισμό. Στα νοσοκομεία και τα σχολεία γίνονται δεκτοί όλοι οι άνθρωποι, ασχέτως φυλής και θρησκείας. Προβάλλονται οι Ορθόδοξες αξίες, όπως είναι εύλογο, αλλά ουδείς προσηλυτίζεται με προοπτική ωφελημάτων. Όμως, παραλλήλως στηρίζουν τις κοινωνίες να αυτοοργανωθούν, με βάση τις δικές τους αξίες να αποκτήσουν αυτοπεποίθηση και τους μαθαίνουν να καλλιεργούν τη γη και να διαχειρίζονται οι ίδιοι τα φυσικά αγαθά τους.

Για το λόγο αυτό, οι φορείς του Ορθόδοξου πολιτισμού γίνονται δεκτοί με αγάπη και χωρίς καχυποψία, μέσα από όλα αυτά τα οποία απλώς παρέθεσα, δεδομένου ότι η τεκμηρίωσή τους θα απαιτούσε πολλούς τόμους.

Σεβασμιώτατε, ποιες είναι λοιπόν οι έννοιες κλειδιά; Ανθρωπισμός, παιδεία και διάλογος. Το τελευταίο σημαίνει δημοκρατία. Ο ανθρωπισμός είναι κορυφαία αξία προς την ολοκλήρωση του ανθρώπου, είναι όμως και καθημερινή συνθήκη αποδοχής της ιδιαιτερότητας του άλλου, παράλληλα δε και ηθικό συμβόλαιο αλληλοαποδοχής, για τη συνύπαρξη όλων μας.

Η παιδεία δεν είναι ο μόνος δρόμος για να προχωρήσουμε εμπρός στην ιστορία, αλλά για να χτυπήσουμε και τα σκοτεινά φαινόμενα τα οποία βλασταίνουν. Το ένα είναι η κοινωνική βία, κυρίως στις νεαρές ηλικίες. Το άλλο, είναι ο ιδιαίτερος, ακατανόητος εν πολλοίς σε εμάς, αλλά άκρως επικίνδυνος τύπος ανθρώπου, ο οποίος δημιουργείται μέσα από τον αναλφαβητισμό στη γνώση, τη βιοηθική και τη βιοεξουσία. Αυτός, ο υπαρκτός κίνδυνος, παράγει το μοντέλο του ανθρώπου που δεν αποτελεί ο ίδιος προωθητικό μοχλό της ιστορίας, αλλά κοινό ενεργούμενο στοιχείο και παθητικό στοιχείο μιας ολικής μάζας, που δεν δύναται καν να νοηματοδοτήσει ούτε τη ζωή του.

Όσον αφορά στο διάλογο, στην πεμπτουσία της δημοκρατίας, τον έχουμε ανάγκη όλοι οι άνθρωποι της Ευρώπης, για να σφυρηλατήσουμε ένα πολιτικό μόρφωμα ανοιχτό σε μας, τα παιδιά μας και στις ακόλουθες γενεές. Ο Ορθόδοξος πολιτισμός κατόρθωσε στο να μη γηράσκει το πρόσωπό του, να ανανεώνονται διαρκώς τα κύτταρά του και για το λόγο αυτό να παραμένει εσαεί σύγχρονος. Είναι λοιπόν αρκούντως δυναμικός και αναγκαίος, ώστε να αποτελέσει τον θεμέλιο λίθο των προτάσεων για τη συγκρότηση ενός ενιαίου ευρωπαϊκού πολιτισμού, από δω και πέρα. Σας ευχαριστώ.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Ευχαριστούμε τον Συνάδελφό μας κ. Νικολόπουλο. Το λόγο έχει ο εκπρόσωπος της Δημοκρατίας της Λευκορωσίας Yurie Astarchenko που θα μας αναγνώσει χαιρετιστήριο μήνυμα του Κοινοβουλίου της Λευκορωσίας.

Υ. ASTARCHENKO: Αξιότιμοι συμμετέχοντες στη 13^η ετήσια Γενική Συνέλευση της Διακοινοβουλευτικής Συνελεύσεως Ορθοδοξίας, εξ ονόματος των βουλευτών της Εθνοσυνελεύσεως της Λευκορωσίας, από το 90% του πληθυσμού της Δημοκρατίας της Λευκορωσίας, που είναι οι Ορθόδοξοι της Λευκορωσίας, χαιρετίζω εγκάρδια αυτό το forum το οποίο ασχολείται με τη συνεισφορά του Ορθόδοξου πολιτισμού στην οικοδόμηση της Ευρώπης. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό το γεγονός και έχει συμβολισμό ιδιαίτερο το γεγονός ότι διεξάγεται στη Βενετία, η οποία είναι σύμβολο της πολυετούς, της μακραίωνης παρουσίας του Χριστιανισμού.

Η Ευρώπη δοκιμάζει σημαντικότερες αλλαγές. Δεν υποβάλλεται σε μεταβολές μόνο ο παραδοσιακός πολιτικός χάρτης, αλλά και οι παραδοσιακές αρχές, οι κοσμοθεωρητικές αρχές των κατοίκων της Ευρώπης. Ταυτοχρόνως, γίνεται καταφανής η τάση να λησμονηθούν οι χριστιανικές αρχές του Ευρωπαϊκού πολιτισμού. Το γίνεσθαι του εθνικού πολιτισμού της Λευκορωσίας ανέκαθεν ήταν αλληλένδετο με την πνευματική συνιστώσα της ζωής μας, στη βάση της οποίας βρίσκεται ο Χριστιανισμός και πρωτίστως η Ορθοδοξία.

Ιστορικά, ακριβώς η Ορθόδοξος Εκκλησία είναι εκείνη η οποία άσκησε την ουσιαδέστερη επιρροή στην πολιτισμική και πνευματική ανάπτυξη του λαού μας. Ήταν η βάση της ηθικότητας, η βάση της διατηρήσεως των καλύτερων ηθικών παραδόσεων. Υπό την αιγίδα της Ορθόδοξου Εκκλησίας, ο λαός της Λευκορωσίας επιδιώκει την πνευματική του τελείωση.

Η Δημοκρατία της Λευκορωσίας διέπεται από τις αρχές της αυθεντικής δημοκρατίας, αποδίδει τεράστιο ρόλο στην Εκκλησία, στη διαμόρφωση των ηθικών και πνευματικών παραδόσεών μας.

Ευχόμεθα λοιπόν σε όλους τους συμμετέχοντες στη 13^η ετήσια Γενική Συνέλευση της Διακοινοβουλευτικής Συνελεύσεως της Ορθοδοξίας, επιτυχείς και γόνιμες εργασίες στην ενσάρκωση στη ζωή των αποφάσεων που λαμβάνονται, ευτυχία, υγεία, ευημερία, και υλοποίηση όλων των προθέσεων για τα καλό όλων των Ορθοδόξων λαών.

Αξιότιμοι φίλοι, έχω μία αποστολή του Μητροπολίτη του Μινσκ και Εξάρχου της Λευκορωσίας Φιλάρετου. Απευθύνει λοιπόν χαιρετισμό στη Συνέλευσή μας, θα διαβιβάσω στο Προεδρείο το κείμενο του χαιρετισμού του.

«Αξιότιμοι συμμετέχοντες στη 13^η ετήσια Γενική Συνέλευση της Διακοινοβουλευτικής Συνελεύσεως Ορθοδοξίας, από του βήματος των Κοινοβουλίων και των πλατειών διακηρύσσονται ενίοτε αρχές, οι οποίες δεν είναι συμβατές με την βιβλική ηθική, με τις παραδοσιακές ηθικές αξίες. Π.χ. ο αγώνας για τα δικαιώματα των ανθρώπων ενίοτε οδηγεί σε φανατική επιθυμία να νομιμοποιείται η αμαρτία, εν ονόματι της ρητορικής περί ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Κατά την οικοδόμηση λοιπόν του κοινού οίκου, δεν θα έχουμε ένα ελπιδοφόρο θεμέλιο, αν δεν ληφθούν υπόψη αυτά. Η Αγία Γραφή έχει συγκεκριμένες θέσεις για τον άνθρωπο, ο οποίος έκτισε οίκο επί της άμμου και ο οίκος αυτός κατεδαφίστηκε από τους ανέμους και από τη ροή των ποταμών. Εδώ δεν γίνεται λόγος μόνο για φαινόμενα φυσικής υφής, ο κάθε ορθολογικώς σκεπτόμενος άνθρωπος, ο κάθε εχέφρων άνθρωπος, σκέπτεται τις συνέπειες του στοιχείου γεωπολιτικών, πολιτικών, οικονομικών και άλλων τάσεων. Γι' αυτό υπάρχει μία ανησυχία, διότι μπορεί να καταρρεύσει κάθε σύστημα το οποίο δεν εδράζεται επί του θείου νόμου, επί του λόγου του Θεού.

Η πλειονότητα των λαών δοκιμάστηκε από τραγικές αλλαγές στον τρόπο ζωής του. Ήταν καιροί στους οποίους είχαν κλονιστεί οι βάσεις του είναι, της υπάρξεως των λαών μας. Είναι περίπλοκες οι διαδικασίες από κοινωνικοψυχολογικής απόψεως, οι οποίες δεν έχουν διεκπεραιωθεί ακόμα. Όμως, θα μπορέσει να διατηρήσει το ανάστημά του, την προσωπικότητα, την εθνική υπερηφάνεια μόνο εκείνος ο οποίος απέκτησε τον ακλόνητο λίθο της πίστεως των πατέρων μας.

Αυτό μαρτυρούν οι παραδόσεις της Εκκλησίας στις χώρες μας. Σ' αυτό αναφέρεται και η Αγία Γραφή: «Να μη φοβείσθε και να είσαστε οι μάρτυρες του γεγονότος ότι δεν υπάρχει άλλος Θεός, εκτός εμού».

Φρονώ λοιπόν ότι ακριβώς αυτό το θεμέλιο για την ανέγερση του κοινού Ευρωπαϊκού οίκου, είναι εξαιρετικά σημαντικό για εμάς και για τους γείτονές μας στην ήπειρό μας. Έχει την αποστολή να αποτελέσει τη συνεισφορά της Ορθοδόξου Εκκλησίας, του Ορθοδόξου πολιτισμού, στην οικοδόμηση της νέας Ευρώπης.

Ευελπιστώ ότι αυτή η ετήσια Γενική σας Συνέλευση, καθώς επίσης και η ενότητα των Ορθοδόξων λαών, θα στραφούν στον προσδιορισμό συγκεκριμένων οδών για την περαιτέρω προώθηση της Ορθοδόξου κοσμοθεωρίας, εκείνων των θησαυρών των λαών μας. Ας είναι ευλογημένα λοιπόν τα επιτεύγματα στον θρησκευτικό και κοσμικό πολιτισμό των χωρών μας.

Χαιρετίζω λοιπόν την 13^η ετήσια Γενική Συνέλευση της Διακοινοβουλευτικής Συνελεύσεως Ορθοδοξίας, εύχομαι να έχετε τις ευλογίες του Θεού στις προθέσεις και στα έργα σας. Με τις ευλογίες του Πατριάρχη Λευκορωσίας.»

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Ευχαριστούμε τον συνάδελφο. Το λόγο έχει ο κ. Δημήτρης Γεωργακόπουλος, αξιότιμος συνάδελφός μας από το Ελληνικό Κοινοβούλιο.

Δ. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ: Σεβασμιώτατε, κύριε Πρόεδρε, κύριε Γενικέ Γραμματέα, Αγαπητοί συνάδελφοι, η 13^η Γενική Συνέλευση που πραγματοποιείται στη Βενετία, με το εξαιρετικό θέμα «Συμβολή της Ορθοδοξίας στη διαμόρφωση της Νέας Ευρώπης», πιστεύω ότι είναι πάρα πολύ σημαντικό θέμα.

Σήμερα, η Ευρώπη διαμορφώνεται σε ένα νέο χάρτη. Και εννοώ για την Ενωμένη Ευρώπη, για την Ε.Ε., χωρίς να σημαίνει ότι ολοκληρώνεται η Ευρώπη μόνο με την Ε.Ε. Πιστεύω ότι υπάρχει μακρύς δρόμος ακόμα για την ολοκλήρωση της Ευρώπης. Η συμβολή όμως της Ορθοδοξίας στον νέο χάρτη της Ευρώπης είναι πάρα πολύ σημαντική, ιδιαίτερα μάλιστα μετά την είσοδο στην Ε.Ε. των τριών νέων Ορθοδόξων κρατών, της Κύπρου, της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας σε ένα χρόνο, θα εδραιωθεί η πεποίθηση στην Ευρώπη, ότι οι πυλώνες πάνω στους οποίους στηρίζεται η Ευρώπη, δεν είναι ένας, είναι δύο οι πυλώνες. Είναι ο δυτικός πολιτισμός και ο Ορθόδοξος ανατολικός πολιτισμός. Και τότε, θα μπορέσουμε ίσως να ξεπεράσουμε κάποιες καταστάσεις οι οποίες είχαν δημιουργηθεί στο παρελθόν.

Εξάλλου, το Ορθόδοξο δόγμα – το Χριστιανικό δόγμα θα έλεγα καλύτερα- το οποίο είναι βαθύτατα δημοκρατικό, μιλάει για δημοκρατία, για ισότητα, για ελευθερία, για ισονομία, για δικαιοσύνη, για φιλανθρωπία, για αγάπη προς τον άνθρωπο. Εάν λοιπόν αυτές τις αξίες μπορέσουμε να τις περάσουμε στους λαούς και ιδιαίτερα σε μικρές ομάδες πολιτών της Ευρώπης, που μπορεί για τον άλφα ή βήτα λόγο να στερούνται κάποιες απ' αυτές τις αξίες, τότε πράγματι, αν φύγει αυτό το μήνυμα από δω, από τη Βενετία, ότι η Διακοινοβουλευτική Συνέλευση Ορθοδοξίας ενδιαφέρεται αυτές οι αξίες να είναι κτήμα όλων των ανθρώπων, όλων των πολιτών της Ευρώπης, τότε έχουμε πετύχει κάτι.

Γιατί αυτοί οι οποίοι στερούνται τη δικαιοσύνη, αυτοί που στερούνται την ισότητα, αυτοί που στερούνται την ανεξιθρησκεία, αυτοί οι οποίοι στερούνται πολλές φορές και τα μέσα για να ζήσουν, δηλαδή τους φτωχούς, τότε εάν πούμε ότι εμείς, ως

Κοινοβουλευτικό Σώμα, ως μία Διακοινοβουλευτική πολιτική οργάνωση που διαπνέεται από τις αρχές της Ορθοδοξίας, έχουμε τη δυνατότητα να τους υπερασπιστούμε, έστω με την ασθενική ακόμα φωνή μας, τότε πράγματι, το μήνυμα το οποίο στέλνουμε για την οικοδόμηση της νέας Ευρώπης, είναι πάρα πολύ σημαντικό. Και πιστεύω ότι η προσπάθεια την οποία κάνει η οργάνωσή μας προς αυτή την κατεύθυνση, ιδιαίτερα της ανεξιθρησκείας, είναι πάρα πολύ σημαντική.

Θα πω ένα μόνο: Έχουμε κάνει προσπάθεια τεράστια για συνεργασία με την Ισλαμική Ένωση, με την Διακοινοβουλευτική Ισλαμική Ένωση. Μάλιστα, είχε συμφωνηθεί να υπογραφεί και ένα πρωτόκολλο συνεργασίας, στην πρόσφατη Γενική τους Συνέλευση στην Κων/λη. Για λόγους που εμείς δεν γνωρίζουμε ακριβώς, θα σας πει εξάλλου στον απολογισμό ο Γενικός Γραμματέας και ο Πρόεδρος περισσότερα γι' αυτά, δεν έγινε, ανεβλήθη. Εμείς όμως δεν σταματάμε εκεί, θα προχωρήσουμε, γιατί πιστεύουμε ότι μπορούμε να συμβάλλουμε μέσα από την ανεξιθρησκεία στην οικοδόμηση της νέας Ευρώπης. Εάν αποφύγουμε τις δογματικές ακρότητες από τη μία πλευρά και τις θρησκευτικές ακρότητες από την άλλη, τότε πράγματι μπορούμε να φέρουμε τον άνθρωπο κοντά στις αξίες της Ορθοδοξίας. Κοντά στις αξίες εκείνες, που πράγματι ολοκληρώνουν τον άνθρωπο και τον ξεχωρίζουν από ο,τιδήποτε άλλο.

Είναι υποχρέωσή μας λοιπόν, αγαπητοί μου συνάδελφοι, να σταθούμε ιδιαίτερα σ' αυτό, να επιχειρήσουμε σε όλα τα fora, να προσπαθήσουμε με τις μικρές μας δυνάμεις, και επειδή είμαι από τα ιδρυτικά μέλη αυτής της Οργάνωσης, μπορώ να σας πω ότι η διαδρομή, την οποία έχουμε κάνει στα 13 χρόνια, είναι τεράστια. Αν κρίνω από εκεί που ξεκινήσαμε, μέχρι εδώ που έχουμε φτάσει, ο δρόμος τον οποίο έχουμε διανύσει δεν είναι μικρός, είναι πάρα πολύ μεγάλος, είναι και δύσκολος δρόμος, αν λάβετε υπόψη σας ότι συμμετέχουν συνάδελφοι από 20 Κοινοβούλια απ' όλο τον κόσμο.

Τις δυσκολίες που υπάρχουν στη χώρα του καθενός μας, τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει ο καθένας στο Κοινοβούλιό του ή στη χώρα του, για να βγει μία συγκεκριμένη, μία ενωμένη, μία πανορθόδοξη διακοινοβουλευτική φωνή, όπως αυτή την οποία σήμερα από δω θέλουμε να εκπέμψουμε, είναι πάρα πολύ σημαντικό. Έχουν συμβάλει σε αυτό τα μέγιστα, το Κοινοβούλιο της Ρωσίας, το Ελληνικό Κοινοβούλιο, το Κοινοβούλιο της Κύπρου και τα άλλα Κοινοβούλια, τα οποία στέλνουν τους αντιπροσώπους τους, και συμμετέχουν σ' αυτές τις διαδικασίες.

Τελειώνοντας, θέλω να πω τούτο: ότι για μας, που είμαστε ένα πολιτικό σώμα που διαπνεόμαστε από τις αρχές της Ορθοδοξίας, για όλα το μέτρο μας είναι ο άνθρωπος. Και αν το μέτρο μας είναι ο άνθρωπος, τότε μπορούμε πράγματι να δώσουμε στην νέα Ευρώπη που οικοδομείται, να ξεπεράσουμε αυτές τις δυσκολίες που δημιουργεί η νέα τεχνολογική έκρηξη. Γιατί μπορεί η πολιτική σκέψη να έχει προχωρήσει πολύ λίγο από την εποχή του Αριστοτέλη και μετά, η τεχνολογική όμως σκέψη και ανάπτυξη είναι τεράστια και η τεχνολογική επανάσταση δημιουργεί νέα ήθη, νέες καταστάσεις, νέα δεδομένα για τον άνθρωπο. Αλλά ο άνθρωπος πρέπει πάνω απ' όλα να μείνει άνθρωπος. Να μην μετατραπεί σε ένα εξάρτημα των μηχανισμών της τεχνολογικής ανάπτυξης. Γιατί τότε θα έχει χάσει την ψυχή του. Και τι να το κάνεις αν έχεις κερδίσει τον κόσμο όλο και έχεις χάσει την ψυχή σου;

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Ευχαριστούμε τον αξιότιμο Συνάδελφο, αξιότιμοι φίλοι, βάσει του προγράμματός μας τώρα θα έχουμε ένα διάλειμμα για καφέ. Μετά το διάλειμμα για καφέ, θα μιλήσει ο εκπρόσωπος της Εσθονίας.

.....
V. VELMAN: Κύριε Γενικό Γραμματέυ, Αξιότιμοι συνάδελφοι, με οδήγησε εδώ η επιθυμία να μοιραστώ μαζί σας κάποιες ανησυχίες, που με διακατέχουν, βλέποντας

αυτό τον κοινό Ευρωπαϊκό οίκο, μέλος του οποίου κατέστη προσφάτως και η χώρα μου.

Όταν συζητήθηκε η σύμβαση περί της νέας Ευρώπης και στα πλαίσια αυτά το νέο λεγόμενο Σύνταγμα της Ευρώπης, παρατηρήσαμε ότι εξέπεσε η πνευματική συνιστώσα, η οποιαδήποτε αναφορά και παραπομπή στις χριστιανικές αξίες, ως θεμελιώδεις αρχές της ενιαίας Ευρώπης. Εν γένει, η Ε.Ε. είναι ένα ιδιότυπο κτίριο, το οποίο έχει συλληφθεί ως ιδέα από κάποιους αρχιτέκτονες, άρχισε να δομείται με κάποια δομικά υλικά διαφορετικού τύπου, με νέου τύπου αρχιτεκτονικές αρχές, οι οποίες δρομολόγησαν άλλη πορεία γι' αυτή την Ε.Ε.

Οφείλουμε να επισημάνουμε ότι εμείς ως πολιτικοί, πολλοί εξ ημών είμαστε σε χώρες που είναι στην Ε.Ε., τον πρώτο γύρο τον έχουμε ήδη χάσει, δηλαδή δεν μπορέσαμε να προασπίσουμε τις χριστιανικές αξίες σ' αυτό το θεμελιώδη χάρτη της Ε.Ε., θεμελιώδης συνιστώσα του οποίου είναι η Ορθοδοξία. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι θα πρέπει να παραδεχτούμε αυτή την ήττα και να συμβιβαστούμε μ' αυτήν. Η Ευρώπη εξακολουθεί να δομείται, να τελειοποιείται και το ζητούμενο σήμερα είναι να βοηθήσουμε αυτή την Ευρώπη να καταστεί τέτοια την οποία εμείς επιθυμούμε, ιδιαίτερα οι Ορθόδοξοι βουλευτές.

Πριν από ένα μήνα στο Μάαστριχτ, υπήρξε συνεδρίαση του Συμβουλίου των Βορείων Χωρών, των χωρών της Βαλτικής, όπου συμμετέχουν οι χώρες της Λιθουανίας, Λετονίας, Εσθονίας και οι χώρες της Μπενελούξ. Δοκίμασα κάποιο κλονισμό, διότι εκεί, στο Μάαστριχτ, έγινε συζήτηση περί της νομιμοποίησης των μαλακών ναρκωτικών. Όταν εμείς με έναν Συνάδελφο από τη Λετονία, μιλήσαμε από απόψεως ηθικής, ηθικών αρχών, μας είπαν απευθείας ότι στη σύγχρονη Ευρώπη κύριες αξίες είναι η ελευθερία της προσωπικότητας και δεν χρειάζεται να γίνεται λόγος περί ηθικής. Η ηθική είναι μία παρωχημένη έννοια. Αυτό με φόβισε αρκούντως, διότι αν σήμερα θέσουμε στη βάση του μέλλοντος κτιρίου της Ευρώπης την απάρνηση των αρχών των ηθικών αξιών, δεν είναι δύσκολο να καταλάβουμε τι μέλλον επίκειται.

Καταλαβαίνω λοιπόν τα ενδιαφέροντα που ακούστηκαν εκεί, στο Μάαστριχτ. Ο Δήμαρχος, φερ' ειπείν, του Μάαστριχτ, εξαρτάται από τις ψήφους αυτών που έχουν συνηθίσει τα μαλακά ναρκωτικά. Θα τον ενδιέφερε να διακινηθεί, να διαδοθεί, να εδραιωθεί αυτή η αντίληψη στην Ευρώπη. Φρονώ όμως, ότι εμείς, οι Ευρωπαίοι βουλευτές, έχουμε σχέση με την Ευρώπη και θα πρέπει να αντιπαρατεθούμε σ' αυτή την υφέρπουσα αντίληψη περί μη πνευματικής φιλελευθεροποίησης, στερούμενης πνεύματος φιλελεύθερης αντιλήψεως.

Τώρα, ευρισκόμενοι στη Βενετία, έχουμε άλλο ένα σύμβολο. Συμφωνούμε άραγε, να καταβροχθιστεί αυτή η πολιτιστική κληρονομιά της Βενετίας, όπως γίνεται σε όλους τους υπόλοιπους τομείς; Η επιλογή μας νομίζω θα πρέπει να είναι μονοσήμαντη. Ευχαριστώ για την προσοχή σας.

Προεδρεύων Σ.-Α. ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Σας ευχαριστούμε. Το λόγο έχει ο κ. Yordan Tzonev, από την Βουλγαρία.

Υ.ΤΖΟΝΕΒ: Μακαριώτατε, αξιότιμε κ. Πρόεδρε, αξιότιμε κ. Γενικό Γραμματεά, επιτρέψτε μου πρωτίστως, πριν περάσω στην ομιλία μου, να αναγνώσω έναν χαιρετισμό για τους διοργανωτές και τους συμμετέχοντες στη 13^η Διακοινοβουλευτική Συνέλευση της Ορθοδοξίας, εκ μέρους του Προέδρου της Εθνοσυνελεύσεως της Βουλγαρίας.

«Αξιότιμες κυρίες και κύριοι, επιτρέψτε μου να εκφράσω την ικανοποίησή μου για την επιλογή αυτού του τόσο επίκαιρου και σημαντικού θέματος, στο οποίο επικεντρώνεται το forum σας. Είμαι πεπεισμένος ότι η 13^η Γενική Συνέλευσή σας, είναι ένα πραγματικό forum για τη συζήτηση θεμελιωδών ζητημάτων που αφορούν τη

συνεισφορά του Ορθοδόξου Χριστιανισμού, στους αξιακούς ορίζοντες της σύγχρονης Ευρώπης. Επιτρέψτε μου για άλλη μία φορά να χαιρετίσω τις εργασίες σας και τη συμμετοχή Βουλγάρων συναδέλφων σας και να ευχηθώ εποικοδομητικό έργο σε όλους σας».

Οφείλω, εξ ονόματός μου πλέον, να σας πω, αξιότιμοι συνάδελφοι, ότι το Βουλγαρικό Κοινοβούλιο ετοιμάζεται να λάβει μέρος σοβαρά στην Διακοινοβουλευτική Συνέλευση Ορθοδοξίας. Εργαζόμαστε αυτή τη στιγμή στην κατεύθυνση της εκπλήρωσης των οικονομικών μας υποχρεώσεων, ούτως ώστε να είναι επίσης χορηγός και η Βουλγαρία, όπως και άλλοι συνάδελφοι. Και δημιουργείται μία κοινοβουλευτική ομάδα που θα ασχοληθεί επί τούτου.

Και τώρα, επιτρέψτε μου να περάσω στο θέμα της ομιλίας μου. Η Ενωμένη Ευρώπη δεν είναι τίποτε άλλο παρά μία χριστιανική ενοποιημένη Ευρώπη. Όλο το σύγχρονο πολιτισμικό μοντέλο της Ευρώπης δεν είναι κάτι άλλο, παρά μόνο ένα ανθρωπιστικό μοντέλο του Χριστιανισμού. Είναι μία ηθική πειθαρχική δύναμη, θα έλεγα, πάνω από 2000 χρόνια δρώσα στην Ευρώπη. Το Ευαγγέλιο του Σωτήρος Χριστού, διέλυσε τα σύνορα των διαφόρων κρατών. Θεμελιώνοντας λοιπόν τη σύγχρονη Ευρώπη, δεν θα πρέπει να αναζητούμε θεμέλια σε σύγχρονες ιδεολογίες, αλλά στις ίδιες τις χριστιανικές παραδόσεις.

Για τη μελλοντική ανάπτυξη της Ευρώπης, η χριστιανική πίστη και πρωτίστως η Ορθόδοξη παράδοση, έχει την αποφασιστικότερη σημασία. Επί μακρόν, ο Χριστιανισμός και η Ευρώπη είναι ένα ενιαίο όλο. Ο Χριστιανισμός είναι μία ζωτική πηγή της Ευρώπης. Όλοι εμείς ζούμε σε καιρούς ταχύτατης ολοκληρώσεως στον κόσμο. Ο σύγχρονος ιστορικός υλισμός και ο πολιτισμός που εδράζεται σε αυτόν, θέτει τον κόσμο ενώπιον μεγάλων συρράξεων. Η θρησκευτικότητα του ανθρώπου αποβαίνει σε μία κρίσιμη συγκυρία, η οποία δημιουργεί κρίση στη συνείδηση και στους πνευματικούς προσανατολισμούς του συγχρόνου ανθρώπου.

Η χριστιανική αγάπη ανθρώπου προς άνθρωπο υποκαθίσταται από μία φαρισαϊκή ευγένεια, από ιδεολογικές κρίσεις και ποικίλες προκαταλήψεις. Η φύση της Ορθοδόξου Εκκλησίας, η οποία είναι η Εκκλησία του Ζώντος Θεού, είναι ξένη προς τον απομονωτισμό, τη σεκταριστική λογική και τους αποκλεισμούς. Δεν είναι αυτοσκοπός η ένταξη στη χριστιανική πίστη, διότι πάντοτε είναι λειτουργική, αποσκοπεί πάντοτε στη διαμόρφωση προϋποθέσεων ενός πνευματικού κόσμου, για την υπαρξιακή συνάντηση του Θεού με τον άνθρωπο.

Αυτό το μεταφυσικό συμβάν λαμβάνει χώρα στην Εκκλησία και μέσω της Εκκλησίας. Μπορεί άραγε ο άνθρωπος, μπορεί η νέα γενιά της Ευρώπης να βρει δρόμο για την επίλυση των σημαντικότερων ζητημάτων της ζωής, με τα οποία προσκρούει; Ποιος είναι ο ρόλος του Χριστιανισμού και δη της Ορθοδοξίας στη σύγχρονη κοινωνία, στη νέα Ευρώπη;

Η νεολαία του κάθε λαού είναι το μέλλον μας. Η νεότης δεν είναι απλώς η μετάβαση από την παιδική ηλικία στην ωριμότητα, αλλά και ιδιόμορφο στάδιο της ζωής του ανθρώπου, που δίνει ο Θεός σε κάθε προσωπικότητα ως δώρο. Η νεότης είναι χρόνος αναζήτησης απαντήσεων στα θεμελιωδέστερα ζητήματα για την αποκάλυψη όχι μόνο του νοήματος της ανθρώπινης υπάρξεως, αλλά και του συγκεκριμένου τρόπου υλοποίησής του εγώ. Η νεότης είναι περίοδος κατά την οποία δημιουργούνται τα θεμέλια του ενάρετου βίου, είναι μία περίοδος η οποία δεν θα επαναληφθεί ποτέ.

Τώρα, όταν όλοι μας, σε παγκόσμια κλίμακα, γινόμαστε μάρτυρες διαλύσεως των παγκοσμίου εμβελείας ιδεολογιών, φιλοσοφιών και θεσμών, η Ορθοδοξία είναι εκ νέου στη νεότητά της. Όλες οι δυσκολίες, οι φροντίδες, οι προσδοκίες, η ελπίδα της σύγχρονης νέας γενιάς σε μία μη ολοκληρωμένη κοινωνία και εν γένει το μέλλον

της Ευρώπης, μπορούν να διευθετηθούν μόνο μέσω της φωτίσεως του Αγίου Πνεύματος εν Χριστώ. Ο Απόστολος Παύλος γράφει: Η θλίψη οδηγεί διαρκώς στην ανάγκη για σωτηρία. Τα εγκόσμια οδηγούν στο θάνατο. Μόνο η εν Χριστώ Εκκλησία διατηρεί την πίστη ως βάση της υπάρξεώς μας. Τα λόγια του Κυρίου απευθύνονται σε όλους τους λαούς και λειτουργούν με δύναμη και πειστικότητα. Θα είμαι μαζί σας στους αιώνες των αιώνων.

Είναι μία έκκληση προς όλους τους ανθρώπους, οι οποίοι ανά τους αιώνες ενισχύουν το δρόμο της Εκκλησίας στον κόσμο. Όλων των νέων και ενηλίκων, που πρέπει να προσεγγίσουν το Χριστό και να προσπαθήσουν να δουν το γεγονός ότι αυτός ο Χριστός μπορεί να προτείνει σε όλους τους ανθρώπους. Ο Θεός δρα με τους δικούς του τρόπους και τις δικές του οδούς. Δεν είναι οι δρόμοι σας δρόμοι μου, λέει ο Κύριος. Όπως όμως και ο ουρανός είναι πάνω από τη γη, έτσι και ο δρόμος ο δικός μου είναι διαφορετικός.

Ο Χριστός λοιπόν οδηγεί την ανθρώπινη ζωή σε άλλους τρόπους της ανθρώπινης υπάρξεως, που διαφέρουν και που στα περισσότερα σύγχρονα θρησκευτικά και φιλοσοφικά συστήματα οι άνθρωποι πρωτίστως προσπαθούν να επιβιώσουν, να συλλέξουν πλούτο όσο μπορούν περισσότερο. Και θεωρούν «ψυχή μου αναπαύσου να τρέφεται, να πίνεις και τίποτα άλλο». Ο Χριστός όμως θέτει άλλες ιεραρχήσεις, άλλες προτεραιότητες, τον πνευματικό κόσμο κατόπιν του οποίου υφίσταται μόνο το υλικό. Εδώ είναι το αληθινό βασίλειο του Θεού.

Εμείς στη Βουλγαρία προσπαθούμε να θέσουμε όλους τους νόμους σε μία εναρμονισμένη συμφωνία με τους νόμους της Ενωμένης Ευρώπης. Γίνεται λόγος για μεταρρύθμιση του δικαστικού συστήματος. Αν όμως δεν προσπαθήσουμε να είναι ζωντανός ο λόγος του Θεού, ο νόμος του Θεού, η αλήθεια του Θεού στις ψυχές μας, στις σχέσεις μεταξύ των ανθρώπων και των λαών, ανεξαρτήτως θρησκείας την οποία ασπάζονται, δεν θα μπορέσουμε να προχωρήσουμε το μεγάλο έργο της Ενωμένης Ευρώπης.

Όλα αυτά τα λόγια μπορούν να φανούν βαριά και ανεκπλήρωτα, ενδεχομένως και να φοβίσουν κάποιους. Οφείλουμε όμως να αναρωτηθούμε. Θα είναι άραγε καλύτερο, να ζούμε σε μία κοινωνία που κυριαρχεί η ανισότητα, η αυταξία της εξουσίας, παρά να δρούμε με βάση τον ενάρετο βίο και τη δικαιοσύνη; Δεν θα πρέπει να ζούμε σε έναν κόσμο στον οποίο να κυριαρχεί η αγάπη του Θεού; Θα πρέπει λοιπόν, ακόμα και αν περάσουμε ανάμεσα από τη φωτιά για την εκπλήρωση ενός τέτοιου ιδεώδους, να το προωθήσουμε. Ο πραγματικός προσανατολισμός στην αγάπη προς τον άνθρωπο, θα πρέπει να περνά από τις πιο μεγάλες δυσκολίες. Για τη δημιουργία της πραγματικής ζωής, για το μέλλον της Ευρώπης, δεν υπάρχει ευθύς και εύκολος δρόμος. Οι δυνάμεις μας όμως αντλούνται από τον Κύριο, ο οποίος με την αγάπη του μας δείχνει το δρόμο. Σ' αυτή την κατεύθυνση θα πρέπει να αναλάβουμε δυνάμεις, να αντλούμε δυνάμεις από το Θεό. Για τον άνθρωπο δεν είναι εφικτά πολλά, αλλά ο Θεός είναι παντοδύναμος, λέει ο Χριστός. Μέσω του Θεού ο πιστός μπορεί να επιτύχει τα πάντα. Ευχαριστώ για την προσοχή σας.

Προεδρεύων Σ.-Α. ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Ευχαριστούμε τον Συνάδελφο από τη Βουλγαρία. Να δώσω τον λόγο στον Πρόεδρό μας κ. Sergei Aleksandrovich.

Σ. ΠΟΠΟΦ: Σεβασμιώτατε, κύριε Γενικό Γραμματέα, Αξιότιμοι συνάδελφοι, θα ήθελα πρωτίστως να εκφωνήσω ένα χαιρετιστήριο μήνυμα από το Κοινοβούλιο της Ρωσίας, από την Κρατική Δούμα, προς την Ολομέλειά μας.

«Αξιότιμοι συμμετέχοντες και προσκεκλημένοι της 13^{ης} Διακοινοβουλευτικής Συνελεύσεως της Ορθοδοξίας, σας χαιρετίζουμε όλους εσάς, τους Βουλευτές των Εθνικών Κοινοβουλίων, που προέρχονται από πάνω από 20 χώρες του κόσμου και έχετε συγκεντρωθεί για να συζητήσετε ένα από τα πλέον επίκαιρα προβλήματα των

λαών που ασπάζονται την Ορθοδοξία, για την ενοποίηση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας. Η συζήτηση των ζητημάτων της διατήρησης της εθνικής πνευματικής και θρησκευτικής κληρονομιάς, σε έναν κόσμο ο οποίος με δραματικούς ρυθμούς παγκοσμιοποιείται και απαιτεί τη συνύπαρξη των λαών για την καταπολέμηση του εξτρεμισμού, θα βοηθήσει στην αναζήτηση δρόμων για τις πανευρωπαϊκές οδούς, για εποικοδομητικότερη συμμετοχή των Ορθοδόξων λαών σε αυτά.

Στη σύγχρονη κατάσταση, όπου προκύπτουν καταστάσεις πολιτικής αστάθειας, οι πολιτικοί και οι κοινωνικοί παράγοντες, όλο και πιο πολύ εισακούν τις φωνές των θρησκευτικών οργανώσεων και όλο και περισσότερο επίκαιρος γίνεται ο λόγος της Ορθοδοξίας. Ευελπιστούμε λοιπόν ότι στο forum σας και στο διάλογο που θα αναπτυχθεί, θα αναζητηθούν δρόμοι περαιτέρω ενισχύσεως της πνευματικής και πολιτιστικής συμμετοχής των ορθοδόξων παραδόσεων στην Ευρώπη και θα ληφθούν εξισορροπημένες αποφάσεις για την εκλογή της νέας ηγεσίας της Διακοινοβουλευτικής Συνελεύσεως Ορθοδοξίας. Εύχομαι στους συμμετέχοντες στη Διακοινοβουλευτική Συνέλευση Ορθοδοξίας, επιτυχίες εργασίες». Ο Πρόεδρος της Κρατικής Δούμας της Ρωσικής Ομοσπονδίας, Μπορίς Γκριζλόφ.

Και τώρα, θα επιθυμούσα, αξιότιμοι συνάδελφοι, να περάσω στη δική μου ομιλία. Κατά τη διάρκεια 13 ετών πλέον Διακοινοβουλευτικής Συνέλευσης Ορθοδοξίας, υλοποιεί ενεργώς στη ζωή τις αρχές της και πραγματοποιεί με συνέπεια το έργο της για τη διατήρηση της Ορθοδοξίας στις Ευρωπαϊκές χώρες, συνενώνοντας κοινοβουλευτικούς διαφόρων χωρών στη βάση του Ορθοδόξου πνευματικού πολιτισμού. Η Ολομέλειά μας έγινε μία δομή η οποία διαθέτει κύρος πλέον, μεταξύ άλλων διεθνών οργανισμών, γεγονός που μαρτυρεί η αλληλεπίδραση και συνεργασία με μεγάλους Ευρωπαϊκούς οργανισμούς, όπως η Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης, ο Οργανισμός για την Ασφάλεια και τη Συνεργασία της Ευρώπης και άλλοι πολλοί οργανισμοί.

Η Ολομέλειά μας, γόνιμα επιδρά στη λήψη αποφάσεων που αφορούν τα προβλήματα των Ορθοδόξων λαών, βάσει των διακηρύξεων και αποφάσεων της Διακοινοβουλευτικής Συνελεύσεώς μας. Συνεισφέρει στην επικοινωνία μεταξύ των Εκκλησιών, βοηθά τους λαούς να συνυπάρχουν στη νέα Ευρωπαϊκή Κοινότητα, έχοντας διαφορετικές παραδόσεις, χωρίς να απωλέσουν την ιδιαιτερότητα, τον πολιτισμό, τη γλώσσα, τον Ορθόδοξο πολιτισμό. Η Ορθοδοξία είναι αναπόσπαστο στοιχείο της ιστορικής και πολιτισμικής κληρονομιάς της Ευρώπης, αρχής γενομένης από την κοιτίδα του Βυζαντίου, η Ορθοδοξία είναι μία πεποίθηση η οποία διεδόθη μεταξύ πολλών λαών, όχι μόνο της Ευρώπης αλλά και όλου του κόσμου.

Σήμερα, περίπου 300 εκατ. άνθρωποι ασπάζονται αυτή την παράδοση, πάνω από 30 έθνη συμπεριλαμβάνονται. Το κύρος των Ορθοδόξων ηγετών έχει αναγνωριστεί στο υψηλότερο διεθνές επίπεδο. Οι κοινές τύχες μας οδήγησαν στο να είμαστε μαζί, Ρώσοι, Έλληνες, Ουκρανοί, Λευκορώσοι, Βούλγαροι, Σέρβοι, Αρμένιοι, Γεωργιανοί, Ρουμάνοι και πολλοί-πολλοί άλλοι Ορθόδοξοι λαοί. Η φιλία μας είναι όρος της υπάρξεώς μας, σε συνδυασμό με τον πολιτισμό μας. Οι χώρες μας έχουν ανεκτίμητη εμπειρία στην ύπαρξη δεκάδων εθνοτήτων και θρησκειών. Η εμπειρία αυτή είναι σημαντικότερη απ' εαυτής, αλλά είναι ακόμα πιο σημαντικές οι προσπάθειες να αυξηθεί, να αυγατίσει αυτή η εμπειρία, βάσει των νέων προκλήσεων που εγείρονται ενώπιόν μας.

Ζούμε σε έναν κόσμο ο οποίος αλλάζει ραγδαία και όλο και πιο πολύ βλέπουμε τάσεις παγκοσμιοποιήσεως, πολιτιστικής ισοπέδωσης, διάλυσης των θεσμών της οικογένειας και του γάμου. Δημιουργείται ένα νέο μοντέλο διεθνούς τάξεως πραγμάτων, όπου οι θρησκευτικές αξίες εξετάζονται εν πολλοίς ως κατάλοιπα του παρελθόντος. Και εν γένει ως εικόνες αναμνηστικές για το παρελθόν.

Σήμερα, έχουμε μία θλιβερή επέτειο. Πριν από 65 χρόνια η φασιστική Γερμανία εξαπέλυσε την επίθεσή της ύπουλα εναντίον της Σοβιετικής Ενώσεως. Πέρασε τόσο πολύ γρήγορα ο χρόνος, που πολλοί το λησμόνησαν αυτό το γεγονός. Στον καιρό του όμως, αυτό το γεγονός άνοιξε μία νέα αιματηρή σελίδα της ιστορίας για την Ευρώπη. Τότε επροτάθη στον κόσμο μία νέα τάξη πραγμάτων, ένα μοντέλο ενοποιήσεως των λαών, βάσει ενός σεναρίου απαράδεκτου και με εκατόμβες θυσιών, εκατομμύρια νεκρούς, οι λαοί απέρριψαν αυτό το απροσδόκητο κοινωνικό πείραμα.

Το βασικό πόρισμα αυτού του πολέμου, είναι το δικαίωμα, το αναπόφευκτο δικαίωμα του κάθε ανθρώπου, του κάθε λαού, να ζει βάσει των παραδόσεων και των αρχών του. Κατά τον 20^ο αιώνα, ο κόσμος προσέκρουσε σε πολλές διώξεις εναντίον της Εκκλησίας, με την εκκοσμίκευση, όπου αγνοούνται οι πνευματικές και πολιτιστικές παραδόσεις, απαλείφονται ακόμα και υπομνήσεις περί των χριστιανικών παραδόσεων, που συνετέλεσαν στη μορφή της σημερινής Ευρώπης. Θα είναι λοιπόν δίκαιος ο κόσμος της εποχής μας; Πώς θα αποφύγουμε τον κίνδυνο της κατισχύσεως των ισχυρών; Πώς θα μπορέσουν οι λαοί να έχουν τη δική τους επιλογή, συμπεριλαμβανομένης και της κοσμοθεωρητικής;

Οι Ορθόδοξες παραδόσεις θα πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά τη δόμηση των σχέσεων μεταξύ των χωρών, στην Ένωσή μας. Ο 21^{ος} αιώνας μπορεί να γίνει εποχή της ειρηνικής δημιουργικής αναπτύξεως και της πολυμερούς συνεργασίας. Όπως επισήμανε κατά την απονομή των βραβείων της Ορθοδοξίας ο Πατριάρχης Αλέξιος Β', είπε ότι με την ένταξη Ορθοδόξων χωρών στην Ευρώπη, θα ενισχυθεί η φωνή της Ορθοδοξίας, η φωνή της Ορθοδοξίας θα πρέπει να ηχεί ισχυρότερη στην Ευρωπαϊκή ήπειρο.

Λέγεται ότι η δημοκρατία αρχίζει εκεί που αρχίζει η προσοχή στις θέσεις της μειοψηφίας. Σήμερα, δυστυχώς, γινόμαστε μάρτυρες του γεγονότος, ότι εν ονόματι της προστασίας των μειονοτήτων, αγνοείται η γνώμη μιας από τις μεγαλύτερες κοινότητες. Δημιουργείται η εντύπωση ότι για να ακουστεί κάποιος, θα πρέπει να γίνει μια δευτερευούσης σημασίας ομάδα, τότε θα του αποδίδεται μεγαλύτερη προσοχή. Φρονώ ωστόσο, ότι και εν τοιαύτη περιπτώσει, ελάχιστοι θα ενδιαφερθούν στο να ληφθεί υπόψη η άποψη της Ορθοδοξίας.

Μπορούμε να υπερβούμε αυτή την κατάσταση, μόνο συσπειρώνοντας τις δυνάμεις της Ορθοδόξου κοινότητας. Η ενότητα των Ορθοδόξων Εκκλησιών, όπως και η ενότητα των λαών της ανατολικοευρωπαϊκής χριστιανικής παραδόσεως, είναι μία από τις βασικότερες υποθέσεις μας. Αποτρέποντας πολλούς κινδύνους και περιπλοκότητες στη ζωή του χριστιανού, οι Άγιοι Απόστολοι προέβαιναν στις πράξεις τους από αγάπη προς τον άνθρωπο, εν ονόματι της Εκκλησίας του Χριστού. Ακολουθώντας λοιπόν το δρόμο που μας έδειξαν οι Απόστολοι, δεν είναι εύκολο. Γι' αυτό και οι πολιτικοί οι οποίοι προασπίζονται τις Χριστιανικές αρχές, έχουν ενώπιόν τους δύσκολα καθήκοντα. Να φέρουν τη δικαιοσύνη, την ειρήνη, την αγαθοεργία, βάσει του δρόμου του Ευαγγελίου.

Όπως υπογράμμισε ο Αρχιεπίσκοπος Αναστάσιος των Τυράνων και της Αλβανίας, δεν οφείλουμε να διατηρήσουμε απλώς την Ορθοδοξία, αλλά να τη μεταφέρουμε στις χώρες που έχουν ανάγκη απ' αυτήν. Ο Χριστός έλεγε ότι πρέπει να διδάξετε όλους τους λαούς. Δεν απευθύνθηκε μόνο στους Αποστόλους του, αλλά και σε όλους τους κληρονόμους αυτού του έργου και σε αυτούς που θα έρθουν κατόπιν ημών. Σε όλους εκείνους οι οποίοι αναζητούν την ηρεμία της ψυχής τους, την απόκτηση της μνήμης της ιστορικής, την αντίληψη της ζωής ως μυστηρίου, τη λειτουργία της δημιουργίας, που διατηρήθηκε περισσότερο από παντού στην Ορθόδοξη Εκκλησία.

Και οι αντίθετες δυνάμεις, οι οποίες σήμερα αντιστρατεύονται τις αξίες μας, ενεργοποιούνται σε άλλη κατεύθυνση, με τη βοήθεια μέσω των προπαγάνδων και μαζικής ενημερώσεως, που ενισχύουν την αμαρτία, τις ανθρώπινες αδυναμίες, τη λατρεία του σώματος μέσω της διαφημίσεως, απορρίπτοντας τις αξίες της οικογένειας, της θρησκείας, της τέχνης. Διαλύουν τις βάσεις, τα θεμέλια του Ευρωπαϊκού πολιτισμού, που καλλιεργήθηκαν από την Ορθόδοξη Χριστιανική Εκκλησία.

Γι' αυτό, οι Ορθόδοξοι πιστοί θα πρέπει να συνενώσουν τις προσπάθειές τους για να αντιπαρατεθούν στο κακό, να ενωθούν εν Χριστώ διατηρώντας τις παραδοσιακές εθνικές τους αξίες, να ανταλλάσσουν τις εμπειρίες τους για τη διαπαιδαγώγηση των νέων γενεών. Ακριβώς η ηθική είναι εκείνη επί της οποίας θα πρέπει να εδράζεται η κοινωνική ευημερία. Το μέλλον των λαών μας και των χωρών της Ευρώπης, εν πολλοίς εξαρτάται από το ηθικό ανάστημα της κοινωνίας, από την τιμιότητα, την εργατικότητα. Χρειάζεται αρμονική ανάπτυξη της νέας γενεάς των Ευρωπαίων, βάσει του Χριστιανισμού, ούτως ώστε να γνωρίζουν τις χριστιανικές τους ρίζες και να είναι υπερήφανοι για τις ρίζες τους.

Χωρίς να παραδεχτούμε τις θρησκευτικές παραδόσεις όλων των λαών της Ευρώπης, δεν θα μπορέσουμε να είμαστε αντάξιοι του μέλλοντός μας. Η οικουμενικότητα και η συνοδικότητα της Ορθοδοξίας μπορεί να αντισταθεί σε καταστροφικές τάσεις. Η καταστροφή της φύσης, η πείνα, οι ασθένειες όπως το AIDS, τα ναρκωτικά, η εγκληματικότητα, η βία, θα πρέπει να αντιμετωπιστούν υπό αυτό το πρίσμα. Βρισκόμαστε σε συνθήκες παγκοσμιοποίησης, μπορούμε φυσικά να καταριόμαστε την παγκοσμιοποίηση, αλλά κανείς δεν μπορεί να την καταπαύσει. Κάθε κατάρα διαλύεται μέσα στο ρεύμα του καταϊγισμού πληροφοριών, μέσα σε αυτό το παίγνιο απρόσωπων δυνάμεων.

Είναι απαραίτητη η συνεργασία των κυβερνήσεων και των Ορθόδοξων Εκκλησιών, η ενίσχυση της εμπειρίας της Ορθοδοξίας στην κοινωνική ζωή της Ευρώπης. Είναι ασυγχώρητη η απουσία σεβασμού προς τα Άγια των Αγίων της Χριστιανικής πίστεως και δεν μπορούμε να καταπολεμήσουμε με άλλους τρόπους το φανατισμό και τον εξτρεμισμό που παρατηρούμε κάθε μήνα, κάθε εβδομάδα. Ας θυμηθούμε τη φράση του Φιοντόρ Μιχαίλοβιτς Ντοστογιέφσκι από τους Αδελφούς Καραμαζόφ «*Εάν δεν υπάρχει Θεός, τότε όλα επιτρέπονται*».

Σήμερα, χωρίς την ευαισθησία αυτή προς τις παραδόσεις, έχει γαλουχηθεί ολόκληρη γενεά ανθρώπων, οι οποίοι προτάσσουν ιδεώδη που μοιάζουν με αυτά των αρχαίων βαρβάρων. Έχουμε λοιπόν οδομαχίες που κινηματογραφούνται, μαγνητοσκοποούνται και στη συνέχεια παρουσιάζονται στο Internet σαν να είναι τρόπαια. Αυτές οι μαγνητοσκοπήσεις γίνονται σε όλες τις χώρες της Ευρώπης.

Η πολιτισμική ταυτότητα του κάθε Ορθόδοξου λαού με τη μορφή στην οποία διαμορφώθηκε κατά τη διάρκεια της ιστορίας, δεν μπορεί να είναι ανταγωνιστική προς την ταυτότητα άλλων λαών και άλλων χωρών. Η νέα Ευρώπη δεν μπορεί να δομηθεί στις αρχές του αμοιβαίου σεβασμού και της ανεκτικότητας, αναπαράγοντας παρωχημένες πικρίες και εχθρότητες. Νομίζω ότι οφείλουμε στη Συνέλευσή μας να αποτιμήσουμε αυτά τα φαινόμενα, ούτως ώστε να βρουν αντανάκλαση και στην απόφαση που θα λάβουμε στο ψήφισμά μας.

Θα επιθυμούσαμε να αναφέρουμε και τα πρόσφατα γεγονότα στη Ρουμανία, όπου η Ρουμανική Ορθόδοξη Εκκλησία συμφώνησε να αρνηθεί την διατύπωση της εθνικής εκκλησίας για τα αντίστοιχα νομοθετήματα. Αυτό είναι μία υπαναχώρηση εν ονόματι της ολοκληρώσεως της Ευρώπης. Δεν έχουμε το δικαίωμα φυσικά να παρεμβαίνουμε σε τέτοια πράγματα, είναι υπόθεση της ίδιας της Ρουμανίας, αλλά κατά την άποψή μας το πραγματικό όφελος του Χριστιανισμού έγκειται στο γεγονός

ότι δεν πρέπει να αρνούμαστε τις πραγματικές μας παραδόσεις εν ονόματι της Ενωμένης Ευρώπης.

Επισημαίνοντας την κατάσταση λοιπόν αυτή, με τους λαούς της Ορθοδοξίας στην Ευρώπη, θα ήθελα να επισημάνω και την κατάσταση που υπάρχει στο Κόσσοβο. Στην Ολομέλειά μας επανειλημμένα έχει τεθεί το πρόβλημα αυτής της περιοχής και έχουμε λάβει σχετικές αποφάσεις, ψηφίσματα. Εχθές είχαμε και μία έκθεση εδώ, που διοργάνωσαν θαυμάσια οι Πολωνοί φίλοι μας, Συνάδελφοί μας. Ωστόσο, η κατάσταση απέχει μακράν του να είναι σταθερά. Υπάρχει φόβος για την ασφάλεια ειρηνικών ανθρώπων, άμαχου πληθυσμού, υπάρχουν σοβαρά προβλήματα, λόγω της διεθνικής συρράξεως με θρησκευτική χροιά. Πέρασαν τα χρόνια και δυστυχώς, η παγκόσμια κοινότητα, η διεθνής κοινότητα, δεν έχει εγγυήσεις για το γεγονός ότι θα τηρούνται τα δικαιώματα της Ορθοδόξου κοινότητας στο Κόσσοβο. Και εμείς προφανώς, θα πρέπει να ενισχύσουμε τις προσπάθειές μας αφ' ενός μεν παρέχοντας την αρωγή μας στους Ορθοδόξους που διαβιούν στο Κόσσοβο, αφ' ετέρου υψώνοντας τη φωνή μας στην Ευρωπαϊκή αρένα.

Κατά δεύτερο, υπάρχει ένας πραγματικός φόβος αξιοποίησης των αισθημάτων των θρησκευομένων για την ενεργοποίηση διαφόρων κοινωνικών δυνάμεων. Γνωρίζουμε τι σημαίνουν οι θρησκευτικοί πόλεμοι και τι μίσος μπορούν να διασπείρουν και να διαιωνίσουν επί αιώνες. Χρειάζεται να θυμόμαστε τα μαθήματα της ιστορίας. Γι' αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντική η υποστήριξη του διαλόγου μεταξύ των πιστών διαφόρων θρησκευμάτων στην Ευρώπη, των Βαλκανίων συμπεριλαμβανομένων.

Οι πολιτικοί παράγοντες, ιδιαίτερα όσοι συνδέουν τον εαυτό τους με τις Ορθόδοξες παραδόσεις, θα πρέπει να αποδίδουν μεγαλύτερη προσοχή στις ειρηνιστικές προσπάθειες, στην ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων ανθρώπων με διαφορετικές θρησκευτικές παραδόσεις. Η οργάνωσή μας είναι υποδειγματική από αυτή την άποψη και επί μακρόν αναπτύσσει το διάλογο με διάφορες ομολογίες, με διάφορα θρησκευτικά. Πιστεύουμε ότι αυτό θα αντανakλάται και στο ψήφισμά μας, διότι είναι απαραίτητο να ενεργοποιήσουμε τις προσπάθειές μας σε διάφορα θρησκευτικά πολιτισμικά *forum*, για τη συνεργασία με πολιτικούς, πολιτιστικούς και κοινωνικούς οργανισμούς, ούτως ώστε να επισύρουμε την προσοχή τους στην πνευματική συνιστώσα της Ορθοδοξίας, η οποία έχει ανεκτίμητη σημασία για τους Ανατολικοευρωπαϊκούς λαούς.

Είναι απαραίτητο, με ακόμα μεγαλύτερη ενεργητικότητα, να ενισχύσουμε στην καρδιά και στο νου των ανθρώπων τα ιδεώδη του αγαθού, της δικαιοσύνης, του αμοιβαίου σεβασμού. Άνευ τούτου, είναι ανέφικτη η υλοποίηση ενός παγκοσμίου σχεδίου, το οποίο θα λαμβάνει υπόψη τα ενδιαφέροντα όλων των λαών και των χωρών, θα συνεισφέρει στην ελεύθερη ανάπτυξή τους και θα προστατεύει την πολιτιστική και πνευματική τους κληρονομιά. Ευχαριστώ για την προσοχή σας.

Προεδρεύων Σ.-Α. ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Ευχαριστώ Sergei Aleksandrovich. Να καλέσω τώρα στο βήμα τον Συνάδελφο από τη Λετονία κ. Aleksandr Bartashevichs.

A. BARTASHEVICHS: Καλημέρα αγαπητοί συνάδελφοι, Σεβασμιότατοι, κύριε Πρόεδρε, κύριοι Βουλευτές, τα παλιά τείχη της Βενετίας επιβάλουν να κάνουμε μία ιστορική αναδρομή, ώστε να αποτιμήσουμε το ρόλο της Ορθοδοξίας στη διαμόρφωση της καινούργιας κρατικής οντότητας στην Ευρώπη. Η Ορθόδοξη Εκκλησία στη Λετονία πέρασε ένα δύσκολο δρόμο ανάπτυξης. Η Ορθοδοξία άρχισε να διαδίδεται τον 11^ο αι. και διατηρούνταν επί πολλά χρόνια σε έναν στενό κύκλο των Ρώσων εμπόρων. Αλλά και ακόμα οι ολιγάριθμοι Ορθόδοξοι ναοί που υπήρχαν τον 14^ο, τον 15^ο και τον 16^ο αι. ενοχλούσαν τους Γερμανούς κυβερνώντες.

Την περίοδο που χειροτέρευαν οι σχέσεις με τη Ρωσία, έκλειναν οι Ορθόδοξοι ναοί. Τον 18^ο αι. όταν η Λετονία προσαρτήθηκε από τη Ρωσία, η Ορθοδοξία παρέμεινε θρησκεία του Ρωσικού πληθυσμού. Η αλλαγή έγινε τον 20^ο αι. όταν 50.000 Λετονοί αγρότες ασπάστηκαν την Ορθοδοξία. Τότε, άρχισαν να ανοίγουν τα Ορθόδοξα σχολεία, να βγαίνουν τα καινούργια ορθόδοξα έντυπα. Η τοπική Γερμανική και Βαλτική διοίκηση, χρησιμοποιούσε όλες τις νόμιμες και τις παράνομες μεθόδους, ώστε να μην αφήσουν να ριζώσει η Ορθοδοξία ανάμεσα στον Λετονικό πληθυσμό. Η Ιερά Σύνοδος εκδίδει την απόφαση για την ίδρυση μιας εκκλησιαστικής επαρχίας στην Λετονία. Ωστόσο, η παραμονή του Επισκόπου Ειρίναρχου στη Ρίγα έγινε πάρα πολύ δύσκολη, γιατί ο πληθυσμός άρχισε να ασπάζεται την Ορθοδοξία, πράγμα που προκάλεσε την αγανάκτηση των τοπικών Γερμανικών αρχών. Και εστάλη ένας καινούργιος Αρχιεπίσκοπος στη Ρίγα, η δράση του οποίου ελεγχόταν πάρα πολύ αυστηρά και ακολουθούσε πιο επιφυλακτική πολιτική και δεν έδινε τη δυνατότητα στους ντόπιους κατοίκους να ασπάζονται την Ορθοδοξία.

Θα ήθελα επίσης να αναφέρω και την παραμονή του Αρχιεπισκόπου Πλάτωνα στη Ρίγα, όταν ιδρύθηκε μία ανεξάρτητη εκκλησιαστική επαρχία το 1850. Στην μετεπαναστατική περίοδο οι ελπίδες όλων ήταν συνδεδεμένες με τον κυρίαρχο Αρχιεπίσκοπο της Ρίγας και Πάσης Λετονίας Ιωάννη Πομέρ, ο οποίος συγκρούστηκε σκληρά με τις αρχές. Στην εποχή του οι εκκλησίες απλά περνούσαν στα χέρια των άλλων δογμάτων. Ακόμη και ο σεβασμιώτατος Πομέρ δεν κατείχε έδρα, αλλά διέμεινε στο ναό της Γέννησης του Χριστού. Στις 4 Μαΐου του 1990 όταν ανακηρύχθηκε η ανεξαρτησία της Λετονίας, η Ιερά Σύνοδος της Ρωσικής Εκκλησίας λαμβάνει την απόφαση να δώσει αυτονομία στην Λετονική Εκκλησία. Από τότε αρχίζει η δεύτερη αναγέννηση της Εκκλησίας μας, πολλοί νέοι επέστρεψαν στην Εκκλησία, αυξήθηκε επίσης το ποίμνιο της Ορθόδοξης Εκκλησίας και άρχισε –θα έλεγα – η δεύτερη ζωή της Ορθόδοξης Εκκλησίας.

Σε ό,τι αφορά τη συμμετοχή της Λετονικής Ορθόδοξου Εκκλησίας στη ζωή της Ε.Ε., θεωρώ ότι η ίδια η Ε.Ε. άλλαξε ριζικά εξ αιτίας της διεύρυνσης. Όπως τονίστηκε από τους προηγούμενους ομιλητές, σε πολλές από τις 25 χώρες υπάρχουν σημαντικοί Ορθόδοξοι πληθυσμοί, η Ρουμανία, Βουλγαρία και η Κύπρος είναι χώρες που εντάχθηκαν στην Ε.Ε. και είναι Ορθόδοξες και ανάμεσα σ' εκείνες τις χώρες όπου οι Ορθόδοξοι αποτελούν μία μειοψηφία, αλλά μία ουσιαστική μειοψηφία, είναι η Πολωνία, Εσθονία, η Λετονία, Λιθουανία και η Σλοβακία.

Η διεύρυνση αυτή άλλαξε ουσιαστικά το κλίμα στην επικράτεια της Ε.Ε. Η Ορθόδοξη Εκκλησία έχει πλέον διαφορετικούς σκοπούς και συμφωνώ απόλυτα με τα όσα είπαν οι προηγούμενοι ομιλητές, με τα όσα είπε ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος στον Άρειο Πάγο το 2000. Η Εκκλησία πρέπει να φέρει την Ευρώπη πιο κοντά και να την πείσει ότι η Ορθοδοξία βρίσκεται στην καρδιά της.

Η ιστορική μνήμη δεν πρέπει να είναι ένας μόνιμος οδηγός της ανάπτυξής μας, δεν πρέπει να μας δηλητηριάζει την κοινή μας ύπαρξη στην Ευρώπη, δεν πρέπει να είναι ένας απλός θεατής της ύπαρξής μας. Πρέπει να συμβάλλει στο να θέσουμε τέρμα στη διαίρεση του Ευρωπαϊκού κόσμου, στον εσωτερικό και τον εξωτερικό. Πρέπει να συμβάλλει στην εξάλειψη της ξеноφοβίας, της μισαλλοδοξίας και του ρατσισμού.

Μ' αυτούς τους σκοπούς συμφωνούν και οι σκέψεις που δημοσιεύτηκαν από τον Αρχιεπίσκοπο Βιέννης και Αυστρίας Ιλαρίωνα. Η εκκλησιαστική του επαρχία εντάσσεται στο Πατριαρχείο της Μόσχας. Στο άρθρο του «Η Ορθοδοξία στη Νέα Ευρώπη: προβλήματα και προοπτικές», ο Δεσπότης δηλώνει ότι όταν συντελείται η διαδικασία της ολοκλήρωσης της Ευρώπης, οι Ορθόδοξοι πρέπει να λαμβάνουν μέρος στη σύμπραξη με τις Ευρωπαϊκές πολιτικές δομές. Αυτό είναι απαραίτητο, επειδή

σήμερα υπάρχει κίνδυνος να ανακηρυχθεί η φιλελεύθερη ιδεολογία της Δύσης, ως το μοναδικό μοντέλο ανάπτυξης. Η ιδεολογία αυτή δεν αφήνει χώρο για την ενεργό συμμετοχή της Εκκλησίας και των κοινωνικών οργανώσεων στα πολιτικά δρώμενα. Η θρησκεία είναι ιδιωτική υπόθεση των πολιτών. Αυτή η θέση βρίσκεται σε αντίθεση με τη θεμελιώδη θέση της Ορθοδοξίας. Γι' αυτό η Εκκλησία πρέπει να δείξει τη θέλησή της να συμμετάσχει στον πολιτικό διάλογο, όχι μόνο πάνω σε τέτοια ζητήματα, όπως οι γάμοι ανάμεσα στους ομοφυλόφιλους, και τις εκτρώσεις. Πρέπει να λαμβάνει ενεργό μέρος στον κοινωνικό βίο στις χώρες της Ε.Ε.

Με το παράδειγμα της Λετονίας, θα μπορούσα να σας εξηγήσω πόσο σημαντική είναι αυτή η συμμετοχή. Πρόσφατα υιοθετήσαμε κάποιες τροποποιήσεις στο νόμο για την εργασία. Ο λόγος γίνεται εκεί για τις διακρίσεις εις βάρος των σεξουαλικών μειονοτήτων, των ομοφυλοφίλων. Κατά τη γνώμη πολλών βουλευτών της Λετονίας, δεν επιτρέπονται οι γάμοι ανάμεσα στους ομοφυλόφιλους, ούτε οι υιοθεσίες από τέτοια ζευγάρια. Αυτός ο φιλελευθερισμός είναι ξένος προς την Ορθοδοξία και είναι περιττός, πιστεύω, στην προκειμένη περίπτωση.

Η Ε.Ε., συνεχίζοντας τα όσα είπε ο Αρχιεπίσκοπος Ιλαρίων, μετατρέπεται γοργά σε καινούργια Ευρώπη, όπου δεν ισχύουν πλέον οι παλιές θέσεις και οι Ορθόδοξοι παίζουν ολοένα και μεγαλύτερο ρόλο στον πολιτικό βίο. Θα μπορούσα να σας μιλήσω για την πρόσφατη επίσκεψη του Πατριάρχη της Μόσχας και Πασών των Ρωσιών Αλεξίου Β' στη Λετονία. Εκτός από τυπικές ενδείξεις σεβασμού για την Ορθόδοξη Εκκλησία, έγινε δεκτός στο πιο ψηλό επίπεδο, έγινε δεκτός από τον Πρόεδρο, τον Πρωθυπουργό, παρασημοφορήθηκε, και το πρακτικό αποτέλεσμα αυτής της επίσκεψης είναι το γεγονός ότι άρχισαν να λιώνουν οι πάγοι στις σχέσεις ανάμεσα στη Λετονία και τη Ρωσία.

Δεν είναι μυστικό ότι υπάρχουν ορισμένες δυσκολίες, αλλά ο Αλέξιος Β' έκανε τα αδύνατα δυνατά. Επαναλειτούργησε η Διακυβερνητική Επιτροπή για τις διαπραγματεύσεις, εκπονούνται οι διακρατικές συμφωνίες και είναι ένα συγκεκριμένο παράδειγμα του σεβασμού για την Ορθόδοξη Εκκλησία, που υπάρχει στη Λετονία. Η Εκκλησία λαμβάνει μέρος και στην πολιτική. Τα αποτελέσματα είναι αισθητά, είναι χειροπιαστά και δεν πρέπει να τα απορρίψουμε.

Τελειώνοντας την εισήγησή μου, θα ήθελα να τονίσω και πάλι, ότι η καινούργια Ευρώπη θα είναι μάλλον πολύ χειρότερη, αν ο Χριστιανικός διάλογος δεν ληφθεί υπόψη στα θεμελιώδη έγγραφα που εκπονεί σήμερα η Ευρώπη. Πιστεύω ότι θα εγκριθούν χωρίς τη συμμετοχή της Εκκλησίας, η Ευρώπη θα είναι πολύ φτωχότερη. Σήμερα, το 94% των Ορθοδόξων ζει στην επικράτεια της Ευρώπης, στην επικράτεια της Ε.Ε. και η επίδρασή τους πρέπει να ληφθεί υπόψη στη διαμόρφωση του μέλλοντος της Ευρώπης και στη διαμόρφωση των νόμων της. Σας ευχαριστώ πολύ.

Προεδρεύων Σ.-Α. ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Ο λόγος δίνεται στον καθηγητή Alexeev, Σύμβουλο της Δ.Σ.Ο.

V. ALEXEEV: Σεβασμιώτατε, αξιότιμε κ. Πρόεδρε, αξιότιμε κ. Γενικό Γραμματέα, αξιότιμοι φίλοι και συνάδελφοι, στα πλαίσια της συνέχισης του διαλόγου μας και της χθεσινής ομιλίας, θα ήθελα να επισημάνω ότι το θέμα της σημερινής μας Συνελεύσεως «Η συνεισφορά της Ορθοδοξίας στη Νέα Ευρώπη», είναι ιδιαίτερα επίκαιρο στην ολοκληρωμένη Ευρώπη, στο σύγχρονο κόσμο. Στη σύγχρονη κατάσταση του κόσμου της διανοήσης, αναφέρονται στην ένταση μεταξύ των θρησκειών στον κόσμο, στην υποβάθμιση των θρησκευτικών θεσμών στα πλαίσια της παγκοσμιοποίησης.

Το καθένα από τα προαναφερθέντα προβλήματα, έχει και πολιτισμική διάσταση. Η Ευρωπαϊκή συνείδηση δεν είναι ξένη προς την ιδέα της θρησκευτικής

ανεκτικότητας και έχει ιδιαίτερη σημασία να υπογραμμίσουμε ότι εξ αρχής ο πνευματικός κόσμος πολλών Ευρωπαϊκών λαών διαμορφώθηκε στα πλαίσια του ενιαίου Ευρωπαϊκού πολιτισμού. Ως εκ τούτου, ο Χριστιανισμός αποτελεί μία πνευματική ταυτότητα.

Απορρίπτοντας σήμερα, στο όνομα του φιλελευθερισμού, αυτή τη συνεισφορά, βλέπουμε μία ιδιότυπη ανάπτυξη. Θα ήταν δύσκολο να δώσουμε θετική απάντηση σ' αυτό το ζήτημα. Στην Ευρώπη είχαμε στην πρώτη χιλιετία αδιάσπαστη την Χριστιανική Εκκλησία, η οποία προσέλαβε τον πλούτο του Βυζαντίου. Έχοντας υπόψη όλο τον πολιτισμό των αρχαίων Ασιατικών κρατών, αποκτήσαμε μνημεία της φιλολογίας, της λογοτεχνίας, της τέχνης, ένα εκλεπτυσμένο αισθητήριο, καλλιτεχνικό, κριτήριο που ξεπερνούσε, υπερέβαινε κατά πολύ τον πολιτισμό. Σερβία, Κροατία, Αλβανία, Πολωνία, Ουκρανία, Ρωσία, που προσέλαβε την αληθινή Ορθόδοξη πίστη από το Βυζάντιο, ανέπτυξαν το δικό τους εθνικό πολιτισμό. Έχουμε λοιπόν εξαιρετικά δείγματα ύμνων, αρχιτεκτονικής, εικαστικών τεχνών, χωρίς τα οποία δεν μπορούμε να αντιληφθούμε την Ευρώπη.

Μαζί με τα υψηλά δείγματα Ορθοδόξου πολιτισμού, η Ευρώπη απέκτησε χριστιανική αντίληψη για τη δομή του κόσμου και τον προορισμό του ανθρώπου. Η αγάπη προς τον πλησίον, η αντίληψη για την ελευθερία, άνοιξαν δρόμους για την ανάπτυξη της προσωπικότητας και της κοινωνίας. Ο Ορθόδοξος πολιτισμός εξηγείται από το μυστήριο της υπέρξεως από την αντίληψη της σωτηρίας για την ανθρώπινη συνείδηση. Όλα αυτά επέδρασαν στην ανάπτυξη του πολιτισμού, πρακτικά, όλων των χωρών της Ευρώπης. Η επίδραση αυτή δεν αφορά μόνο τη θρησκεία, τη λογοτεχνία, τη φιλοσοφία, αλλά και τα πολιτικά δικαιώματα και τις ιδέες.

Στην υπερχιλιετή πορεία της βυζαντινής Ορθοδόξου πνευματικής και θρησκευτικής παραδόσεως, είχαμε τον εκχριστιανισμό της Ρωσίας. Ο συμβολισμός αυτής της διαδοχικότητας, εκφράζεται στο γάμο του Ιβάν Βασίλιεβιτς, του ηγεμόνα της Ρωσίας με την Σοφία από τη δυναστεία των Παλαιολόγων του Βυζαντίου. Βαθμηδόν, συνειδητοποιήθηκε ότι η Ρωσία γινόταν ενιαίο, ανεξάρτητο και αυτάρκες Ορθόδοξο κράτος, η δε Ρώμη απεκαλείτο Τρίτη Ρώμη, γεγονός που προσέδωσε τεράστια ευθύνη στην Ευρώπη, ενώπιον της τότε Ευρώπης.

Τα θεμέλια του ρωσικού πολιτισμού έγιναν Ορθόδοξα, ο Χριστιανισμός ενίσχυσε και ενισχύει το ρωσικό κράτος. Οι μεγάλοι Ρώσοι Άγιοι, όπως ο Σεργκέι του Ραντόνεζ και ο Σεραφείμ Σαρόφσκι, ο Αλεξάντρ Νέφσκι, ο Ιωάννης της Κροστάνδης και άλλοι, πάντοτε ενέπνεαν και εμπνέουν τους ανθρώπους. Η Ορθοδοξία δημιούργησε τη νοοτροπία του Ρωσικού λαού. Το καλύτερο, το οποίο αξίζει να υπομνήσουμε στο ρωσικό πολιτισμό, ανήκει στο θησαυροφυλάκειο του παγκόσμιου πολιτισμού και προέρχεται από την Ορθοδοξία. Είναι γνωστοί οι Ρώσοι συγγραφείς Πούσκιν και Ντοστογιέφσκι, Γκόγκολ, οι συνθέτες Τσαϊκόφσκι, Γκλίνκα, Ραχμάνινοφ, οι ζωγράφοι Ρέπιν, Αϊβαζόφσκι, Νέστεροφ και άλλοι, οι οποίοι διατήρησαν την πνευματική διάσταση που καθορίζει την προσωπικότητα του Χριστιανού, με την οποία εξηγείται το βάθος και η ελκτική δύναμη του έργου του.

Στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, μετά την Επανάσταση, τον Εμφύλιο Πόλεμο, όπως υπογραμμίστηκε χθες στη θαυμάσια ομιλία του Γ.Γ. κ. Παπαθεμελή, από τη Ρωσία αναγκάστηκαν να φύγουν πολλοί εκπρόσωποι του πολιτισμού, όπως ο Μπερντιάεφ, ο Ιλίν, ο Σεργκέι Μπουλγκάκοφ, ο Φλορόφσκι, ο Μπούνιν, ο Σμελιόφ, ο Ζάιτσεφ, η Τσβεταίβα, ο Καρόβιν, ο Ντουμπουζίνσκι κ.ά. Τα κέντρα των 2 εκατ. Ρώσων προσφύγων ήταν το Παρίσι, η Πράγα, το Λονδίνο, το Βελιγράδι. Τότε λοιπόν, ο Ρωσικός πολιτισμός απέκτησε νέο φορτίο Ορθοδόξου δυνάμεως. Σήμερα, ένα νέο ρεύμα Ορθοδόξου παρουσίας έχει ξεχυθεί στην Ευρώπη από την Ανατολή, τόσο στην Ε.Ε. όσο και στην νέα Ρώσικη μεταναστευτική συνιστώσα της.

Είναι απαραίτητο να συνειδητοποιήσουμε εκ νέου τη σημασία του Ορθοδόξου πολιτισμού και για τον σύγχρονο κόσμο και για την Ευρώπη επίσης. Οι λαοί που εκπροσωπούνται στη διάσκεψή μας ασπάζονται την Ορθοδοξία, στα πλαίσια της οποίας δημιουργήθηκαν οι εθνικές παραδόσεις και οφείλουν να εμπλουτίσουν ό,τι πιο σύγχρονο υπάρχει στην κοινότητα των εθνών και των πολιτισμών.

Δυστυχώς, βλέπουμε σήμερα μία υποκατάσταση υψηλών ηθικών αξιών που διαμορφώθηκαν με τους αιώνες, στα πλαίσια της χριστιανικής κοσμοαντιλήψεως και στα πλαίσια των ηθικών παραδόσεων των Ευρωπαϊκών λαών, από παραπροϊόντα ανθρώπινων σχέσεων που εδράζονται στο υλικό συμφέρον και στην αναζήτηση πλούτου. Ο αφηρημένος ανθρωπισμός εμπνέεται πρωτίστως από ένα αντιθρησκευτικό πάθος, που παίρνει ως βάση την άρνηση των διαμορφωθείσων παραδόσεων. Δεν είναι τυχαία η επιρροή των φιλελεύθερων κρίκων, οι οποίοι προσπαθούν να απωθήσουν στην περιφέρεια τις παραδόσεις των θρησκειών. Πού οδηγεί όμως το προτεινόμενο μεταχριστιανικό μοντέλο πολιτισμού; Δυστυχώς, στην υποβάθμιση, στην απώλεια της ανθρώπινης ελευθερίας ως δώρο του Θεού, στην αμαρτία, στον πνευματικό θάνατο. Όλο και πιο πολύ εμβαθύνει η σύρραξη μεταξύ των εμπνεόμενων από τη θρησκεία ανθρώπων και από τον εκκοσμικευμένο αφηρημένο ανθρωπισμό.

Παρατηρούμε σήμερα λοιπόν, έναν επιθετικό μαζικό πολιτισμό και θεμελιώδεις αξίες όπως οι οντολογικές συνιστώσες της ταυτότητάς μας, απορρίπτονται επιδεικτικά ενώπιον των αθεϊστικών φιλελεύθερων αξιών. Η πολιτισμική ταυτότητα δοκιμάζεται από μία κρίση, εδώ και πάνω από μισό αιώνα, μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο και την εισβολή του Αμερικανικού τρόπου ζωής. Βρισκόμαστε λοιπόν ενώπιον νέων απειλών.

Ο κύριος κίνδυνος έγκειται στην οικειοθελή απάρνηση από την φιλελεύθερη ελίτ της Ευρώπης, των χριστιανικών αρχών. Το πρόβλημα του αποχριστιανισμού, σήμερα δείχνει απειλητικά τις διαστάσεις του, όχι μόνο στην Ευρώπη. Είναι μία παγκόσμια πρόκληση στον παγκόσμιο πολιτισμό, αλλά για την κοιτίδα του χριστιανισμού, την Ευρώπη, αυτός ο κίνδυνος είναι πολύ πιο θανατηφόρος, γιατί εκτός της Χριστοκεντρικής κατανόησης του κόσμου και του ανθρώπου, ο Ευρωπαϊκός πολιτισμός θα απωλέσει οποιοδήποτε νόημα και είναι καταδικασμένος σε αποσύνθεση και αυτοκαταστροφή.

Περί μεταχριστιανικής Ευρώπης δεν έγινε λόγος πριν από 2-3 χρόνια, όταν αρνήθηκαν να συμπεριλάβουν στο σχέδιο Συντάγματος της Ευρώπης, τη χριστιανική ταυτότητα. Αυτό ήταν όμως το τελευταίο σήμα που έδειξε ότι ο κίνδυνος είναι προ των πυλών.

Ο ανθρωποκεντρισμός τροφοδοτείται από την ενέργεια του αφηρημένου ανθρωπισμού. Είναι δύσκολο να μη συμφωνήσω με τον γνωστό Ανρί ντε Λιουμπάκ, θεολόγο από τη Γαλλία, ο οποίος έλεγε ότι ο ανθρωπισμός με την αρχή του «ο άνθρωπος είναι μέτρο όλων των ανθρώπων», δεν έλαβε υπόψη του το γεγονός ότι ο άνθρωπος δεν δημιούργησε όλα αυτά τα πράγματα, επομένως δεν μπορεί να είναι αντίστοιχο μέτρο αυτών των πραγμάτων. Ο ανθρωπισμός στερείται τον άνθρωπο, διότι ο ίδιος κατέλαβε τη θέση του Θεού. Η υποβάθμιση του Θεού έγινε εμπόδιο προς την ελευθερία. Βαθμηδόν όμως ο Χριστιανισμός μετετρέπη σε ιδεολογία του περιορισμού. Έτσι λοιπόν, ο ανθρωπισμός έγινε βάση του εκκοσμικευμένου κόσμου και κατευθύνει τη διαδικασία της παγκοσμιοποίησής, όπως έλεγε πριν από 20 χρόνια, ο στοχαστής Λιουμπάκ.

Κατ' αυτό τον τρόπο, με την απάρνηση του Θεού, ο πολιτισμός μετατρέπεται σε άψυχο σώμα, διότι μόνο εν Θεώ μπορεί ο άνθρωπος να αντιληφθεί τις δυνάμεις του. Μόνο έτσι μπορεί να αναπτύξει την αληθινή ομορφιά και την αρετή. Τουναντίον,

η παραποίηση της ομορφιάς του δημιουργημένου κόσμου, υποδουλώνει τον άνθρωπο, σκοτώνει την ελευθερία του.

Η λεγόμενη κυριαρχία του μοντέρνου, οι ρίζες του οποίου ανάγονται στο θετικισμό ο οποίος κυριαρχεί στην πολιτισμική ζωή της Ευρώπης, στην πραγματικότητα δεν είναι πολιτισμός. Το Μουσείο της Σύγχρονης Τέχνης, ως πρότυπο του μοντέρνου σήμερα, προβάλλεται από το φιλελεύθερο κατεστημένο, όμως δεν υπάρχει πολιτισμός ως εκ θεού προερχόμενη ομορφιά.

Σήμερα, οι φιλελεύθεροι, φερ' ειπείν ο Γρηγόρι Ρεβζίν, στην εφημερίδα «Κομερσάντ», λέει για το Εθνικό Μουσείο Σύγχρονης Τέχνης: «Όταν δεις αυτά τα Μουσεία, γύρω στα 15 απ' αυτά, βλέπεις μία αποβλάκωση. Στην αρχή, φυσικά, αισθάνεσαι φρίκη, για το γεγονός ότι νιώθεις ότι είσαι καθυστερημένος. Στη συνέχεια, όταν βλέπεις προσεκτικά, σου δημιουργείται μία αποκρουστική διάθεση, βλέπεις κάτι κατασκευές, κάτι εγκαταστάσεις στο Βερολίνο, στο Παρίσι, στο Λονδίνο, είναι σκουπίδια όλα αυτά. Κάποιος τεντώνεται, κάποιον τεμαχίζουν, κάποια φωτορεπορτάζ γίνονται.

Η μεταχριστιανική Ευρώπη ενοποιείται γύρω απ' αυτά τα Μουσεία, σαν να είναι ναοί. Στους ναούς πάντα υπάρχει κάτι το ακατανόητο, που τραυματίζει η λεγόμενη τέχνη...

Εν γένει, η φιλελεύθερη διάνοηση εξηγεί θαυμάσια ποια είναι τα πλεονεκτήματα του Ευρωπαϊσμού, αλλά δεν ερμηνεύει τι σημαίνει μεταχριστιανική Ευρώπη. Και όμως, αυτό είναι το κέντρο των τελετουργιών τους. Δεν υπάρχει τίποτα ανώτερο από το ανώτερο τίποτα, μας λένε. Αυτή είναι λοιπόν η αντίληψή τους περί ελευθερίας. Αντί για αγάπη στην ελευθερία, δημιουργείται μία θλιβερή αναζήτηση ενός ανώτερου ιδεώδους. Όπως μας έλεγαν όμως, ο Ντεριντά και ο Λακάν, από εκεί οδηγούμαστε στην προσωπολατρεία».

Λοιπόν καλύτερα είναι το τίποτα, το μηδέν, και όχι ο Θεός. Τότε θα κατανοήσουμε λοιπόν γιατί στην Eurovision 2006 κέρδισαν οι Lordi, είναι ένα υπόδειγμα όλου του Ευρωπαϊκού μαζικού πολιτισμού. Είναι ένα σοβαρό πρόβλημα για όλη την κοινωνία. «Ποιος θα μπορούσε να περιμένει ότι η χώρα μας και η Ευρώπη θα δώσουν την πρώτη θέση σ' αυτούς που εμφανίστηκαν ως τέρατα, ως σατανάδες;». Με τέτοια λόγια απευθύνθηκε στο ποίμνιό του ο επικεφαλής της Ελληνικής Ορθοδόξου Εκκλησίας, ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος Χριστόδουλος. Το πρωί, ανακηρύχθηκαν λοιπόν αυτοί οι νικητές. «Αραγε, αυτό είναι αισθητική; Αραγε είναι τέχνη; Αυτό το φαινόμενο καταδεικνύει ότι οι άνθρωποι επιδιώκουν να αναπληρώσουν το κενό της ψυχής τους», - έλεγε λοιπόν ο προκαθήμενος της Ελληνικής Εκκλησίας. Είναι γνωστή η Μαντόνα, η οποία επίσης είχε ονομάσει μία περιοδεία της Confessions. Με διάφορες προκλήσεις με τη μορφή του Ιησού Χριστού Σταυρωμένου σε έναν σταυρό από καθρέφτη. Είναι εξίσου υβριστικές αυτές οι ενέργειες, με τον «Κώδικα Ντα Βίντσι», που οδήγησε σε σκάνδαλα στην κοινωνία.

Κατά τη γνώμη της Ρωσικής Ορθοδόξου Εκκλησίας, τέτοιου είδους προσβλητικές ενέργειες εκτελούνται από ανθρώπους οι οποίοι δεν συνδέονται με καμία θρησκευτική παράδοση. Θεωρούν εφικτό να προσβάλλουν τα θρησκευτικά αισθήματα εκατομμυρίων ανθρώπων εν ονόματι της ελευθερίας της αυτοέκφρασης. Αν όμως αυτό είναι ελευθερία, που φέρνει πόνο στους ανθρώπους, δεν είναι ελευθερία αλλά τυραννία και επίθεση.

Κατ' αυτό τον τρόπο, η πρόκληση του εκκοσμικευμένου κόσμου είναι τόσο σοβαρή, που ενώπιόν της απαλείφονται πολλές διεθνικές συρράξεις. Εντός του Χριστιανισμού υφίστανται διαφορές. Υπάρχει ο φόβος της απώλειας των πνευματικών προσανατολισμών, γεγονός που οδηγεί από κοινού Ορθοδόξους και

Καθολικούς να προασπίζονται αυτές τις κοινές αξίες. Εξ ίσου ανησυχούν για την απόσπαση αυτών των αξιών από την κοινωνία. Μπορούμε μετά βεβαιότητας να πούμε ότι από την έκβαση αυτής της συγκρούσεως θα εξαρτηθεί το κατά πόσο οι αρχές αυτές θα διέπουν την Ευρώπη. Θα επιτευχθεί ο σκοπός των φιλελεύθερων να απωθήσουν τη θρησκεία;

Σε αυτό το διάλογο η Ορθοδοξία οφείλει να ορθώσει το ανάστημά της στην αντίληψη των δρόμων διευθετήσεως των σύγχρονων προβλημάτων της κοινωνίας των λαών. Πρέπει να διατυπώσουμε απαντήσεις στα θέματα δικαιωμάτων του ανθρώπου, να μη τα αφήσουμε στη δικαιοδοσία των φιλελεύθερων. Την ερμηνεία αυτών των εννοιών και την υλοποίησή τους σε επίπεδο διεθνών προδιαγραφών παγκοσμίου πολιτικής. Έφτασε ο καιρός να χτίσουμε τις θέσεις μας, διότι έχουν διαστρεβλώσει οι φιλελεύθεροι την ίδια την έννοια των δικαιωμάτων του ανθρώπου. Υπάρχει λοιπόν μία ολοκληρωτική απουσία ελευθερίας, κυριαρχία της τυραννίας στην κοινωνία, η αντίθετη όψη της απεριόριστης ελευθερίας, που προσβάλλει και καταστρέφει το θείο προορισμό του ανθρώπου. Αυτά είναι θεμελιώδη ζητήματα της ανθρώπινης υπάρξεως.

Κατόπιν πρωτοβουλίας της Ρωσικής Ορθοδόξου Εκκλησίας, είχαμε την Παγκόσμια Σύνοδο των Ρώσων Ορθοδόξων. Στη σύγχρονη Ευρώπη λοιπόν, όπως και σε όλο τον κόσμο, βρισκόμαστε σε μία μεταβατική κατάσταση, όπου διευρύνεται μέχρι επικινδύνων ορίων η ποικιλομορφία στις αντιλήψεις του προορισμού του ανθρώπου. Η Ορθοδοξία διακρίνει την εσωτερική ελευθερία από το κακό και την ελευθερία της ηθικής επιλογής. Η ελευθερία από το κακό είναι αυταξία. Η άλλη αντίληψη της ελευθερίας οδηγεί στην αυτοκαταστροφή. Σε αυτά τα πλαίσια, τα δικαιώματα του ανθρώπου συνδέονται με την ελευθερία του ανθρώπου, καθώς επίσης κατευθύνονται και στην αγαθοεργία και στην αντίθεση στο κακό.

Η ελευθερία και τα δικαιώματα του ανθρώπου συνδέονται ευθέως με την αξιοπρέπειά του. Δεν υπάρχει όμως αξιοπρέπεια χωρίς ηθική. Ως εκ τούτου, η Ορθοδοξία αντιλαμβάνεται την ευθύνη των δικαιωμάτων εναντίον του κακού. Στην πράξη, αυτό σημαίνει ότι η ελευθερία του λόγου δεν θα πρέπει να καταπιέζει την ελευθερία της θρησκευτικής πίστης. Τα δικαιώματα του ανθρώπου δεν μπορεί να κατευθύνονται εναντίον του ίδιου του ανθρώπου, μετατρέποντας τον σε δούλο της αμαρτίας.

Η Ορθοδοξία φυσικά, αντιμετωπίζει με σεβασμό τα δικαιώματα του ανθρώπου. Υπάρχει όμως μία αρχή την οποία θεωρούν καθολική οι φιλελεύθεροι και λέει ότι τα δικαιώματα του ανθρώπου είναι απόλυτη αξία, υπεράνω των συμφερόντων της κοινωνίας και του κράτους. Υπό αυτή τη μορφή, συμπεριελήφθη στη διακήρυξη της UNESCO ως καθολική αρχή της βιοηθικής. Υπάρχει όμως μία Ορθόδοξος αντίληψη, κατά την οποία η υλοποίηση των δικαιωμάτων του ανθρώπου δεν πρέπει να προσβάλλει τη θρησκευτική πίστη. Δυστυχώς, όλο και πιο πολύ πληθαίνουν τα παραδείγματα στην Ευρώπη, όπου η ανάπτυξη των λεγομένων δικαιωμάτων του ανθρώπου, αντιφάσκουν με τις παραδόσεις εκατομμυρίων ανθρώπων.

Τον Ιανουάριο του τρέχοντος έτους, το Κοινοβούλιο έλαβε μία απόφαση, βάσει της οποίας η διαπαιδαγώγηση θα πρέπει να γίνεται στα σχολεία θετικά προς την ομοφυλοφιλία. Θα πρέπει να υπάρχει και δημόσια καταδίκη και συγκεκριμένη μέρα για την καταπολέμηση της ομοφοβίας. Αυτό όμως, θίγει τα αισθήματα των Χριστιανών. Άλλο ένα παράδειγμα: Κατά το παρελθόν, στη Κοινοβουλευτική Συνέλευση του Συμβουλίου της Ευρώπης, είχαμε μία απόφαση η οποία λέει για τις γυναίκες και τη θρησκεία στον κόσμο, και στην οποία αναφέρεται ότι η ελευθερία της πίστεως περιορίζεται από τα δικαιώματα του ανθρώπου. Αυτή τη στιγμή θίγονται τα

θρησκευτικά αισθήματα εν ονόματι της φιλελεύθερης αντιλήψεως περί δικαιωμάτων του ανθρώπου, καταπιέζονται οι θρησκευτικές παραδόσεις.

Φυσικά, τέτοιου είδους φιλοσοφία πρεσβεύεται από μικρό μέρος των κατοίκων της Ευρώπης, από μικρό μέρος της φιλελεύθερης διάνοησης, που δεν μπορεί να γίνεται αρχή του συνόλου της Ευρώπης. Η Ορθοδοξία αντιλαμβάνεται τα δικαιώματα του ανθρώπου βάσει της ανεκτικότητας, της ανεξιγνομίας, που θα πρέπει να γίνεται σεβαστή από όλη την κοινότητα. Αυτή η Ορθοδοξία θα είναι συνιστώσα ενός πολιτισμού της Ενιαίας Ευρώπης, για τη δημιουργία νέων αυθεντικά ανθρωπιστικών αρχών της συνυπάρξεως των λαών. Όχι μόνο σαν κάτι το αρχαϊκό, το μυστικιστικά ανατολίτικο, η Ορθοδοξία θα πρέπει να γίνεται αντιληπτή ως στοιχείο εμπλουτισμού της πρακτικής των γενικών Ευρωπαϊκών σχέσεων. Να τους προσδίδει ηθικό ανάστημα και δυναμική.

Θεωρώ ότι είναι σκόπιμο να απευθυνθούμε εξ ονόματος του Κινήματός μας, στη δημιουργία ενός ενιαίου συμβουλευτικού οργάνου στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στο Ευρωκοινοβούλιο, ούτως ώστε η φωνή των Ορθοδόξων και των εκπροσώπων διαφόρων άλλων θρησκειών, να ακουστεί στην ήπειρό μας, κατά τη λήψη σημαντικών αποφάσεων που αφορά όλους τους λαούς. Ευχαριστώ για την προσοχή σας.

Προεδρέων Σ.-Α. ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Αξιότιμοι συνάδελφοι, ευχαριστούμε τον καθηγητή Alexeen, και τώρα ο λόγος δίνεται στον Δρα Κώστα Μυγδάλη, επίσης Σύμβουλο της Δ.Σ.Ο. Τώρα θα μιλήσει ο Κώστας και κατόπιν αυτού θα κάνουμε ένα διάλειμμα.

Κ. ΜΥΓΔΑΛΗΣ: Σεβασμιώτατοι, κυρίες και κύριοι Βουλευτές, θέλω να καταθέσω μερικές σκέψεις χωρίς κείμενο, που μου δημιουργούνται όλον αυτό τον καιρό, αλλά και με βάση τις ομιλίες τις οποίες άκουσα. Θέλω να επισημάνω κατά πρώτον, ότι η Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, τελεί υπό την πίεση διαφόρων νέων δεδομένων και διαφόρων γεγονότων, εκ των οποίων θέλω να απαριθμήσω κανα-δυο, τα οποία ενδιαφέρουν κι εμάς.

Το πρώτο είναι ότι δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι η Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση τελεί υπό την πίεση των δεδομένων που δημιουργούν οι νέες τεχνολογίες και αυτό είναι ένα δεδομένο που δεν αφορά μόνο την Ε.Ε., αλλά αφορά όλο τον κόσμο. Πρέπει να πούμε ότι με βάση τις νέες τεχνολογικές εξελίξεις έχουν ανατραπεί δεδομένα πολιτικά και κοινωνικά, τα οποία εθεωρούντο πάγια και με βάση τα οποία ο κόσμος πορεύθηκε στην ιστορία του και στην πορεία του προς τα εμπρός, εκατονταετίες, χιλιετίες. Αυτό το οποίο δομήθηκε στην αρχαιότητα, οι κανόνες της δημοκρατίας για παράδειγμα, και με βάση τις οποίες έζησε ο κόσμος όλους αυτούς τους αιώνες, σήμερα ανατρέπονται από τις νέες τεχνολογίες. Ο κόσμος καλείται να ξαναστήσει, να ξαναβάλει κανόνες στην κοινωνία, να ξαναστήσει δομές που θα βασίζονται πια, θα παίρνουν υπόψη τους τα νέα τεχνολογικά δεδομένα.

Ποια όμως τεχνολογικά δεδομένα; Αυτά τα οποία κάθε μέρα αλλάζουν, αυτά τα οποία κάθε μέρα μεταβάλλονται. Αυτό λοιπόν είναι ένα πρόβλημα κυρίαρχο στις νέες κοινωνίες, τις κοινωνίες του σήμερα. Ο κόσμος όλος πρέπει να το διαπιστώσουμε, βρίσκεται σε αμηχανία μπροστά σ' αυτά τα νέα δεδομένα. Δεν έχουμε κατορθώσει να βάλουμε ακόμα κανόνες μέσα στο διαδίκτυο. Τι να λέμε τώρα για τα νέα δεδομένα της ιατρικής; Όπου ξαφνικά μπορεί τα επόμενα χρόνια να προκύψει άνθρωπος, να προκύψει ένα νέο δεδομένο, η δημιουργία ενός ανθρώπου, όχι πια με τον παραδοσιακό τρόπο, να μη κηθεί σε μήτρα δηλαδή.

Αυτά όλα την κοινωνία την αφήνουν εμβρόντητη και νομίζω πως εμείς δεν δικαιούμαστε σήμερα να λέμε ότι ξέρεις κάτι; Όλα αυτά που δημιουργήθηκαν και τα οποία έχουν στριμώξει στη γωνία την παγκόσμια κοινωνία, φταίνε κάποιοι και δεν

φταίμε εμείς. Γιατί εν τέλει, δεν φταίει κανένας, είναι αποτέλεσμα της τεχνολογίας, είναι αποτέλεσμα της έρευνας, είναι αποτέλεσμα της προόδου της ανθρωπότητας. Με την ευλογία του Θεού πάντα, και αυτό να μη το ξεχνάμε.

Θέλω λοιπόν να πω ότι με βάση αυτές τις νέες τεχνολογίες που αναπτύσσονται γοργά, πρέπει η νέα Ευρωπαϊκή πραγματικότητα να βρει έναν βηματισμό. Πράγμα πάρα πολύ δύσκολο, εξ ορισμού πάρα πολύ δύσκολο.

Ένα δεύτερο δεδομένο το οποίο δυσκολεύει την πορεία της, και το οποίο παρακαλώ πολύ να το προσέξουμε, είναι ότι η Ε.Ε. δημιουργήθηκε θέτοντας ως αφετηρία ποιο; Ότι κρατάει έξω από τη συζήτησή της για το Ευρωπαϊκό μέλλον, τον πολιτισμό και τη θρησκεία. Και αυτό νομίζω ότι το έκανε, γιατί; Γιατί δεν ήθελε να προσθέσει ίσως τότε, τη δεκαετία του '60, πράγματα τα οποία θα χώριζαν τον κόσμο, έναντι αυτών τα οποία ίσως – μία βάση – η οποία ίσως θα μπορούσε να τον ενώσει. Και εδώ, πρέπει να πω κάτι άλλο.

Όταν εμείς, οι Ορθόδοξοι, μιλάμε για τη Δύση, δεν πρέπει να τη βλέπουμε σαν ένα ενιαίο κακό, αντίπαλο προς εμάς. Ο Δυτικός κόσμος εμπεριέχει μέσα του, σοβαρές αντιθέσεις, οι οποίες όμως σοβαρές αντιθέσεις εκτίμησαν ότι την περίοδο κατά την οποία θα δημιουργούσαν την Ε.Ε. δεν θα έπρεπε να τις βάλουν στο τραπέζι της κουβέντας τους. Ναι, όμως τα δεδομένα άλλαξαν, προέκυψαν οι νέες τεχνολογίες, προέκυψε η πτώση των σοσιαλιστικών καθεστώτων και πια από εκεί τώρα που η Ευρώπη είχε μία στάση και είχε αναδείξει αυτό το ζήτημα της περιφνημής ανεκτικότητας, της περιφνημής tolerance, πια αρχίζει και καταλαβαίνει ότι δεν γίνεται να λέμε «είμαστε ανεκτικοί απέναντι στον άλλον», τον άλλο πρέπει να τον γνωρίσουμε, γιατί ο άλλος με βάση τα νέα δεδομένα, είναι κομμάτι του εαυτού μας, είναι ο διπλανός μας, είναι αυτός που κάθεται δίπλα μας.

Πόσο όμως εύκολο είναι σήμερα, μία οι νέες τεχνολογίες, μία η πίεση για διεύρυνση, μία η πίεση για την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση με νέες πολιτισμικά χώρες, να ξαναβάλει η Ευρώπη στο τραπέζι την κουβέντα «πολιτισμός και θρησκεία». Είναι κάτι που δυσκολεύει την πορεία της. Δεν πρέπει δε να ξεχνάμε ότι επί Ντελόρ ακόμα, ο οποίος Ντελόρ όλοι ξέρουμε ότι ήταν ένας πιστός Καθολικός, που είχε άποψη για τα θρησκευτικά πράγματα, από τότε ο Ντελόρ είχε δημιουργήσει ένα κύτταρο προοπτικής μέσα στην Ε.Ε., για να αρχίσει να προσεγγίζει αυτά τα θέματα. Αυτό μπορούσε, αυτό έκανε.

Πού φτάσαμε σήμερα; Φτάσαμε σήμερα, τελείως δειλά πάλι, ο Πρόντι να κάνει μία Επιτροπή πριν 3-4 χρόνια, όπου να βάζει μέσα ποιον; Τον Μισέλ Ροκάρ, σοσιαλιστή χρόνια, χρόνια πρωθυπουργό της Γαλλίας και τη Σιμόν Βέλ και άλλους διανοούμενους, συμμετείχε μόνο ένας Ορθόδοξος καθηγητής της Θεσσαλονίκης. Και όπου αυτοί τι διαπιστώνουν; Και αυτό είναι ένα θαρραλέο βήμα: τι λένε αυτοί; Λένε ότι δυστυχώς, τα νέα δεδομένα δεν μας αφήνουν πια. Σήμερα πρέπει να αναζητήσουμε με βάση τα νέα δεδομένα, το συνεκτικό ιστό της Ευρώπης. Και η ιστορία απέδειξε ότι αυτός δεν μπορεί να είναι μόνο ο κοινοβουλευτισμός ή δεν μπορεί να είναι μόνο τα συνδικαλιστικά κινήματα. Πρέπει να τον αναζητήσουμε στον πολιτισμό.

Αυτά, δεν είναι όμως εύκολα πράγματα να τα αντιμετωπίσει κανείς. Σας θυμίζω ότι εδώ υπήρχαν και πρωτοπόροι, που ακόμα από το 1970, όταν όλοι μιλούσαν για ανεκτικότητα, αυτοί λέγανε όχι ανεκτικότητα, εδώ, δίπλα μας. Τα έλεγε τότε ο Ράτσινγκερ, αν δείτε λίγο τα βιβλία του Ράτσινγκερ τότε, τα έλεγε. Τα έλεγε τότε ο Δαμασκηνός στα βιβλία του, τα έλεγε τότε ο Βαρθολομαίος, όταν συνομιλούσε με τον Κλεμάν. Τα βλέπανε.

Εδώ, εκείνο το οποίο νομίζω ότι επείγει, είναι ότι πρέπει να μιλήσουν οι διανοούμενοι. Δυστυχώς, όλη αυτή η ανατροπή δεν τους δίνει αυτή τη δυνατότητα.

Είναι η ώρα, η διάνοηση, τα ρεύματα, οι φιλοσοφικές σχολές, να μιλήσουν για την πορεία της κοινωνίας. Και τότε, εκεί, είμαστε υποχρεωμένοι και εμείς να έχουμε το δικό μας λόγο και να αρθρώσουμε έναν λόγο. Διότι 13 χρόνια τώρα, αυτό παλεύουμε. Το να καταθέσουμε τη δική μας προοπτική και να πούμε ότι «κοιτάξτε κάτι, δεν γίνεται, μπορεί η πίστη να είναι προσωπικό δεδομένο» και εγώ το σέβομαι αυτό. Ποιο είναι προσωπικό δεδομένο; Είναι η σχέση σου με το Θεό, του καθενός με το Θεό. Όμως, τα πολιτισμικά, τα κοινωνικά δεδομένα που προκύπτουν από την πίστη, από τη θρησκεία, είναι κάτι το οποίο προφανώς και μπαίνει σε δημόσιο διάλογο. Και προφανώς πρέπει να συζητάμε και να το συζητήσουμε και να δείξουμε το τι λέμε εμείς γι' αυτά τα πράγματα. Και εκεί έχουμε να πούμε πολλά.

Αν θα δείτε αυτό το έμβλημα εδώ, σας το διαβάζω ελληνικά, αυτό το έμβλημα προέκυψε από το πρώτο Συνέδριο που έγινε στη Χαλκιδική πριν από 14-15 χρόνια και γράφει γύρω-γύρω «Η Ορθοδοξία στη νέα Ευρωπαϊκή πραγματικότητα». Σήμερα μιλάμε πάλι για το ίδιο θέμα, και έχουμε μιλήσει και θα ξαναμιλήσουμε και θα ξαναμιλήσουμε.

Πρέπει τώρα να πούμε και κάτι άλλο. Μην ωραιοποιούμε τα πράγματα μεταξύ μας. Το ότι είμαστε Ορθόδοξοι είναι ένα πάρα πολύ σημαντικό ζήτημα, μας έδωσε η ιστορία αυτό – δεν θα πω προνόμιο – αυτή τη δυνατότητα να είμαστε σήμερα Ορθόδοξοι και να προσπαθούμε να αρθρώσουμε το λόγο της Ορθοδοξίας. Όμως και εμείς είμαστε διαφορετικοί μεταξύ μας, αυτό πρέπει να το δούμε. Και οι Εκκλησίες μας, που διαπνέονται από το αυτοκέφαλο και το αυτοδιοίκητό τους, που είναι σύμφωνο με την πίστη των πατέρων, όμως αυτό τους έχει δημιουργήσει κάποια προβλήματα. Εδώ σήμερα πρέπει να υπάρξουν και έγκυροι ομιλητές, ενδιάμεσοι κρίκοι μεταξύ των Εκκλησιών, άνθρωποι διανοούμενοι, Βουλευτές σαν κι εσάς. Όπου θα συνεισφέρουν τις υπηρεσίες τους, τις καλές τους υπηρεσίες, προκειμένου να ομογενοποιηθεί η κοινή μας αφετηρία και να ξαναδούμε τον κόσμο με τα ίδια μάτια, τα μάτια της Ορθοδοξίας. Αυτό θέλει πάρα πολλή δουλειά. Το προσπαθούμε και το προσπαθούμε νομίζω με απόλυτη επιτυχία αυτά τα χρόνια.

Την παρακολουθώ αυτή την ιστορία, το ξέρετε, από τη γέννησή της. Όταν πηγαίναμε πριν από 10-12 χρόνια στην Ευρώπη, μας κοιτούσαν περίεργα και μας λέγανε «τι γίνεται;». Όταν πήγαμε με τον Valery Alexeev την πρώτη μέρα να συναντήσουμε τον Cacciari, μας έστειλε η Γραμματεία για να ετοιμάσουμε τη Συνέλευση, ο Cacciari ήταν ένας διανοούμενος της Αριστεράς, μέλος παλιό του Κομμουνιστικού Κόμματος και διανοούμενος. Μας λέει τι είναι αυτό το εξαιρετικό που κάνετε; Μα σοβαρά υπάρχει τέτοιο πράγμα; Και του λέμε, ναι. Τι λες βρε παιδί μου; Εγώ θα έρθω γιατί μου φαίνεται πάρα πολύ σοβαρό αυτό που κάνετε, θα έρθω και στη συνέντευξη τύπου και στην έναρξη. Και μας λέγανε οι φίλοι μας οι Ιταλοί και οι γύρω-γύρω από τον Cacciari, δεν πρόκειται να έρθει, το λέει ευγενικά, δεν πάει σε τέτοια, στέλνει εκπροσώπους.

Και όταν τον είδε ο Σεβασμιώτατος εδώ χθες, μου λέει κ. Μυγδάλη, αυτό είναι πάρα πολύ μεγάλη επιτυχία. Τι προσλαμβάνει και κατανοεί ένας διανοούμενος σήμερα σ' αυτή την πόλη; Προσλαμβάνει και κατανοεί την ανάγκη του να επικοινωνήσουμε. Και εσείς είστε οι φορείς αυτής της επικοινωνίας, εσείς είστε αυτοί οι οποίοι μπορείτε να στήσετε αυτά τα δίκτυα ανθρώπων που θα επικοινωνούμε μεταξύ μας και που θα λέμε και αντίθετα πράγματα, αλλά που σιγά-σιγά θα οσμωνόμαστε, θα καταλαβαίνουμε, θα αναδεικνύουμε την κοινή μας μήτρα και θα προχωράμε μπροστά.

Βουλευτές από την Αμερική, Βουλευτές από το Λίβανο, Βουλευτές από τη Ρωσία, από το Καζακστάν, από την άκρη του κόσμου. Το θεωρείτε εύκολο πράγμα; Εδώ με τη γυναίκα μας δεν μπορούμε να συμφωνήσουμε, και το θεωρείτε εύκολο

πράγμα, όλο αυτό να καταλήγει σε ένα κοινό πολιτικό λόγο; Εγώ είμαι πάρα πολύ χαρούμενος και πάρα πολύ ικανοποιημένος, και θέλω να πω ότι θα πρέπει κυρίες και κύριοι Βουλευτές, εσείς οι ίδιοι, που είστε φορείς αυτής της ιδέας, θα μου επιτρέψετε συμβουλευτικά να σας πω, ότι πρέπει να ενδυναμώσετε όλο και περισσότερο αυτή την προσπάθεια. Απολαμβάνει πια της εμπιστοσύνης και του κύρους φορέων, συλλόγων, ιεραρχών, προκαθημένων, και πρέπει να προχωρήσουμε μπροστά. Σας ευχαριστώ πολύ.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Ευχαριστούμε τον Κώστα. Αξιότιμοι συνάδελφοι, νομίζω ότι ύστερα απ' αυτές τις σοβαρές εισηγήσεις πρέπει να κάνουμε ένα διάλειμμα, να γευματίσουμε, να ξεκουραστούμε και η επόμενη συνεδρίασή μας θα αρχίσει στις 6 το απόγευμα, όπως γράφει άλλωστε και το πρόγραμμά μας. Έχουν γραφτεί ορισμένα άτομα, ο πρώτος που θα μιλήσει είναι ο εκπρόσωπος του Λιβάνου κ. Ghassan Tueni. Και τώρα διάλειμμα για το μεσημεριανό γεύμα.

Διάλειμμα για γεύμα

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ κ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ: Εκ βάθος καρδιάς θα ήθελα να ευχαριστήσω τη Διακοινοβουλευτική Συνέλευση Ορθοδοξίας και όλα τα εκλεκτά της μέλη, που αγωνίζονται για την ενδυνάμωση του Ορθοδόξου πολιτισμού και των σχέσεων μεταξύ των Ορθοδόξων αδελφών, αλλά και την εδραίωση του Ορθοδόξου πολιτισμού στις καρδιές της σημερινής Ηνωμένης Ευρώπης. Πρέπει να είμεθα βέβαιοι και ημείς ως Εκκλησία αλλά και εσείς, εάν βιώνουμε, εάν ζώμεν πραγματικά αυτά τα υπέροχα και μεγάλα μηνύματα που δίδει η Ορθοδοξία, η αγάπη, η ειρήνη, η ελπίδα, η δικαιοσύνη, η ελευθερία, ο σεβασμός κάθε ανθρώπου, η ισότητα. Όλα αυτά εάν εμείς οι ίδιοι τα ζώμεν, και δεν είναι θεωρία, όχι μόνον απλώς εσείς, αλλά και εμείς, η Εκκλησία, να είμεθα βέβαιοι ότι πράγματι θα αλλάξουμε όχι μόνο το ρόλο της Ευρώπης, αλλά και την οικονομική και κοινωνική υπόστασή της.

Γι' αυτό, το μήνυμα το οποίο πρέπει να φύγει από τις καρδιές μας, είναι εις την πράξη να βιώσουμε αυτά τα μεγάλα και υπέροχα μηνύματα τα οποία μας δίδει η Ορθοδοξία. Όλοι μας λοιπόν, Εκκλησία και εσείς, που είστε τιμιότατοι διάκονοι και φορείς του ορθοδόξου πολιτισμού, ας συνεργαστούμε με αδελφοσύνη, με αγάπη, με γαλήνη ψυχής, για να εδραιώσουμε αυτό το μεγάλο θησαυρό, τον ανεκτίμητο θησαυρό που λέγεται Ορθοδοξία, μέσα σ' αυτή την Ηνωμένη Ευρώπη, από την οποία όλα τα μέλη της, οι λαοί της, που γίνονται σήμερα μέλη, περιμένουν μία κοινωνική, μία οικονομική, μία πνευματική ανύψωση και ευημερία. Ευχαριστώ πάρα πολύ.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Ευχαριστούμε τον Σεβασμιώτατο. Και τώρα ο λόγος δίνεται, όπως έχουμε ήδη ανακοινώσει στον Βουλευτή από τον Λίβανο, Ghassan Tueni.

G. TUENI: Κύριε Πρόεδρε, είναι μεγάλη τιμή μου που μιλάω και εκπροσωπώ τους προ-βυζαντινούς Χριστιανούς, πριν από τη Βυζαντινή Αυτοκρατορία. Είμαι από την Εκκλησία της Αντιόχειας, όπου οι Χριστιανοί πρωτοπήραν το όνομά τους. Και θυμάμαι με μεγάλη υπερηφάνεια και χαρά, όταν πήγα στο Πατριαρχείο της Αντιόχειας για τον εορτασμό της χιλιετίας της Ρωσικής Εκκλησίας και ο Πατριάρχης είχε έλθει από την Κωνσταντινούπολη και ο Ιγνάτιος της Αντιόχειας έκανε την λειτουργία, γιατί δεν είχε έρθει ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως και ζητήθηκε από τον Ιγνάτιο να το κάνει αυτό, γιατί είναι η πιο αρχαία Χριστιανική Εκκλησία.

Και έχετε όλοι διαβάσει για τα πολύ ανησυχητικά νέα, για την κατάσταση των Χριστιανών στη Μέση Ανατολή, Βαγδάτη, στη Συρία, στο Λίβανο. Ξέρουμε ότι υπάρχουν προβλήματα σε πολιτικό και κοινωνικό επίπεδο. Είμαστε ακόμα πολύ δραστήριοι πολιτισμικά. Υπερασπίζουμε και τον εθνικό μας ρόλο και τον κοινωνικό

μας ρόλο και όπως είπαμε, είμαστε ενεργοί και δραστήριοι στον Χριστιανο-Μουσουλμανικό διάλογο και πιστεύουμε ότι αν υπάρχει κάποια ελπίδα επιβίωσης και θα πρέπει να γίνει μέσα από την ύπαρξη των Ανατολικών Εκκλησιών.

Είμαστε μάρτυρες των πρώτων-πρώτων ημερών του Χριστιανισμού. Η Εκκλησία της Βηρυτού μάλιστα, ιδρύθηκε από έναν από τους 70 Αποστόλους του Χριστού και ο Καθηδρικός ναός της Βηρυτού είναι από την περίοδο εκείνη. Τι θέλουμε λοιπόν εμείς; Θέλουμε, αυτή η Συνέλευση να γίνει ακριβώς το σύμβολο της συμμετοχής της Ορθοδοξίας, των Χριστιανικών Ορθόδοξων αξιών στην Ευρώπη. Και δεν είναι βεβαίως για τις πέτρες που μιλά, τις πέτρες των τοίχων των εκκλησιών, γιατί αυτές μπορεί να καταστραφούν. Μιλά για τους ανθρώπους, για τους Χριστιανούς. Εμείς εξακολουθούμε να μεταναστεύουμε από τις χώρες μας, λόγω διαφορετικών προβλημάτων και πιέσεων.

Και ελπίζω ότι δεν θα βρεθείτε, όταν έρθετε ως επισκέπτες στις χώρες μας, σε ναούς άδειους, χωρίς κανέναν, όπως μπορεί να γίνει τώρα, όταν πάτε να επισκεφθείτε έναν αρχαίο ναό στη Ρώμη ή στην Αθήνα. Θέλουμε να μείνουμε ζωντανοί και έχουμε και ένα σχέδιο ψηφίσματος και μάλιστα εκφράζουμε την ανησυχία μας τώρα, διότι υπογράφονται διάφορες συμφωνίες μεταξύ Ευρώπης και Μεσογειακών χωρών. Σίγουρα, η Ευρω-Μεσογειακή συνεργασία είναι μία αυξανόμενη όλο και πιο συγκεκριμένη πραγματικότητα. Φοβόμαστε όμως, ότι λόγω των δημογραφικών αλλαγών, αυτή η κατάσταση μπορεί να αποβεί εις βάρος μας. Ευχαριστώ.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Ευχαριστούμε τον κ. Tueni. Ο λόγος δίνεται στο Συνάδελφό μας Βουλευτή Dahdouh, από τη Συρία.

B. DAHDOUN: Ζητώ συγνώμη, θα μιλήσω αραβικά και ο Συνάδελφός μου εδώ δίπλα, θα μεταφράζει στα Ελληνικά. Σεβασμιώτατε, κύριε Πρόεδρε, κύριε Γενικό Γραμματέα, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, όταν συμμετείχα στο πρώτο Ορθόδοξο Συνέδριο το 1997 στη Θεσσαλονίκη, ήταν η Θεσσαλονίκη εκείνο το χρόνο πολιτιστική πρωτεύουσα. Αυτή η συνεδρίαση συνεδριάζει με θέμα «Ο Πολιτισμός της Ορθοδοξίας στην Ευρώπη».

Στα 10 περασμένα χρόνια, σταθεροποιήθηκε η οργάνωσή μας στην Ευρώπη. Η Συρία δεν είναι ξένη στη συμμετοχή του Ελληνορθόδοξου πολιτισμού στην Ευρώπη. Η Συρία στα παλιά χρόνια, μαζί με τους τρεις πολιτισμούς, Αιγυπτιακό, Ελληνικό και Συριακό, ήταν ο μόνος πολιτισμός στην Ευρώπη και στην περιοχή της Μεσογείου. Και από τη Συρία ξεκίνησε ο προφήτης Παύλος, ο οποίος έδωσε στο Χριστιανισμό τη διακόσμησή του.

Τώρα οι Χριστιανοί είναι στη Συρία ένα 12% από τα 20 εκατομμύρια πληθυσμού της Συρίας. Κατά το ήμισυ είναι Ορθόδοξοι, δηλαδή 6% από τον πληθυσμό των 20 εκατ. Αυτό σημαίνει ότι υπάρχουν περισσότερο από 1 εκατ. Ορθόδοξοι στη Συρία. Πρέπει να τονίσουμε ότι στη Συρία υπάρχουν πολλά θρησκευτικά ορθόδοξα και χριστιανικά κινήματα και πρέπει να τονίσουμε ότι μέχρι σήμερα υπάρχουν κινήματα στα οποία ομιλούν τη γλώσσα τους, την αραμαϊκή, τη γλώσσα του Ιησού Χριστού.

Στη Συρία είμαστε γείτονες της Ευρώπης. Η Κύπρος απέχει μόνο 90 χλμ. Από την παραλία της Συρίας. Και έτσι, η περιοχή μας στη Μεσόγειο, επηρεάζεται άμεσα από ό,τι συμβαίνει στην Ευρώπη. Επίσης, η Ευρώπη επηρεάζεται από ό,τι γίνεται στην περιοχή μας. Εμείς στη Συρία θέλουμε και προσπαθούμε, πρέπει να μας βοηθήσετε, ειδικά στην περιοχή που υπάρχει Ορθοδοξία στη Μέση Ανατολή, σε όλα τα επίπεδα. Και πρέπει να τονίσουμε ότι οι σχέσεις μεταξύ μας είναι πάρα πολύ καλές.

Ελπίζω σ' αυτή τη Συνέλευση να δουλέψουμε και να πάρουμε αποφάσεις οι οποίες να τιμήσουν όλων των ειδών τους πολιτισμούς. Και εδώ πρέπει να πούμε ότι η

Ορθοδοξία έχει εδώ μεγάλο ρόλο να παίξει, το οποίο πρέπει να το αρχίσουμε. Σας ευχαριστώ πάρα πολύ όλους.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Ευχαριστούμε τον Συνάδελφό μας από τη Συρία, τον κ. Dahdouh. Και τώρα, επιτρέψτε μου να δώσω το λόγο για την ομιλία που έχει ανακοινωθεί στο πρόγραμμά μας, του καθηγητού Sergei Karrov, Κοσμήτορα της Ιστορικής Σχολής του Πανεπιστημίου Λομονόσοφ της Μόσχας, από τη Ρωσία.

S. KARPOV: Σεβασμιώτατε, αξιότιμοι κύριοι Βουλευτές, αξιότιμοι συνάδελφοι, η όποια αναφορά στη Βυζαντινή κληρονομιά είναι πάντοτε βεβαρημένη, διότι είναι ένα ζήτημα το οποίο δεν απαιτεί μόνο μία διάλεξη, δεν απαιτεί μία ομιλία, αλλά τουλάχιστον ένα μάθημα κατ' έτος. Γι' αυτό συγχωρήστε με για την πυκνότητα της εκφοράς του λόγου, θα μου επιτρέψετε να δώσω ορισμένες εμφάσεις στα ουσιωδέστερα για το ρωσικό και τον παγκόσμιο πολιτισμό, ζητήματα του Βυζαντινού πολιτισμού.

Όταν αναφερόμαστε στη μεταβίβαση πολιτιστικής κληρονομιάς, πάντοτε εννοούμε έναν συμψηφισμό της καταστάσεως της μεν και της δε κοινωνίας κατά τη στιγμή της διαβίβασεως. Τους μηχανισμούς πρόσληψης, τη βαθμίδα προετοιμασίας και την επιθυμία αποδοχής πρόσληψης, των μεν είτε των δε συνιστωσών της πνευματικής κληρονομιάς και της απαρνήσεως κάποιων άλλων.

Δεν πρόκειται περί μιας μηχανικής διαδικασίας, αλλά περί ενός αποτελέσματος βαθύτατης αλληλεπιδράσεως, συνειδητοποιήσεως πνευματικών αναγκών, αληθειών της πίστεως και πολιτικής σκοπιμότητας. Όταν αναφερόμαστε στη συνέχεια, σημαντικότερη συνιστώσα είναι όχι μόνο το γεγονός της παραδοχής του γεγονότος της διατηρήσεως είτε της αναπτύξεως, αλλά και η ανάλυση του βάθους και της προσαρμοστικότητας της πολιτιστικής κληρονομιάς, των τρόπων εμπλουτισμού και χρήσεως στις ανάγκες άλλων κρατικών και κοινωνικών συστημάτων, η διάρκεια των πολιτισμικών και ιστορικών επαφών.

Όλα αυτά τα λέω, διότι θα πρέπει να αντιληφθούμε ότι όταν γίνεται λόγος περί μεταβίβασεως πολιτισμικής κληρονομιάς, δεν θα πρέπει αυτό να εξετάζεται ως μεταβίβαση από έναν γηραιότερο προς έναν νεότερο, είναι αμοιβαίος εμπλουτισμός εταίρων. Είναι μία αμφίπλευρη διαδικασία μερών, που συνειδητοποιούν την αμοιβαιότητα αυτού του αμοιβαίου εμπλουτισμού.

Ο βυζαντινός πολιτισμός είναι μία από τις βάσεις του Ευρωπαϊκού πολιτισμού. Ακριβώς κατά την ενεργό και ζωοποιο διαμεσολάβηση του Βυζαντίου, η Ευρώπη προσέλαβε τις βασικές αξίες του Χριστιανισμού, ακριβώς χάριν αυτής της κληρονομιάς κατέστη δυνατόν να έχουμε πρόσβαση στην αρχαία κληρονομιά, ακριβώς στο δικό της περιβάλλον εμφανίζεται και αναπτύσσεται η ιδέα της κοινοπολιτείας των Χριστιανικών χωρών, η οποία έχει αναλυθεί λαμπρά από τον Ντιμίτρι Ομπολένσκι, που αναφέρεται στη Βυζαντινή κοινοπολιτεία των εθνών.

Ακριβώς το Βυζάντιο δημιούργησε τις ηθικές βάσεις του σύγχρονου πολιτισμού και μας κληροδότησε εξαιρετικά υποδείγματα καλλιτεχνικής δημιουργίας. Είναι παράδοξο όμως, ότι παρά τα θετικά προαναφερθέντα στην κοινή γνώμη, στην καθημερινή συνείδηση των δυτικοευρωπαίων, υπερτερεί εν πολλοίς μία αρνητική εικόνα του Βυζαντίου και του Βυζαντινισμού, που έχει γεννηθεί εν πολλοίς λόγω πολιτικών αντιπαλοτήτων και λόγω του χάσματος των Εκκλησιών.

Θα αφήσω κατά μέρος την παγκόσμια Βυζαντινολογία ως επιστημονικό κλάδο, που το πρόβλημα αυτό είναι αφελές και αρχαϊκό. Αναφέρομαι σε κάποια κλισέ και στερεότυπα, της καθημερινής συνείδησης, τα οποία είναι αρκούντως διαδεδομένα και επικίνδυνα σε πολιτικούς κύκλους. Ας πάρουμε φερ' ειπείν την επιφανειαιότερη πλευρά της γλωσσολογίας και ας δούμε τι σημαίνει η λέξη Βυζάντιο και οι παράγωγες αυτής, στις σύγχρονες ευρωπαϊκές γλώσσες.

Στην Αγγλική γλώσσα Byzantine, σημαίνει ύπουλος, προδοτικός, μηχανορράφος. Στη Γαλλική Byzantinisme, είναι η κενολογία, η επιρρέπεια προς άνευ αντικειμένου έριδες, στα Γερμανικά σημαίνει «μετά βαθείας υποκλίσεως, δουλοπρεπές» στα Ιταλικά Byzantino σημαίνει σχολαστικό κλπ. Γενικά, επιπλέον και κάτι το εξεζητημένο είτε το εκλεπτυσμένο, όσον αφορά το ύφος. Byzantinismo, και στα Ισπανικά Byzantino, είναι το άνευ αντικειμένου.

Το γεγονός ότι ριζώθηκαν αυτές οι προκαταλήψεις, συνδέεται με τις παραδόσεις του Γκιμπό και του Μοντεσκιέ, που συνέδεαν την Αυτοκρατορία του Βυζαντίου στις Ανατολικές Δεσποτείες. Γι' αυτούς, όπως και για τον Βολταίρο, το Βυζάντιο κατέστη ένα δεσποτικό κράτος, εκφυλισμός της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας. Φυσικά στη Δυτική Ευρώπη υπήρχε και η αντίρροπη πληροφορημένη αρκούντως παράδοση του 17^{ου} αι. που συνδέεται με την γαλλική απολυταρχία. Αυτή όχι μόνο δικαίωνε, αλλά ασχολούνταν απολογητικά με τις αυταρχικές μορφές της διοικήσεως, υπογραμμίζοντας τη σημασία του εκλεπτυσμένου πολιτισμού.

Κατά το 19^ο αιώνα, στη Δύση και στη Ρωσία δημιουργήθηκαν δύο διαφορετικές σχέσεις προς τη Βυζαντινή κληρονομιά. Μία απολογητική και μία ευθέως αρνητική. Συνδέεται με τους Σλαβόφιλους, με το γνωστό τρίπτυχο Ορθοδοξία – Αυτοκρατορία – Λαϊκότης. Το δεύτερο είναι μία δυτικόφιλη παράδοση, η οποία θεωρεί ότι ήταν βαθύτατα λανθασμένη η πρόσληψη του Χριστιανισμού από το Βυζάντιο, ως αίτιο της καθυστέρησης. Ο αγώνας μεταξύ φιλοδυτικών και Σλαβόφιλων οδήγησε το Βυζάντιο στην αρένα της πολιτικής διαπάλης στη Ρωσία.

Εν τω μεταξύ είναι πασιφανή τα αίτια της επιλογής εκ μέρους της Ρωσίας και εκ μέρους άλλων Σλαβικών και Ρωμανικών χωρών της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, της Ανατολικοχριστιανικής εκδοχής της ανάπτυξης του πολιτισμού. Κατά τον 9^ο αι. επί Πατριάρχου Φωτίου, έγινε η πρώτη απόπειρα προσηλυτισμού της Ρωσίας και τον 10^ο αι. επί ηγεμόνος Βλαδίμηρου, όταν η πρόσληψη του Χριστιανισμού έγινε γεγονός, το Βυζάντιο ήταν αναμφισβήτητα η χώρα η οποία υπερτερούσε οποιασδήποτε άλλης χώρας της δυτικής Ευρώπης.

Η Κων/λη ήταν παραδεδεγμένη ως εργαστήριο του κόσμου. Η πλέον πολυπληθής, πλούσια και ελκυστική πόλη της Ευρώπης. Η λειτουργία στην Αγία Σοφία ήταν κάτι το οποίο δημιουργούσε ενθουσιασμό σε όλους όσους συμμετείχαν, λόγω της αρμονικής ομορφιάς και της συγχώνευσης όλων των τεχνών. Η αυτοκρατορική εξουσία, η εξουσία έναντι όλης της οικουμένης, δεν γνώριζε κάποιους αντιπάλους μέχρι τον Μεγάλο Κάρολο, αλλά και μετά τον Κάρολο τον Μεγάλο παρέμενε αυτό το πρότυπο, μία εξουσία κάποιου ισχυρού μεν ηγεμόνα, αλλά μόνον ενός, του βασιλέως των Φράγκων, σε αντιδιαστολή με τον βασιλέα των Ρωμαίων, δηλαδή του συνόλου της οικουμένης.

Αλλά και η ίδια η μορφοποίηση αυτής της εξουσίας, η ανακτορική τελετουργία, ήταν κάτι το οποίο ήταν υποβλητικό, πολύ περισσότερο από τις χώρες της τότε Δύσης. Εξυπακούεται ότι πολλοί απ' αυτούς τους παράγοντες δεν ήταν πάντοτε εν ενεργεία. Κατά τον 12^ο και 14^ο αι. όλο και πιο ισχυρά εμφανιζόταν η οικονομική και στρατιωτικοπολιτική εξασθένηση του Βυζαντίου. Τη στιγμή όμως της αποδοχής του Χριστιανισμού από τη Ρωσία και ισχυρότερο και ελκυστικότερο και νομιμότερο ως κληροδότημα της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, ως φορέας της αληθινής συνοδικότητας της αποστολικής πίστεως, ήταν το Βυζάντιο. Για την ενίσχυση λοιπόν της εξουσίας, για την ένταξη στην οικογένεια των Ευρωπαϊκών κρατών, ο Άγιος ηγεμών Βλαδίμηρος, απευθύνθηκε για την πρόσληψη της πίστεως στο Βυζάντιο.

Οι αναφορές των χρονικογράφων περί των πρεσβειών και αποστολών του Βλαδιμήρου σε διάφορους λαούς, προς αναζήτηση της πίστεως, δεν στερούνται ιστορικής βάσεως, παρά το γεγονός ότι κάποιες απ' αυτές ενδεχομένως και να μην

έγιναν ή να μην έγιναν την εποχή εκείνη ή και να είχαν άλλους σκοπούς. Το σημαντικότερο είναι το πνεύμα των χρονικογράφων και το πνεύμα αυτό αναφέρει ότι ανώτερη της Βυζαντινής Εκκλησίας δεν υπήρχε τότε. Και αυτό ήταν ένα πόρισμα στο οποίο είχε καταλήξει ο ηγεμών Βλαδίμηρος.

Επιλέγοντας το Βυζαντινό μοντέλο, οι χώρες που το έκαναν δεκτό, εξ υπαρχής συμφωνούσαν με την δομική λειτουργία αυτού του κράτους. Υπήρχε η αντίληψη της παγκοσμίου δυνάμεως, της θείας καθολικής αυτοκρατορίας και όλα τα κράτη τα οποία έκαναν δεκτή την Ορθοδοξία εντάσσονταν σε ένα καθολικό σύστημα κοινότητας με επικεφαλής τον Αυτοκράτορα.

Η έξοδος από αυτή την κοινοπολιτεία θεωρούνταν δυστυχία, αμαρτία ενώπιον του Βυζαντίου. Απαιτώντας τυπική αναγνώριση των πρωτείων τους, οι αυτοκράτορες δεν απαιτούσαν, ή για την ακρίβεια δεν θα μπορούσαν να απαιτήσουν πραγματική υποταγή τέτοιων απομακρυσμένων από το Βυζάντιο κρατών, όπως τα αρχαία Ρωσικά δεσποτάτα. Δεν υπέτασαν τα σλαβικά κράτη όπως η Βουλγαρία, η Σερβία, είτε οι γαίες της Υπερκαυκασίας. Το Βυζάντιο είναι ένα από τα πρώτα κράτη που δημιούργησε ένα μοντέλο διεθνικής και υπερεθνικής ολοκληρώσεως. Μερικοί επιστήμονες φρονούν ότι το πρόπλασμα της Ενωμένης Ευρώπης ήταν το Βυζάντιο. Οι βάσεις για την κρίση που αφορά τον υπερεθνικό χαρακτήρα της εξουσίας, με την υπεροχή του ελληνικού πολιτισμού και τη λατρευτική προσήλωση στην Αττική γλωσσική παράδοση, λειτούργησαν στα πλαίσια του Βυζαντίου, ως ενισχυτικά των πρωτείων της Ορθοδοξίας, έναντι της εθνικότητας της αυτοκρατορικής κυριαρχίας έναντι κάθε περιφερειακής αρχής, του κωδικοποιημένου στο Βυζάντιο ρωμαϊκού αστικού και κανονιστικού δικαίου, έναντι των ηθών και της τοπικής δικαιοδοσίας.

Η πρόσβαση της Βυζαντινής ελίτ, ήταν ανοιχτή για όλους τους πολίτες, συμπεριλαμβανομένων και των Σλάβων, των Αρμενίων, Χαλκηδονίων, των Γεωργιανών, των Σύριων και άλλων. Η μόρφωση, η επιτυχής σταδιοδρομία, οι στρατιωτικοί άθλοι είτε ο πλούτος και συχνότερα ο συνδυασμός των παραπάνω, άνοιγαν το δρόμο προς τα επάνω, μέχρι την απόκτηση του ύπατου αυτοκρατορικού αξιώματος, διότι θεωρητικώς, το αξίωμα του βασιλέως στο Βυζάντιο ήταν εκλεγόμενο αξίωμα, ενώ η δυναστική εκδοχή διαμορφώθηκε αργότερα και δεν είχε θεσμοθετηθεί καταστατικά.

Ο αυτοκράτωρ εξελέγετο βάσει του ρωμαϊκού δικαίου, από τη Γερουσία και το λαό. Αυτό αφορούσε εκ των πραγμάτων τη στρατιωτική ηγεσία, την εκκλησιαστική ηγεσία και τους υπαλλήλους του κράτους, με τη συμμετοχή του απλού λαού της Κωνσταντινουπόλεως. Ο ήδη εκλεγμένος αυτοκράτωρ εκπροσωπούσε την απόλυτη εξουσία και μόνο η δολοφονία του Τσάρου, είτε η ηθική έκπτωση, θα μπορούσε να περιορίσει την εξουσία του. Η ιδέα του απαράβατου των παραδόσεων, η ιεροποίηση της παράδοσης, αποτελούσε το θεμέλιο του βυζαντινού πολιτισμού και αποτελούσε την ισχυρή και ασθενή πλευρά ταυτοχρόνως, του Βυζαντίου, εξ ου και η διατήρηση της πείρας των προγόνων και οι περιορισμοί στη χειροτεχνία, η σταδιακή τεχνολογική καθυστέρηση.

Η ιδέα του γεγονότος ότι μόνο ό,τι έχει καθαγιαστεί από την εμπειρία των προγόνων άξιον εστί, μετεβιβάσθη στη νοοτροπία των Βυζαντινών, αλλά δεν είχε εκφραστεί στον πολιτισμό της κατοπινής Ρωσίας, ιδιαίτερα μετά τις μεταρρυθμίσεις του Μεγάλου Πέτρου. Το Βυζάντιο δεν γνώρισε τη δυτικοευρωπαϊκή φεουδαρχική κλίμακα ανέλιξης, την δικαστική αυθαιρεσία, τη γνωστή αυταρχική στάση των υπαλλήλων, των αξιωματούχων. Ήταν πιο ανθρωπιστική εκδοχή, έναντι των δεινών που προκαλούσε η εκδικητικότητα του κυρίου επί των υπηρετών του.

Υπήρχε και δυνατότητα προσφυγής σε εναλλακτική δικαιοσύνη, φερ' ειπείν στην εκκλησιαστική. Υπήρχαν περιπτώσεις κατά τις οποίες οι Χριστιανοί που δεν

ήταν ικανοποιημένοι από τον κύριό τους, απευθύνονταν στο δικαστήριο και κέρδιζαν τις δίκες. Όσο και αν φαίνεται παράδοξο σήμερα, το Βυζάντιο ήταν το μόνο κράτος δικαίου το Μεσαίωνα. Οι σύγχρονοι νομικοί και οι γνώστες του ρωμαϊκού δικαίου, εν πολλοίς λησμονούν το γεγονός ότι το ρωμαϊκό δίκαιο διατηρήθηκε μόνο χάρη στην κωδικοποίηση που επετεύχθη επί βυζαντινού αυτοκράτορος Ιουστινιανού στην σύνταξη που προσέδωσε σε αυτό η νομική του Βυζαντίου. Αυτό είναι άλλη μία συνεισφορά του Βυζαντίου στην Ευρώπη.

Το Βυζάντιο δημιούργησε το δίκαιο της θαλάσσης, δημιούργησε μία ταξινόμηση των κανόνων του δικαίου. Η Ορθοδοξία, η υπηκοότητα και ο ιδιαίτερος ρόλος της προστατευόμενης από το Θεό Βασιλευούσης, της Κων/λεως, ήταν τα ερείσματα της βυζαντινής κρατικής εξουσίας. Όμως η ελκτική δύναμη της αυτοκρατορίας ανάγεται στην πνευματική αρχή, παρά τα αμαρτήματα και την καθημερινότητα. Στη Βυζαντία γεννήθηκε άλλου τύπου μοναχισμός, ας θυμηθούμε την Παλαιστίνη, το Σινά, τον Άθω, το Χριστιανικό μυστικισμό, την κατεύθυνση της ανάπτυξης από τη Σχολή της Αλεξανδρείας, από τον Μάξιμο τον Εξομολογητή, τον Συμεών τον νέο Θεολόγο, τον Άγιο Γρηγόριο Παλαμά, όλα αυτά είναι πασιφανή.

Το Βυζάντιο δημιούργησε έναν διαφορετικό τύπο ιεραποστολής, όπου η εσωτερική πνευματική αποστολή του κάθε μέλους της εκκλησίας δεν υστερούσε της εξωτερικής, που κατευθυνόταν στον εκχριστιανισμό των ειδωλολατρών. Ο Βυζαντινός πολιτισμός διακρινόταν για τον ελιτισμό, ο κόσμος των διανοουμένων ήταν κλειστός, τα ύψη του πνευματικού πολιτισμού ήταν μη προσπελάσιμα, η δε σχολική μόρφωση και ιδιαίτερα ο ρόλος της γραφής και της αγιογραφίας. Γι' αυτό ο χαρακτήρας της αφομοίωσης της Βυζαντινής κληρονομιάς, ήταν κάτι ξένο στην αλλόγλωσση κατάσταση, το αλλόγλωσσο περιβάλλον, γι' αυτό υπήρχε ένα αυθόρμητο και επιλεκτικό στοιχείο.

Βαθμηδόν, η παράδοση των Αγίων Πατέρων διαδόθηκε στη Ρωσία. Παράδειγμα αυτής της αφομοίωσης είναι η δραστηριότητα του μακαρίου Μητροπολίτη της Μόσχας το 16^ο αι. Η Ρωσία, όπως και άλλες σλαβικές χώρες, προσέλαβε από το Βυζάντιο πρωτίστως τις βάσεις της πίστεως, της Γραφής και της λειτουργικής πρακτικής. Βαθμηδόν ο κύκλος διευρύνετο, σ' αυτόν ενετάχθη η χρονικογραφία, τα θεολογικά δοκίμια και φιλοσοφικά δοκίμια. Ακριβώς μέσω του Βυζαντίου, τα έργα του Αριστοτέλους και του Πλάτωνος, τα επιτεύγματα της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας κατέστησαν γνωστά στη Ρωσία.

Από το Βυζάντιο στη Ρωσία μετεβιβάσθη το σημαντικότερο, όσον αφορά την πνευματική κληρονομιά. Στα έργα του Ντοστογιέφσκι, του Ίλιν και των άλλων, είναι το σημαντικότερο η ιδέα του γεγονότος ότι η αρετή είναι ανώτερη της ευημερίας. Αυτό αφορά και τα λόγια του Ιωάννη του Χρυσόστομου, ο οποίος υπογράμμισε τη διαφορά μεταξύ ειδωλολατρικών και Ορθοδόξων νόμων, ως αντίθεση της σκληρότητας και του ανθρωπισμού. Στη βάση της δικαιοσύνης παραδόσεως, έγκειται η τάξις, η μετάφραση των νομοκανόνων άρχισε από τη Μοραβική αποστολή του Κων/νου και του Μεθόδιου τον 9^ο αι., συνεχίστηκε μέχρι τον 17^ο, μέχρι και τον 19^ο αι.

Η εκκλησιαστική δικαιοπραξία διαπερνά όλο το παραδοσιακό δίκτυο, τα καταστατικά των ηγεμόνων κλπ. Μπορώ να σας δώσω μία ολόκληρη κατάσταση τέτοιων αντιδανείων της Σερβικής, Ρωσικής, Βουλγαρικής παραδόσεως. Πρόκειται για τους νομοκανόνες, για έργα τα οποία διαδραμάτισαν θαυμάσιο ρόλο, στα Βαλκάνια είναι γνωστή τέτοια βιβλιογραφία. Επίσης, τεράστια σημασία είχε η εξάτομη εργασία του Κων/νου Αρμενόπουλου το 1345, που έχει μεταφραστεί στη νεοελληνική γλώσσα.

Οι βυζαντινές αισθητικές παραδόσεις και τα κριτήρια, επίσης ενετάχθησαν στην δυτικοευρωπαϊκή πολιτιστική κληρονομιά. Αυτό αφορά την τέχνη, τη λογοτεχνία και άλλους τομείς. Αυτό αφορά τη μικρογραφία, τους εικονογραφικούς κανόνες και τα πρωτότυπα. Θεωρούνταν αίρεση οποιαδήποτε απόκλιση απ' αυτό, αυτό όμως δεν σημαίνει ότι η τέχνη δεν αναπτυσσόταν. Στα πλαίσια του κανόνος αναπτύχθηκαν εξαιρετικές εθνικές σχολές, συμπεριλαμβανομένων και εξαιρετικών γνωρισμάτων. Στη Ρωσία ανήκει μία απ' αυτές τις πρώτες βάσεις. Αυτό συνέβη φερ' ειπείν με την εικονογραφία και την αγιογράφιση του 15^{ου}, αρχών 16^{ου} αι. η οποία βρισκόταν στην κορυφή των εικαστικών τεχνών της εποχής και την ξεπερνούσε.

Η επίδραση του πρωτοτύπου του Βυζαντίου εκφράστηκε λιγότερο στις εφαρμοσμένες τέχνες, όπου υπήρχαν κάποιες μιμήσεις από τους χειροτέχνες, παροδικού χαρακτήρα. Στην αρχιτεκτονική οι βυζαντινές παραδόσεις ενσαρκώθηκαν στην ίδια την επιλογή του τύπου των ναών, στην αντίληψη του αγίου χώρου, του ιερού χώρου, του ιερού τόπου που συνενώνει την οργάνωση του χώρου, την αισθητική και τη σημασία των μορφών, τη μουσική και τον ψαλμό. Ορμώμενη από το βυζαντινό μοντέλο η Ρωσική Αρχιτεκτονική δημιούργησε άλλο τύπου ναού, τροποποίησε τη μορφοποίησή του.

Ένα δευτερεύον παράδειγμα είναι η αλλαγή της μορφής του τρούλου. Το πιο περίπλοκο θέμα αφορά την επίδραση της κρατικής ιδεολογίας σε διάφορες περιόδους των Ρωσοβυζαντινών σχέσεων. Και μ' αυτό θα ολοκληρώσω. Με την εξασθένηση του Βυζαντίου ως κράτους, ως εναλλακτική λύση της αυτοκρατορικής καθολικότητας, έρχεται η καθολικότης η εκκλησιαστική, όπου τεράστιο ρόλο διαδραματίζει ο Πατριάρχης της Κων/λεως και οι μητροπολίτες της Ρωσία. Ιδιαίτερο ρόλο διαδραματίζει ο ησυχασμός, καθώς επίσης και ο Πατριάρχης Φιλόθεος. Η ιδέα του ησυχασμού στη Ρωσία, σε αντιδιαστολή με τη Βυζαντινή, κατέστη σύμβολο της εθνικής ενώσεως και αναγεννήσεως και ενσαρκώθηκε στη δραστηριότητα του ηγουμένου της ρωσικής γης, του Σέργιου του Ραντονέζκι.

Με την πτώση του Βυζαντίου, διαβρώθηκε και η ίδια η ιδέα της μεγάλης Ορθοδόξου αυτοκρατορίας. Δεν μπορούσε να υποκατασταθεί στη συνείδηση των Ρώσων ο βασιλεύς του Βυζαντίου από τον αλλόπιστο σουλτάνο. Με την αναβάθμιση της Ρωσίας της Μόσχας, υπάρχει μία διαφορά πλέον. Δεν υπήρχε μία τέταρτη Ρώμη, αλλά η λεγόμενη Τρίτη Ρώμη είναι συμβολική. Η θεωρία αυτή ανέκυψε στο πνευματικό περιβάλλον και συνδέεται με τον εσχατολογισμό. Αλλά δεν έγινε η βάση της κρατικής ιδεολογίας, ούτε επί Βασιλείου του Γ', ούτε επί Ιβάν του Τρομερού. Σε αυτή την ιδέα απευθύνονται οι ηγεμόνες της Μόσχας αργότερα.

Ας θυμηθούμε κάτι άλλο. Ο Ιβάν ο Δ' θεωρούσε ότι προέρχεται από τον Αύγουστο. Έτσι αναφέρεται στο λόγο περί των ηγεμόνων του Βλαντιμίρ. Κατά το 1576 έδωσε εντολή στους πρέσβεις του να πουν στον Ρωμαίο Καίσαρα για το βασίλειο του Καζάν και του Αστραχάν. Αργότερα, επί Αικατερίνης Β', τέτοιους τίτλους αυτοκρατορικούς είχε το βασίλειο της Χερσονήσου και της Ταυρίδος, εξ ου και οι αξιώσεις για την Βυζαντινή κληρονομιά, για την περίφημη Ελληνική ιδέα. Η ιδέα της βασιλείας βαθμηδόν αναπτυσσόταν στη Ρωσία. Στις αντιλήψεις όμως περί της εξουσίας στη Ρωσία, προ της Αικατερίνης της Β', δεν υπήρχε ο Βυζαντινός καθολικισμός, η καθολικότητα των αξιώσεων, ούτε η υποκατάσταση της Κων/λεως, που ήταν ιδιαίτερα σημαντικό για τους Βυζαντινούς και για τους μετέπειτα από αυτούς.

Δημιουργούνταν λοιπόν ανάλογα μία δεύτερη Κων/λη και δεύτερη Κων/λη ήταν η Τραπεζούντα και η Νίκαια. Όταν κατεκτήθη η Κων/λη το 1204 από τους Λατίνους, στη συνέχεια οι βουλγαρικές προθέσεις, Πρεσλάβ και Τίρλοβο, στη συνέχεια μερικές άλλες πόλεις, μεταξύ των οποίων και το Κίεβο. Η ιδέα αυτή δεν είχε

ιδιαίτερη πρόσληψη στη Ρωσία. Ο Αλεξέι Μιχάιλοβιτς, ο Πέτρος ο Α' και οι κληρονόμοι του, επεδίωκαν την ισότητα μεταξύ των παγκοσμίων αυτοκρατοριών. Στη βάση της σημαντικότερης κατά τον 17^ο αι. ήταν το ζήτημα της ελληνικής κληρονομιάς, της ορθότητας της ερμηνείας αυτής της σχέσης εκκλησίας και πολιτείας.

Ο Πατριάρχης Νίκωνας έλεγε: «Είμαι Ρώσος αλλά η πίστη μου είναι Ελληνική». Αυτή ήταν η προσέγγιση στην παράδοση. Απέβη όμως επικίνδυνη, από την άποψη του σχίσματος με τους Σταροαμπριάτσι (παλαιόπιστοι). Βλέπουμε λοιπόν ότι η πίστη είναι βαθύτερη από την κρατική ιδεολογία. Η Βυζαντινή κληρονομιά έχει εμποτίσει την εθνική αυτοσυνείδηση της Ρωσίας, περισσότερο ενδεχομένως απ' ότι φρονούμε σήμερα, ακριβώς ως παράδοση πνευματική και καθολική. Είχε εμπλουτιστεί και τροποποιηθεί, απαρτίζοντας ουσιώδες μέρος του βάθους της ρωσικής αυτοσυνειδήσεως. Ευχαριστώ για την προσοχή σας.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Κύριε καθηγητά, σας ευχαριστούμε. Ο λόγος δίνεται στον κ. Παπαθεμελή.

Σ.-Α. ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Ήθελα απλώς να κάνω ένα σχόλιο, ήταν εξαιρετικά ενδιαφέροντα όσα ακούσαμε από τον καθηγητή κ. Καρν. Η Δύση, δυστυχώς γι' αυτήν, είδε το Βυζάντιο μονίμως με τους παραμορφωτικούς φακούς των Σταυροφοριών και ειδικά της Δ' Σταυροφορίας. Ο τρόπος που προσέγγισε το Βυζάντιο και η αξία και σημασία που απέδωσε για το Ρωσικό πολιτισμό σ' αυτό, ο κ. καθηγητής, είναι πράγματι αποκαλυπτικός. Εμείς ως Έλληνες τον ευχαριστούμε.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Νομίζω ότι έχουμε όλοι μας αποκομίσει πάρα πολλά απ' αυτή την ομιλία. Και για μας η κοσμοθεωρία και η κληρονομιά του Βυζαντίου μας είναι πάρα πολύ σημαντικές και πάρα πολύ μεγάλη σημασία για μας έχουν οι εκτιμήσεις που έκανε ο κ. Καρν. Και τώρα, ο λόγος δίνεται στο Συνάδελφό μας, Βουλευτή από την Ιορδανία κ. Audeh Quawas.

A. QUAWAS: Κ. Πρόεδρε, κ. Γενικό Γραμματέα, να με συγχωρείτε που θα μιλήσω στη δεύτερή μου γλώσσα, την ελληνική. Γιατί όταν μιλάω ελληνικά, αισθάνομαι ότι μιλάω από την καρδιά της Ορθοδοξίας. Εκεί μεγάλωσα, εκεί έγινα άνθρωπος. Αυτό που θέλω να τονίσω είναι ότι εμείς που μένουμε στη Μέση Ανατολή έχουμε πάρα-πάρα πολλά προβλήματα. Ειδικά όταν αισθάνεται κανείς ότι έγινε μειονότητα μέσα στην πατρίδα του, μέσα στον τόπο του.

Ο Χριστιανισμός – και όταν λέω Χριστιανισμός, γιατί όλοι ήταν Ορθόδοξοι στην αρχή – ξεκίνησε από τη δική μας πατρίδα, από την Παλαιστίνη και από την Ιορδανία. Εμείς, σαν Βουλευτές, εκπρόσωποι του λαού, πρέπει να έχουμε θέση σ' αυτά που γίνονται σήμερα, ειδικά στην περιοχή μας. Καταλαβαίνω ότι το έθιμο του Συνεδρίου μας είναι ο πολιτισμός, ο Ορθόδοξος πολιτισμός στην Ευρώπη, αλλά χρειάζεται κι εμείς, στη Μέση Ανατολή, μαζί με τους Συναδέλφους μας τους Μουσουλμάνους, να ξεκινήσουμε ένα μεγάλο κίνημα συνομιλιών για να φθάσουμε στην παραλία.

Την περιοχή μας τη χτυπάει η δήθεν ισλαμική τρομοκρατία, στην οποία είναι πολύ μακριά από τον Ισλαμισμό. Και γι' αυτό, η Ορθοδοξία πρέπει να αποδείξει, ως πάντοτε, ότι είναι η λύση για να καταλάβει όλος ο Χριστιανικός λαός και ειδικά ο Χριστιανισμός της Δυτικής και της Ευρώπης και των Ηνωμένων Εθνών, ότι αυτό που γίνεται, συμπαρασύροντας την τρομοκρατία μαζί με το Ισλάμ, δεν είναι σωστό. Γι' αυτό θα ήθελα πάρα πολύ, αν είναι δυνατόν στην άλλη συνεδρίασή μας, ή το Γραφείο της Διεθνούς Γραμματείας της Δ.Σ.Ο, να ασχοληθεί με το Ιορδανικό γράμμα, που λέμε, το Amman message, στο οποίο διευκρινίζεται τι είναι ο Ισλαμισμός και με ποιο τρόπο πρέπει ο Χριστιανισμός του κόσμου να μεταχειρίζεται.

Εδώ βέβαια θέλω εγώ να υπερασπίσω τον Συνάδελφό μου, τον Ghassan Tueni, ο οποίος είναι από τους πιο παλιούς ορθοδόξους της περιοχής, γνωστός σαν ιδιοκτήτης της μεγαλύτερης εφημερίδας του Λιβάνου, της Ελευθερίας. Από χρόνια με το να μας συμπαραστέκεται με το συμπόσιο που δίνουμε, ένα ψήφισμα για να δείξουμε ότι παρ' όλο που δεν είναι στην ατζέντα μας, βγήκαμε και με μία ανακοίνωση, ειδικά όταν βλέπουμε ορισμένες κυβερνήσεις και ειδικά το Ισραήλ, να βάλει χέρι μέσα στο Πατριαρχείο Ιεροσολύμων.

Όπως ξέρετε, η Εκκλησία μας στα Ιεροσόλυμα πέρασε πάρα πολύ δύσκολες μέρες. Και ευτυχώς, στην ενότητα του Ορθοδόξου κόσμου και με την καθοδήγηση του Φαναρίου, εδόθη η λύση και νομίζω η σωστή λύση. Για αυτό έχω την υποχρέωση να ευχαριστήσω τον κόσμο όλων των Ορθοδόξων Εκκλησιών, που μας βοήθησαν στο πρόβλημα που πέρασε η Εκκλησία μας, στην οποία καταβαδίσαμε το θέμα του διαχωρισμού σε δύο Εκκλησίες και πάμε τώρα δυνατά πίσω από τον καινούργιο εκλεγμένο Πατριάρχη από την Αγία Σύνοδο, η οποία ελπίζουμε να πάει στο σωστό δρόμο.

Γι' αυτό, όλοι οι Βουλευταί να μεταφέρουν στα Κοινοβούλιά τους, σε όλες τις χώρες, τις ευχαριστίες μας και την ευγνωμοσύνη μας, για την συμπαράσταση που μας δίνετε στο μεγάλο πρόβλημα που πέρασε το Πατριαρχείο μας. Ευχαριστώ πάρα πολύ.

Σ.-Α. ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Εμείς έχουμε παρακολουθήσει από πολύ κοντά τις εξελίξεις στη Μέση Ανατολή και αυτές που αφορούν την Ορθόδοξη Εκκλησία, αλλά και αυτές που αφορούν γενικότερα την πολιτική κατάσταση και τις επιπτώσεις του ιδεολογήματος της τρομοκρατίας, τις οποίες πληρώνει όλος ο κόσμος, κατ' εξοχήν δε οι χώρες της Μέσης Ανατολής.

Κάναμε μία προσπάθεια ως οργάνωση και ξεκινήσαμε έναν διάλογο με τους Ισλαμιστές. Θα μιλήσουμε αύριο για τις δυσκολίες που η άλλη πλευρά παρουσίασε και δεν προχώρησαν ορισμένα πράγματα, αλλά εμείς δεν σταματούμε εκεί. Θα προχωρήσουμε και σκεφτόμαστε επίσης ως Διακοινοβουλευτική θα πρέπει να συναντηθούμε κατά τους προσεχείς μήνες, για να μπορέσουμε πραγματικά να δούμε από κοντά όλα αυτά τα προβλήματα και να προσπαθήσουμε να βοηθήσουμε στην επίλυσή τους.

G. MOUKHEIBER: Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε, Σεβασμιώτατε, Γενικό Γραμματέα, είμαι μέλος της Λιβανικής αντιπροσωπείας από τη Βηρυτό, κοινοβουλευτικός. Θα ήθελα να σας εκφράσω δύο ιδέες.

Κατ' αρχήν νομίζω ότι πρέπει αυτά να συζητηθούν. Πρώτον, οι σχέσεις μεταξύ της οικοδόμησης της Ευρώπης και της περιοχής της Μέσης Ανατολής αλλά και της ευρύτερης περιοχής, εκτός της Ευρώπης, που είναι η Μεσογειακή γειτονιά της Ευρώπης. Η Ε.Ε. ως μέρος της οικοδόμησής της έχει μία πολιτική που ονομάζεται πολιτική καλής γειτνίασης, η οποία είναι μέρος του οικοδομήματος της Ευρώπης. Και αυτό αφορά τις νότιες και τις ανατολικές χώρες, οι οποίες συνορεύουν με την Ευρώπη από τη Βόρειο Αφρική και τη Μέση Ανατολή.

Και πιστεύω ότι είναι αναπόσπαστο μέρος αυτό, των συζητήσεών μας, αν μιλάμε για το ρόλο που παίζει αυτή η διοργάνωση ως Ορθόδοξη Διακοινοβουλευτική Ομάδα στην οικοδόμηση της Ευρώπης. Νομίζω πως πρέπει να σκεφτούμε και τους γείτονες της Ευρώπης και πώς αυτές οι γειτονικές χώρες επηρεάζουν τη δημοκρατία και την ελευθερία που υπάρχει στην περιοχή.

Οι πολιτικές γειτνίασης και ιδιαίτερα το δεύτερο άρθρο της συμφωνίας σύμπραξης που έχει υπογραφεί μεταξύ της Ευρώπης και πολλών γειτονικών χωρών, έχει και μία ρήτρα αιρετικότητας, υπό αίρεση, που αφορά την ανάπτυξη της δημοκρατίας και την ανάπτυξη και προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών, που μπορεί να βοηθήσει την Ευρώπη να περάσει και να συνεργαστεί και

μ' αυτές τις χώρες που γειτονεύουν με την Ευρώπη. Νομίζω ότι η Συνέλευση αυτή είναι σημαντικό να αναγνωρίσει τη σημασία αυτής της σύμπραξης και ο ρόλος που μπορεί να παίξει η Ευρώπη στην ανάπτυξη των ελευθεριών στην περιοχή, ιδιαίτερα των θρησκευτικών ελευθεριών, είναι πολύ σημαντικός. Γιατί οι θρησκευτικές ελευθερίες πολλές φορές παραβιάζονται από πολλές κυβερνήσεις, όπου υπάρχουν Ορθόδοξοι Χριστιανοί ή άλλου είδους Χριστιανοί, που θεωρούνται μειονότητες.

Η δεύτερη ιδέα στην οποία θα ήθελα να επιστήσω την προσοχή σας, είναι ένα παράδοξο. Γιατί ενώ εσείς, ως Ορθόδοξοι που προέρχεστε από την Ευρώπη ή από τις γειτονικές χώρες της Ευρώπης που είναι κυρίως Ορθόδοξες, προσπαθείτε να επιτελέσετε έναν ρόλο στην Ορθόδοξη πίστη και τον Ορθόδοξο νόμο, και ο τρόπος με τον οποίο βλέπετε ότι η κοσμικότητα έχει παίξει ρόλο στην Ευρώπη, ως προς την ηθικότητα. Το παράδοξο είναι ακριβώς το επιχείρημα αυτό, γιατί στη Μέση Ανατολή όπου οι Χριστιανοί είναι μειονότητες, είναι το εργαλείο με το οποίο η Μουσουλμανική πλειοψηφία περιορίζει τα δικαιώματα αυτών των μειονοτήτων.

Γι' αυτό, κατά παράδοξο τρόπο, ακριβώς τα ίδια επιχειρήματα χρησιμοποιούνται και από τους Μουσουλμάνους, οι οποίοι περιορίζουν τις θρησκευτικές ελευθερίες των Χριστιανών αδελφών μας στη Μέση Ανατολή. Και ο τρόπος με τον οποίο οι Χριστιανοί αυτού του αρχαίου κόσμου, όπου γεννήθηκε ο Χριστιανισμός, αναζητούν τους κοσμικούς νόμους για να προστατεύσουν τη Χριστιανική τους πίστη. Και αυτό το παράδοξο πρέπει να το έχουμε υπόψη, πρέπει να έχουμε επίγνωση, γιατί στην Ευρώπη αναζητούμε μεγαλύτερη συμμετοχή της θρησκείας και στο λίκνο του Χριστιανισμού ζητούμε λιγότερη συμμετοχή της Ισλαμικής θρησκείας στους κοσμικούς νόμους.

Αρα λοιπόν, νομίζω ότι αυτή η ισορροπία θα είναι πολύ δύσκολο να επιτευχθεί στην οικοδόμηση ολόκληρου του κόσμου, όχι μόνο στην οικοδόμηση της Ευρώπης. Και η επίτευξη της σωστής ισορροπίας μεταξύ της πίστης, η οποία μπορεί και δεν είναι σε αντίφαση με την κοσμικότητα, όπου τα σύνορα μπορούν να υπάρχουν μεταξύ των νόμων οι οποίοι εφαρμόζονται από ένα κράτος και εφαρμόζονται σε όλες τις πίστες και σε όλες τις θρησκείες, γιατί όλοι είμαστε άτομα και παιδιά του Θεού και νιώθουμε την αδελφосύνη σε οποιαδήποτε θρησκεία και σε οποιαδήποτε Εκκλησία, είτε πρόκειται για Χριστιανούς, είτε για Μουσουλμάνους, είτε για Εβραίους, αλλά και τις αξίες οι οποίες φέρονται από τη θρησκεία αυτή, κατά τρόπο ώστε να μπορούν να ασκήσουν θετική επίδραση στους κοσμικούς νόμους των κρατών.

Ήθελα απλώς αυτά τα δύο στοιχεία να τα θέσω στην προσοχή σας και ελπίζω ότι τα ψηφίσματα που θα υποβάλλουμε θα μπορέσουν να αποτελέσουν αναπόσπαστο στοιχείο αυτών των απόψεων, για να αναπτύξουμε και να οικοδομήσουμε όχι μόνο μία νέα Ευρώπη, αλλά έναν νέο ολόκληρο κόσμο.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Ευχαριστούμε τον Συνάδελφό μας. Ο κ. Γενικός Γραμματέας ανέφερε ήδη ότι υπάρχει μία πολύ ενδιαφέρουσα πρωτοβουλία, να συγκεντρωθούμε στην Εγγύς Ανατολή. Το πρόβλημα αυτό πρέπει να συζητηθεί ενδελεχέστερα, διότι υπάρχουν δύο τάσεις όντως, οι οποίες για ορισμένο μέρος της Ευρώπης, αυτές οι δύο τάσεις και για τις εγγύς χώρες, έχουν διαφορετικές σημασίες, διαφορετικό χαρακτήρα και οφείλουμε να επιλέξουμε ορισμένη εξισορρόπηση. Και το κυριότερο, μία στάση, μία κατεύθυνση, μία γραμμή και για τη δική μας Οργάνωση. Το λόγο έχει ο Βουλευτής από τη Ρωσία Aleksandr Kroutov.

A. KROUTOV: Σεβασμιώτατε, Αξιότιμοι συνάδελφοι, νομίζω ότι η εισήγηση την οποία μας εξέθεσε ο Καθηγητής κ. Καρρον, πρέπει να εκτυπωθεί σε πολλά αντίτυπα, να διαδοθεί στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ούτως ώστε οι Ευρωβουλευτές

τουλάχιστον να αντλήσουν κάποιες πληροφορίες, ούτως ώστε να καταστεί σαφές από πού έλκει την καταγωγή του αυτός ο πολιτισμός.

Σήμερα, θα επιθυμούσα να πω ότι όταν γίνεται λόγος περί της ενιαίας Ευρώπης, η Ευρώπη χωρίς τη Ρωσία είναι κάτι ανόητο. Η Ευρώπη χωρίς την Ρωσία με την Τουρκία εντός της, είναι γέννημα ενός νοσηρού φιλελεύθερου κόσμου. Σήμερα, ακούμε ότι η σύγχρονη Ενωμένη Ευρώπη είναι καρπός των επιδιώξεων, υπερδισχιλιετών επιδιώξεων του Χριστιανισμού. Φρονώ ότι οι Χριστιανοί ποτέ δεν μπορούσαν να διανοηθούν ότι οι απόγονοί τους θα δημιουργήσουν μία τέτοια Ενωμένη Ευρώπη, μία Ευρώπη χωρίς το Χριστό. Μία Ευρώπη η οποία έχει απορρίψει το Θεό, μία Ευρώπη η οποία δημιουργήθηκε από το Χριστιανισμό, όπως και ο Ευρωπαίος άνθρωπος.

Δεν πρέπει να λησμονούμε – και ο καθηγητής Καγρον ανεφέρθη επ’ αυτού – και ο υλικός και ο πνευματικός πολιτισμός έλκει την καταγωγή του από τον Βυζαντινό πολιτισμό. Από το έδαφος του Βυζαντινού υλικού και πνευματικού πολιτισμού. Όλες αυτές οι εκστρατείες, όλες αυτές οι κλοπές, οι ληστρικές επιδρομές που έγιναν στη Βυζαντινή Αυτοκρατορία, στο τέλος οδήγησαν στο γεγονός να ισχυροποιηθεί η Δυτική Ευρώπη. Δεν θα πρέπει να λησμονούμε και το γεγονός ότι μετά την εξάλειψη της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, του Βυζαντινού πολιτισμού, ακριβώς η Ρωσική Αυτοκρατορία, η Ρωσία είναι αυτή που ανέλαβε το ρόλο του προασπιστού της Ορθοδοξίας. Διότι τη στιγμή εκείνη ήταν το ισχυρότερο ως προς τον πληθυσμό και τη δύναμη κράτος, το οποίο προασπιζόταν την Ορθόδοξο πίστη.

Και όπως θα ενθυμείστε, πολλοί πόλεμοι, όπως ο Κριμαϊκός πόλεμος, άρχισαν ακριβώς επειδή στην Ιερουσαλήμ ο ναός εδόθη στους Καθολικούς και αυτό λειτούργησε ως αφορμή ενός πολέμου της Δυτικής Ευρώπης, που ενώθηκε με την Τουρκία εναντίον ενός Χριστιανικού κράτους. Η Ρωσία βοήθησε τους Βαλκανικούς λαούς, τον Ελληνικό λαό, να απαλλαγούν από την αλλοεθνή κατοχή. Το γεγονός ότι ο Ορθόδοξος κόσμος, ο Ορθόδοξος πολιτισμός διατήρησε εκείνες τις πνευματικές αξίες, οι οποίες κληροδοτήθηκαν σε αυτόν από την Ορθόδοξη εκκλησία και δημιουργεί αποστροφή τρόπον τινά, για τον σημερινό δυτικό κόσμο.

Ας αναρωτηθούμε λοιπόν, η σημερινή Δυτική Ευρώπη, η κοινωνία αυτή που έχει γαλουχηθεί στη Δυτική Ευρώπη χρειάζεται άραγε την Ορθόδοξο πίστη; Χρειάζεται άραγε εκείνες τις πνευματικές αξίες οι οποίες προτρέπουν, προσκαλούν στο Θεό, προτρέπουν στην αναζήτηση του Θεού, στην προσέγγιση του Θεού; Διότι, η αναζήτηση αμοιβαίων δρόμων μεταξύ των ανθρώπων δεν είναι και αναζήτηση του Θεού, ο δρόμος προς τον Θεό μας αποκαλύφθηκε πριν από 2000 χρόνια και μόνο η Ορθόδοξος πίστη διατήρησε αυτή την αλήθεια. Διότι η αλήθεια μπορεί να είναι μόνο μία. Δύο αλήθειες δεν μπορούν να υφίστανται.

Όταν σήμερα βλέπουμε στη Δυτική Ευρώπη συζητήσεις όπως «πάρε από τη ζωή τα πάντα», «μη διψάσεις ποτέ σου», πρέπει να παίρνουμε τα πάντα λοιπόν από τη ζωή, χωρίς να ανησυχούμε για την ηθική πλευρά των μεθόδων βάσει των οποίων μπορούμε να έχουμε επιτυχία και δημοφιλία; Εδώ θα ήταν σκόπιμο να θυμηθούμε τα λόγια του Μακιαβέλλι, ο οποίος είπε στον καιρό του: «Πολλοί χωρίς να έχουν τη δυνατότητα να διακριθούν για κάτι το τιμητικό, προσπαθούν με ατιμωτικούς τρόπους να επιτύχουν αυτούς τους σκοπούς». Για την επιτυχία λοιπόν της ισχύος ενός κράτους, θεωρούν ότι θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν όλα τα μέσα, ηθικά και ανήθικα.

Η θέση λοιπόν του Ν. Μακιαβέλλι δημιούργησε αυτή την εγωκεντρική κατεύθυνση, χάριν της ευημερίας τους της ατομικής οι άνθρωποι είναι ικανοί να παραβιάσουν κάθε ηθικό νόμο και κάθε ηθική έννοια. Συχνά μπορούμε να ακούσουμε την άποψη ότι ο Ιούδας ο Ισκαριώτης αξίζει όχι περιφρόνηση, αλλά

έπαινο, διότι εστράφη εναντίον και του ίδιου του Θεού. Με μεγάλη πιθανότητα μπορούμε να πούμε ότι πολλοί από τους σύγχρονούς μας, θέτουν τον Ιούδα τον Ισκαριώτη ως υπόδειγμα προς μίμηση. Ο Ιούδας ο Ισκαριώτης, βάσει του Ευαγγελίου, είχε πρακτική σκέψη, μπορούσε να χρησιμοποιεί τις συνθήκες, ήταν προβλεπτικός, ενεργητικός και αποφασιστικός. Αυτό δεν είναι κακό, το κακό είναι ότι όλες οι σκέψεις και τα αισθήματά του περιστρέφονταν γύρω από το χρήμα και την εξουσία.

Το μήνυμα της αγάπης του Χριστού είχε σπαρεί και ο σπόρος αυτού του μηνύματος είχε δοθεί και στον Ιούδα, αλλά η δική του κατεύθυνση δεν βοήθησε να αναπτυχθούν αυτοί οι σπόροι. Ο Ιούδας είχε αφοσιωθεί επί μικρό διάστημα στον Ιησού, στη συνέχεια όμως πάγωσε η σχέση του αυτή, κατάληξη της οποίας ήταν η προδοσία του Κυρίου και η αυτοκτονία του. Κάτι παρόμοιο συμβαίνει και με την ψυχή του σύγχρονου ανθρώπου. Κατά την βάπτιση, η Ορθόδοξος Εκκλησία δίνει τη σπορά του Χριστού, στη συνέχεια όμως, χάνοντας τον δεσμό με τον Θεό, με το μυστήριο της Ευχαριστίας, μεταβιβάζουμε την προσοχή μας στον πλούτο τον υλικό, χωρίς να φροντίζουμε για τον πνευματικό πλούτο. Η διδασκαλία του Χριστού περί της βασιλείας του Θεού, η θυσία του Σωτήρος, δεν αποτελεί κάτι σημαντικό για την πλειονότητα της ανθρωπότητας. Το χρήμα, η περιουσία, είναι το παν για τους περισσότερους. Η πλειονότητα δυστυχώς, ζει με τη σκέψη ότι δήθεν θα ζήσει αιώνια σ' αυτή τη γη.

Δυστυχώς όμως δεν είναι αιώνια η επίγεια ζωή. Η αιώνια ζωή βρίσκεται αλλού, και εκεί, στον άλλο κόσμο, ο καθένας μας θα οφείλει να απαντήσει για τα όσα έπραξε ή δεν έπραξε. Εκεί ακριβώς, ο καθένας από μας θα πρέπει να απαντήσει ενώπιον του Κυρίου. Και να απαντήσει για αυτά τα ταλέντα που του έδωσε ο Θεός, γι' αυτή την εξουσία και τη θέση που είχε σ' αυτή τη γη και τον τρόπο που τη διαχειρίστηκε. Δυστυχώς, για πολλούς από εμάς, για την πλειονότητά μας, θα είναι πικρές αυτές οι στιγμές. Θα είναι στιγμές στις οποίες δεν θα μπορέσει να επανορθώσει ό,τι έπραξε κατά το παρελθόν.

Φρονώ ότι σήμερα θα πρέπει να πούμε με σαφήνεια ως Ορθόδοξοι, ως Βουλευτές, ότι η απόρριψη από οποιαδήποτε κρατική εξουσία της πίστης, σημαίνει υποκατάσταση της συλλογικής συνείδησης με διεστραμμένες αντιλήψεις, όσον αφορά τη γέννηση του εθνικού πολιτισμού, του εθνικού χαρακτήρα και όλων των συνιστωσών που υφίστανται στα πλαίσια της εθνικής πίστης και της εθνικής ιδεολογίας. Είναι απαραίτητα στοιχεία, γι' αυτό ο κοσμικός χαρακτήρας του κράτους στον οποίο γίνεται πολύ συχνά αναφορά και στη Ρωσία και στην Ευρώπη, δεν αποτελεί νομικό εμπόδιο για τη θρησκευτική διαπαιδαγώγηση στα δημόσια εκπαιδευτικά ιδρύματα κάθε επιπέδου, ξεκινώντας από την προσχολική ηλικία.

Έχει ιδιαίτερη σημασία να υπογραμμίσουμε ότι η σημαντικότερη φροντίδα όλων των κρατών, είναι η φροντίδα για την ιστορική κληρονομιά, για την ιστορική πίστη, διότι από αυτήν εκπορεύεται και σε αυτήν εκφράζεται ο πολιτισμός, η ηθικότητα, η κοινωνική ηθική, η οποία έχει αδιαμφισβήτητα θρησκευτικές ρίζες.

Σήμερα λοιπόν, φρονώ, ότι εκείνο που χρειάζεται στην Ολομέλειά μας, σε μία από τις εγγύς Συνελεύσεις μας θα πρέπει να αφιερώσουμε τη συζήτηση στο πρόβλημα της δημογραφίας, διότι θνήσκουμε ταχύτατα, με ταχύτατους ρυθμούς και σύντομα αυτή η θνησιμότητα μπορεί να οδηγήσει στο να μην είναι κάποιοι από μας εν ζωή. Θα πρέπει να αναφερθούμε κατά των εκτρώσεων, να θεωρηθούν εγκλήματα κατά του ανθρώπου, να θεωρήσουμε ότι η ανθρώπινη ζωή ξεκινά από συλλήψεως. Πρέπει να πούμε ότι η έκτρωση είναι φόνος. Επιτρέψτε μου να σας παραθέσω ένα παράδειγμα.

Υπήρξε μία διάσκεψη των γυναικολόγων μαιευτήρων στη Γαλλία. Ένας Γάλλος, γνωστός γιατρός, είπε κατά την ομιλία του: «Ξέρετε, σε μία πολύτεκνη οικογένεια, το πρώτο παιδί γεννήθηκε τυφλό, το δεύτερο κωφό και το τρίτο με φυματίωση. Η μητέρα επίσης νοσούσε από φυματίωση και ήταν έγκυος στο τέταρτο παιδί. Τι νομίζετε ότι πρέπει να κάνουμε;» Όλοι οι γιατροί είπαν «πρέπει οπωσδήποτε να κάνει έκτρωση». Αυτό λοιπόν το τέταρτο παιδί ήταν ο Μπετόβεν.

Θα ήθελα λοιπόν να πω ότι η Ολομέλειά μας θα πρέπει με σαφήνεια να θέσει ακριβώς εκείνα τα προβλήματα που ανησυχούν τους ανθρώπους. Είναι το δημογραφικό πρόβλημα, ένα από τα σημαντικότερα. Ένα από τα μεγάλα προβλήματα. Νομίζω ότι ο κάθε λόγος μας μπορεί να εισακουστεί, όπως εισακούονται σήμερα τα λόγια και οι προσευχές πολλών Ρώσων ανθρώπων, για το γεγονός ότι η Εκκλησία της Ρωσίας και του εξωτερικού ξεκίνησαν τη διαδικασία της επανενώσεώς τους. Νομίζω ότι αυτή είναι μία σημαντική αρχή, η απαρχή μιας άλλης περιόδου. Νομίζω ότι αυτό θα λειτουργήσει ως υπόδειγμα της ενότητας πολλών ανθρώπων, όχι μόνο στη Ρωσία αλλά και σε όλο τον κόσμο της Ορθοδοξίας. Σας ευχαριστώ.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Ευχαριστούμε Αλεξάντρ Νικολάγιεβιτς. Το λόγο έχει η Συνάδελφός μας από τη Γεωργία Nino Nakashidze.

Υπάρχει μία ερώτηση.

G. TUENI: Είπατε προηγουμένως ότι δεν υπάρχουν Σταυροφορίες στην Ορθόδοξη Παράδοση. Νομίζω όμως ότι υποφέραμε αρκετά από τις Σταυροφορίες και δεν χρειάζεται να σας υπενθυμίσω την Δ' Σταυροφορία και τι συνέβη στην Κων/λη και την Αντιόχεια. Το Τζιχάντ στο Ισλάμ επίσης είναι ξένο προς την πεμπουσία του Ισλάμ, όπως ακριβώς και οι Σταυροφορίες είναι ξένες προς την πεμπουσία του Χριστιανισμού. Νομίζω όμως ότι ο μόνος τρόπος με τον οποίο μπορούμε να αντιμετωπίσουμε, να πατάξουμε το φανατισμό, είτε στο Ισλάμ, είτε σε κάποια Χριστιανικά καθεστώτα, είναι να κάνουμε μία έκκληση για επιστροφή στις πηγές, στις ρίζες της πνευματικής έμπνευσης και στις δύο θρησκείες, οι οποίες είναι εναντίον του φανατισμού, είτε του εθνικού, είτε του εθνικιστικού φανατισμού.

N. NAKASHIDZE: Σεβασμιώτατε, κύριε Πρόεδρε, κύριε Γενικό Γραμματέα, θα ήθελα να πω δυο λόγια σχετικά με τις εισηγήσεις που είχαμε την τιμή και την ευχαρίστηση να ακούσουμε. Παρακολούθησα με μεγάλη προσοχή τις εισηγήσεις των Συναδέλφων μου και των επιστημόνων, τις βρίσκω πάρα πολύ περιεκτικές και ενδιαφέρουσες, αλλά κατέληξα στο συμπέρασμα ότι μας απασχολούν τα ίδια ζητήματα.

Όλοι μας επιθυμούμε να γίνουμε μέρος της Ευρώπης και να μοιραστούμε τις αξίες της. Ωστόσο, φοβόμαστε τις παρενέργειες που συνεπάγεται η διαδικασία της παγκοσμιοποίησης. Πιστεύω ότι είμαστε ενιαίοι σ' αυτό, θέλουμε να διαφυλάξουμε τις Ορθόδοξες αξίες μας και να αποδεχτούμε ό,τι καλύτερο έχει να μας δώσει η Ενωμένη Ευρώπη.

Πιστεύω ότι θα ισχύει η αρχή «all different, all equal» πράγμα που σημαίνει ότι είμαστε όλοι διαφορετικοί αλλά όλοι μας είμαστε ισότιμοι. Πιστεύω ότι ο σκοπός της συνάντησής μας πρέπει να είναι η ενοποίηση της Ορθοδοξίας και όχι η απόπειρα να αναμετρηθούμε με τους Χριστιανούς της Δύσης. Ακούσαμε κάποια παράπονα σε σχέση με την Ευρώπη, αλλά πρέπει να ψάξουμε και μέσα στον εαυτό μας. Εμείς ως νομοθέτες, ως εκπρόσωποι της νομοθετικής εξουσίας τι κάνουμε για τη διάδοση των αρχών της Ορθοδοξίας, μέσα στις ίδιες μας τις χώρες, στο εθνικό επίπεδο; Πιστεύω ότι αυτός είναι ο στόχος μας, να ενδυναμώσουμε την Ορθοδοξία μέσα στα ίδια μας τα κράτη.

Πρέπει να εξασφαλίσουμε μία νομική βάση για την Ορθοδοξία, ώστε η Εκκλησία να είναι ένας ισότιμος παράγοντας του διαλόγου, να συμμετέχει στην εκπαίδευση της νεολαίας και να παίζει ενεργό ρόλο στην κοινωνική ζωή. Πιστεύω ότι είναι ο βασικός μας στόχος, ο βασικός στόχος μας ως εκπροσώπων της νομοθετικής εξουσίας.

Σε ό,τι αφορά τη Γεωργία, μπορώ να σας πω με υπερηφάνεια ότι η Ορθόδοξη Εκκλησία έχει ειδικό status, έχει συναφθεί κονκορδάτο με την Ορθοδοξία. Αυτό το status το απολαμβάνει μόνο η Ορθόδοξη Εκκλησία. Αυτό σημαίνει ότι έχουν δοθεί ιδιαίτερα πλεονεκτήματα στην Ορθόδοξη Εκκλησία. Μπορώ να αναφέρω παραδείγματα, το πώς λαμβάνει μέρος η Εκκλησία στην εκπαίδευση της νεολαίας. Υπάρχουν διάφορες ομολογίες στη χώρα μας, ωστόσο η Εκκλησία έχει τη δυνατότητα να ανοίγει Κατηχητικά για όσους επιθυμούν να βαθύνουν τις γνώσεις τους στον τομέα της Ορθοδοξίας. Εκπρόσωποι της Εκκλησίας έχουν πρόσβαση στα ορφανοτροφεία, στα νοσοκομεία, στις φυλακές. Είναι πολύ σημαντικό, επειδή είμαστε Ορθόδοξοι εκ γενετής, ωστόσο πρέπει να βαθύνουμε και να ενισχύσουμε την πίστη μας.

Δεν θέλω να κάνω μεγάλη ομιλία, θέλω όμως να σας καλέσω να προβλέψετε ένα ψήφισμα, ίσως ένα σημείο στις αποφάσεις μας, ότι αναλαμβάνουμε την υποχρέωση να προστατεύουμε τα συμφέροντα της Ορθοδοξίας στα νομοθετικά μας σώματα, στα Κοινοβούλιά μας. Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

Σ.-Α. ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Από τον Συνάδελφο του Λιβάνου, με τον φονταμενταλισμό, υπενθυμίζουμε απλώς ότι πέρυσι, στη Γενεύη, συνυπογράψαμε ο Πρόεδρος κ. Ρορον και ο ομιλών, τη γνωστή ως «Εκκληση της Γενεύης», μία έκκληση η οποία έχει εκδοθεί στη Γενεύη, προέρχεται από εκεί και έχει υπογραφεί από χιλιάδες προσωπικότητες, πολιτικές, πνευματικές κλπ., σε όλο τον κόσμο. Βασικό σημείο αυτής της έκκλησης, η οποία έχει τον τίτλο «Πνευματική Έκκληση της Γενεύης», είναι το εξής:

«Επειδή οι προσωπικές μας πεποιθήσεις, οι θρησκείες με τις οποίες εκφράζουμε την πίστη μας, έχουν ως κοινό σημείο αναφοράς τον σεβασμό προς την ακεραιότητα της ανθρωπότητας, επειδή οι προσωπικές μας πεποιθήσεις ή οι θρησκείες με τις οποίες εκφράζουμε την πίστη μας, έχουν ως κοινό σημείο αναφοράς την απόρριψη του μίσους και της βίας, επειδή οι προσωπικές μας πεποιθήσεις ή οι θρησκείες με τις οποίες εκφράζουμε την πίστη μας έχουν ως κοινό σημείο αναφοράς την ελπίδα για έναν καλύτερο και δικαιότερο κόσμο, αντιπροσωπεύοντας τις θρησκευτικές κοινότητες και την κοινωνία των πολιτών, απευθύνουμε έκκληση στους ηγέτες αυτού του κόσμου, οποιοδήποτε και αν είναι, οποιαδήποτε και αν είναι η επιρροή τους, να ακολουθήσουν πιστά τις παρακάτω τρεις αρχές:

- Να μην επικαλούνται τις θρησκευτικές ή πνευματικές δυνάμεις ως δικαιολογία οιασδήποτε φαινομένου βίας.
- Να μην επικαλούνται τις θρησκευτικές ή πνευματικές δυνάμεις ως δικαιολογία οιασδήποτε διακρίσεως ή περιορισμού,
- Να μη χρησιμοποιούν τη δύναμή τους, τις διανοητικές ή πνευματικές τους ικανότητες, τον πλούτο ή την κοινωνική τους θέση, για να εκμεταλλευθούν ή να επιβληθούν εις βάρος άλλων.

Η έκκλησή μας, καταλήγει το κείμενο, η οποία θεμελιώνεται στις παραδοσιακές για την πόλη της Γενεύης αρχές της φιλοξενίας, της παροχής ασύλου και της συμπόνιας, είναι ανοιχτή προς όλους εκείνους, οι πεποιθήσεις των οποίων συμφωνούν με αυτές τις τρεις απαιτήσεις. Εμείς πάντως, συμφωνήσαμε και συμφωνούμε βεβαίως, για άλλη μία φορά, με αυτές τις τρεις απαιτήσεις».

Είναι γραμμένο στο bulletin το τελευταίο, το οποίο πήρατε ή μπορείτε να προμηθευτείτε.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Νομίζω ότι όλοι οι συνάδελφοι κατανοούν ότι στηρίζουμε αυτή τη θέση. Επειδή πρόκειται για τη συλλογική απόφαση που πήραμε όλοι μαζί πέρυσι, στην Ελβετία, γι' αυτό εξ' ονόματος της Οργάνωσής μας, συνυπογράψαμε την Έκκληση της Γενεύης. Το πρόγραμμά μας, που είχαμε χαράξει για σήμερα, έχει εκπληρωθεί. Θα ήθελα να ευχαριστήσω ολόψυχα όλους όσους έχουν μιλήσει, μίλησαν 21 άτομα συνολικά. Είμαστε πάρα πολύ δραστήριοι. Μια σειρά Συνάδελφοί μας υπέβαλαν πολύ ενδιαφέρουσες προτάσεις, σε σχέση με τη μελλοντική μας δουλειά.

Σε σχέση με το κείμενο της απόφασής μας, νόμιζα ότι δεν θα κάναμε συζήτηση επί του σχεδίου της απόφασης, αύριο θα το έχουμε και θα έχουμε τη δυνατότητα να κάνουμε μία εκτενή ανταλλαγή απόψεων και θα συζητήσουμε τις προτάσεις και σε σχέση με τη συμπλήρωσή της, ειδικότερα τις προτάσεις που ακούσαμε στις τελευταίες ομιλίες. Έχετε κάποιες παρατηρήσεις σε σχέση με τη δουλειά του Προεδρείου, σε σχέση με την οργάνωση της δουλειάς μας σήμερα; Να έχουμε πιο δροσερή ατμόσφαιρα;

Αξιότιμοι συνάδελφοι, τότε ευχαριστώ τους πάντες για τη σημερινή μας δουλειά. Τελειώνουμε, αύριο αρχίζουμε στις 10 και τώρα καλούμε όλους στο δείπνο. Η Λευκορωσική αντιπροσωπεία έχει κάποια ανακοίνωση, ευχάριστη φύσης, απ' ό,τι έχω καταλάβει. Τότε παρακαλώ όλους τους Συναδέλφους να καθίσουν και πάλι.

ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ κ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ: Συγνώμη για την παρέμβασή μου, ήθελα να καταθέσω μία εμπειρία μου και από άλλα Συνέδρια που γίνονται. Δηλαδή, ο λαός, ο κόσμος, δεν γνωρίζει πολλά πράγματα για το έργο σας. Θα ήτο πολύ σπουδαίο, ορισμένα όργανα μαζικής ενημερώσεως, των ΜΜΕ, να ασχοληθούν με τη Συνέλευση αυτή, γιατί το ίδιο συμβαίνει και με τον θεολογικό διάλογο μεταξύ των Χριστιανών. Εκείνοι οι οποίοι γνωρίζουν τα πράγματα, είναι μόνο αυτοί που είναι ψηλά, ο λαός δεν ξέρει τίποτε. Και τα πράγματα τα χθαμαλά, τα πράγματα που δεν αξίζουν, γράφονται στις εφημερίδες, λέγονται στην τηλεόραση, αλλά δεν λέγεται ένα έργο ωραίο, μεγάλο, υψηλό, όπως είναι το δικό σας.

Και νομίζω ότι θα έπρεπε κάποιοι, ειδικοί, να ασχοληθούν με ένα χρονικό, το οποίο να μπει στην εφημερίδα, να μπει στην τηλεόραση, σε όλα τα κράτη τα οποία βρίσκονται, ώστε και εμείς, ο κόσμος ο άλλος, να γνωρίζουμε το έργο σας και να προσευχόμεθα και για το έργο σας. Ευχαριστώ πολύ.

Υ. ASTARCHENKO: Αξιότιμοι συνάδελφοι, επιτρέψτε μου να σας εγχειρίσουμε κάποια αναμνηστικά ή να συνεχίσουμε τα αναμνηστικά, στον Πρόεδρό μας από την Αντιπροσωπεία της Λευκορωσίας. Στον κ. Γενικό Γραμματέα, και έχουμε και δύο Συμβούλους, επιτρέψτε μας να τους εγχειρίσουμε επίσης αναμνηστικά.

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ, 23 ΙΟΥΝΙΟΥ 2006

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Σήμερα θα συνεχίσουμε τη συζήτηση επί του βασικού μας θέματος, μας έχει απομείνει μία πολύ ενδιαφέρουσα εισήγηση της κας Αλκμήνης Σταυρίδου – Ζαφράκα, με ένα πολύ επίκαιρο θέμα. Έπεται μία εισήγηση από την Λευκορωσία που έχουμε υποσχεθεί να δώσουμε το λόγο, και κατόπιν τούτου θα περάσουμε στο δεύτερο ζήτημα της ημερησίας διάταξης, στη συζήτηση του προγράμματος των εργασιών μας. Θα συζητήσουμε τον προϋπολογισμό, στη συνέχεια θα έχουμε εκλογές και υπάρχει η πρόταση να αποπερατώσουμε τις εργασίες μας μέχρι τις 2.00' το μεσημέρι.

Υπάρχουν αντιρρήσεις κατά αυτής της ημερησίας διάταξης; Παρακαλώ. Έτσι λοιπόν, αξιότιμοι συνάδελφοι, θα δώσω τον λόγο στην Καθηγήτρια του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, στην κα Αλκμήνη Σταυρίδου – Ζαφράκα.

Α. ΣΤΑΥΡΙΔΟΥ-ΖΑΦΡΑΚΑ: Κύριε Πρόεδρε, κύριε Γενικό Γραμματέα, κυρία Διευθύντρια του Ελληνικού Ινστιτούτου Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών Σπουδών Βενετίας, κυρίες και κύριοι.

Ευχαριστώ για την τιμητική πρόσκληση να μιλήσω στην εκλεκτή σας ομήγυρη και μάλιστα στον ιστορικό αυτό χώρο, στην καρδιά της Βενετίας, στο Campo dei Greci. Το θέμα της ομιλίας μου είναι η συμβολή του Βυζαντίου στην ιστορική εξέλιξη και την πολιτιστική ταυτότητα της Ευρώπης.

Ευρύτατα διαδεδομένη είναι στη δυτική ιστοριογραφία η θεωρία ότι αφετηρία της Ευρώπης ως ιστορικού φαινομένου είναι το κράτος του Φράγκου βασιλέα Καρλομάγνου (742-814), του πρώτου Χριστιανού ηγεμόνα που κατόρθωσε να συνενώσει υπό το σκήπτρο του ένα μεγάλο τμήμα της Δυτικής και Κεντρικής Ευρώπης και τα Χριστούγεννα του 800 δέχθηκε το αυτοκρατορικό στέμμα στη Ρώμη από τον Πάπα Λέοντα Γ'.

Σύμφωνα με την άποψη αυτή η Ευρώπη ταυτίζεται με την Ευρώπη των γερμανικών και λατινικών-ρωμανικών λαών, και αποτελεί μια αυθύπαρκτη πολιτιστική κοινότητα των λαών της. Για τον λόγο αυτόν έγινε λόγος πριν από λίγα χρόνια για την ίδρυση του Μουσείου της Ευρώπης που θα άρχιζε από τον Καρλομάγνο – με τις γνωστές αντιδράσεις – και η πόλη του Aachen, από το 794 πρωτεύουσα του Καρλομάγνου, θέσπισε το γνωστό διεθνές βραβείο, που δίδεται σε όσους οραματίστηκαν την «Ένωση των Ευρωπαίων Χριστιανών» (Adenauer 1954, Churchill 1956, Κων. Καραμανλής 1978, κ.α.).

Υπάρχουν ωστόσο και πιο σύγχρονα και συνθετικά έργα για την ιστορία της Ευρώπης, όπως το *Handbuch der europäischen Geschichte*, Stuttgart 1976, σε 7 τόμους με εκδότη και συγγραφέα του μεγαλύτερου μέρους τον διαπρεπή μεσαιωνολόγο Theodor Schieffer, όπου συζητούνται τα γεωγραφικά όρια και το ιδεολογικό περιεχόμενο που κατά καιρούς έλαβε ο όρος Ευρώπη και τονίζεται ότι η βασική έννοια της Ευρώπης και κατά συνέπεια το αντικείμενο του έργου δεν περιορίζεται στη Δυτική και Κεντρική Ευρώπη ούτε στον λεγόμενο δυτικό πολιτισμό, αλλά επεκτείνεται και στην Ανατολική Ευρώπη, για να συμπεριλάβει τον σλαβικό και τον ελληνορθόδοξο κόσμο. Μόλις όμως 81 σελίδες αναφέρονται στο Βυζάντιο. Το Βυζάντιο εμφανίζεται όχι στο πλαίσιο αλλά στο περιθώριο της Ευρωπαϊκής ιστορίας, κι αυτό γιατί οι ιστορικοί του Δυτικού Μεσαίωνα δεν είναι διατεθειμένοι να δεχθούν μια θεωρία που μεταφέρει το επίκεντρο του ευρωπαϊκού πολιτισμού ανατολικότερα. Ωστόσο το Βυζάντιο υπήρξε μια πολιτική και πολιτιστική οντότητα και αποτέλεσε

έναν αποφασιστικό παράγοντα στην ιστορική εξέλιξη και την πολιτιστική ταυτότητα της Ευρώπης.

Ας δούμε όμως τι είναι το Βυζάντιο. Ορόσημο και τομή στην ιστορία της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας αποτελεί η απόφαση του Μεγάλου Κωνσταντίνου το 324 να ιδρύσει μια νέα πόλη και να μεταφέρει την πρωτεύουσα της αυτοκρατορίας από τη Ρώμη στην Ανατολή. Η επιλογή και η ίδρυση της νέας πρωτεύουσας στη θέση του αρχαίου Βυζαντίου ήταν ιδιαίτερα προσφυής. Η πόλη διέθετε φυσικό λιμένα, τον Κεράτιο κόλπο, βρισκόταν στην ευρωπαϊκή ακτή του Βοσπόρου, στο σύνορο της Ευρώπης και Ασίας.

Στις 11 Μαΐου του 330 έγιναν τα εγκαίνια της πόλεως μαζί με τον επίσημο εορτασμό της 25^{ης} επετείου της βασιλείας του Κωνσταντίνου. Η «δεύτερη Ρώμη» κληρονόμησε τις δύο ιδιότητες της παλαιάς, την aeternitas και την renovatio, την αιωνιότητα και την ανανέωση. Οι δύο αυτές ιδιότητες θα περάσουν από την πρωτεύουσα στην ίδια την αυτοκρατορία, θα αποκτήσουν μυστικιστική σημασία και θα συνδεθούν με την ίδια την ύπαρξή της ως το τέλος. Η πόλη του Κωνσταντίνου κοσμήθηκε με μεγαλόπρεπα οικοδομήματα και έργα τέχνης από τα μεγάλα κέντρα του ελληνισμού μεταφέρθηκαν στις ακτές του Βοσπόρου. Σε λίγα χρόνια η Κωνσταντινούπολη θα ξεπεράσει σε μέγεθος και ευδαιμονία κάθε άλλη πόλη, θα γίνει το κέντρο της οικουμένης, ο «ομφαλός της γης».

Η μεταφορά της πρωτεύουσας του κράτους από τη Ρώμη στην Κωνσταντινούπολη, σήμαινε αλλαγή του πολιτικού προσανατολισμού της αυτοκρατορίας, αλλά και του τρόπου σκέψης και ζωής. Η ίδρυση της Κωνσταντινούπολης συμβολίζει την αρχή μιας νέας εποχής, το συνταίριασμα της ρωμαϊκής πολιτικής ιδεολογίας με τον ελληνικό πολιτισμό, διαποτισμένα από το πνεύμα του χριστιανισμού. Δικαιολογημένα λοιπόν το 324 θεωρείται η αφετηρία του χριστιανικού ρωμαϊκού κράτους της Ανατολής, του εξελληνισμένου και εκχριστιανισμένου *imperium romanum*, αυτού που σήμερα αποκαλούμε «Βυζάντιο». Στα χρόνια του Κωνσταντίνου αναγνωρίζεται ο χριστιανισμός ως ισότιμη θρησκεία με τις άλλες, ενώ στα τέλη του 4^{ου} αιώνα ως η επίσημη θρησκεία του κράτους. Τότε υψώνεται το πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως στη δεύτερη θέση μετά την Ρώμη. Με τον καιρό η ελληνική γλώσσα θα εκτοπίσει την λατινική από τον κρατικό μηχανισμό. Την εποχή του Ιουστινιανού τον 6^ο αιώνα οι νόμοι συντάσσονται στην ελληνική, και τον 7^ο αιώνα η ελληνική έχει επικρατήσει ως η επίσημη γλώσσα του κράτους. Στην ελληνική γλώσσα και παιδεία στηρίχθηκε η πνευματική δημιουργία του Βυζαντίου. Αυτή έδωσε τα εκφραστικά μέσα, για να αποδώσει η χριστιανική διδασκαλία τα δικά της νοήματα και τις δικές της αλήθειες, τις λεπτές εννοιολογικές αποχρώσεις, σ' αυτήν διατυπώθηκαν τα δόγματα της Ορθοδοξίας και οι κανόνες μέσα από τις οικουμενικές και τοπικές Συνόδους.

Η άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Τούρκους στις 29 Μαΐου του 1453 σημαδεύει το τέλος της αυτοκρατορίας. Τα πολιτιστικά όμως επιτεύγματα επέζησαν και τους μετέπειτα αιώνες, όχι μόνο στα εδάφη της πρώην αυτοκρατορίας αλλά και σε άλλους λαούς της νοτιοανατολικής Ευρώπης και της Ρωσίας, που με τον εκχριστιανισμό και την εισαγωγή του σλαβικού αλφαβήτου εισήλθαν στη χορεία των πολιτισμένων λαών.

Στην υπερχλιόχρονη ιστορική του διαδρομή, από τον 4^ο ως τον 15^ο αι., το Βυζάντιο είχε να αντιμετωπίσει ποικίλους εχθρούς, τόσο στην Ανατολή όσο και στα ευρωπαϊκά εδάφη. Οι μετακινήσεις λαών που συμβαίνουν στην κεντρική Ασία και τον Καύκασο αναγκάζουν άλλους λαούς να μετακινηθούν προς τα δυτικά. Τον 3^ο και 4^ο αι. γοθτικά και ουννικά φύλα περνούν επανειλημμένα το βόρειο σύνορο της αυτοκρατορίας, τον Δούναβη, και λεηλατούν και καταστρέφουν την υπαίθρο χώρα. Η

περίοδος όμως από τα τέλη του 6^{ου} και τον 7^ο αι. χαρακτηρίζεται από τη μόνιμη εγκατάσταση ξένων φύλων, κυρίως σλαβικών, στη Βαλκανική και την ίδρυση κρατικών μορφωμάτων που θα δημιουργήσουν μια διαχωριστική γραμμή, θα αποξενώσουν σιγά-σιγά τη Βαλκανική από την υπόλοιπη Ευρώπη και θα επιτρέψουν στο Βυζάντιο να ασκήσει την πολιτιστική του επίδραση εντονότερη στις ανατολικές περιοχές της Βαλκανικής, πιο χαλαρή και αδύναμη στις δυτικές και βορειοδυτικές περιοχές της.

Διαφορετική είναι όμως η εξέλιξη στη Δύση. Το 395 ο αυτοκράτορας Θεοδόσιος μοιράζει τη διοίκηση της αυτοκρατορίας στους δύο γιους του: το ανατολικό τμήμα με έδρα την Κωνσταντινούπολη αναλαμβάνει ο Αρκάδιος, ενώ το δυτικό με έδρα τη Ρώμη ο νεότερος Ονώριος. Η αυτοκρατορία παραμένει ενιαία, οι νόμοι εκδίδονται εξ ονόματος και των δύο αυτοκρατόρων. Ωστόσο τα δύο τμήματα διέφεραν, προέρχονταν από δύο διαφορετικούς κόσμους και άρχισαν σιγά-σιγά να αποξενώνονται. Και τα δύο τμήματα απειλούνται από εξωτερικούς εχθρούς, ιδιαίτερα τις επιδρομές των γερμανικών φύλων. Και ενώ οι βάρβαροι πολλαπλασιάζονταν και γίνονταν πιο επιθετικοί, η Ρωμαϊκή Δύση ζούσε τα τελευταία στάδια της παρακμής. Το 476 ο αρχηγός των βαρβάρων μισθοφόρων Οδόακρος κατέλαβε την Ρώμη και εξεδίωξε τον ανήλικο αυτοκράτορα Ρωμόλο Αυγουστύλο. Συνήθως θεωρούν ότι το 476 σημαίνει πτώση και κατάλυση της Δυτικής ρωμαϊκής αυτοκρατορίας. Πρόκειται για λανθασμένη διατύπωση. Η αυτοκρατορία παρέμενε ενιαία και κυβερνιόταν άλλοτε από έναν και άλλοτε από δύο αυτοκράτορες. Το 476 όμως έχει ιδιαίτερη ιστορική σημασία. Τότε καταλύθηκε ό,τι ακόμα αντιπροσώπευε τη ρωμαϊκή αυτοκρατορία στη Δύση.

Επί είκοσι χρόνια (535-554) τα στρατεύματα του Ιουστινιανού πολεμούν στην Περσία, την Αφρική και την Ιταλία στο πλαίσιο της πολιτικής της reconquista, της ανάκτησης των εδαφών της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας. Ο πόλεμος θα λήξει το 540 με την πλήρη προσάρτηση της Ιταλίας. Λαμπρά δείγματα της βυζαντινής παρουσίας στην Ιταλία: τα περίφημα ψηφιδωτά στον Άγιο Βιτάλιο της Ραβέννας, που εικονίζουν τον αυτοκράτορα Ιουστινιανό και την Θεοδώρα με τις ακολουθίες τους. Η εισβολή των Λογγοβάρδων από το 568 και εξής ανατρέπει την συνοχή της Ιταλικής χερσονήσου. Οι βυζαντινές κτήσεις – το λεγόμενο εξαρχάτο της Ραβέννας – υποκύπτει στους Λογγοβάρδους το 751. Οι Πάπες της Ρώμης ζητούν τη βοήθεια των Φράγκων, που νικούν τους Λογγοβάρδους και παραχωρούν εδάφη γύρω από τη Ρώμη στους Πάπες, κι έτσι ιδρύεται το παπικό κοσμικό κράτος το 756. Τα Χριστούγεννα του 800, με μια πολιτική κίνηση ο Πάπας Λέων Γ' στέφει τον Καρλομάγνο στον ναό του Αγίου Πέτρου, με τον θάνατο όμως του Καρλομάγνου το 814 το κράτος του μοιράζεται στους γιους του και οι αποσχιστικές τάσεις των ευγενών οδηγούν στην διάλυση της εφήμερης αυτοκρατορίας του. Όταν το 840-43 οι εγγονοί του διαμέλισαν το βασίλειό του, το μερίδιο του πρωτότοκου περιελάμβανε και τη Ρώμη μαζί με τον αυτοκρατορικό τίτλο και τις υποχρεώσεις προστασίας του Πάπα.

Αργότερα το 962 ο Γερμανός βασιλιάς Όθων Α' στέφθηκε από τον Πάπα αυτοκράτορας στη Ρώμη. Ιδρύθηκε έτσι η Αγία Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία /Sacrum Romanum Imperium/, που αντικατοπτρίζει την κρατική και πολιτική θεωρία των Γερμανών ηγεμόνων, ότι δηλαδή το κράτος τους ήταν συνέχεια του Ρωμαϊκού.

Από τον 4^ο ως τα τέλη του 11^{ου} αιώνα ο πολιτισμός του Ανατολικού τμήματος της Ρωμαϊκής – Βυζαντινής αυτοκρατορίας υπερέχει εκείνου της Δύσης. Το Βυζάντιο, ως ενσάρκωτης του Ρωμαϊκού κράτους διέθετε κύρος και είχε μυθική σημασία. Η Κωνσταντινούπολη θεωρούνταν η πιο πλούσια πόλη του κόσμου. Δυτικοί ηγεμόνες επιζητούσαν να τιμηθούν με τίτλους και αξιώματα και να συνάψουν συγγενικούς δεσμούς με τον Βυζαντινό αυτοκρατορικό οίκο. Ο Καρλομάγνος

αρραβώνιασε την κόρη του Ερυθρώ-Rotrud με τον Κωνσταντίνο ΣΤ' – ο αρραβώνας όμως διαλύθηκε – και αργότερα ο ίδιος επιδίωξε να νυμφευθεί την αυτοκράτειρα Ειρήνη. Ήδη όμως απ' τον 9^ο αιώνα οι Δυτικοί ηγεμόνες αρχίζουν να αμφισβητούν το αποκλειστικό δικαίωμα του Βυζαντινού αυτοκράτορα να φέρει τον τίτλο «βασιλεύς και αυτοκράτωρ Ρωμαίων».

Μετά το σχίσμα μεταξύ Ρώμης και Κωνσταντινούπολης το 1054 και τις σταυροφορίες η αμοιβαία δυσπιστία εξελίχθηκε σε βαθιά εχθρότητα και μίσος λόγω και της διαφοράς στο δόγμα, κυρίως όμως μετά την άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Λατίνους της Δ' Σταυροφορίας το 1204. Την ίδια εποχή στη Δύση συντελούνται μεγάλες κοινωνικές και οικονομικές μεταβολές. Ο πληθυσμός αυξήθηκε όπως και η αγροτική παραγωγή, αναπτύχθηκαν οι Ιταλικές ναυτικές δημοκρατίες, και το εμπόριο στρέφεται για πρώτες ύλες στην Ανατολή. Μετά την επανάκτηση της Κωνσταντινούπολης το 1261 και την ανασύσταση της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, το Βυζάντιο αγωνίζεται για την ίδια την ύπαρξή του εναντίον της επέκτασης των Οθωμανών. Ζητεί βοήθεια από τη Δύση, η οποία όμως απαιτεί ως αντάλλαγμα την ένωση των Εκκλησιών και την υποταγή στον Πάπα.

Παρόλες τις πολιτικές μεταβολές η Βυζαντινή επίδραση υπήρξε εμφανής σε διάφορες εκφάνσεις της ζωής στη Δύση:

1. Στον τομέα της διοίκησης και την πολιτική ιδεολογία. Το πολιτικό κενό που δημιουργήθηκε το 476 στην Ιταλία το καλύπτει η Εκκλησία. Οι Πάπες διεκδικούν ευρύτερες αρμοδιότητες. Η οργάνωση της Εκκλησίας, το κανονικό δίκαιο, τα έργα ευποίας με τα πολλά ιδρύματα είχαν ως πρότυπο εκείνα της Κωνσταντινούπολης. Στη Ρώμη τα περισσότερα απ' αυτά τα οργάνωσε ο πάπας Γρηγόριος ο Μέγας που είχε υπηρετήσει ως εκπρόσωπος του Πάπα στην Κωνσταντινούπολη. Η βυζαντινή επίδραση ήταν εμφανής όχι μόνο στη Ρώμη, αλλά και στη Βενετία και τις άλλες ναυτικές πόλεις (Πίζα, Γένουα, Αμάφι) και αργότερα στο Νορμανδικό βασίλειο της Σικελίας και Κάτω Ιταλίας.

Η Γερμανική αυτοκρατορία στηρίχθηκε κυρίως στις γερμανικές παραδόσεις και τους θεσμούς. Ωστόσο διά της Ρώμης δέχθηκε βυζαντινές επιδράσεις στην οργάνωση της αυλής και την εθιμοτυπία, στην τελετή της στέψης, τους τίτλους και τα αξιώματα. Η βυζαντινή πριγκίπισσα Θεοφανώ, που παντρεύτηκε τον Όθωνα Β' και το 972 βασίλευσε ως κηδεμόνας του ανήλικου γιου της Όθωνα Γ' (983-1002), του έδωσε ελληνική παιδεία και προσπάθησε να συγχωνεύσει το ρωμαϊκό παρελθόν με τον σύγχρονο ρωμαϊκό κόσμο.

2. Ο δεύτερος τομέας είναι η εκπαίδευση και η λογοτεχνία. Τις ελληνικές σπουδές αναζωογόνησαν οι Έλληνες πρόσφυγες από την Συρία, Αίγυπτο και Παλαιστίνη, που κατέφυγαν στην Ιταλία εξαιτίας των Αραβικών επιδρομών τον 7^ο αιώνα. Μοναχοί και εκκλησιαστικοί άνδρες τον 8^ο και 9^ο αιώνα, κατά την περίοδο της Εικονομαχίας, εγκαταστάθηκαν κυρίως στη Ρώμη, δημιούργησαν ανθηρή ελληνική παροικία, απ' όπου προήλθαν πολλοί Πάπες. Έλληνες πρόσφυγες στην Αγγλία, Ιρλανδία και Γαλλία μετέδωσαν την ελληνική γλώσσα. Ο Θεόδωρος, επίσκοπος από την Ταρσό της Κιλικίας έγινε επίσκοπος του Canterbury (668-693) και οργάνωσε την αγγλική Εκκλησία.

Το Βυζάντιο υπήρξε ο θεματοφύλακας της αρχαίας ελληνικής γραμματείας με τα διάφορα αντιγραφικά εργαστήρια (scriptoria), που λειτουργούσαν σε βιβλιοθήκες μονών. Η διατήρηση αυτή θεωρείται η μεγαλύτερη πολιτιστική προσφορά του Βυζαντίου στον κόσμο. Μεταφράζονται αρχαία ελληνικά κείμενα. Με πρωτοβουλία του Βοκκάκιου το 1361 ο Έλληνας Πλάτος, που μετέφρασε την Οδύσσεια στη Λατινική, εκλέχθηκε καθηγητής στην έδρα της ελληνικής γλώσσας στη Φλωρεντία.

Μισό αιώνα πριν από την άλωση πολλοί λόγιοι κατέφυγαν στη Δύση και κυρίως στη Βενετία. Επιφανέστερος όλων υπήρξε ο Βησσαρίων, που πήρε μέρος στη Σύνοδο της Φλωρεντίας το 1439, έγινε καρδινάλιος, και χάρισε στη Βενετία, που τη θεωρούσε σαν ένα άλλο Βυζάντιο (quasi alterum Byzantium), τη συλλογή 900 κωδίκων με 750 Ελληνικά χειρόγραφα, που αποτέλεσε τον πυρήνα της Μαρκιανής Βιβλιοθήκης. Στη Βενετία οι Έλληνες ίδρυσαν ισχυρή παροικία το 1498. Η πιο σημαντική φυσιογνωμία που συνδέθηκε με την Βενετία ήταν ο Aldus Manutius, που εγκαινίασε την εκτύπωση των ελληνικών βιβλίων και χρησιμοποίησε πολλούς Έλληνες λογίους.

3. Στον τομέα του Δικαίου, ο Θεοδοσιανός και ο Ιουστινιάνειος κώδικας διδάσκονταν και ερμηνεύονταν στο πανεπιστήμιο της Βολογνα τον 12^ο αιώνα και από εκεί έγιναν γνωστοί και επηρέασαν το δυτικό Δίκαιο. Πιθανότατα, ο παλαιότερος ιταλικός ναυτικός κώδικας του Αμάλφι, γύρω στο 1000, βασίζεται στο ναυτικό κώδικα των Ροδίων. Το Corpus juris civilis του Ιουστινιανού, ασκούσε επίδραση ως και τις πρώτες δεκαετίες του 20^{ου} αι.

4. Στον τομέα της Θεολογίας οι Έλληνες πατέρες Ιωάννης Χρυσόστομος, Γρηγόριος Θεολόγος, Γρηγόριος Νύσσης, Ιωάννης Δαμασκηνός αποτελούσαν για αιώνες την αστείρευτη πηγή θεολογικού στοχασμού.

5. Εντυπωσιακή είναι η επίδραση στην τέχνη, κυρίως στην Ιταλία. Μνημεία, ψηφιδωτά, τοιχογραφίες στη Ραβέννα, τη Ρώμη, τη Βενετία, το Παλέρμιο στη Σικελία, έργα μικροτεχνίας, χρυσά και ελεφαντοστέινα κοσμήματα, πολύτιμα υφάσματα μετέφεραν ξένοι προσκυνητές και έμποροι από το Βυζάντιο στη Δύση. Ο Άγιος Μάρκος της Βενετίας είχε ως πρότυπο τον ναό των Αγίων Αποστόλων της Κωνσταντινούπολης.

Κύριε και κύριοι, το Βυζάντιο υπήρξε ο προμαχώνας της Ευρώπης και αυτή είναι η πιο μεγάλη προσφορά του Βυζαντίου στον ευρωπαϊκό πολιτισμό και την χριστιανοσύνη. Η αναχαίτιση των Αράβων, που είχαν πολιορκήσει την Κωνσταντινούπολη από ξηρά και θάλασσα το 673-678 και το 717 ματαίωσε τις προσπάθειες των Αράβων να κατακτήσουν την Ευρώπη. Λίγο αργότερα προσπάθησαν να διεισδύσουν από την Ισπανία, ηττήθηκαν όμως από τον Κάρολο Μαρτέλλο στο Poitiers το 732. Η δυτική ιστοριογραφία βέβαια υπερτονίζει την νίκη του Καρόλλου Μαρτέλου στο Poitiers. Όπως ορθά όμως έγραψε ο μεγάλος Άγγλος ιστορικός Steven Runciman: «Το Ισλάμ, χρησιμοποιώντας τη Βαλκανική ως βάση, θα μπορούσε με μεγαλύτερη ευκολία απ' ό,τι αργότερα οι Τούρκοι να διεισδύσει στην κεντρική Ευρώπη. Επιπλέον χωρίς το Βυζάντιο οι Άραβες της Αφρικής θα μπορούσαν ανεμπόδιστα να ενεργούν τις επιδρομές τους στα ιταλικά παράλια. Η ίδια η Ρώμη δεν θα επιζούσε ίσως πέρα από τον 9^ο αιώνα». Και συνεχίζει: «Μόνο με δέος μπορούμε να αναλογιζόμαστε ποιά θα ήταν η μοίρα της Δύσης, αν η τουρκική εισβολή είχε γίνει και πετύχει νωρίτερα, όταν οι δυτικοί λαοί υστερούσαν ακόμη πολιτιστικά απέναντι στην Ανατολή».

Σας ευχαριστώ πολύ.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Ευχαριστούμε την Αξιότιμη Καθηγήτρια για την θαυμάσια και πολύ ενδιαφέρουσα εισήγησή της.

Τώρα θα δώσουμε το λόγο στη κα Svetlana Okrouzhnaya, βουλευτή από το Κοινοβούλιο της Λευκορωσίας.

S. OKROUZHAYA: Αξιότιμε κ. Πρόεδρε, Αξιότιμε κ. Γενικό Γραμματεά, αξιότιμοι διοργανωτές, συμμετέχοντες και προσκεκλημένοι της διασκέψεως, αξιότιμοι φίλοι, ο Χριστιανισμός είναι το μεγαλύτερο και μοναδικό φαινόμενο στην ιστορία της ανθρωπότητας. Αισθάνεσαι κατάπληξη όταν γνωρίζεις με την ιστορία της Χριστιανικής Εκκλησίας, που έχει πάνω από 2000 χρόνια ιστορία, αλλά

παραμένει ζωντανή. Είναι δύσκολο να υποτιμήσει κανείς τη σημασία σε όλες τις εκφάνσεις του πολιτισμού, στην κρατική δομή, στον πνευματικό πολιτισμό.

Είναι γνωστό ότι η διαμόρφωση όλων των σφαιρών της ζωής των σλαβικών λαών έγινε υπό την επίδραση της Ορθοδόξου Βυζαντινής παραδόσεως. Η Κων/λη ήταν εξ' υπαρχής το μέγιστο κέντρο του Ευρωπαϊκού πολιτισμού σε μία διάρκεια πάνω από 1000 ετών ιστορίας. Μέχρι την εποχή της Αναγεννήσεως, στην οποία συνεισέφερε επίσης.

Από τον 4^ο αι. η Βυζαντινή κοινωνία διακρινόταν για το υψηλό επίπεδο. Τεράστια επίδραση άσκησε η Χριστιανική θρησκεία και η ηθική της. Η βασική ιδιαιτερότητα της Χριστιανικής ηθικής, ήταν πάντοτε το γεγονός ότι οι βασικές θέσεις της συνδέονταν με τα δόγματα της θρησκείας και εμπεριέχει τη θεία διδασκαλία της αγάπης, της ανιδιοτέλειας, της αυτοθυσίας, καθώς επίσης και την επιδίωξη της εν Θεώ αληθείας, μέσω της εκτελέσεως, μέσω της τηρήσεως των ευαγγελικών θέσεων. Αναφερόμενοι στον πολιτισμό, θα πρέπει να επισημάνουμε ότι το Βυζάντιο ήταν η χρυσή γέφυρα μεταξύ δυτικής και ανατολικής πολιτιστικής κληρονομιάς και επέδρασε τα μάλλα στην ανάπτυξη του πολιτισμού πολλών χωρών.

Η ανάπτυξη του ελληνικού πολιτισμού διαπερνά όλους τους τομείς της ζωής αυτών των λαών, στον τομέα της θρησκείας, της φιλοσοφίας, της κοινωνικής σκέψης, της κοσμολογίας, της γραφής, της μορφώσεως, των πολιτικών ιδεών, του δικαίου, της τέχνης και της επιστήμης. Με ποιο τρόπο λοιπόν, η Ορθοδοξία θα μπορούσε σε τόσο βάθος να εμποτίσει τη ζωή των λαών, ιδιαίτερα στη Ρωσία;

Γνωρίζουμε ότι στη βάση της δημιουργίας βρίσκεται η έμπνευση και στη συνέχεια η εργασία. Ο Ορθόδοξος Άγιος Ιγνάτιος, έγραψε ότι κάθε ομορφιά, κάθε κάλλος ορατό και μη ορατό, θα πρέπει να εμπνέεται από το πνεύμα. Χωρίς αυτήν την έμπνευση του πνεύματος, ικανοποιεί ενδεχομένως τον άνθρωπο, αλλά δεν του παρέχει την πραγματική πνευματική έμπνευση. Θα πρέπει να αντανακλά, να απηχί την αιώνια ζωή. Αν από την ομορφιά αποπνέεται ο θάνατος, τότε καταστρέφεται η ίδια η αντίληψη.

Σ' αυτά τα λόγια λοιπόν εμπεριέχεται η ίδια η ουσία της δημιουργίας σε κάθε σφαίρα της ανθρώπινης δραστηριότητας, στην υψηλή τέχνη στην οποία ενυπάρχει ένας μεγάλος σκοπός. Η πραγματική τέχνη μας καλεί να ξεφύγουμε από την πεζή καθημερινότητα και να επιδιώξουμε το αγαθό, την αρετή, την καθαρότητα. Η αναζήτηση της αλήθειας, της ομορφιάς των δημιουργικών ανθρώπων, ενέπνεε πάντοτε τους Αγίους.

Ο Σέργιος Τοραντόφσκι, ο Ιγνάτιος της Μόσχας και πολλοί άλλοι, η Όπτινα που ήταν το ιστορικό μέρος της Ρωσίας στο οποίο κατευθύνονταν πολλοί άνθρωποι, ο Γκογκόλ, ο Ντοστογιέφσκι, ο Τολστόι, πολλοί εκπρόσωποι της επιστήμης, της τέχνης, επισκέπτονταν αυτό τον άγιο τόπο.

Η φιλοσοφική νόηση, η χριστιανική κοσμοαντίληψη, αρκούντως λαμπρά εκφράστηκε στη δημιουργία εκπροσώπων των εικαστικών τεχνών. Εδώ μπορούμε να αναφέρουμε τον Μπριουλλόφ, τον Βερεσάγκεν, τον Πολενόφ, τον Βασνετσόφ, τον Νεστερόφ. Στοιχεία της εκκλησιαστικής υμνογραφίας παρατηρούνται στη δημιουργία Ρώσων συνθετών, Γκλίνκα, Τσαϊκόφσκι, Γκρετσανίνοφ, Ραχμάνινοφ.

Αναφερθήκαμε ήδη στο γεγονός ότι η αυθεντική ομορφιά για τον άνθρωπο ήταν πάντοτε η αλήθεια. Να λοιπόν από πού προέρχεται η δημιουργία θαυμάσιων ναών, εικονογραφίας, εκκλησιαστικών βιβλίων. Η διάδοση λοιπόν της μόρφωσης επιτυγχάνετο στη Ρωσία μέσω των μονών. Μεγάλοι αρχιτέκτονες, αγιογράφοι, επιστήμονες, οι άνθρωποι αυτοί που ήταν πρωτίστως άγιοι. Ο Αντρέι Ρουμπλιόφ και πολλοί άλλοι αγιογράφοι και αρχιτέκτονες. Στη γη της Λευκορωσίας επίσης είχαμε πληθώρα αγίων, οι οποίοι είχαν θείο δώρο και με τον πνευματικό τους άθλο φώτιζαν

το δρόμο του λαού τους και ενέπνεαν για υψηλή δημιουργία τους παράγοντες της επιστήμης και της τέχνης.

Τον 12^ο αι. στην, στην περιοχή της σημερινής Λευκορωσίας, στην έδρα του Τούροφσκ ήταν ο Άγιος Κύριλλος, ο «Ρώσος Χρυσόστομος», όπως τον αποκαλούσαν στην εποχή του, που ήταν μεγάλος στοχαστής της εποχής του. Η φροντίδα για την ψυχή του ανθρώπου εξεφράσθη στο ιδεώδες της αγάπης προς τον άνθρωπο και αποτέλεσε υπόδειγμα πραγματικής υπηρεσίας στο Θεό. Η Ευφροσύνη η Οσία δημιούργησε το μεγάλο ναό της Σοφίας, έναν από τους 4 μεγάλους ναούς που φέρει αυτό το όνομα. Όπως στο Κίεβο, στο Νόβγκοροντ και στην Κων/λη, συνιστά μεγάλο μνημείο της Ορθοδόξου Αρχιτεκτονικής για όλο τον κόσμο.

Έτσι λοιπόν είχαμε τη συνένωση των πολιτισμών. Η Οσία Ευφροσύνη συνέχισε την παράδοση των προγόνων της από το Βυζάντιο και δημιουργώντας μονές και ναούς, προσκαλούσε πολλούς διάσημους δεξιότητες της εποχής. Αναφερόμενη στα μεγάλα έργα που δημιουργήθηκαν από την δεξιότητα αγίων ανθρώπων, θα πρέπει να σταθούμε στην δημιουργία του Αντρέι Ρουμπλιόφ. Η θαυμάσια εικόνα της Τριάδος που έφτιαξε, για τον Σέργιο Ραντόνεζκι, είναι μία έκφραση του Ορθοδόξου πνεύματος που εκλύει ζωτική δύναμη, αποπνέει την ιδέα της ενότητας, της ηθικής, εθνικής συμφωνίας, της αρμονίας του κόσμου.

Η Ορθόδοξη Εκκλησία ανέκαθεν συνεισέφερε, όχι μόνο στην ακμή, στην πνευματική ακμή, αλλά ενέπνεε και πατριωτικές διαθέσεις στις συνειδήσεις των ανθρώπων. Μαζί με την αυθεντική τέχνη, δυστυχώς, στον κόσμο μας υπάρχει και μία τέχνη λανθασμένη, η οποία δεν εμπεριέχει τις αληθείς ιδέες και το πνευματικό νόημα και εδράζεται στην αρνητική έμπνευση πρωτίστως. Δυστυχώς, αυτή είναι η σύγχρονη δημιουργία, τόσο στη Δύση όσο και στη χώρα μας, η ιστορία της οποίας είναι συνδεδεμένη με την απόκλιση από τη Χριστιανική κοσμοθεώρηση.

Η ευαίσθητη τέχνη ήταν η τέχνη της αισθαντικότητας. Τώρα έχουμε την τεχνολογία των υπολογιστών και τον μεταμοντερνισμό. Η λατρεία του σεξ και του καταναλωτισμού, αυτό είναι το σημαντικότερο που βλέπουμε στη σύγχρονη δημιουργία, στη μη ζωτική αλήθεια. Χωρίς αγάπη δεν μπορεί να υπάρξει δημιουργία. Ο άνθρωπος μπορεί από μόνος του να δημιουργήσει υποκατάστατα, μόνο που αυτά εδράζονται στα πάθη. «Μπορεί να γράψει κάποιος και από τη θεία έμπνευση και οδηγούμενος από το διάβολο», λέει ο σύγχρονος Μορίς Ναντό, ο σύγχρονος Γάλλος συγγραφέας.

Ποικίλα κινήματα πρωτοπορίας, που προπαγανδίζουν τη λατρεία της πρωτοπορίας, απομακρύνουν από τον κόσμο του Θεού και είναι φονικά αυτά τα ρεύματα. Βλέπουμε λοιπόν στριπτίζ, βλέπουμε εξεζητημένα ανδρικά και γυναικεία ενδύματα, τα οποία υπερπληρούν σήμερα τα θέατρα, τον κινηματογράφο, την τηλεόραση. Ο μοντερνισμός υπήρξε σε όλους τους αιώνες, ανέκαθεν εμφανίζονταν καλλιτέχνες οι οποίοι πρόβαλλαν νέο ύφος, ήταν νεωτεριστές, σε όλους τους καιρούς, σε όλες τις εποχές. Καινοτόμοι ήταν οι καλλιτέχνες του 15^{ου} αι. ο Ελ Γκρέκο, ο Ρέμπραντ, ο μεγάλος δεξιότηης του ψυχολογικού πορτρέτου, επίσης ο Ντελακρουά, ο Κλωντ Μονέ και οι ιμπρεσιονιστές. Ο ιμπρεσιονισμός εξεδηλώθη και στη μουσική. Ο Κλωντ Ντεμπισί, είναι ο βασικός εκφραστής, ο Στράους ήταν καινοτόμος, ο Στραβίνσκι, ο Σκριάμπιν με τα πειράματά του στα φαινόμενα συντονισμού.

Στον 20^ο αι. ο μοντερνισμός ενισχύθηκε μέχρι την πρωτοπορία, τον αβανγκαρντισμό, και πέρασε στις θεατρικές σκηνές. Στη Ρωσία ήταν ο Μέρχολ. Θα έλεγε κανείς ότι δεν υπάρχει τίποτε εκπληκτικό στο γεγονός ότι η τέχνη σε διάφορες περιόδους της ιστορίας αλλάζει το πρόσωπο και το χαρακτήρα της, έχει ανατάσεις και καταπτώσεις. Ό,τι όμως συνέβη στον πολιτισμό του 20^{ου} αι., αντανακλά τα γνωρίσματα ενός κόσμου που αγγίζει την καταστροφή. Ζούμε στην μεταμοντέρνα,

μετανεωτερική εποχή, έχοντας υπόψη ότι η μετανεωτερικότητα δεν είναι τόσο ένα γενικού χαρακτήρα πολιτισμικό φαινόμενο, όσο μία ψυχική κατάσταση της κοινωνίας.

Οι κανόνες της μετανεωτερικότητας είναι όχι η διαίσθηση ενός ιδεώδους κόσμου, όχι ο λόγος του Θεού, αλλά μία ορθολογική ιδέα και η ενσάρκωσή της, όπως π.χ. η νομιμοποίηση της διαστροφής. Οι ομοφυλοφιλικοί γάμοι εν ονόματι της ισότητας των δικαιωμάτων, η υιοθέτηση τέκνων από ομοφυλοφιλικούς γάμους. Έχουμε λοιπόν έναν πολιτισμό με τις μορφές της καταπίεσης της προσωπικότητας στη Δύση. Αυτό οδηγεί στην τακτική της λεγόμενης πολιτικής ορθότητας. Από αυτό έπεται ότι ο άγγελος του Θεού και ο δαίμων είναι ισότιμοι. Το ζών ταυτίζεται με το νεκρό και η αυθεντική τέχνη με το υποκατάστατο. Κατ' αυτό τον τρόπο, οι ατάλαντοι έχουν τη δυνατότητα να αυτοπροβάλλονται ως «ενδιαφέροντες».

Κατ' αυτό τον τρόπο λοιπόν, η δικτατορία αυτού του τύπου του πλουραλισμού, αυτή η αντεστραμμένη πραγματικότητα, οι οποίες είναι τα βασικά γνωρίσματα της μετανεωτερικότητας. Όσον αφορά την τέχνη, ως προς την μετανεωτερική ερμηνεία της, βλέπουμε σαφή παραδείγματα, διότι αν δεν υπάρχει ο Θεός τα πάντα επιτρέπονται. Ο Μότσαρτ και ο Σαλιέρι υβρίζουν αλλήλους στη σκηνή. Ο ήρωας στη θεατρική παράσταση κάνει ανοικτά έρωτα στη σκηνή. Έχουμε νέα φαινόμενα λοιπόν, πολιτιστικά. Ο ρωσικός κλασικισμός, όπως και ο κλασικισμός όλου του κόσμου, παρουσιάζεται σήμερα και με τη μορφή του μανιακού και της σεξουαλικής διαστροφής. Δεν εξηγούνται όλα αυτά, γίνονται σύμβολα στα πλαίσια ενός ευρύτερου συγκείμενου της πραγματικότητας. Η μετανεωτερικότητα καταπολεμά την ψυχή, ο Σατανάς αντιπαλεύει το Θεό και το πεδίο της μάχης είναι οι καρδιές των ανθρώπων.

Η κοσμική τέχνη οφείλει να υπάγεται στα ιδεώδη του Χριστιανισμού. Ο κινηματογράφος, το θέατρο, οι συμφωνίες, δεν θα πρέπει να ανάγονται σε βιβλικά θέματα. Το σημαντικότερο είναι να εμπεριέχουν βαθύτητα, ανθρωπιά, υψηλές ηθικές αρχές. Η ηθική τέχνη υπάρχει, ανοίγει το δρόμο της μέσω της κενότητας, μέσω της υποκρισίας πολλών καλλιτεχνών, οι οποίοι δεν γνωρίζουν σε ποια πλευρά να στραφούν ούτως ώστε να διακριθούν. Δεν έχει σημασία πώς και με τι τρόπο. Σε όλους τους καιρούς όμως, σωτηρία για τον άνθρωπο ήταν η κλασική τέχνη.

Η χώρα μας κατά τη διάρκεια χιλιετιών, δημιούργησε τις παραδόσεις της βάσει των Χριστιανικών αξιών. Ο Ιλίν, ο φιλόσοφος, έγραψε: κάθε τι το γήινο εμπνέεται από το πνεύμα του Χριστού, εντάσσεται στο Χριστιανικό πολιτισμό και στην ιστορία του. Όλα φωτίζονται από το παρελθόν προς το μέλλον, όλα διδάσκουν και οδηγούν τους ανθρώπους. Η Ορθοδοξία στην πατρίδα μας διαδραμάτισε τεράστιο ρόλο στη διαμόρφωση της πατριωτικής συνείδησης των ανθρώπων, γεγονός που έδωσε τις μεγάλες νίκες στο ρωσικό λαό, εναντίον των εχθρών. Για την πίστη και την πατρίδα οι άνθρωποι ορμούσαν στα τεθωρακισμένα, λησμονώντας τον εαυτό τους και στοχαζόμενοι μόνο την ευτυχία του λαού τους. Και η πίστη είναι αυτή που έσωσε το λαό μας. Κατά τη διάρκεια της πολιορκίας του Λένινγκραντ, οι άνθρωποι πέθαιναν από την πείνα και το κρύο, πήγαιναν όμως να ακούσουν συμφωνίες του Σοστακόβιτς και έτσι νίκησαν.

Μπορούμε να πούμε μετά βεβαιότητας, ότι ο πολιτισμός σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης δραστηριότητας θα πρέπει να εδράζεται σε μία ισχυρή πέτρα, της αληθινής πίστης και της αγιότητας. Οι θρησκευτικές διαδικασίες είναι περιπεπλεγμένες με τους εθνοπολιτισμικούς, δικαιοτικούς και άλλους τομείς της ζωής.

Το 2002 ψηφίσαμε έναν νόμο για την «Ελευθερία της πίστης και θρησκευτικών οργανώσεων», που προσδιορίζει και προασπίζεται τα δικαιώματα των θρησκευτικών οργανώσεων και ανοίγει ενώπιον του λαού της Λευκορωσίας την

επάνοδο των πνευματικών αξιών. Το 2003 ενεκρίθη μία συμφωνία για τη συνεργασία μεταξύ της Δημοκρατίας της Λευκορωσίας και της Λευκορωσικής Ορθοδόξου Εκκλησίας. Ιδιαίτερη προσοχή αποδίδεται στη διευθέτηση των θρησκευτικών ζητημάτων από τον ίδιο τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας.

Στη Λευκορωσία προσπαθούμε να χρησιμοποιήσουμε σφαιρικά την παγκόσμια εμπειρία, όπου κράτος και Εκκλησία προβάλλουν ως εταίροι, αρμονικά συνεργαζόμενοι. Σήμερα, τίθεται το ζήτημα της προσεγγίσεως των Ορθοδόξων λαών. Στον αιώνα της παγκοσμιοποίησης και του εκφυλισμού διαφόρων κρατών και κοινωνιών, δεν θα πρέπει να λησμονούμε τις πνευματικές παραδόσεις των λαών μας. Τα ιστορικά μας ήθη, το ανεπανάληπτο του κάθε λαού.

Όταν εξέτασα τις φωτογραφίες των κατεστραμμένων ναών της Κύπρου, της Γιουγκοσλαβίας, η καρδιά μου πονούσε για τους Άγιους αυτούς τόπους, που τόσους αιώνες ενίσχυναν την πνευματικότητα και τώρα έχουν απαλειφθεί από προσώπου γης. Στον αιώνα λοιπόν της παγκοσμιοποίησης, οφείλουμε να έχουμε ευαίσθητη σχέση προς τον πολιτισμό του καθενός, του κάθε λαού, και όχι να βομβαρδίζουμε εκ του προχείρου, οτιδήποτε μας φαίνεται άχρηστο. Πρόκειται για έναν πλούτο που δεν είναι πλούτος μιας χώρας, αλλά του συνόλου της ανθρωπότητας.

Είμαι πεπεισμένη ότι από την πληθώρα δοκιμασιών, η Ορθοδοξία θα οδηγηθεί σε νέα ακμή. Το ολοκληρωτικό σύστημα κατέφερε πλήγμα κατά της πίστης μας, αλλά νομίζω ότι ξαναποκτούμε το ανεπανάληπτο Σλαβικό πνεύμα, την ισχύ, τη δύναμη. Πολλά έχει περάσει ο λαός μας, αλλά διατήρησε την πίστη του στο Χριστιανισμό και στην ηθική της Ορθοδοξίας. Επισκέφθηκα τη μονή του Πόλοτσκ και εκεί είδα τι εντύπωση έκανε στους αναπήρους η προσέγγιση και το θείο. Οι άνθρωποι έβγαιναν έχοντας πλέον ελπίδα, πολλοί έκλαιγαν, ήταν όμως δάκρυα καθάρσεως.

Όπως και αν καταστρέφουν τα μνημεία της Ορθοδοξίας, όσο και αν επιθυμούν να κενώσουν τις ψυχές των ανθρώπων, η πίστη επανέρχεται πάντοτε και αναβιώνει εκ της τέφρας της. Θέλω να ευχαριστήσω την ηγεσία της Διακοινοβουλευτικής Συνελεύσεως Ορθοδοξίας για το έργο της, που δοξάζει την Ορθοδοξία. Σ' όλα αυτά υπάρχει μεγάλη επιθυμία να υπηρετήσουμε το Θεό, την πατρίδα, την ανθρωπότητα. Θα ήθελα να ευχαριστήσω για τη φιλοξενία αυτή σ' αυτή τη θαυμάσια πόλη, όπως είναι η Βενετία. Σας ευχαριστώ πολύ.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Σας ευχαριστούμε πολύ, Σβετλάνα. Αξιότιμοι συνάδελφοι, υπάρχουν άλλοι που επιθυμούν να μιλήσουν για το πρώτο ζήτημα; ... Όχι. Καλώς. Τότε περνάμε στο δεύτερο ζήτημα, όπως συμφωνήσαμε. Το λόγο έχει ο κ. Γενικός Γραμματεύς, ο κ. Παπαθεμελής.

Σ.-Α. ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Νομίζω ότι μπορούμε να προχωρήσουμε στο δεύτερο μέρος τώρα, το οποίο είναι ο απολογισμός της δουλειάς που κάναμε σε όλον τον διαρρέυσαντα χρόνο και επίσης ο προγραμματισμός για την επόμενη μας χρονιά.

Είναι αλήθεια ότι οι ετήσιες Γενικές μας Συνελεύσεις, μας δίνουν μία ευκαιρία να βρεθούμε μαζί όλοι, να συσφίξουμε τις ανθρώπινες σχέσεις μας, να ανταλλάξουμε σκέψεις και φυσικά να πάρουμε αποφάσεις, να κάνουμε μία εκτίμηση των λαθών μας, των παραλείψεών μας, να τονίσουμε τις πλευρές εκείνες οι οποίες προωθούν την οργάνωσή μας. Είναι γεγονός ότι έχουμε μία οργάνωση παγκοσμίως πρωτότυπη, διότι άλλα δόγματα της Χριστιανοσύνης δεν εμφανίζουν ανάλογες πολιτικές συσπειρώσεις, σαν αυτή που εδώ και 13 χρόνια επιχειρούμε να συγκροτήσουμε εμείς.

Αυτή η πρωτοτυπία βέβαια μας δημιουργεί και εγγενείς δυσκολίες. Στην αφετηρία μας οι δυσκολίες ήταν πολύ μεγαλύτερες. Να πω ότι έχουμε ξεπεράσει τις παιδικές μας αρρώστιες τώρα πια, ότι είμαστε ώριμοι και ότι ιδίως μετά την 11^η Σεπτεμβρίου οι συνθήκες είναι εντελώς διαφορετικές, δηλαδή είναι θετικές στην από

μέρους τρίτων αντιμετώπισή μας. Μας έβλεπαν σαν ένα κομμάτι φονταμενταλιστικό, μας έβλεπαν σαν κάτι περίεργο. Τώρα μπορούν να συζητούν μαζί μας ως ίσοι προς ίσους.

Να πω ότι κρατήσαμε αποστάσεις, διακριτικές αποστάσεις, από έριδες και διαμάχες ενδοεκκλησιαστικές, προφυλάσσοντας την ενότητα και την σοβαρότητα της οργανώσεώς μας. Δεν παρασυρθήκαμε από διάφορα ερεθίσματα, τα οποία κατά καιρούς μας δίδονταν, από μία ή άλλη ή άλλες χώρες, και γενικά νομίζω ότι εδραιώσαμε πλέον μία εικόνα αντικειμενικότητας και διαφάνειας, μια εικόνα εν πάση περιπτώσει ενός φορέα ο οποίος επιθυμεί να έχει μία θετική συμβολή στις εξελίξεις που αφορούν τις πατρίδες μας.

Έχουμε δυσκολίες. Οι δυσκολίες μας είναι πολλές βεβαίως, αλλά παλεύουμε να τις ξεπεράσουμε και νομίζω ως ένα βαθμό έχουμε δείξει προς όλες τις κατευθύνσεις ότι είμαστε άνθρωποι της καταλλαγής, της διαλλακτικότητας, της ειρήνης, της δικαιοσύνης, σε κάθε περίπτωση αυτό το οποίο επιδιώκουμε είναι το γενικό καλό και το γενικό συμφέρον για τους λαούς μας, αυτούς που εκπροσωπούνται στην Οργάνωσή μας, και για τον κόσμο ολόκληρο, για τον πλανήτη.

Δεν είχαμε δυσκολία όταν μας δόθηκε η ευκαιρία να ανοίξουμε έναν διάλογο με το Ισλάμ, να το κάνουμε. Άλλωστε, οι Ορθόδοξες Εκκλησίες κάνουν ήδη αυτόν τον διαθρησκευτικό διάλογο τα τελευταία χρόνια και νομίζω με σημαντική επιτυχία. Θελήσαμε να ξεκινήσουμε μία σχέση με την αντίστοιχη Διακοινοβουλευτική Οργάνωση του Ισλάμ. Οι σύμβουλοί μας, οι κύριοι Alexeen και Μυγδάλης, πήγαν στην Τεχεράνη όπου είναι η Γραμματεία της Οργάνωσης αυτής. Καλέσαμε τον Γραμματέα και τον Αναπληρωτή τους στο Συνέδριό μας της Αθήνας, όπου και μονογράψαμε ένα πρώτο κείμενο αυτής της συνεργασίας. Εμείς εγκρίναμε στη Γενική μας Συνέλευση της Γενεύης το κείμενο αυτό και επρόκειτο να εγκριθεί στις 12/4 φέτος, στην Ισλαμική Διάσκεψη που συνέρχονταν στην Κων/λη.

Όμως, πρέπει να πω εδώ, ότι δύο μέρες πριν, στις 10/4 – η πρόταση για να υπογράψουμε την τελική συμφωνία η οποία θα επικυρώνονταν στη διάσκεψή τους της Κων/λεως, ήταν φυσικά δική τους πρόταση – δύο μέρες πριν όμως από τη διάσκεψη, ο Γεν. Γραμματέας της Οργάνωσης αυτής, ο οποίος είναι γνωστός μας από την παρουσία του και στο Συνέδριο των Αθηνών και στη Συνέλευσή μας της Γενεύης, ο κ. Auf, ειδοποίησε την Γραμματεία ότι λόγω εγγενών δυσχερειών δεν θα μπορούσε να υπογραφεί αυτή η συμφωνία στην Κων/λη.

Ο Πρόεδρος και ο Γραμματέας δεν μετέβησαν στην Κων/λη, οι δύο Σύμβουλοί μας πήγαν ως παρατηρητές στη συνεδρία των Μουσουλμάνων. Δεν μπορώ να πω ότι η εξήγηση η οποία δόθηκε για την αναβολή, όπως την ονόμασαν οι ίδιοι, της υπογραφής, ήταν για μένα μία πειστική εξήγηση. Περισσότερο έχω πεισθεί από όλη αυτή την ιστορία, ότι οι φονταμενταλιστικοί κύκλοι και ενδεχομένως η ίδια η Τουρκική κυβέρνηση φρόντισαν να ματαιώσουν την υπογραφή αυτή. Αντιλαμβανόμαστε όλη αυτή τη διαδικασία σαν ένα σύμπτωμα στην όλη υπόθεση. Δεν κάνουμε πίσω, αν η άλλη πλευρά επιδείξει ενδιαφέρον σοβαρό στο προσεχές μέλλον, είμαστε ανοικτοί να συνεχίσουμε αυτή τη διαδικασία και να υπογράψουμε μία συμφωνία, η οποία πρέπει να πω ότι στο ενδιάμεσο διάστημα μεταξύ Γενεύης, που εμείς είχαμε επικυρώσει το κείμενο που από κοινού είχε συνταχθεί από τις δύο αντιπροσωπείες, η άλλη πλευρά πρότεινε διάφορες αλλαγές.

Εγκρίναμε ότι οι αλλαγές δεν ήταν ουσιαστικές και τις παλέψαμε, ορισμένες από τις προτάσεις τους απορρίφθηκαν, εν πάση περιπτώσει, όταν τα πράγματα θα έφταναν στις 12/4 στην Κων/λη, ήταν ώριμα και είχαν συμφωνηθεί από τις δύο αντιπροσωπείες ότι είναι τελειωμένα και ανεμένετο απλώς μία επίσημη τελετή κατά την οποία ο Πρόεδρος της Τουρκικής Εθνοσυνελεύσεως αφ' ενός, ως Προεδρεύων

της Ισλαμικής Διασκέψεως και ο Πρόεδρος, ο κ. Sergei Aleksandrovich, δημόσια θα υπέγραφαν και πανηγυρικά θα ενεφάνιζαν στο παγκόσμιο κοινό αυτή τη συμφωνία.

Επαναλαμβάνω, εμείς δεν το βάζουμε κάτω, θέλουμε να πιστεύουμε ότι θα υπάρξουν ευκαιρίες και αφορμές στο προσεχές μέλλον, οι οποίες θα επιτρέψουν αυτό το οποίο σταμάτησε να συνεχιστεί.

Στο Porto Alegre της Βραζιλίας, φέτος, συνήλθε η Γενική Συνέλευση του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών. Θεωρούμε σημαντικό γεγονός για την πορεία της Οργάνωσής μας, το ότι η περυσινή μας Γ.Σ. συνήλθε στη Γενεύη της Ελβετίας, έδρα ως γνωστόν πολλών διεθνών οργανισμών και έδωσε την ευκαιρία στις εργασίες της Συνελεύσεως να παραστούν εκπρόσωποι όλων σχεδόν των εν Γενεύη διεθνών οργανισμών και να δοθεί έτσι η ευκαιρία μίας άμεσης επικοινωνίας με αυτές, μιας άμεσης γνωριμίας με αυτές, η οποία είχε ορισμένες συνέχειες.

Μία από τις συνέχειες είναι ότι κληθήκαμε ως παρατηρητές στο Porto Alegre της Βραζιλίας, στο Porto Alegre ως γνωστόν συνέρχεται τα τελευταία χρόνια το λεγόμενο «Κοινωνικό Forum», οργανώσεων διεθνών οι οποίες υπερβαίνουν τα συμβατικά των παλαιότερων οργανώσεων αντιστοίχων και εκφράζουν έναν ριζοσπαστικό κοινωνικό λόγο, ο οποίος δεν είναι αρεστός στο διεθνές κατεστημένο. Αυτό το συμπόσιο του Porto Alegre είναι συνήθως ο αντίλογος στις συνάξεις του Νταβός και των G8.

Στο Porto Alegre είχαν θέμα «Θεέ μου, βοήθησέ μας να αλλάξουμε τον κόσμο». Πολύ σημαντικό θέμα. Εμείς εκπροσωπηθήκαμε εκεί με έντυπα τα οποία σε πολλές γλώσσες είχε ετοιμάσει η Γραμματεία και τα οποία με την αδρή συνεισφορά του Συνδέσμου της διεθνούς δηλαδή οργανώσεως Ορθοδόξων Νεολαιών, διενεμήθη όλο αυτό το έντυπο υλικό, το οποίο έγινε όπως μας εθύμισαν (*παρεμβαίνει ο κ. Μυγδάλης και μιλάει για 7 τεύχη τα οποία διανείμαμε, από 5.000 αντίτυπα το κάθε τεύχος*). Τα τεύχη αυτά υπάρχουν και εδώ, μπορείτε να τα προμηθευτείτε και να έχετε μία εικόνα αυτής της εργασίας η οποία έγινε.

Να πω το εξής: ότι είχαμε από καιρό καθιερώσει συναντήσεις της Διεθνούς Γραμματείας σε διάφορες χώρες, για να δίνουμε την ευκαιρία γνωριμίας με τους ανθρώπους των χωρών αυτών και προβληματισμού στα ζητήματα τα οποία απασχολούν αυτές τις χώρες, και ενός γενικότερου εμπλουτισμού της σκέψης μας και της δράσης μας. Μία από τις Γραμματείες μας αυτές, ήρθε φέτος στο Γιοχάνεσμπουργκ της Νότιας Αφρικής. Ήταν πράγματι μία συγκλονιστική εμπειρία με τον κόσμο της υποσαχάριας Αφρικής. Η ίδια βεβαίως η χώρα, η Νότια Αφρική, είναι μία ευρωπαϊκής χώρα και από τη χώρα αυτή δεν μπορεί να πάρει πλήρη εικόνα του δράματος της ηπείρου ολόκληρης, αλλά είχαμε τη δυνατότητα και επισκεπτόμενοι στο Σοβέτο, ένα σχολείο για κακοποιημένα παιδιά, από 3.000 παιδιά, όπου μάλιστα υπήρχε μία κακή έμπνευση, να μας κάνουν αναπαράσταση των ατομικών τραγωδιών τους. Πάντως, ήταν μία εμπειρία η οποία θα συγκλόνιζε οποιονδήποτε άνθρωπο.

Εμείς δεν θα μπορούσαμε να κάνουμε την διάσκεψη αυτή της Γραμματείας, χωρίς την πολλαπλή και από κάθε πλευρά συμπαράσταση ενός νέου κληρικού ο οποίος βρίσκεται ανάμεσά μας, του πατρός Ιωάννη Τσαφταρίδη, που ανήκει στην Ορθόδοξη Μητρόπολη της περιοχής. Όλες οι Ορθόδοξες Μητροπόλεις της Αφρικής, είναι Μητροπόλεις του Ορθοδόξου Πατριαρχείου της Αλεξανδρείας. Είχαμε εμπειρίες πολύ ενδιαφέρουσες. Πρέπει να ευχαριστήσουμε επίσης τον Συνάδελφό μας, τον Θεόδωρο από την Ουγκάντα, του οποίου η συμμετοχή υπήρξε πολύ σημαντική στην επιτυχία της Γραμματείας αυτής. Να προσθέσουμε ότι δώσαμε το έναυσμα και στο Πατριαρχείο της Αλεξανδρείας, ο πατήρ Ιωάννης (ο οποίος ήταν η ψυχή όλης αυτής της υποθέσεως, αλλά και των δραστηριοτήτων τις οποίες

ξεκινήσαμε και κατά κάποιο τρόπο σφραγίσαμε εκεί) συνέχισε την προσπάθεια αυτή όπως η συνάντηση που έκανε το Πατριαρχείο, επιστημόνων, κληρικών και άλλων ειδικών, για το θέμα της βιοηθικής, υπό την αιγίδα πάντοτε της Οργανώσεώς μας.

Θα μας πει πολλά πράγματα ο ίδιος ο πατήρ Ιωάννης, θα του δοθεί ο λόγος μετά. Να προσθέσω εδώ ότι στο Γιοχάνεσμπουργκ είχαμε μία επιστημονική συνάντηση στο Πανεπιστήμιο της πόλης, με θέμα «Η Ορθοδοξία μπροστά στα μεγάλα κοινωνικά και οικονομικά προβλήματα της Αφρικής, η συμβολή μονοθεϊστικών θρησκειών στην επίλυσή τους». Στη συνάντησή μας αυτή παρέστησαν Υπουργοί από την Κυβέρνηση της χώρας, παρέστησαν εκπρόσωποι Εκκλησιών της Ορθόδοξης φυσικά οπωσδήποτε, αλλά και της Καθολικής και Προτεσταντικής Εκκλησίας. Παρέστησαν επίσης εκπρόσωποι θρησκειών, Εβραίων και Μουσουλμάνων. Ήταν κάτι το πολύ ουσιαστικό για την όλη δραστηριότητά μας.

Θέλω να πω τώρα, ότι ο προβληματισμός είναι μεγάλος, αν η Οργάνωση κάποτε δεν βάλει έναν μεγάλο στόχο, πολύ μεγάλο στόχο. Η πείνα της Αφρικής, το AIDS στην Αφρική, το οποίο θερίζει εκατομμύρια ανθρώπων, η νοοτροπία η οποία εμποδώνεται στους Αφρικανικούς πληθυσμούς, η οποία οδηγεί σε μαζικές κακοποιήσεις νέων παιδιών από συγγενείς τους, μέλη της οικογένειάς τους, σεξουαλικές κακοποιήσεις, διότι υπάρχει μία ηλίθια αίσθηση ότι το σεξ με έναν συγγενή σε γλιτώνει από το AIDS, θεραπεύει το AIDS. Αυτά είναι πράγματα αναχρονιστικά, άλλων εποχών, άλλων αιώνων, αλλά και η όλη κατάσταση στην Αφρική, για την οποία οι ισχυροί της γης δεν έχουν κάνει κάτι ουσιαστικό. Κατά καιρούς έχουν σκεφθεί να απαλλάξουν από διάφορα χρέη τις Αφρικανικές χώρες, ή να επιτρέψουν, αλλά δεν το έχουν κάνει, την παραγωγή φαρμάκων χωρίς τα δικαιώματα της πατέντας που έχουν οι μεγάλες φαρμακοβιομηχανίες του κόσμου.

Η επέλευση του θανάτου και της καταστροφής για μαζικούς πληθυσμούς, για εκατομμύρια ανθρώπων, παιδιών του Θεού στην Αφρική θα πρέπει ίσως, να είναι για την Οργάνωσή μας η μεγαλύτερη πρόκληση. Κάποτε, ο μακαρίτης τώρα πια, καθηγητής Τόμπιν, είχε προτείνει αυτόν τον γνωστό σήμερα ως φόρο Τόμπιν, δηλαδή τη φορολόγηση με 0,1% όλων των χρηματιστηριακών συναλλαγών που γίνονται στον κόσμο.

Δυστυχώς, αυτό το πράγμα δεν έχει περάσει, τα Ηνωμένα Έθνη τα οποία έπρεπε να ενδυναμωθούν τα τελευταία χρόνια έχουν αποδυναμωθεί ακόμη περισσότερο, καθώς οι επεμβάσεις σε διάφορα σημεία του κόσμου, οι πολεμικές επεμβάσεις, από την Γιουγκοσλαβία αρχικά, η οποία κάποτε πήρε κάποια έγκριση, μέχρι κυρίως τις επεμβάσεις στη Μέση Ανατολή, Ιράκ κλπ. και τις σχεδιαζόμενες άλλες, γίνονται ερήμην και εναντίον του ΟΗΕ. Κάποτε, εάν ο οργανισμός εκείνος ενδυναμώνετο, θα μπορούσαμε να περιμένουμε κάτι. Αλλά εδώ πρέπει να πάρουμε μία πολύ ισχυρή πρωτοβουλία. Θέλω να πιστεύω ότι μπορούμε να το κάνουμε ως οργάνωση αυτό. Δεν είναι της παρούσης στιγμής η λήψη οποιασδήποτε αποφάσεως, αλλά ας το βάλουμε στο μπροστινό μέρος του μυαλού μας και ας γεννήσουμε ιδέες και σκέψεις περί του πρακτέου.

Είναι έτοιμη η έκδοση των πρακτικών του Συνεδρίου που έγινε στην Αθήνα τον περασμένο Απρίλιο, με θέμα «Έθνος – θρησκείες – Ορθοδοξία και τα νέα Ευρωπαϊκά δεδομένα». Τα πρακτικά εκδίδει η Βουλή των Ελλήνων με δικές της δαπάνες σε αγγλικά και ελληνικά και με δαπάνες της Οργάνωσης γίνεται η ρωσική έκδοση αυτών των πρακτικών.

Υπάρχει ανοικτό ένα θέμα από καιρό. Και αυτό είναι η αποφασισμένη συνάντηση των Υπουργών Παιδείας των χωρών μελών της Οργανώσεώς μας, η οποία έχει αναβληθεί κατ' επανάληψη, για αιτίες που πρέπει κάποια στιγμή να τις ξεπεράσουμε. Το Ελληνικό Υπουργείο Παιδείας αποφάσισε να καλύψει τις δαπάνες

αυτής της συναντήσεως μαζί με τη Βουλή των Ελλήνων, άσχετα με τη συνεισφορά την οποία έχει, την ετήσια συνεισφορά στην Οργάνωση, την οικονομική εννοώ συνεισφορά.

Το Υπουργείο Παιδείας, για να κάνει αυτή την εκδήλωση, θα πρέπει αυτό να έχει εξασφαλισμένη την συμμετοχή των περισσότερων Υπουργών Παιδείας των χωρών-μελών μας. Αν πρόκειται να γίνει μία συνάντηση στην οποία θα παρίσταται η Ελληνίδα Υπουργός Παιδείας από τη μία και θα παρίστανται υπηρεσιακοί παράγοντες των Υπουργείων Παιδείας των υπολοίπων χωρών, αυτό – πρέπει να πω – δεν έχει κανένα απολύτως νόημα να γίνει, δεν πρέπει να γίνει. Όταν προ ετών στην Κρήτη, στην Ορθόδοξη Ακαδημία της Κρήτης, είχαν συνέλθει οι εκπρόσωποι των Υπουργών Παιδείας, παρίσταντο πολλοί Υφυπουργοί Παιδείας από διάφορες χώρες. Είναι ευθύνη της κάθε αντιπροσωπείας να εξασφαλίσει τη συμμετοχή του οικείου Υπουργού της, να μας το δηλώσει στη Γραμματεία κάποια στιγμή, για να μπορέσουμε να προγραμματίσουμε τον χρόνο κατά τον οποίο θα γίνει αυτή η συνάντηση.

Θέλουμε να κάνουμε – το είπαμε και χθες κάποια στιγμή – μία συνάντηση όλων των Βουλευτών μας της Μέσης Ανατολής. Το πιο πιθανό είναι αυτό να γίνει στη Βηρυτό, να γίνει στο Ορθόδοξο Πανεπιστήμιο της Βηρυτού. Συνομιλήσαμε ήδη με τους Συναδέλφους μας από το Λίβανο. Θα τα δούμε, ας πάρουμε την κατ' αρχήν απόφαση γι' αυτό, θα τα δούμε και θα καταλήξουμε στο πού θα γίνει και τότε θα γίνει, αλλά πρέπει κατά τη γνώμη μας να γίνει αυτή η συνάντηση.

Έχουμε ανοιχτό ένα συνέδριο Βιοηθικής με θέμα «Ορθοδοξία – Βιοηθική – Νομοθετικές και επιστημονικές πρωτοβουλίες στην Ευρώπη». Ο Συναδέλφός μας από την Αυστραλία, ο κ. Nicholas Kotsiras, προεδρεύει της Επιτροπής, της δικής μας Επιτροπής Βιοηθικής. Είχαμε από καιρό συγκροτήσει και μία επιστημονική ομάδα, της οποίας την προεδρία έχει η καθηγήτρια κα Κριάρη. Είχαμε αδρή τη συμβολή του σημερινού Μητροπολίτου Μεσογαίας Νικολάου, γνωστού μας από διάφορες συναντήσεις και ομιλητού μας στο παρελθόν, στη Συνέλευσή μας της Πάτμου.

Είμαστε σε πλήρη έξαρση για την καλύτερη οργάνωση, έχουμε πάρει την κατ' αρχήν συγκατάθεση της Ε.Ε. και ως Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και ως Ευρωπαϊκής Επιτροπής, προκειμένου να καλυφθούν σε μεγάλο βαθμό οι δαπάνες του συμποσίου αυτού. Υπολογίζουμε ότι το συμπόσιο αυτό θα γίνει στους Δελφούς, εκεί ως γνωστόν που το Μαντείο τους έκλεισε όταν ο αυτοκράτωρ του Βυζαντίου Ιουλιανός ο αποκαλούμενος Ιουλιανός ο Παραβάτης, διότι προσπάθησε να επαναφέρει την αρχαία θρησκεία των ειδωλολατρών, έστειλε εις το Μαντείο των Δελφών να ερωτήσει περί του πρακτέου, και εκεί όπως λένε οι ιστορικοί, η Πυθία του απήντησε με τον χρησμό «Ουκέτι Φοίβος έχει καλύβην, ου παγάν λαλέουσαν, απέσβετο και λάλον ύδωρ». Σας το είπα στην αρχαία ελληνική. «Δεν έχει ο Φοίβος Απόλλων πλέον καλύβι, σπίτι, ούτε την πηγή η οποία μιλούσε, σταμάτησε, στέρευσε το νερό που μιλούσε». Είχε πια επικρατήσει το Ευαγγέλιο και ο τόπος είναι ιστορικός. Έχει μεγάλο ενδιαφέρον και πρέπει να πω ότι πάρα πολλά συνέδρια λαμβάνουν χώρα σε χώρους και ευκολίες οι οποίες έχουν δημιουργηθεί εκεί.

Δεν ξέρω να έχω ξεχάσει και κάτι, νομίζω ότι κάτι ξεχάσα. Έχουμε πει να κάνουμε κάτι για την μουσική της καθ' ημάς ανατολής. Είχαμε παρακαλέσει να μας φέρετε σε επαφή με μουσουργούς, μιλάμε για την εκκλησιαστική μουσική, ιστορικούς της μουσικής από τις χώρες σας, προκειμένου να συνεργαστούν με τη Γραμματεία, για να εκπονηθεί ένας τόμος στις τρεις γλώσσες, Ρωσικά, Αγγλικά, Ελληνικά, ο οποίος θα βοηθήσει να διαδώσουμε αυτούς τους αδαπάνητους θησαυρούς της Ορθόδοξης λατρείας και εκκλησιολογίας.

Μπορεί κάτι να έχω ξεχάσει ακόμη, αλλά νομίζω ότι κατά βάσιν αυτός είναι ο απολογισμός της δουλειάς μας. Γνωρίζετε ότι η Οργάνωση δεν διαθέτει πολυτελή διοικητική υποστήριξη, δεν διαθέτει υψηλούς πόρους, κάναμε εκκλήσεις κατ' αρχήν στις τρεις χώρες, οι οποίες όλα αυτά τα χρόνια έχουν αναλάβει το κύριο βάρος, το όλο βάρος στην ουσία, το οικονομικό, της λειτουργίας της Οργάνωσης. Εννοώ τα Κοινοβούλια Ελλάδος, Ρωσίας και Κύπρου. Έχουμε μία μικρή αύξηση από τη Ρωσία, έχουμε μία σχετική, κάπως μεγαλύτερη αύξηση από την Ελλάδα. Περιμένουμε μία αύξηση και από την Κυπριακή Δημοκρατία, αλλά μένει πάντα ανοικτό το θέμα των υπολοίπων χωρών, οι οποίες δεν είναι τώρα στην οικονομική κατάσταση που ήταν πριν από 13 χρόνια όταν ξεκινούσαμε, πριν από 10 χρόνια, όταν ήμασταν στα πρώτα μας βήματα. Είναι αναμφισβήτητο σε πολύ καλύτερη οικονομική κατάσταση και νομίζω ότι το όριο 10.000 ευρώ, κατ' αρχήν, ως το μικρότερο, το κατώτερο όριο συμβολής στην αντιμετώπιση των οικονομικών της Οργανώσεως, είναι κάτι το οποίο είναι προσιτό, δεν είναι απαγορευτικό για καμία από τις χώρες μέλη. Αν κάποιες χώρες προαιρούνται να είναι γενναιότερες στην συνεισφορά, πάσα προσφορά είναι δεκτή.

Αυτά, αυτή την ώρα και βλέπουμε στη συνέχεια. Ευχαριστώ.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Αξιότιμοι συνάδελφοι, υπάρχει η εξής πρόταση. Να κάνουμε διάλειμμα αμέσως τώρα, μετά το διάλειμμα να ακούσουμε τον οικονομικό απολογισμό και να συζητήσουμε δύο ζητήματα από κοινού. Τον σχεδιασμό μας και τα οικονομικά μας και την απόφαση. Συμφωνήσαμε; Γι' αυτό, ένα διάλειμμα 15 λεπτών.

.....
Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Από σειρά συναδέλφων, έχουμε την πρόταση μέχρι τον οικονομικό απολογισμό να δοθούν ερωτήσεις ή να υποβληθούν προτάσεις, όσον αφορά το πρόγραμμα.

Γι' αυτό λοιπόν, εάν κάποιος προτείνει κάτι, είχε εκφράσει ο κύριος από την Ιορδανία την επιθυμία, ενδεχομένως και κάποιος άλλος, ας έχουμε λοιπόν μία σύντομη συζήτηση επ' αυτού του ζητήματος, του προγραμματισμού.

V. ALEXEEV: Αξιότιμοι συνάδελφοι, όλες αυτές τις ημέρες που εργαζόμαστε, στη Γραμματεία καταφθάνουν προτάσεις που αφορούν τα έγγραφα τα οποία επεξεργαζόμαστε σήμερα και ως είθισται στην Οργάνωσή μας, έχουμε και προτάσεις για τα στελέχη μας. Για το ζήτημα των στελεχών. Δηλαδή, οι αξιότιμοι συνάδελφοι Βουλευτές εκφράζουν την επιθυμία τους να δραστηριοποιηθούν στην μεν ή την δε Επιτροπή. Η κατάσταση αυτή δεν έχει ολοκληρωθεί, είναι ανοικτή ακόμα. Αν υπάρχουν άλλες διαθεσιμότητες και προτάσεις, είμαστε έτοιμοι να τις κάνουμε δεκτές εδώ στο Προεδρείο. Ευχαριστώ.

A. QUAWAS: Ευχαριστώ πολύ, κ. Πρόεδρε. Ήθελα να συζητήσω δύο θέματα απ' αυτά που μας απολόγησε ο κ. Παπαθεμελής. Το πρώτο είναι η Γενική Συνέλευση του Παγκόσμιου Συμβουλίου Εκκλησιών. Εγώ βέβαια ήμουν παρών σαν τέως μέλος της Κεντρικής Επιτροπής και ξαναεκλέχθηκα για άλλα 7 χρόνια, πάλι μέλος της Κεντρικής Επιτροπής. Τα βιβλία που μοιράστηκαν, δυστυχώς, έφθασαν πολύ αργά, τις δύο τελευταίες μέρες και ο τρόπος που μοιράστηκαν δεν ήταν πολύ σωστός. Εγώ τα πήρα από τα κιβώτια κάτω από τα τραπέζια. Εάν δεν μου έδειχνε το ελληνικό γράμμα ενδιαφέρον, ούτε φανταζόμουν ότι αυτά ήταν δικά μας. Νομίζω ότι αυτός που τα πήρε και τα μοίραζε θα πρέπει να απολογηθεί σε σας, γιατί τα μοίραζε με αυτό τον τρόπο, γιατί έδωσε ένα πολύ κακό συμπέρασμα σ' αυτούς που τα πήραν. Και εγώ νομίζω ότι τουλάχιστον το 50% έμεινε κάτω από τα τραπέζια, στα κιβώτια.

Το δεύτερο θέμα είναι για το θέμα της Ισλαμικής Κοινοβουλευτικής Διάσκεψης, το αντίστοιχο με μας. Μόλις μιλούσατε, εγώ μίλησα με τον Γενικό

Γραμματέα της Βουλής της Ιορδανίας. Το πράγμα δεν είχε τεθεί στην ατζέντα κατ' αρχήν, γιατί δεν είχε γίνει lobbying και φαίνεται πως ο κ. Auf δεν μπορεί να επηρεάζει τη Γραμματεία του. Σε άλλες φορές να μας χρησιμοποιήσετε, να κάνουμε lobbying, γιατί τα Κοινοβούλια των Αραβικών κρατών είναι μέλη στο Ισλαμικό Κοινοβούλιο. Και έτσι, μπορούσαμε εμείς να πούμε αν δεν είναι στην ατζέντα, να τοβάλουν σαν έκτακτο θέμα, γιατί έχουν το δικαίωμα αυτό να το κάνουν.

Είμαστε εδώ πέντε αραβικά κράτη, τα οποία είμαστε μέλη στο Κοινοβούλιο των Ισλαμιστών. Εάν το ξέραμε εκ των προτέρων ότι υπήρχε πρόβλημα να μπει ή να μη μπει στην ατζέντα, ή και χωρίς αυτό το πρόβλημα, θα μπορούσαμε να σας βοηθήσουμε, να βοηθήσουμε την Οργάνωσή μας σ' αυτό το θέμα, για να λυθεί.

Σ.-Α. ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Σ' αυτό που λέτε μπορεί να έχετε δίκιο, αλλά πρέπει να σας πω το εξής: Εμείς συνομιλούμε με τον εκπρόσωπο αυτής της οργανώσεως, δηλαδή με τον Γενικό της Γραμματέα. Εάν κάποιος συνομιλεί με μένα, ως Γενικό Γραμματέα της Οργάνωσης, εκπροσωπώ και δεσμεύω την Οργάνωση. Δεν χρειάζεται να κάνει κάποιος lobbying για μερικά πράγματα που εγώ, για λογαριασμό της Οργάνωσης δηλώνω στον συνομιλητή μου. Αυτό ήταν ένα τελειωμένο πράγμα. Τα δικά τους εσωτερικά προβλήματα προκάλεσαν τελικώς την ανατροπή, αυτού που η Γενική Γραμματεία ως εκπρόσωπος της Οργάνωσης, είχε προτείνει. Και ο τυπικός λόγος που επικαλέστηκαν, ήταν ότι τα Κοινοβούλια, οι διάφοροι εκπρόσωποι είπαν ότι έπρεπε να περάσει, λέει, να εγκριθεί προηγουμένως από όλες τις Βουλές των μελών κλπ. Που αυτό δεν είναι θέμα δικό μας, είναι θέμα δικό τους.

Α. QUAWAS: Λοιπόν, σας παρακαλώ πάρα πολύ να μας στείλετε αυτό το έγγραφο, να προσπαθήσουμε εμείς μέσω των Ισλαμιστών Βουλευτών μας, να το προωθήσουμε αυτό. Διότι είναι πάρα πολύ μεγάλο ενδιαφέρον.

Σ.-Α. ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Αυτό σημαίνει όμως να τους παρακαλούμε. Έτσι όπως εξελίχθηκαν τα πράγματα αυτή τη στιγμή πρέπει αυτοί να επανέλθουν και να ζητήσουν, διότι αυτοί το ματαίωσαν. Αν βγούμε εμείς και τους παρακαλούμε, δεν νομίζω ότι έχει νόημα αυτό.

Α. QUAWAS: Εμείς σαν πρόσωπα και όχι σαν οργάνωση, κ. Παπαθεμελή, και θα μπορούσαμε να βοηθήσουμε γιατί για μας είναι πολύ ενδιαφέρον αυτό, που ζούμε σε Ισλαμικά κράτη. Ευχαριστώ πολύ.

Κ. ΜΥΓΔΑΛΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, δύο διευκρινίσεις θα ήθελα να δώσω.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Παρακαλώ, κ. Κώστα.

Κ. ΜΥΓΔΑΛΗΣ: Αν μου επιτρέπετε κυρίες και κύριοι Βουλευτές, επειδή έχουμε εικόνα όλης της κατάστασης, σας λέγω τα εξής: η αρχική μας συμφωνία δεν προέβλεπε μία τέτοια υπογραφή. Προέβλεπε μόνο να εγκριθεί από τη Γενική Συνέλευση. Από τη δική τους Γενική Συνέλευση. Προέβλεπε να εγκριθεί μόνο από τη δική τους Γενική Συνέλευση. Δεχόμαστε μία πρόταση δική τους, μας στέλνουν την ημερήσια διάταξη της Συνέλευσής τους, όπου κατέχει κεντρικό θέμα μέσα στην ημερήσια διάταξη η δημόσια υπογραφή αυτού του κειμένου, από τον αξιότιμο κ. Πρόεδρο και από τον Πρόεδρο της Τουρκικής Εθνοσυνέλευσης τον κ. Arinc, την οποία μετά χαράς, ο Πρόεδρος και ο Γραμματέας δέχτηκαν και μάλιστα συγκάλεσαν Γραμματεία πριν φύγουν για την Κωνσταντινούπολη, προκειμένου να υπάρχει και η τυπική έγκριση της Γραμματείας για όλο αυτό.

Την ημέρα κατά την οποία ετοιμαζόμασταν να φύγουμε, ήρθε γράμμα που λέει ότι δεν είμαστε έτοιμοι να υπογράψουμε. Όταν πήγαμε με τον κ. Alexeen εκεί, υπήρχαν δύο θέματα. Ότι αυτό είχε εξαλειφθεί παντελώς μέσα από την ημερήσια διάταξη, την οποία ξανατυπώσανε, ότι δεν γινόταν καμία αναφορά ότι θα παρευρεθεί η Δ.Σ.Ο και θα χαιρετίσει και οι εξηγήσεις τις οποίες μας έδωσε ο κ. Auf, ήταν ότι τα Κοινοβούλια τους – αυτό που είπε ο κ. Γενικός Γραμματέας – ότι τα Κοινοβούλια

τους έθεσαν θέμα στη Γραμματεία, μη τυχόν πρέπει να έχουν εξουσιοδοτήσεις από τη Γραμματεία τους. Ευχαριστώ πολύ.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Νομίζω ότι εδώ είναι όλα σαφή. Περιμένουμε από τους Συναδέλφους μας από την Ισλαμική Διάσκεψη, εν τοιαύτη περιπτώσει είμαστε έτοιμοι για διάλογο. Περιμένουμε λοιπόν από εκείνους κίνηση. Παρακαλώ, τι προτάσεις, ερωτήσεις υπάρχουν; Ο κ. ΚROUTON.

A. KROUTON: Αξιότιμοι συνάδελφοι, θα επιθυμούσα να σταθώ σε ένα ζήτημα, το οποίο φρονώ ότι είναι απαραίτητο να διευθετηθεί από εμάς. Ο κ. Γενικός Γραμματέας σήμερα, στον απολογισμό του έργου της Διακοινοβουλευτικής μας Συνελεύσεως, μας ανέφερε πάρα πολλά ενδιαφέροντα πράγματα για τα πεπραγμένα μας και νομίζω ότι θα ήταν ιδιαίτερα σημαντικό για τον καθένα από εμάς, να γνωρίζουμε τι είναι όλα αυτά, προς τι γίνονται, να έχουμε τη δυνατότητα να αναφερόμαστε και εμείς στις πατρίδες μας για το τι γίνεται, ποια είναι τα πεπραγμένα της Διακοινοβουλευτικής μας Συνελεύσεως και στα ΜΜΕ.

Ο καθένας από εμάς έχει κάποιες δυνατότητες, ούτως ώστε να μεταβιβάζει πληροφορία περί του έργου της Δ.Σ.Ο στη χώρα του. Ο καθένας από εμάς θα ενδιαφερόταν να γνωρίζει με τι ασχολούνται οι Συνάδελφοί τους στις πατρίδες τους, στα Κοινοβούλια, τι κάνουν, τι πρωτοβουλίες έχουν, με τι ασχολούνται στη δραστηριότητά τους, στην κατεύθυνση ακριβώς που αφορά την Διακοινοβουλευτική μας Συνέλευση.

Δυστυχώς, και πρέπει να το επισημάνουμε αυτό, παρά το μεγάλο έργο που υπάρχει, δεν έχουμε πληροφοριακή υποστήριξη, δεν έχουμε πληροφορίες που αφορούν τη δραστηριότητά μας. Αυτό είναι μία παράλειψή μας, διότι υπήρξε ένα ταξίδι της Γραμματείας στη Νότια Αφρική. Είναι εντυπωσιακά όλα αυτά, θαυμάσια συμπεράσματα, ποιοι γνωρίζουν αυτό το γεγονός; Τι θα μπορούσαν να προτείνουν στις πατρίδες τους, σε τι θα μπορούσαν να αναφερθούν;

Θα πρέπει να γνωρίζουμε λοιπόν τι ακριβώς γίνεται. Να μπορούμε να μεταφέρουμε στους ανθρώπους μας τι γίνεται και να θέσουμε την Ορθόδοξη θεώρηση στα τεκταινόμενα στον κόσμο και στα τεκταινόμενα στην κοινωνία. Νομίζω ότι θα ήταν ενδιαφέρον, η πληροφορία που αφορά τη δραστηριότητα των Βουλευτών μας, αν έχουμε τέτοια δυνατότητα και αν υπάρχει τέτοια επιθυμία, να υπάρχει πληροφορία στα ΜΜΕ. Αν η Οργάνωσή μας είχε το site της, ιστοσελίδα στο διαδίκτυο, είναι το πιο εύκολο, το πιο εφικτό, θα μπορούσαμε να ανταλλάσσουμε απόψεις, να υπάρχει ένα forum, να ανταλλάσσουμε πληροφορίες, όχι μόνο σε εσωτερικό στενό κύκλο αλλά και ευρύτερα στην κοινή γνώμη. Αυτό θα ήταν πολύ θετικό.

Γι' αυτό φρονώ ότι εάν σήμερα έχουμε τέτοια δυνατότητα, και άκουσα ότι υπάρχουν κάποιοι πόροι που ενδεχομένως να επιτρέψουν κάτι τέτοιο, θα ήταν πολύ ευκαταίο και πολύ επίκαιρο να δημιουργηθεί μία Επιτροπή Πληροφόρησης – Ενημέρωσης, που να ασχολείται μ' αυτά τα ζητήματα. Στο πρόβλημα αυτό αναφέρθηκε και ο Μητροπολίτης. Είπε «δυστυχώς, εσείς εδώ στη Βενετία συνεδριάζετε, μιλούσαμε εχθές με Ιταλούς δημοσιογράφους, δεν ξέραμε ότι έχετε εσείς τέτοια δραστηριότητα, τέτοιες συναντήσεις, ότι υπάρχουν τέτοιοι χαιρετισμοί από τους Πατριάρχες και ότι λαμβάνουν μέρος τέτοιοι άνθρωποι». Νομίζω ότι αυτό είναι μία παράλειψή μας που θα πρέπει να την επανορθώσουμε κατά τις περαιτέρω εργασίες μας. Ευχαριστώ.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Ευχαριστώ Αλεξάντρ Νικολάγιεβιτς, υπάρχει πρόταση να εξετάσουμε το ζήτημα για τη δημιουργία μιας νέας Επιτροπής. Όταν θα περάσουμε στη νέα σύνθεση αυτό το ζήτημα θα το θέσουμε. Νομίζω ότι δεν υπάρχει η παραμικρή αντίρρηση, είναι ορθή παρατήρηση.

Κ. ΖΑΤΟΥΛΙΝ: Αξιότιμοι συνάδελφοι, μέλη της Διακοινοβουλευτικής Συνελεύσεως. Πρωτίστως επιτρέψτε μου να πω ότι αδιαμφισβήτητα εκφράζω την αλληλεγγύη μου σε όσους αναφέρονται στην περαιτέρω ενεργοποίηση της Διακοινοβουλευτικής μας Συνελεύσεως και στην πιο έντονη παρουσία στα ΜΜΕ και η πληθώρα εκδηλώσεων στις οποίες συμμετέχει, τις οποίες διοργανώνει η Ολομέλειά μας, μας υποχρεώνει να έχουμε περισσότερες αξιώσεις. Αν δεν εκπορεύεται από εσωτερικές ανάγκες της Οργανώσεώς μας, αλλά από τις ανάγκες του λόγου, του πολιτικού λόγου που αρθρώνει η Ορθοδοξία, θα δούμε διαφορετικά αυτές τις ανάγκες.

Δεν θέλω να αμφιβάλλω για την αναγκαιότητα αυτών των εκδηλώσεων που έχουν διεξαχθεί από τον κ. Γενικό Γραμματέα και από τον μηχανισμό που έχει η Οργάνωσή μας. Υποστηρίζω παντοίως τρόπους τη δραστηριότητα, όσο περισσότερες διασκέψεις, επισκέψεις κλπ. υπάρχουν, τόσο το καλύτερο. Θα ήθελα όμως, δεδομένου ότι αυτό το ζήτημα προέκυψε, πέρυσι είχαμε μία σύγκρουση, όχι με δική μου ευθύνη, μεταξύ εμού που ήμουν επικεφαλής της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και του κ. Παπαθεμελή, που συνδέεται με την πρωτοβουλία μας που δεν ασχολήθηκε κανείς μαζί της στη Γενεύη και στην Αθήνα, για τη συνάντηση στρογγυλής τραπέζης με πρωτοβουλία της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων για την ελευθερία του θρησκευέσθαι στις περιοχές των συρράξεων.

Συζητήσαμε στη Μόσχα τα προβλήματα που προκύπτουν σε περιοχές οι οποίες χωρίς τη θέληση των ανθρώπων που διαβιούν εκεί, έγιναν αντικείμενο αμφισβήτησης και ενόπλων συρράξεων. Σχεδιάσαμε να διεξαχθεί αυτή η εκδήλωση με πόρους που θα βρίσκαμε εμείς, χωρίς την παραμικρή δαπάνη από το ταμείο της Οργανώσεως, και μου φαίνεται από σεβασμό στο μηχανισμό της Διεθνούς Γραμματείας, δυστυχώς όμως ο κ. Παπαθεμελής, τον Αύγουστο – Σεπτέμβριο του παρελθόντος έτους, πρακτικά είχε μπλοκάρει τη δυνατότητα να διεξαχθεί τέτοια συνάντηση στρογγυλής τραπέζης, εξ ονόματος της Δ.Σ.Ο, όχι μόνο εξ ονόματος της Δ.Σ.Ο αλλά και συνολικά και προέβαλε αντιρρήσεις έντονα.

Εγώ εκφράζω τη διαφωνία μου, αν η τάση αυτή συνεχίσει να υπάρχει στη δραστηριότητα του Γενικού Γραμματέα, δεν βρίσκω τη δυνατότητα για ανθρώπους οι οποίοι θέλουν να συνεισφέρουν στη δραστηριότητα της Δ.Σ.Ο, να δράσουν χωρίς να χρειάζεται κάθε φορά να εξαρτώνται από απόψεις οι οποίες μπορεί να είναι εντελώς εγκεφαλικές. Νομίζω ότι όλοι εμείς εδώ, είμαστε πολιτικοί με εμπειρία, είμαστε Βουλευτές εθνικών Κοινοβουλίων και δεν υπάρχει λόγος να φερόμεθα και να αγόμεθα ως μικροί υπό τη συνοδεία ενήλικα. Διότι η δράση μας αναπτύσσεται στα πλαίσια, στην κοίτη των ενδιαφερόντων της Δ.Σ.Ο και ξέρουμε όλοι να διευθετούμε τα ζητήματα με δικές μας δυνάμεις, διεξάγοντας εκδηλώσεις που μπορούν να αναβαθμίσουν το κύρος της Οργανώσεώς μας.

Αναφέρθηκαν πολλές αμφιβολίες, κατηγορίες, αναφορικά με όσους οργάνωσαν αυτή τη συνάντηση στρογγυλής τραπέζης, πέρασαν μερικοί μήνες και ίσως δεν θα ήταν σκόπιμο να κάνουμε λόγο γι' αυτό. Αλλά φρονώ ότι η γραμμή η οποία είναι εμφανής στη δραστηριότητα του Γενικού Γραμματέα να συνδέονται όλες οι εκδηλώσεις με το δικό του όνομα αποκλειστικά, νομίζω ότι λειτουργεί ως εμπόδιο πλέον, στην ανάπτυξη της Οργανώσεώς μας. Βλέπω με σεβασμό τον Γενικό Γραμματέα, δεν θα τον ψηφίσω στις εκλογές που θα ακολουθήσουν. Θα ήθελα όμως αυτή η παρατήρηση που ανέφερα, να ληφθεί υπόψη. Διότι σε άλλη περίπτωση το ενδιαφέρον προς τη δράση της Διακοινοβουλευτικής Συνέλευσης Ορθοδοξίας θα χαθεί. Ευχαριστώ.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Άλλες προτάσεις;

Τ. SSEKIKUBO: Εγώ είμαι εδώ για να εκφράσω την ευγνωμοσύνη μου προς την Δ.Σ.Ο, μετά το Συνέδριο στο Γιοχάνεσμπουργκ, από τις 30/11 μέχρι τις 4/12/2005. Ήταν ένα καλό δείγμα αυτό το Συνέδριο, ήταν ένας μηχανισμός δημιουργίας εμπιστοσύνης. Και εμείς, στην Ουγκάντα, συμμετείχαμε στη συνάντηση και πραγματικά είμαστε ευγνώμονες σ' αυτή τη Συνέλευση, που έφερε το θέμα της Αφρικής στην ατζέντα. Και η Δ.Σ.Ο ήδη από την αρχή της έχει μία σφαιρική προοπτική, συνολική προοπτική. Και είμαστε πολύ ευτυχείς, που ως οργανισμός μπορεί να εμπεριέχει Κοινοβούλια από όλο τον κόσμο. Και ειδικώς, το ψήφισμα το οποίο υιοθετήθηκε στο Γιοχάνεσμπουργκ, ήταν πολύ χρήσιμο.

Διότι, το Γιοχάνεσμπουργκ εκπροσωπεί κατά κάποιο τρόπο την Αφρική. Εκεί υπάρχουν προβλήματα τα οποία είναι εμφανή σε όλη την Αφρική, προβλήματα οικονομικά, κοινωνικά, η ανάγκη ειρηνικής συνύπαρξης στον κόσμο. Και πραγματικά, όταν οι άνθρωποι ήταν κνηρημένοι στον κόσμο, στο παρελθόν, κατέφευγαν στην Αφρική πολύ συχνά. Και ακριβώς, πρέπει να υπάρχουν δεσμοί μεταξύ των κρατών σε όλο τον κόσμο. Και δεσμοί ειρήνης και αγάπης. Και θα ήθελα για μία ακόμη φορά, να ευχαριστήσω τον Πρόεδρο, τον Γενικό Γραμματέα και όλα τα μέλη της Δ.Σ.Ο για την πρωτοβουλία τους να κάνουν την τελευταία τους συνάντηση στο Γιοχάνεσμπουργκ, στην Αφρική. Και θα ήθελα και η Γενική Συνέλευση κάποια στιγμή να λάβει χώρα στην ήπειρό μας. Ευχαριστώ.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Σας ευχαριστούμε, αξιότιμε Συνάδελφε. Άλλες επιθυμίες, προτάσεις, όσον αφορά το πρόγραμμα.

Ε. CZYKWIN: Αξιότιμε κ. Πρόεδρε, αξιότιμοι συνάδελφοι, θα ήθελα να πω δύο λόγια μόνο, διότι εμείς ως Ορθόδοξοι γνωρίζουμε και πιστεύουμε ότι η Ορθοδοξία συνειδητοποιεί τον εαυτό της ως αληθή εκκλησία, ευρισκόμενη στα πλαίσια της αλήθειας και του Αγίου Πνεύματος.

Σύμφωνα με την έκφραση του Σεργκεί Μπουλγκάκοφ, χρειάζεται να καταστήσουμε Ορθόδοξο το σύνολο του Χριστιανισμού. Ζω σε μία χώρα που είναι μόνο το 1% Ορθόδοξοι, το 98% θεωρεί τον εαυτό του Καθολικό στην Πολωνία, τη στιγμή που υπάρχουν 90% πιστοί οι οποίοι επισκέπτονται την εκκλησία. Πολλά είναι λοιπόν τα ζητήματα που εγείρονται ενώπιόν μας, και θα πρέπει να τα μεταφέρουμε στους μη Ορθόδοξους Χριστιανούς, την αλήθεια της δικής μας πίστης.

Γι' αυτό, την πρόταση του κ. Κιουτον τη θεωρώ ιδιαίτερα σημαντική και θα ήθελα να προτείνω, αν δημιουργηθεί μία Επιτροπή – και νομίζω ότι θα υποστηριχθεί αυτή η αντίληψη – στα καθήκοντά της να συμπεριληφθεί ακριβώς η πληροφορία, άπλετη πληροφορία για το έργο μας, στις κατευθύνσεις με τις οποίες ασχολείται η Διακοινοβουλευτική μας Συνέλευση. Να λαμβάνεται υπόψη λοιπόν ευρύτερα, ότι μπορεί να λειτουργήσει ως πηγή πληροφόρησης, ως μαρτυρία για την παρουσία της Ορθοδοξίας στον κόσμο.

Δράττομαι της ευκαιρίας να ευχαριστήσω και τον Πρόεδρο και τον κ. Γενικό Γραμματέα για τη δυνατότητα να παρευρεθούμε εδώ, και ιδιαίτερα για την δυνατότητα που μας δώσατε να παρουσιάσουμε την έκθεση για το Κόσσοβο. Ευελπιστώ στην δημιουργία μίας Επιτροπής, η οποία θα ασχολείται με τα προβλήματα αυτά, νοσηρά, βεβαρημένα, με τα οποία δυστυχώς ο Θεός μας δοκιμάζει συχνά.

Όλοι μας εκπροσωπούμε χώρες και λαούς οι οποίοι κατά το απώτερο παρελθόν, είτε σήμερα στο Κόσσοβο, στην Κύπρο, σε άλλες χώρες της εγγύς Ανατολής, της Αφρικής, οι Ορθόδοξοι συχνά γίνονται μάρτυρες της πίστης τους, συχνά μάλιστα θυσιάζοντας και την ίδια τη ζωή τους. Συνεπώς, έχουμε την υποχρέωση, γιατί και εγώ ασχολούμαι με εκδοτική εργασία, εργάζομαι και ως δημοσιογράφος, έχουμε την ευθύνη λοιπόν να πληροφορούμε όχι μόνο τον εαυτό μας

αλλά και συνολικά τους Χριστιανούς άλλων κατευθύνσεων. Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Ευχαριστούμε για την πρόταση. Άλλες, παρακαλώ. Μαρία.

M. PAPPAS: Θα ήθελα κατ' αρχήν να ευχαριστήσω όλους για την πρόοδο που επέτυχαν τα τελευταία 13 χρόνια και θα ήθελα να κάνω κάποια πολύ σύντομα σχόλια.

Πιστεύω ότι όταν πρωτάρχισα να συμμετέχω, δεν καταλάβαινα πολύ ξεκάθαρα ακριβώς τι συνέβαινε. Όσο όμως περνούσε ο χρόνος, καταλάβαινα σιγά-σιγά, διότι έμπαινα στη θέση των άλλων, άκουγα με τα αυτιά τους και κοίταγα με τα μάτια τους και καταλάβαινα ότι κάτι αρχίζει να παίρνει σάρκα και οστά. Και ήθελα να προτείνω, ο κ. Alexeen και ο κ. Μυγδάλης να αρχίσουν κάποια στιγμή να συνεργάζονται και μαζί μου και να προτείνουμε ως μεγαλύτερη ή μικρότερη ομάδα, ανάλογα με τη διαθεσιμότητα, να γίνουν ομάδες εργασίας. Έχω, όπως ξέρετε, μεταφράσεις υλικού αλλά υπάρχει πάρα πολύ μεγάλος αριθμός Ορθοδόξων κοινοτήτων, στις οποίες θα έπρεπε να φτάσουμε με πολλούς διαφορετικούς τρόπους. Και με αυτό το στόχο στο μυαλό μου, θα ήθελα να ευχαριστήσω τους παρόντες.

Νομίζω ότι έχετε κάνει ό,τι καλύτερο μπορούσατε και έχουμε κάνει ό,τι καλύτερο μπορούσαμε μέχρι στιγμής. Θα ήθελα λοιπόν να απευθύνω αυτή την πρόσκληση και να πω ότι ο τρόπος με τον οποίο μπορούμε να επηρεάσουμε τα πράγματα, είναι ακριβώς αυτός. Και να πω τελικά ότι χαίρομαι που μπορώ να σας ξανασυναντήσω εδώ και ελπίζω αυτή η πρόσκληση που απευθύνω, ότι θα λάβει σάρκα και οστά. Ευχαριστώ.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Σας ευχαριστούμε, κα Μαρία. Υπάρχουν άλλες επιθυμίες, προτάσεις, από τους Συναδέλφους μας; Παρακαλώ. Ρουμανία.

M. IGNAT: Αξιότιμοι συνάδελφοι, η Ρουμανική αντιπροσωπεία είναι πολύ ευχαριστημένη από τις συνθήκες τις οποίες έχουμε εδώ, από την όλη διοργάνωση, ούτως ώστε να μπορέσουμε απρόσκοπτα να έχουμε αυτή τη συνάντησή μας και εκφράζουμε τις ευχαριστίες μας.

Δεύτερον, μας έχει καταπλήξει η έκθεση την οποία με τόση φροντίδα μας παρουσίασαν οι Συναδέλφοι μας από την Πολωνία. Συζητήσαμε μαζί τους και έχουμε την πρόταση, τέτοιου είδους έκθεση να διοργανωθεί και στη Ρουμανία, στο Κοινοβούλιο της Ρουμανίας, στο Πατριαρχείο και σε άλλες πόλεις. Συζητούμε αυτή τη στιγμή και έχουμε την πρόταση, ει δυνατόν αυτή η έκθεση να γίνει υπό την αιγίδα της Δ.Σ.Ο.

Τρίτον, το 2002 η Συνέλευση της Δ.Σ.Ο έγινε στο Κοινοβούλιο της Ρουμανίας. Κάποιο συνάδελφοι είδαν το τεράστιο κτίριο του Κοινοβουλίου μας και τώρα έχουμε την πρόταση, η επόμενη συνάντηση, η Ολομέλειά μας, ή η συνάντηση της Γραμματείας, να γίνει στο δικό μας Κοινοβούλιο, υπό την αιγίδα του Κοινοβουλίου της Ρουμανίας. Πρέπει να τη συζητήσουμε αυτή την πρόταση και με την ηγεσία του Κοινοβουλίου μας. Θα είμαστε σε επαφή με τη Γραμματεία, με την ηγεσία της Δ.Σ.Ο, και εάν υπάρχει τέτοια επιθυμία είμαστε πεπεισμένοι ότι θα έχουμε θετική ανταπόκριση από την ηγεσία του Κοινοβουλίου μας. Ένα μεγάλο ευχαριστώ.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Κύπρος.

Σ. ΦΥΤΤΗΣ: Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι, φίλοι και φίλες, θα ήθελα να συγχαρώ την Οργάνωσή μας, αλλά κυρίως την Εκτελεστική Γραμματεία, το Προεδρείο, για την όλη δραστηριότητα την οποία έχουν διεξαγάγει κατά το παρελθόν έτος και το οποίο γίνεται ασφαλώς εθελοντικά, προς όφελος της Οργάνωσής μας, η οποία έχει τους βασικούς σκοπούς οι οποίοι είναι γραμμένοι στο καταστατικό.

Εκείνο που όλοι μας επιθυμούμε, είναι η ενδυνάμωση της Οργάνωσης και η εμφάνισή της ως μιας Οργάνωσης η οποία φροντίζει για τις αρχές για τις οποίες έχει

ιδρυθεί. Και αυτό το πράγμα για να γίνει γνωστό και να γίνει σεβαστή η Οργάνωσή μας σε όλες τις χώρες οι οποίες αντιπροσωπεύονται στη Δ.Σ.Ο, μπορεί να γίνει σε κάποιο βαθμό ασφαλώς, με διάφορους τρόπους. Ένα τρόπο είχα εισηγηθεί παλαιά, ότι πρέπει η Οργάνωση να έχει αρχείο το οποίο να ενημερώνεται, με τους Ορθόδοξους Βουλευτές κάθε χώρας. Κάθε χώρα δηλαδή, κάθε αντιπρόσωπος, να στέλνει από τώρα και στο εξής – ει δυνατόν – ποιοι είναι οι Ορθόδοξοι Βουλευτές στη Λευκορωσία, στην Κύπρο, στην Ελλάδα, στη Ρωσία, σε όλες τις χώρες, ώστε να υπάρχει ένα μητρώο. Και αυτοί να ενημερώνονται κάθε λίγο και λιγάκι με ένα φυλλάδιο, μία επιστολή, ένα bulletin που βγάζουμε κλπ. Και αυτός ο κατάλογος να μας παρουσιάζεται και στη Γ.Σ., να γνωρίζουμε πόσοι είμαστε παγκόσμια, πόσους έχουμε τέλος πάντων φέρει στην Οργάνωσή μας και ενημερώνονται.

Το δεύτερο είναι αυτό που κάνουν όλοι οι Οργανισμοί, ότι πρέπει να υπάρχει προβολή στα ΜΜΕ, σε κάθε χώρα. Πιθανόν κάποια προβολή να γίνεται στην Ελλάδα ή στη Ρωσία. Εγώ προσπαθώ στην Κύπρο με κάποιες συνεντεύξεις σε ραδιοφωνικούς ή τηλεοπτικούς σταθμούς, στη Βουλή μας προσπαθούμε, αλλά πολλοί Βουλευτές δεν έχουν ακόμη καταλάβει τη σημασία αυτής της Οργάνωσης, έστω και αν είναι Ορθόδοξοι.

Επομένως, αυτά τα δύο, η συνεχής ενημέρωση και η προβολή στα ΜΜΕ, τηλεοράσεις, εφημερίδες, περιοδικά. Αυτά όμως χρειάζονται και χρήματα. Εμείς σαν μικρή χώρα, βάζουμε τον οβολό μας, σαν Κύπρος. Αυτόν τον οβολό αναμένουμε και από άλλες χώρες, έστω μικρό, όσο στόχο έχει βάλει η Οργάνωση, 10 χιλ. δολάρια. Δεν είναι πάρα πολλά, για να δυναμώσουμε αυτή την Οργάνωση η οποία για 13 χρόνια άρχισε από το μηδέν και προσπαθεί σιγά-σιγά και χτίζει. Και σιγά-σιγά, αν θέλουμε εμείς οι Βουλευτές, οι Ορθόδοξοι, μπορεί να εδραιωθεί και να παίξει σημαντικό ρόλο στο διεθνές σκηνικό και στο διάλογο μεταξύ και των Εκκλησιών και των Κοινοβουλίων, και στην παράκαμψη των διαφορών μεταξύ των λαών και των θρησκειών και στην επίλυση προβλημάτων. Αυτά ήθελα να τονίσω και σας ευχαριστώ πολύ.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Σας ευχαριστούμε. Υπήρχε κάποιος άλλος που επιθυμεί να θέσει ερώτημα, να παρέμβει;

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΗΣ π. ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΣΑΦΤΑΡΙΔΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, κύριε Γενικό Γραμματέα, εντιμότατοι κυρίες και κύριοι Βουλευτές και αγαπητοί εν Χριστώ Αδελφοί,

Μεταφέρω πρώτα απ' όλα τις ευχές και τις ευλογίες του Πατριάρχη και Πάπα της Αλεξανδρείας και πάσης Αφρικής του κ.κ. Θεοδώρου Β', για την ευόδωση των εργασιών της συνάντησης αυτής.

Η Αφρικανική ήπειρος στα όρια της οποίας εκτείνεται η δικαιοδοσία του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας, υπήρξε, είναι και θα συνεχίσει και στο μέλλον να είναι ένας τόπος γεμάτος ιδιαιτερότητες. Η Εκκλησία της Αλεξανδρείας βασίσθηκε, κατά τους νεωτέρους χρόνους, μέχρι και τις πρώτες μεταπολεμικές δεκαετίες στο ελληνόφωνο κυρίως ποιμνίο, ή και στους αραβόφωνους της Αιγύπτου. Η δραματική όμως συρρίκνωση του εν λόγω ποιμνίου, κυρίως λόγω των πολιτικών εξελίξεων και της επικρατούσης αστάθειας στις περισσότερες αφρικανικές χώρες – με μοναδική εξαίρεση τη Νότιο Αφρική – έθεσε μία από τις αρχαιότερες και λαμπρότερες Εκκλησίες της Χριστιανοσύνης ενώπιον ενός διττού διλήμματος: Την παθητική παρακολούθηση της φθίνουσας πορείας παρακμής ή την ανανοηματοδότηση της πορείας της, μέσα από την εντατικοποίηση του ιεραποστολικού έργου.

Η ιδιαιτερότητα της περιοχής ευθύνης του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας, είναι ότι πρόκειται για ένα τελείως διαφορετικό περιβάλλον, με προβλήματα, άγνωστα εν πολλοίς στο λοιπό σώμα της Ορθοδοξίας. Δεν θα σας κουράσω με μακροσκελείς

αναφορές στο παρελθόν, κάτι εξ άλλου που δεν αρμόζει μεθοδολογικά στο θέμα της εισήγησής μου. Επειδή όμως ο μελλοντικός ορίζοντας διαφαίνεται καλύτερα μέσα από τη χρονική διάσταση του παρελθόντος, σε κάποια σημεία δεν θα αποφύγουμε τη συνδρομή της ιστορικής έρευνας.

Προσπαθώντας κάποιος να ανακαλύψει την Αφρική ακαδημαϊκά στην αρχή, θα διαπιστώσει ότι μόλις από την δεκαετία μετά τον Β' Παγκόσμιο συστηματικές μελέτες, σχετικά με τη θρησκευτική ζωή και παράδοση των ιθαγενών κατοίκων της Μαύρης Ηπείρου. Η ανάγνωση, έστω κάποιων σημαντικών μελετών, οδηγεί τον έχοντα ακαδημαϊκά ενδιαφέροντα αναγνώστη στο δυσάρεστο συμπέρασμα, ότι είναι αδύνατη ή πλήρης χαρτογράφηση του μωσαϊκού των αφρικανών θρησκευμάτων, διότι κάθε φυλή έχει και τη δική της ιδιαίτερη γλωσσική και θρησκευτική παράδοση. Αν αναλογισθεί δε κάποιος ότι υφίστανται περί τις 700 γλώσσες και ότι γλώσσα και θρησκεία συνδέονται στενά, τότε καταλαβαίνει ότι ένα τέτοιο εγχείρημα μοιάζει τουλάχιστον αρκετά δύσκολο. Εξάλλου, ελάχιστα γραπτά μνημεία υπάρχουν σχετικά. Πρώτες γραπτές μαρτυρίες υπάρχουν στο Κονγκό και τις κοιλάδες του Ζαμπέζη, στα Λατινικά και Πορτογαλικά, από το 16^ο αιώνα. Το υλικό όμως που διαθέτουμε για μια συνθετική μελέτη έχει κατά μέγιστο μέρος συλλεγεί τα τελευταία 150 χρόνια και είναι συσσωρευμένο κυρίως σε εθνογραφικές μελέτες και ειδικές μονογραφίες και συγκεκριμένα αφρικανικά θρησκευτά.

Η Αφρικανική Ήπειρος, όπου η δικαιοδοσία του Πατριαρχείου, με τις τόσες ομορφιές αλλά και τους άλλους και πονεμένους ανθρώπους με τη δυστυχία και τις αρρώστιες, την πείνα και τους πρόσφυγες, είναι ένας τόπος γεμάτος ιδιαιτερότητες. Σ' αυτόν τον τόπο η Θεία Χάρη έταξε τον Προκαθήμενο του Αλεξανδρινού Θρόνου μαζί με τους Επισκόπους του και τους Κληρικούς κάθε βαθμίδας αλλά και τους εθελοντές λαϊκούς να ευαγγελισθούν το μήνυμα της σωτηρίας της ψυχής.

Το Πατριαρχείο Αλεξανδρείας και Πάσης Αφρικής κατά τους είκοσι αιώνες της ιστορικής του πορείας έχει να επιδείξει ένα μαρτυρικό μεγαλείο διακονίας προς τους λαούς της Αφρικής. Με την Ιεραποστολική του προσπάθεια πορεύεται προς τα έθνη με συναίσθηση ευθυνών «έως εσχάτων της γης» και δικαίως ονομάζεται Παναφρικανικό.

Οι κοινότητες των Σλαβοφώνων Εκκλησιών που ζουν στην Αφρικανική Ήπειρο υπάγονται στην έδρα του Αγίου Μάρκου. Σύμφωνα με μια σειρά ντοκουμέντων του Πατριαρχείου Αλεξανδρείας οι σχέσεις τόσο με την Ρωσική Εκκλησία όσο και με τις άλλες Σλαβόφωνες Εκκλησίες ήτανε πάντα άριστες και προσέφεραν θερμό ποιμαντικό λόγο και ζωντανή θεολογική αλήθεια στο λαό του Θεού.

Σήμερα η άσκηση του φιλανθρωπικού έργου του Πατριαρχείου μας εκδηλώνεται προς δύο κατευθύνσεις. Πρώτον προς τους παραδοσιακούς χώρους της Εκκλησιαστικής δικαιοδοσίας του Πατριαρχείου μας όπου ζουν Έλληνες και Άραβες, όπως για παράδειγμα στο Κάιρο, στην Αλεξάνδρεια και στην Νότιο Αφρική με την λειτουργία κοινωφελών ιδρυμάτων και σχολείων και δεύτερον προς τους νέους γεωγραφικούς χώρους Ορθόδοξου Ιεραποστολικής δράσεως εις την υπόλοιπον Αφρικανική Ήπειρο με το κτίσιμο ορφανοτροφείων, σχολείων, μικρών κλινικών, οργανώσεως συσσιτίων προς τους άπορους αδελφούς μας και προσπάθεια παροχής δωρεάν παιδείας και ιατρικής περιθάλψεως σ' άπορα και ορφανά παιδιά που δεν είναι και ολίγα.

Η ιεραποστολική προσπάθεια της Ορθόδοξης Εκκλησίας στην Αφρικανική Ήπειρο δεν περιορίζεται μόνο στην πνευματική καθοδήγηση και στον ευαγγελισμό των Αφρικανών αδελφών μας.

Γιατροί, δάσκαλοι, κοινωνικοί λειτουργοί, αρχιτέκτονες, έγιναν συνοδοιπόροι στο δύσκολο και τραχύ δρόμο της Ιεραποστολής και «αφέντες άπαντα» προχώρησαν στην δημιουργία σχολείων, νοσοκομείων, γηροκομείων και άλλων ευαγών ιδρυμάτων με απώτερο σκοπό την καλλιτέρευση του τρόπου ζωής. Είναι ευλογία Θεού ότι οι Ιεραπόστολοι μας, κληρικοί και λαϊκοί με επικεφαλής την σεπτή κορυφή του Αλεξανδρινού Θρόνου, την Α.Θ.Μ. τον Πάπα Και Πατριάρχη κ.κ. Θεόδωρον Β', έρχονται στις Αφρικανικές χώρες όχι σαν «κατακτητές» αλλά σαν πρεσβευτές του μηνύματος της αγάπης, ευαγγελιζόμενοι το σωτηριώδες μήνυμα του ενανθρωπίσαντος Λόγου του Θεού.

Η σκέψη μας και η προσευχή μας καθημερινά είναι πώς να οδηγήσουμε περισσότερους ανθρώπους, μικρούς και μεγάλους προς τον εν Χριστών φωτισμόν. Και εδώ πρέπει να παραδεχθούμε ότι ομιλώντας περί ιεραποστολής στις αχανείς εκτάσεις της Αφρικής, εννοούμε ότι τούτο επιτελείται με πολλές θυσίες. Είναι ένα έργο μαρτυρικό, μια μαρτυρία Χριστού, μια αφιέρωση πλήρης χωρίς μέση οδό, προσφέρει δηλαδή κανείς τα πάντα, γίνεται ολοκαύτωμα, για να υπηρετήσει τον αδελφό του, τον στερημένο συνάνθρωπό του.

Τα αποτελέσματα της Ιεραποστολής είναι φανερά. Δεκαοκτώ Μητροπόλεις με ισάριθμους Αρχιερείς και τέσσερις επισκοπές με εκατοντάδες κληρικούς, Αφρικανούς και μη, εργάζονται νυχθημερόν «μαθητεύοντες» το Αφρικανικό έθνος.

Στην Κένυα, Ουγκάντα, Τανζανία, Κονγκό, Ζαΐρ, Ζάμπια, Ζιμπάμπουε, Νιγηρία, Γκάνα, Μαδαγασκάρη και Νότια Αφρική υπάρχουν Ορθόδοξοι ναοί όπου λατρεύεται το όνομα του Τριαδικού Θεού. Οι Ορθόδοξοι της Αφρικανικής Ηπείρου υπολογίζονται πάνω από 5.000.000. το μέλλον της Ορθοδοξίας στην Αφρικανική Ήπειρο διαφαίνεται λαμπρό.

Η Ορθοδοξία βλέποντας τα πολλά προβλήματα της Αφρικανικής Ηπείρου, όπως το Η.Ι.Υ - Α.Ι.Δ.Σ., την ανεργία, τον υποσιτισμό, την εγκληματικότητα, τους εμφυλίους πολέμους και άλλα πολλά, βρίσκεται στην πλεονεκτική θέση να επιβεβαιώσει τον ρόλο και την αποστολή της. Να δείξει ότι ξέρει να δημιουργεί αποστόλους και ευαγγελιστές και παράλληλα να μετατρέπει τα προβλήματα της ζωής σε επίγειο παράδεισο με την αγάπη και την προσφορά.

Δεν θα μηκύνω περισσότερο το λόγο. Άλλωστε, πρόθεσή μου δεν είναι να επαναλαμβάνω πράγματα γνωστά, για την οργάνωση και την άσκηση της Ιεραποστολής. Εκείνο που ήθελα να επισημάνω, είναι η ανάγκη να σκύψουμε με αγάπη πάνω στα προβλήματα και τις αγωνίες του ανθρώπου της τρίτης χιλιετίας. Πολλές φορές ο λόγος της αγάπης που αναδύεται μέσα από την Αγία Γραφή είναι περισσότερο εύληπτος και αποδοτικός. Η μετάβαση όμως από μακράιωνες αντιλήψεις, ξένες προς την Ορθοδοξία και τον Ελληνισμό, το πνευματικό δηλαδή περιβάλλον μέσα στο οποίο αυτή ανδρώθηκε, στον Λόγο του αποκεκαλυμμένου Θεού, δεν μπορεί να συντελεσθεί αίφνης. Πρόκειται για μια μακρά διαδικασία, η οποία θα απαιτήσει την αγαπητική κατανόηση όλων.

Τελειώνοντας, επιθυμώ να αναφέρω και να υπογραμμίσω το μέγεθος της ευαισθησίας της Διακοινοβουλευτικής Συνέλευσης Ορθοδοξίας (Δ.Σ.Ο.) στην χειμαζόμενη Αφρικανική Ήπειρο.

Μιας ευαισθησίας που έγινε έκδηλη κατά την συνάντηση της Γενικής Γραμματείας στο Γιοχάνεσμπουργκ της Νοτίου Αφρικής στις 3/12/2005.

Αξίζει να παραθέσουμε απόσπασμα του ψηφίσματος: «Οι λαοί της Κεντρικής και Νοτίου Αφρικής σήμερα, χρειάζονται ουσιαστική υποστήριξη για να ξεπεράσουν την κοινωνικοοικονομική κρίση μεγάλης κλίμακας, που έχει πλήξει την Αφρικανική ήπειρο. Για να ξεπεράσουν τη φτώχεια και την ανέχεια, για να σταματήσουν οι τόσο συχνοί θάνατοι από την πείνα και τις αρρώστιες που μαστίζουν την ήπειρο. Για να

βγουν απ' αυτή την παρατεταμένη κρίση, που κοστίζει χιλιάδες ανθρώπινες ζωές. Κρίση, την οποία άλλωστε καθορίζουν οι όποιες ιδιαιτερότητες στην όποια εξέλιξη αυτής της ηπείρου, στην ιστορία της οποίας συνέβησαν ουσιαστικές ανατροπές στον τομέα της κοινωνικοπολιτικής ζωής. Αλλά, και η στυγνή εκμετάλλευση των φυσικών πόρων.

Για το λόγο αυτό – τελειώνει το ψήφισμα – τα μέλη της Διεθνούς Γραμματείας της Δ.Σ.Ο διακηρύσσουν ότι για την εξάλειψη της φτώχειας είναι απαραίτητη η διεύρυνση της διεθνούς βοήθειας, ώστε αυτή να φτάσει στους αναξιοπαθούντες συνανθρώπους μας. Η αλλαγή των όρων του διεθνούς εμπορίου υπέρ των φτωχών και αδυνάτων και η καταπολέμηση των βίαιων συγκρούσεων και γι' αυτό πρέπει να επιλυθεί το σημαντικότερο πρόβλημα της Αφρικής. Είναι εκείνο των φυλετικών διακρίσεων και του φυλετισμού».

Είναι λοιπόν αδιανόητο να θεωρηθεί τυχαία η συνέλευση της Γενικής Γραμματείας της Διακοινοβουλευτικής Συνέλευσης Ορθοδοξίας (Δ.Σ.Ο.) στην Νότιο Αφρική τα τέλη του περασμένου έτους. Αντιθέτως, απετέλεσε τον καρπό της αγωνίας και ευαισθησίας των Ορθοδόξων βουλευτών για την χειμαζομένη Αφρικανική Ήπειρο και τους βασανισμένους λαούς της. Ήρθε σε συνδυασμό με την ανακήρυξη από τα Ηνωμένα Έθνη του έτους 2006 ως έτους Αφρικής να δείξει στον δυτικό κόσμο ότι υπάρχουν άνθρωποι που ζουν σε άθλιες συνθήκες.

Να γίνει ο μονοδείκτης του δυτικού κόσμου, που ξεφεύγοντας από την νωθρότητα της καλοπέρασης, θα μετατρέψουν την θεωρία σε πράξη. Ποία θα είναι τα επόμενα βήματα; Να καταλάβει ότι οι Αφρικανοί αδελφοί μας περιμένουν το χέρι εκείνο που θα απαλύνει τον πόνο τους. Να δείξει ότι το μήνυμα «Η Αφρική μας χρειάζεται» έχει υιοθετηθεί από όλους και μόνο θετικά βήματα αναμένονται.

Να δείξει ότι η μάστιγα του αιώνα A.I.D.S. δεν είναι μόνο ένα τοπικοαφρικανικό πρόβλημα. Είναι ένα πρόβλημα που πρέπει να απασχολεί την παγκόσμια κοινότητα, η οποία θα πρέπει να έρθει αρωγός, σύμβουλος, συνοδοιπόρος στον αγώνα εναντίον της νόσου αυτής.

Η Αφρικανική Ήπειρος, οι Αφρικανοί αδελφοί μας αναμένουν την βοήθειά σας. Προς αυτή την κατεύθυνση λοιπόν θα ήθελα να προτείνω σήμερα στην συνέλευσή σας την ίδρυση ενός Κέντρου Ενημέρωσης της Δ.Σ.Ο, που σαν σκοπό θα έχει την ενημέρωση των δραστηριοτήτων της Δ.Σ.Ο σε όλο τον Ορθόδοξο κόσμο, δεδομένου ότι στην Αφρικανική Ήπειρο εκλέγονται επτά Ορθόδοξοι βουλευτές σε διάφορα κοινοβούλια και σήμερα κοντά μας έχουμε τη χαρά να βρίσκεται ο βουλευτής της Ουγκάντα κ. Theodore Ssekikubo και θα ήθελα να σας παρακαλέσω κύριε Πρόεδρε και κύριε Γενικέ, σαν γίνει δεκτή αυτή η πρόταση να συσταθεί μια άτυπη Επιτροπή για να γίνει η καταγραφή των προβλημάτων σε Παναφρικανικό επίπεδο σε σχέση με την Ορθοδοξία, και στην επόμενη συνέλευση να καταθέσουμε την πρότασή μας.

Σας ευχαριστώ και αναμένουμε πολλά για την Αφρικανική ήπειρο.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Σας ευχαριστούμε. Άλλες ερωτήσεις υπάρχουν παρακαλώ;

Σ. ΤΣΙΜΟΥΡΗΣ: Ευχαριστώ πολύ, κ. Πρόεδρε. Τσιμούρης Σπύρος ονομάζομαι και θα επιθυμούσα να απευθύνω έναν σύντομο χαιρετισμό, εκ μέρους της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας Ορθοδόξων Νεολαιών. Ο Σύνδεσμος Ομοσπονδίας που ενώνει 146 Μητροπόλεις, Νεανικές κινήσεις, Θεολογικές σχολές ανά τον κόσμο, με στόχο την Διορθόδοξη ενότητα, την θεολογική ανανέωση και τον διαχριστιανικό διάλογο.

Με ιδιαίτερο ενδιαφέρον, ο Σύνδεσμος, η Παγκόσμια Ομοσπονδία Ορθοδόξων Νεολαιών παρακολουθεί τα τελευταία χρόνια τις εργασίες της Δ.Σ.Ο. Είναι γεγονός πως φορείς όπως η Διακοινοβουλευτική ή ο Σύνδεσμος, που ενισχύουν

την διορθόδοξη και διαχριστιανική ενότητα, αποτελούν ελπίδα για τον Ορθόδοξο κόσμο, που συχνά φαίνεται σε επίπεδο τοπικών εκκλησιών διασπασμένος.

Κάπως έτσι και μέσα σ' αυτά τα πλαίσια, είδαμε την κοινή μας παρουσία στο Porto Alegre και θα ήθελα να διορθώσω τον κύριο που μίλησε λίγο πριν, για την παρουσία μας εκεί. Ο Σύνδεσμος φιλοξένησε στον μικρό χώρο που είχε στο Μουτιράο, στην έκθεση συνεργασίας, την Διακοινοβουλευτική και από εκεί μοιράστηκαν τα φυλλάδιά σας. Είναι γεγονός πως στο τέλος της Συνέλευσης, όλο το υλικό, όλων των κινήσεων, εξετέθη σε έναν κεντρικό χώρο, από όπου, μέσα από τις κούτες πήραν τα υπόλοιπα έγγραφα.

Ο Νίκος Νησιώτης, ένας από τους ιδρυτές του Συνδέσμου, το 1948 στην Ιδρυτική Συνέλευση του Συνδέσμου, επεσήμανε πως οι τοπικές εκκλησίες πρέπει να ξεπεράσουν τον εθνοφυλετισμό και τον επαρχιωτισμό, που σαν αρρώστια τις κατατρώγει, για να μαρτυρήσουν τον Χριστό στην τότε διασπασμένη Ευρώπη. Η μεταπολεμική Ευρώπη είναι αλήθεια ότι έκανε πολλά βήματα για να πετύχει μία οικονομική ή πολιτική ένωση.

Οι Ορθόδοξες Εκκλησίες όχι και τόσα πολλά, αγνοώντας συχνά τα λόγια του Ιησού, που στο Ευαγγέλιο της Διαθήκης, στο τέλος του κατά Ιωάννη αναφέρει «εν τούτω γνώσκονται πάντες ότι εμοί μαθητές εστέ, εάν αγάπην έχητε εν αλλήλοις». Κατά συνέπεια, η έλλειψη ενότητας και αγάπης, σημαίνει άμεσα απουσία μαρτυρίας. Κάτι που φαντάζει στα δικά μου μάτια, τραγικό και αποτελεί χρέος όλων μας.

Το θέμα της 13^{ης} Γ.Σ. είναι ιδιαίτερος σημαντικό και οφείλει να διερευνηθεί σε πολλά επίπεδα. Θα ήθελα να μου επιτρέψετε ένα μικρό σχόλιο. Η συμβολή του Ορθόδοξου πολιτισμού στην οικοδόμηση της νέας Ευρώπης δεν μπορεί ή δεν πρέπει να είναι προσφορά δοκιμασμένων συνταγών του 10^{ου} ή του 11^{ου} αιώνας. Δεν μπορεί να είναι προσφορά αντιγραφής κοινωνικών προτύπων και πρακτικών του ενδόξου παρελθόντος μας. Ως φορείς του πολιτισμού, όποτε και αν είμαστε, δεν επιτρέπεται να μένουμε αντιγραφείς, αλλά δημιουργοί. Αξιοποιώντας το υλικό, κοινωνικό, φιλοσοφικό, πολιτισμικό της εποχής μας, ακόμη και αν αυτό είναι το μηδέν.

Τελειώνοντας, θα ήθελα να προτείνω στην Δ.Σ.Ο συνεργασία πάνω σε ένα καυτό ζήτημα, στο μοναδικό καυτό ζήτημα των Ορθοδόξων Εκκλησιών που είναι η διορθόδοξη ενότητα. Θεωρώ προσπάθειες λαϊκών μελών της εκκλησίας, μοναδικές σε έναν χώρο που αξίζει ή πρέπει η ενότητα να είναι το πρώτο στοιχείο. Ευχαριστώ πάρα πολύ.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Εδώ, άλλος ένας εξέφρασε επιθυμία, ή δεν υπάρχει άλλος; Παρακαλώ.

G. TUENI: Κύριε Πρόεδρε, κύριε Γενικό Γραμματεά, εκ μέρους των Αράβων Συναδέλφων και εμού του ιδίου, και μετά από συζητήσεις που είχαμε εδώ και έξω όμως, για δύο ζητήματα:

Πρώτον, για την πιθανότητα μιας συνάντησης για τις Ανατολικές Εκκλησίες στην Βηρυτό, στο Πανεπιστήμιο του Μπαλαμάντ και αυτό με τη βοήθεια του Κοινοβουλίου και ίσως με τη συνεργασία κάποιων Μουσουλμάνων Συναδέλφων. Και αυτό, νομίζω, συναντά τη δική σας πρωτοβουλία για τη συμπλησίαση με τον Ισλαμικό κόσμο, με τους Βουλευτές του Ισλάμ.

Και επίσης, για τον συνεχιζόμενο διάλογο, διότι μπορεί – σκέφτομαι - να μην είναι πολύ καλό να υπάρχουν πολλές αποκλίνουσες φωνές εδώ. Βέβαια, δεν θέλουμε να δώσουμε την εντύπωση ότι είμαστε μονολιθικοί, αλλά θέλουμε όμως να δώσουμε και την αίσθηση ότι είμαστε ομόφωνοι και ότι υπάρχει συναίνεση μεταξύ μας.

Θα ήθελα λοιπόν να σας παρακαλέσω να λάβετε υπόψη σας αυτή την πρόταση για μία συνάντηση, ενδεχομένως στη Βηρυτό, στο Λίβανο. Μία επίσης συνδιοργάνωση και με τα αραβικά Κοινοβούλια. Ευχαριστώ.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Το λόγο έχει ο κ. Γενικός Γραμματεύς.

Σ.-Α. ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, χρωστώ μία απάντηση στον Συνάδελφο κ. Zatoulin, ο οποίος με έριξε προηγουμένως εις την πυρά της Ιεράς Εξετάσεώς του.

Θέλω να του υπενθυμίσω το εξής: την 1/8 του περασμένου έτους, έστειλε στη Γραμματεία μία επιστολή με την οποία ζητούσε την έγκριση της ως εξής:

«Με σκοπό την εμβάθυνση των συζητήσεων αυτών, η Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της οποίας είμαι Πρόεδρος, πρότεινε να διοργανώσει στρογγυλή τράπεζα με θέμα «Δικαίωμα θρησκευτικής ελευθερίας στις ζώνες συρράξεων». Σε συνεννόηση με τα μέλη της Επιτροπής, έχουμε προγραμματίσει τη διεξαγωγή της στρογγυλής τράπεζας στις 14-15/9 στη Μόσχα, αναλαμβάνοντας από ρωσικής πλευράς όλες τις προσπάθειες και τα έξοδα οργανωτικού χαρακτήρα, εξαιρώντας τη μετάβαση προς και από τη Μόσχα».

Εμείς τι κάναμε: Παρά τις όποιες επιφυλάξεις να συνέλθει μία Επιτροπή αυτοτελώς, και δημοσίως, διότι οι Επιτροπές συνέρχονται και συζητούν κατ' ιδίαν, απαντήσαμε θετικά και απαντήσαμε συγκεκριμένα όμως. Λέμε στον κ. Zatoulin:

«Σε σχέση με τη λειτουργία των Επιτροπών της Δ.Σ.Ο και της εκδήλωσης που προτείνετε, θα ήθελα να θέσω υπόψη σας τα εξής: Μέχρι σήμερα οι Επιτροπές συνεδριάζαν με τα μέλη τους και με την υποστήριξη ανάλογων επιστημονικών υποεπιτροπών, προκειμένου να διαμορφώσουν θέσεις σε κάποια ζητήματα. Τις οποίες στη συνέχεια και κατ' επιταγή του εσωτερικού μας κανονισμού, εισήγαγαν τις θέσεις αυτές προς συζήτηση στη Γραμματεία και τελικά στην Γενική Συνέλευση. Η υπερψήφιση των θέσεων αυτών, τις καθιστούν και επίσημες θέσεις της Οργάνωσης για το συγκεκριμένο θέμα. Ο τρόπος αυτός είναι δημοκρατικός και ασφαλής, καθότι έτσι κατατίθενται όλες οι απόψεις και εκφράζεται τελικά για τις απόψεις αυτές η κυρίαρχη βούληση της Γενικής Συνέλευσης.

Θεωρώ λοιπόν πως μία τέτοια εκδήλωση, όπως αυτή που προτείνετε, μπορεί να συμβάλλει μόνο στον προβληματισμό της Επιτροπής, προκειμένου στη συνέχεια οι απόψεις που θα κατατεθούν στην εκδήλωση της Μόσχας, να τύχουν ανάλογης επεξεργασίας, ώστε να υποβληθούν στη Γραμματεία και στην Γ.Σ. προς έγκριση. Η διαδικασία αυτή εκτιμώ ότι καταγράφεται ... κλπ.».

Τι συνέβη σ' αυτό το μεταξύ: Ο κ. Zatoulin έχει μία δική του Οργάνωση και προφανώς ήθελε να κάνει κάτι με τη δική του οργάνωση, αναμιγνύοντας τη δική μας Οργάνωση, χωρίς εμείς να έχουμε γνώση. Ένας από τους Συνάδελφους, μέλος της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ο κ. Hanania από την Παλαιστίνη, μας έστειλε την πρόσκληση Zatoulin στη Γραμματεία, και μέσω της προσκλήσεως που εστάλη από τον κ. Zatoulin στον κ. Hanania, ελάβαμε γνώση περί του τι εσκέπτετο ο κ. Zatoulin να κάνει.

Εξήγησα προηγουμένως ότι οι Επιτροπές τις οποίες συγκροτούμε, κατά τον κανονισμό, συνέρχονται ιδιαιτέρως, όχι δημοσία. Μελετούν είτε αυτοτελώς, είτε με τη βοήθεια επιστημονικών ομάδων κάποια θέματα, τα θέτουν υπόψη της Γραμματείας και η Γραμματεία, ανάλογα με την σημασία, την αξία τους και τον βαθμό επεξεργασίας που έχουν τύχει ήδη από τις Επιτροπές, τα προωθεί στη Γ.Σ., προς έγκριση ή απόρριψη, ούτως ώστε αν εγκριθούν να καταστούν θέσεις της Οργάνωσής μας.

Εδώ λοιπόν, από την πρόσκληση Zatoulin προς τον κ. Hanania, πληροφοροούμεθα το εξής:

«Αξιότιμε κ. Hanania, σας προσκαλώ να λάβετε μέρος στην στρογγυλή τράπεζα «Δικαίωμα θρησκευτικής ελευθερίας στις ζώνες συρράξεων», που θα πραγματοποιηθεί –τότε – στην αίθουσα συνεδριάσεων του Γραφείου του Προέδρου της Ρωσικής

Ομοσπονδίας κλπ. στα πλαίσια διεθνούς συνεδρίου» - δηλαδή μιλάμε για δημόσια πλέον σύνοδο της Επιτροπής, πράγμα που δεν προβλέπει ο κανονισμός - «διεθνούς συνεδρίου με θέμα «Η παράλληλη Κοινοπολιτεία των ανεξαρτήτων κρατών Αμπχαζία, Τρανσίστρια, Αυτόνομη περιοχή της Μολδαβίας, Νότια Οσετία, Ναγκόρνο Καραμπάχ, ως δεδομένα του μετασοβιετικού χώρου». Συνεχίζει: «Τη στρογγυλή τράπεζα διοργανώνουν η Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της Δ.Σ.Ο και το Ινστιτούτο ΚΑΚ επικεφαλής του οποίου τυγχάνει να είμαι εγώ» (ο κ. Zatoulin).

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, αντιλαμβάνεστε ότι ο κ. Zatoulin προσπάθησε να παραπλανήσει την Γραμματεία, η οποία μόλις έλαβε γνώση περί τίνος πρόκειται, του είπε ότι η Γραμματεία και η Οργάνωση δεν καλύπτουν αυτό το οποίο πάτε να κάνετε. Δεν χωρεί αμφιβολία ότι ο κ. Zatoulin, αν ήθελε να οργανώσει αυτό το πράγμα ως Zatoulin, ή ως Ίδρυμα το οποίο διευθύνει, του οποίου προεδρεύει κλπ, ήταν απόλυτο δικαίωμά του. Αλλά δεν θα μπορούσαμε να αναμείξουμε την Οργάνωση σε μία ιστορία της οποίας το περιεχόμενο δεν γνωρίζαμε, το οποίο δεν ήταν σύμφωνο με τις διαδικασίες και τους κανονισμούς της Διεθνούς Διακοινοβουλευτικής. Μιλούσαν για άλλα πράγματα και θα γινόταν εντελώς διαφορετικά πράγματα.

Κατόπιν αυτού του στείλαμε μία επιστολή και του είπαμε ότι εμείς δεν συμφωνούμε με αυτό που πάτε να κάνετε, ερήμην μας. Ο κ. Zatoulin θα μπορούσε να το κάνει αυτό που ήθελε να κάνει. Όφειλε να μας ζητήσει και συγνώμη, διότι παρεβίασε τον κανονισμό της Οργάνωσης. Παραταύτα, κάποια στιγμή από το site του κ. Zatoulin πληροφορηθήκαμε ένα κατεβατό υπαινιγμών και ύβρεων εναντίον μας, και να μας ονομάζει πράκτορες του Πατριαρχείου της Κων/λεως, και άλλα ηχηρά παρόμοια κλπ.

Αυτά τα πράγματα, λυπάμαι, αλλά δεν είναι σοβαρά. Αυτή είναι η όλη ιστορία, με τη συγκεκριμένη περίπτωση την οποία ήθελε ο κ. Zatoulin, να την αναμίξει σήμερα, ως μη όφειλε, στην συνεδρίαση της Διακοινοβουλευτικής μας. Ευχαριστώ πάρα πολύ για την προσοχή σας.

Κ. ΖΑΤΟΥΛΙΝ: Έχουμε ίδιες ελπίδες με τον κ. Παπαθεμελή. Εγώ θα επιθυμούσα να ζητήσει συγνώμη ο ίδιος, ο ίδιος επιθυμεί να ζητήσω συγνώμη εγώ. Κατ' αρχήν θα παρακαλούσα τον αξιότιμο κ. Γενικό Γραμματέα, για άλλη μία φορά, να ελέγξει τις μεταφράσεις που έχει στη διάθεσή του, το ποιον των μεταφράσεων από τη ρωσική προς την ελληνική και από την ελληνική προς τη ρωσική, διότι είναι λάθος κατάφωρο το γεγονός ότι αναφέρω κάποιον πράκτορα του Πατριαρχείου της Κωνσταντινούπολης.

Κύριε Παπαθεμελή, δεν χρησιμοποιώ εγώ τέτοιες εκφράσεις. Το site του Ινστιτούτου μου είναι ανοικτό για διάφορες κρίσεις. Θα πρέπει να διακρίνουμε τις κρίσεις που λέγονται από εμένα τον ίδιο, από κρίσεις τρίτων. Δεν θυμάμαι, εγώ προσωπικά, τέτοιου είδους κρίσεις να έχουν δημοσιοποιηθεί στο site μας. Αυτό εν πρώτοις. Δεν είναι αξιοπρεπές από επικεφαλής διεθνούς οργανισμού να κάνει χρήση ψιθύρων, διαδόσεων ή ανακριβούς πληροφορίας.

Δεύτερον, νομίζω ότι είναι εντελώς λανθασμένο εκ μέρους του Γενικού Γραμματέως, ότι εμμένει στην άποψή του και κάθε φορά προσπαθεί με το δικό του τρόπο να ερμηνεύει τον κανονισμό και τον τρόπο λειτουργίας της Οργάνωσής μας. Αυτό δεν αφορά μόνο την εν λόγω περίπτωση που αναφερόμαστε σήμερα. Θα ήθελα να αναφέρω ότι τα μέλη της Δ.Σ.Ο, συνάδελφοι, παρευρέθησαν σ' αυτή την εκδήλωση στην οποία αναφερθήκατε τόσο υποτιμητικά κ. Γενικέ, αλλά κανένας δεν έχει την αντίληψη ότι αυτή η εκδήλωση έγινε λάθρα, για να γίνει χρήση του κύρους και της δόξας της Δ.Σ.Ο.

Και τα δύο χρήζουν ενισχύσεως και το επιδιώκουμε. Αντί όμως να μας βοηθήσετε, αντί να μας στηρίξετε σ' αυτή την υπόθεση, που δεν απαιτούσαμε τίποτα

από σας, δημιουργήσατε γύρω από αυτό κάποιο πρόβλημα. Κάναμε λοιπόν το Συνεδριό μας για τις ζώνες των συρράξεων, στο Ινστιτούτο των χωρών της Κοινοπολιτείας. Και την επόμενη μέρα, μετά από αυτή τη διάσκεψη, είχαμε μία συνάντηση στρογγυλής τραπέζης και το κάναμε αυτό συνειδητά, διότι οι άνθρωποι που συμμετέχουν σ' αυτή τη διάσκεψη, που διεξήχθη από εμάς, με δικούς μας πόρους και δεν έχει καμία σχέση με την Δ.Σ.Ο, έμειναν για τη συμμετοχή τους σ' αυτή τη συνάντηση στρογγυλής τραπέζης, και ήταν οι ίδιοι άνθρωποι οι οποίοι προέρχονταν από τις ζώνες των συρράξεων.

Νομίζω ότι εσείς ο ίδιος, κ. Γενικό, επανειλημμένα έχετε δείξει ότι κάνουμε εκδηλώσεις από κοινού με άλλους. Από κοινού με την Ελλαδική Εκκλησία, χωρίς να έχουμε οποιαδήποτε άλλη έγκριση ή αντίρρηση. Θα ήθελα λοιπόν να απορρίψω όλες αυτές τις επιφυλάξεις και τις ενστάσεις, ότι κάνουμε χρήση ή έχουμε τη διάθεση να κάνουμε χρήση του κύρους της διεθνούς μας οργανώσεως, να πάψετε να αναφέρεστε σε καταστάσεις και να υπαινίσσεστε καταστάσεις οι οποίες δεν ισχύουν κ. Παπαθεμελή.

Υποστηρίζω και εδώ είναι παρόντες οι Συνάδελφοί μου Βουλευτές, ότι το Ινστιτούτο, του οποίου είμαι επικεφαλής, είναι πολύ γνωστότερο στη Ρωσία από τη Δ.Σ.Ο. Ενδεχομένως να είναι λιγότερο γνωστό στην Ελλάδα, αλλά αυτό δεν είναι δικό μας πρόβλημα. Δεν είχαμε λοιπόν την επιθυμία να κάνουμε χρήση της Δ.Σ.Ο ούτως ώστε να αναβαθμίσουμε το κύρος του Ινστιτούτου μας. Υπάρχουν θεμελιωδέστερα προβλήματα απ' ό,τι η συζήτηση τέτοιου είδους λεπτομερειών. Είτε μας παρέχετε τη δυνατότητα να αναλαμβάνουμε πρωτοβουλίες που δεν ζητούμε ούτε πόρους, ούτε χρήματα, ούτε οτιδήποτε άλλο, είτε ασχολείστε μόνο με προσκυνηματικό τουρισμό, αποκλειστικώς, και υπεκφεύγετε φλέγοντα ζητήματα τα οποία μας ανησυχούν.

Και εμάς μας ανησυχεί η κατάσταση στο Κόσσοβο, μας ανησυχεί η διαίρεση του Μαυροβουνίου από τη Σερβία, που έγινε και συνδέεται με προβλήματα της Εκκλησίας. Μας απασχολεί το σχίσμα της Ουκρανίας. Μας απασχολεί η κατάσταση της Εκκλησίας στις ζώνες των συρράξεων και στη μετασοβιετική περιοχή και στην Παλαιστίνη, στην οποία αναφερθήκαμε. Μας ανησυχούν όλα αυτά. Στη δραστηριότητα της Δ.Σ.Ο δεν βλέπω να σας ανησυχεί στο βαθμό που μας ανησυχεί εμάς.

Αυτό είναι που χρειάζεται να σκεφτόμαστε, και όχι να ξεπληρώσουμε τους λογαριασμούς με τον Zatoulin για κάποια εκδήλωση που είχε την πρωτοβουλία να οργανώσει.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Κωνσταντίνε, εν πάση περιπτώσει, συμφωνήσαμε να έχουμε το ελάχιστο των συναισθηματικών φορτίσεων. Νομίζω ότι αυτό που πρωτεύει είναι η ανεπαρκής πληροφορία εδώ, και εκ μέρους σου. Δεν είναι το σημαντικότερο αυτό στη σημερινή μας συνάντηση, θα πρέπει τουλάχιστον να σκεφτούμε πώς θα εργαστούμε στο εξής, ως Επιτροπές, γενικά όμως εκείνο που μας ενδιαφέρει είναι η ενίσχυση της ενότητάς μας. Προβλήματα μπορεί να ανακύπτουν, μπορεί να ανακύπτουν και αντιφάσεις. Το σημαντικότερο είναι να μη προωθούμε τις προσωπικές μας ιδέες, αλλά κοινά ζητήματα. Υπάρχει πληθώρα ζητημάτων ...

Σ.-Α. ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Εγώ δεν αμφισβήτησα το κύρος της Οργανώσεως της οποίας προεδρεύει ο κ. Zatoulin, ούτε την προσφορά της στους λαούς της Ρωσίας, ούτε επίσης το κύρος το προσωπικό του στη Ρωσία και ότι είναι πιο γνωστός αυτός απ' ό,τι είναι η Διεθνής Διακοινοβουλευτική και όλα αυτά τα πράγματα. Ούτε του είπα ότι δεν θα κάνει αυτό το οποίο έκανε. Καλώς το έκανε.

Αλλά είπα το εξής: υπάρχει ένας κανονισμός της Διεθνούς Διακοινοβουλευτικής για τη λειτουργία των Επιτροπών. Το ξαναλέω για τελευταία

φορά. Οι Επιτροπές συνέρχονται κατ' ιδίαν και όχι δημόσια. Ερευνούν, συζητούν θέματα, είτε αυτοτελώς, είτε με τη βοήθεια επιστημονικών Επιτροπών, ή επιστημόνων ατομικά. Ό,τι πόρισμα βγάλουν πηγαίνει στη Γραμματεία και δια της Γραμματείας στη Γενική Συνέλευση και γίνεται θέση της Οργανώσεως. Αυτό είπα.

Από κει και πέρα, όλα αυτά που λέει, δεν έχουν καμία σχέση με την πραγματικότητα και μ' αυτό που εμείς, για να κατοχυρώσουμε στοιχειωδώς τους κανόνες λειτουργίας της Οργάνωσης – διότι αν η Οργάνωση δεν λειτουργεί με κανόνες, θα διαλυθεί από μόνο το γεγονός αυτό. Κατά τα άλλα, βεβαίως πρέπει να ασχοληθούμε με αυτά τα οποία συμβαίνουν στο Κόσσοβο, με τη διάλυση της Γιουγκοσλαβικής Ομοσπονδίας, με την αποσύνδεση Σερβίας – Μαυροβουνίου, με χίλια δυο άλλα πράγματα, τα οποία προκαλούν αναταράξεις στη Βαλκανική και ανασφάλεια στους λαούς της Βαλκανικής και δημιουργούν μείζονα προβλήματα. Αυτά είναι θέματα με τα οποία πρέπει να ασχοληθούμε. Δεν το αμφισβητήσαμε αυτό.

Επαναλαμβάνω, έπρεπε και πρέπει να κατοχυρώνουμε τους όρους λειτουργίας της Οργάνωσής μας, να είναι εύ και καλώς όλα, ευσημόνως και κατά τάξιν, όπως λέει η γραφή.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Νομίζω ότι το πρόβλημα είναι ευνόητο.

Κ. ΖΑΤΟΥΛΙΝ: Ας αναφέρετε τα σημεία του κανονισμού τα οποία παραβίασα.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Κόλια, μπορούμε να το εξετάσουμε παραπέρα αυτό το ζήτημα, όσον αφορά τη δημοσιότητα που μπορούν να έχουν οι εργασίες των Επιτροπών. Βρείτε μου σας παρακαλώ, πού λέει στον κανονισμό ότι συνεδριάζουν οι Επιτροπές κατ' ιδίαν.

Ας σταματήσουμε αυτή τη συζήτηση, υπάρχει αμοιβαία επιθυμία. Και ο Konstantin ήθελε προς όφελος της Οργανώσεώς μας, αλλά υπάρχουν και ορισμένοι κανονισμοί. Ενδεχομένως να είναι παρωχημένοι οι κανονισμοί, ίσως χρειάζονται διακρίβωση, αλλά υπάρχουν και ισχύουν οι κανονισμοί. Εδώ είναι το ζήτημα. Και φυσικά, ο Γενικός Γραμματέας προασπίζεται αυτούς τους κανονισμούς που εκφράζονται στο καταστατικό μας. Αν είναι παρωχημένοι, ελάτε να σκεφτούμε πώς να διευθετήσουμε μερικές τέτοιες πλευρές, όσο χρειάζεται φυσικά.

Έχω την πρόταση λοιπόν να βάλουμε μία τελεία εδώ, να περάσουμε στο επόμενο ζήτημα, διότι για μένα είναι πολύ πιο σημαντικό.

Σ.-Α. ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Όπως είπε ο κ. Πρόεδρος, να βάλουμε μία τελεία, και υπενθυμίζω για τελευταία φορά ότι ο κ. Zatoulin μας απέκρυψε το γεγονός ότι έχει ένα δικό του Συνέδριο και εντάσσει την συνεδρίαση της Επιτροπής μέσα σ' αυτό το Συνέδριο. Δεν είχε λόγους να μας το αποκρύψει, γιατί το έκανε;

Κ. ΖΑΤΟΥΛΙΝ: Δεν συμπεριέλαβα στα πλαίσια του Συνεδρίου και σταματήστε να μιλάτε εξ ονόματός μου.

Σ.-Α. ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Η πρόσκληση που έστειλε στον κ. Hanania, αυτό λέει. Αν την έχει ξεχάσει, να του την παραδώσω.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Υπάρχουν λοιπόν προτάσεις, να θέσουμε μία τελεία. Να περάσουμε στα οικονομικά ζητήματα, διότι για μένα και για όλους εμάς, η προοπτική της ευημερούς υπάρξεώς μας συνδέεται με τον προϋπολογισμό. Ποιος θα μιλήσει; Ο Πρόεδρος της Επιτροπής ο κ. Plokhotniouk.

Β. ΠΛΟΚΗΟΤΝΙΟΥΚ: Αξιότιμε κ. Πρόεδρε, αξιότιμε κ. Γενικέ, αξιότιμοι συνάδελφοι, όπως πάντα, την τελευταία μέρα παραμένουν τα πιο περίπλοκα και βαριά ζητήματα. Θα θυμόσαστε ότι πέρυσι τελευταίο ζήτημα ήταν τα οικονομικά και ήταν δύσκολα πάλι. Θα επιθυμούσα λοιπόν να σας αναφέρω ότι εχθές συνεδρίασε η Επιτροπή Οικονομικών, η οποία καθόρισε τη θέση της, όσον αφορά την οικονομική κατάσταση της Οργανώσεώς μας. Τι έγινε κατ' αυτό το διάστημα;

Εν πρώτοις, ό,τι απαιτούσαμε την προηγούμενη φορά, υπάρχει ένας απολογισμός κάθε τριμήνου. Η οικονομική δραστηριότητα έγινε πολύ πιο διαφανής και σήμερα μπορούμε όλοι να έχουμε εικόνα. Έχετε υπόψη σας τον οικονομικό απολογισμό και την έκθεση ελέγχου της Ελεγκτικής Επιτροπής, πριν από ένα μήνα. Συνεπώς, έχετε τη δυνατότητα να τα δείτε όλα αυτά. Όπως πάντα, θα ξεκινήσουμε από τα εισοδήματα.

Τα εισοδήματά μας θα μπορούσαν να είναι και καλύτερα. Περάσαμε από το δολάριο στο ευρώ στους λογαριασμούς μας, που υποστηρίχθηκε από την Επιτροπή μας. Μεγάλο έργο έγινε από την ελληνική αντιπροσωπεία. Έχουν αυξήσει την συνεισφορά τους μέχρι τις 200.000 ευρώ, η Ρωσία παραμένει στις 150.000, όμως το έργο το επόμενο έτος θα συνεχιστεί και νομίζω ότι οι Βουλευτές της Ρωσίας θα μπορέσουν να μην υστερούν έναντι των Ελλήνων Συναδέλφων τους, στη χρηματοδότηση.

Επετεύχθη συμφωνία με την Ουκρανία, για τη χρηματοδότηση του οργανισμού μας. Λόγω όμως των τελευταίων γεγονότων δεν μπορούμε μονοσήμαντα να πούμε πως το επόμενο οικονομικό έτος θα έχουμε τη ροή των εισφορών από το Κοινοβούλιο της Ουκρανίας, αλλά έχουμε μία κατ' αρχήν συμφωνία. Οι εργασίες προχωρούν με το Κοινοβούλιο της Βουλγαρίας, όπου έχουμε επίσης καλές προοπτικές. Πολλά Κοινοβούλια αποφάσισαν να αναλάβουν υποχρεώσεις – ας το πούμε έτσι – για την κάλυψη οδοιπορικών της Οργανώσεώς μας.

Αλλά παρ' όλα αυτά, σήμερα, που είχαμε τον έλεγχο των δαπανών για το επόμενο έτος, έχουμε περίπου 70.000 ευρώ έλλειμμα. Νομίζω ότι το εκτελεστικό όργανο και η Γραμματεία της Δ.Σ.Ο θα επιδείξουν ευρηματικότητα συμπληρωματική και θα πρέπει να καλυφθεί αυτό το έλλειμμα.

Στην Επιτροπή Οικονομικών επροτάθη να επιτραπούν παραπάνω δαπάνες πόρων για τη Γραμματεία, για τον κ. Γραμματέα και τον Πρόεδρο, από 30 μέχρι 60 χιλ. ευρώ. Όταν όμως κάναμε την ανάλυση είδαμε ότι δεν πρέπει να γίνει αυτό, διότι έχουμε 33.000 ευρώ που είναι έλλειμμα. Η Επιτροπή Οικονομικών συμφωνεί με τη σημερινή πρόταση, νομίζω ότι σήμερα πρέπει να πάρουμε την απόφαση για τη δημιουργία Επιτροπής Πληροφόρησης. Διότι ό,τι κάνουμε, συχνά παραμένει αόρατο. Ακόμα και το site που υπάρχει, της Δ.Σ.Ο, στο Internet, αν το εξετάσετε σήμερα, είναι πολύ μη ενήμερο, δεν ενημερώνεται σε τακτά διαστήματα. Πρέπει να το πράξουμε αυτό, υπάρχουν πλευρές, υπάρχουν στιγμές που θα πρέπει να έχουμε στο επόμενο οικονομικό έτος πόρους για τη συμμετοχή σε κάποιο έντυπο όργανο και πρέπει να το διευθετήσει η Γραμματεία αυτό.

Εδώ θα χρειαστεί να αναζητήσουμε συμπληρωματικές δυνατότητες, αλλά οι δυνατότητες αυτές το επόμενο έτος υπάρχουν. Γι' αυτό λοιπόν θεωρώ ότι όλοι έχετε γνώση των αποτελεσμάτων του Ορκωτού ελέγχου, στη συνάντηση της Επιτροπής Οικονομικών συζητήσαμε όλα αυτά τα ζητήματα και αναθέσαμε να γίνει έκθεση του ελέγχου και να απαντήσει στις ερωτήσεις μας ο Ταμίας, ο οικονομικός υπεύθυνος που θα μιλήσει μετά από εμένα. Αν υπάρχουν ερωτήσεις είμαι στη διάθεσή σας, αν δεν υπάρχουν παρακαλώ να με αποδεσμεύσετε.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Θα παρακαλούσα τους Συναδέλφους, έχετε το σχέδιο του προϋπολογισμού της Οργανώσεώς μας για το επόμενο έτος και την έκθεση ελέγχου για το παρελθόν έτος. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Οικονομικών μας ανέφερε την κατάσταση ως προς τα οικονομικά, τι επίκειται. Επιστώ την προσοχή σας σε δύο ιδιαιτερότητες.

Όταν εγκρίναμε τον προϋπολογισμό του παρελθόντος και του τρέχοντος έτους, είχαμε περισσότερο αποθεματικό. Είχαμε περίπου 600.000 δολάρια, μετά 500.000. Σήμερα έχουμε ένα απόθεμα που μεταβιβάζουμε στο επόμενο έτος, μικρής

τάξεως. Το σημαντικότερο όμως έγκειται στο εξής: Εάν δεν επιτύχουμε η Ρωσία και η Ελλάδα, να εξασφαλίσουμε εκείνη τη χρηματοδότηση που χρειάζεται σήμερα, από 200.000 ευρώ, τότε το πρόγραμμα το οποίο οργανώνουμε δεν θα μπορέσει να εκτελεστεί. Γι' αυτό λοιπόν, χωρίς τη συμμετοχή Συναδέλφων από άλλες χώρες, στο οποίο αναφέρθηκε ο κ. Παπαθεμελής, ο κ. Μυγδάλης, οι εκπρόσωποι της Κύπρου, το ζήτημα αυτό είναι ζήτημα αρχής ως προς τη σημασία, είναι ζωτικής σημασίας. Είτε θα πρέπει να περιορίσουμε μόνο σε τυπικές εκδηλώσεις τη δραστηριότητά μας, και αυτό θα σημαίνει ότι θα συρρικνώσουμε τις δραστηριότητές μας. Και το σημαντικότερο, εκείνο το θετικό απόθεμα που έχουμε συσσωρεύσει κατά το παρελθόν, δεν θα μπορέσει να αναπτυχθεί στο εξής όπως θα όφειλε.

Εάν υπάρχουν λοιπόν ερωτήματα, παρακαλώ, ειδ' άλλως να αποδεσμεύσουμε τον Πρόεδρο της Επιτροπής και να ακούσουμε τον Ταμία μας. Ευχαριστούμε κ. Plokhotniouk. Το λόγο έχει ο κ. Γεωργακόπουλος.

Δ. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριοι συνάδελφοι, το έργο το δικό μου φέτος γίνεται ευκολότερο. Θα μιλήσω για τον **προϋπολογισμό 2006-2007**. Θα αναφερθώ σε συνολικές δαπάνες, οι αναλυτικές δαπάνες είναι μέσα στο φάκελό σας.

Οι δαπάνες οι οποίες προϋπολογίζονται για τις Γραμματείες – τα νούμερα τα οποία θα σας δώσω είναι σε ευρώ -, οι Γραμματείες είναι 54.590 ευρώ, η Γενική Συνέλευση στις 132.200, το Συνέδριο της Βιοηθικής το οποίο όπως αναλύθηκε προετοιμάζεται να γίνει τον Οκτώβρη είναι 77.200, η συνάντηση των Υπουργών Παιδείας – εφ' όσον γίνει, γιατί υπάρχουν ισχυρές αμφιβολίες αν θα μπορέσει να πραγματοποιηθεί – 61.840, το bulletin γύρω στις 34.000, τα πρακτικά της Γ.Σ. και οι εκδόσεις, όσες δεν γίνονται από τη Βουλή 9.500 ευρώ. Οι αμοιβές των συγγραφέων και της επιμέλειας της έκδοσης του τόμου «Μουσική της Χριστιανικής Ανατολής», όπως απεφασίσθη να γίνει 50.000, είναι για τη συγγραφή. Όπως γνωρίζετε, περίπου η συγγραφή από τους καθηγητές, σύμφωνα με τα δεδομένα που ισχύουν σε όλα τα πανεπιστήμια, απ' ό,τι μας είπαν, είναι περίπου 100 ευρώ η σελίδα. Είναι 50.000 ευρώ.

Η δαπάνη για τους μισθούς και τις ασφαλιστικές εισφορές των δύο υπαλλήλων της Γραμματείας μας είναι στις 60.000 ευρώ, μαζί με τις ασφαλιστικές τους εισφορές. Τα λειτουργικά έξοδα της Γραμματείας 10.350, η αναβάθμιση και ενημέρωση της ιστοσελίδας, που ακούσαμε ότι είναι απαραίτητη – έχουμε βάλει ένα μικρό ποσό, ίσως να χρειαστεί εδώ να βάλουμε μεγαλύτερο ποσό για την αναβάθμιση της ιστοσελίδας, έτσι ώστε η πληροφόρηση να είναι πιο πλούσια – είναι 6.325 ευρώ. Και στη διάθεση του Γραμματέα και του Προέδρου της Γ.Σ. 30.000 ευρώ. Και για άλλες δραστηριότητες της Γραμματείας και των Επιτροπών της Οργάνωσής μας, 67.700 ευρώ. Το σύνολο σε ευρώ είναι 593.705 ευρώ, ή 769.441 δολάρια.

Τα έσοδα για τον προϋπολογισμό: Ευελπιστούμε ότι η συνδρομή της Ρωσίας από 150.000 δολάρια που ήταν μέχρι προχθές, στις 29/5 που ήρθε η τελευταία δόση, θα γίνει ή 150.000 ευρώ, ή 200.000 ευρώ. Εμείς την έχουμε προϋπολογίσει ως 200.000 ευρώ.

Η ελληνική συμμετοχή – έχουμε την απάντηση από το Ελληνικό Κοινοβούλιο ότι θα αναβαθμιστεί, τα 150.000 δολάρια θα γίνουν 200.000 ευρώ. Η Κυπριακή Βουλή, έχουμε και εκεί αίτημα να αναβαθμιστεί στα 50.000 ευρώ ή 30.000 δολάρια, μέχρι σήμερα έχουμε 30.000 δολάρια από την Κυπριακή Βουλή. Το σύνολο αυτών των ποσών τα οποία συγκεντρώνονται είναι 423.130 ευρώ, ή 448.400 ευρώ. Σε σχέση με τον προϋπολογισμό, θα έχουμε ένα έλλειμμα 221.041 δολάρια ή 170.575 ευρώ. Το πλεόνασμα των προηγούμενων ετών, όπως θα σας αναφέρω αναλυτικά, ήταν 505.212 δολάρια ή 389.000 ευρώ. Το τελικό πλεόνασμα που θα προκύψει, αν δεν μπορέσουμε

να συμπληρώσουμε, όπως είπε και ο αγαπητός Πρόεδρος, θα μας υποβιβάσει ακόμα περισσότερο το αποθεματικό μας στα 284.169 δολάρια ή στα 219.050 ευρώ.

Όσον αφορά την έκθεση του Ορκωτού Ελεγκτή: Νομίζω ότι δεν χρειάζεται να αναφερθώ αναλυτικά, τα έχετε όλα αυτά μπροστά σας. Είναι αναλυτικά, όλες οι δαπάνες έχουν γίνει με τα νόμιμα παραστατικά τα οποία πριν εξοφληθούν μονογράφονται και κρατούνται στο αρχείο μας αναλυτικότερα, όλα αυτά τα ποσά τα οποία παρουσιάζονται στην έκθεση του Ορκωτού ελεγκτή. Το γενικό σύνολο των πληρωμών ήταν 324.777,76 ευρώ και όπως λέει και στο συμπέρασμά του ο Ορκωτός Ελεγκτής, όλες οι παραπάνω δαπάνες καλύπτονται από τα προβλεπόμενα νόμιμα δικαιολογητικά, εκτός από την περίπτωση του ποσού των 1.943 ευρώ, που αναφέρονται στη Γ.Σ. της Γενεύης, τα οποία όμως έχουν εγκριθεί από τη Γραμματεία της Δ.Σ.Ο. Για την εξόφληση των δικαιολογητικών υπάρχει η υπογραφή του Ταμία, μέλους της Επιτροπής Οικονομικών.

Τα έσοδα της Δ.Σ.Ο από συνδρομές μελών της, σύμφωνα με τους λογαριασμούς καταθέσεων της Εθνικής Τράπεζας και από πληροφορίες που μας έδωσε η υπάλληλος της Βουλής κα Νάγια Μήλιου, έχει ως εξής: η συνδρομή της Κύπρου είναι 30.000 δολάρια, η συνδρομή της Ουκρανίας για το 2005 είναι 9.988, η έλλειψη από τις 10.000 οφείλεται στα έξοδα που κρατάνε οι Τράπεζες και η συνδρομή της Ρωσίας – σε δολάρια αυτά – 149.954,41 –πάλι αυτό το έλλειμμα των 45 δολαρίων οφείλεται στις δαπάνες της τράπεζας-.

Με βάση λοιπόν όλα τα παραπάνω έσοδα και έξοδα, η συμφωνία των λογαριασμών καταθέσεων από 1/6/2005 μέχρι 31/5/2006 στην Εθνική Τράπεζα έχει ως εξής: Παρακαλώ προσέξτε το, είναι το σημαντικότερο. Το υπόλοιπο στις 31/5 ήταν 414.465 ευρώ. Οι πληρωμές ήταν 324.877 ευρώ, οι τόκοι οι οποίοι πιστώθηκαν στο λογαριασμό μας είναι 4.832 ευρώ. Το υπόλοιπο σε ευρώ στις 31/5/2006 είναι 94.420 ευρώ.

Στο λογαριασμό που έχουμε σε δολάρια στην Εθνική Τράπεζα, το υπόλοιπο ήταν 190.451 δολάρια, πιστώθηκαν από τις συνδρομές που σας ανέφερα πιο πάνω 189.942 δολάρια, συν 2.454 που είναι οι τόκοι, σύνολο 382.847,42 δολάρια.

Λέει η έκθεση του Ορκωτού Ελεγκτή: Τα παραπάνω υπόλοιπα των λογαριασμών καταθέσεων βεβαίωσε η Εθνική Τράπεζα με επιστολή της, απευθείας σε εμάς. Όπως προκύπτει από τα παραπάνω, υπάρχει πλήρης συμφωνία των λογαριασμών των καταθέσεων της Τράπεζας με τα έσοδα και τα έξοδα της Δ.Σ.Ο.

Τελειώνοντας, σας γνωρίζουμε ότι είμαστε στη διάθεσή σας για κάθε συμπληρωματική πληροφορία.

Αυτός είναι ο οικονομικός απολογισμός και σας πληροφορώ ότι γίνεται με μεγάλη προσοχή, έτσι ώστε να υπάρχει το παραμικρό νόμιμο παραστατικό, έστω και για ένα ευρώ. Καμία δαπάνη δεν γίνεται αν δεν έχει την έγκριση της Γραμματείας και την επιστολή με την υπογραφή του Γενικού Γραμματέα και με όλα τα νόμιμα παραστατικά, τα οποία, όπως σας είπα και προηγουμένως, υπογράφονται και διατηρούνται στο αρχείο της Οργάνωσής μας. Σας ευχαριστώ πολύ.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Αξιότιμοι συνάδελφοι, τι ερωτήσεις υπάρχουν προς τον κ. Γεωργακόπουλο; Δεν είπε ένα πράγμα, θα ήθελα να το αναφέρω εγώ ο ίδιος. Είπε ότι ασχολήθηκαν σχολαστικά με τα οικονομικά ζητήματα. Σύμφωνα όμως με τον προϋπολογισμό του 2006, εξοικονομήσαμε 40.000 δολάρια. Είναι γεγονός αυτό ή όχι;
Δ. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ: Εξοικονομήθηκαν. Και θέλω να πω και το άλλο. Όταν πήγαμε στη Νότια Αφρική, στο σχολείο αυτό για τα κακοποιημένα παιδιά, εξασφάλισε η Οργάνωσή μας από τη Βουλή των Ελλήνων 10.000 δολάρια, τα οποία τα δώσαμε για να απαλύνουμε όσο μπορούμε τον πόνο αυτών των κακοποιημένων παιδιών. Ήταν καθαρά μία προσφορά της Βουλής των Ελλήνων, γι' αυτό το σχολείο

των κακοποιημένων παιδιών, το οποίο δεν αναφέρεται εδώ στον απολογισμό μας, γιατί δεν ήταν χρήματα της Οργάνωσης.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Ορθά, δεν είναι της Δ.Σ.Ο αυτά που μας είπατε. Θα ήθελα απλώς να υπογραμμίσω ότι υπάρχει πλήρης έλεγχος ορκωτών λογιστών, που επιβεβαιώνει την ορθότητα όλων των πόρων. Υπάρχει ένας πραγματικός απολογισμός των οικονομικών μας.

Όσον αφορά όμως τον οικονομικό σχεδιασμό, τον προγραμματισμό του επόμενου έτους, είναι αρκετά περίπλοκα τα οικονομικά ζητήματα. Το πλεόνασμά μας περιορίζεται διαρκώς. Δεν θέλω να κρούσω τον κώδωνα του κινδύνου, θα σας πω απλώς ότι αν η Ρωσία και η Ελλάδα δεν θα μπορέσουν να αναβαθμίσουν τις εισφορές τους, το επόμενο έτος θα περάσουμε σε μηδενικά. Αυτό είναι μία πραγματικότητα της οικονομικής μας κατάστασης. Γι' αυτό λοιπόν νομίζω ότι αυτό θα πρέπει να είναι ένα πρόβλημα όχι μόνο της Ρωσίας, της Ελλάδος και της Κύπρου, πρέπει να είναι κοινό μας πρόβλημα, κοινή μας φροντίδα. Ως εκ τούτου, υπάρχουν ερωτήματα; Παρακαλώ, από την Κύπρο.

Σ. ΦΥΤΤΗΣ: Συνάδελφοι, κάθε χρόνο έχουμε αυτό το πρόβλημα. Κάθε χρόνο κάνουμε έκκληση σαν Προεδρείο, σαν Γραμματεία, σαν Συνέλευση, για τα οικονομικά της Οργάνωσης. Είναι φανερό ότι αν δεν βρούμε πόρους, η Οργάνωση αυτή δεν θα έχει λεφτά μέσα σε δύο χρόνια.

Είπαμε οι τρεις χώρες ότι θα κάνουμε προσπάθεια για αύξηση της συνεισφοράς μας, η Ρωσία, η Ελλάδα, η Κύπρος. Εγώ ζητώ, κ. Πρόεδρε, να ζητήσετε από τους Συναδέλφους εδώ, μία προς μία τις χώρες, να πουν τι έκαναν ή τι σκοπεύουν να κάνουν προς το Κοινοβούλιό τους. Αν σκοπεύουν να γράψουν γράμμα στον Πρόεδρο της Βουλής της κάθε χώρας και την απάντηση να την έχουμε στην επόμενη Γ.Σ. Έκαναν κάτι ή σιωπούμε εδώ; Εγώ δεν μπορώ να περιμένω από την Ουγκάντα, που στέλνει έναν Ορθόδοξο Βουλευτή εδώ. Αλλά από όλες τις άλλες χώρες αναμένουμε να ακούσουμε και ζητώ κ. Πρόεδρε, να πούμε μία προς μία τις χώρες, τι έκαναν ή τι σκοπεύουν να κάνουν; Τώρα.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Θα ήθελα να συμπληρώσω το γεγονός ότι ο κ. Γενικός Γραμματεύς τον Ιανουάριο – Φεβρουάριο, απέστειλε επιστολή προς όλους τους επικεφαλής των Κοινοβουλίων, τους Προέδρους των Κοινοβουλίων των χωρών που συμμετέχουν στην Ολομέλειά μας, με την πρόταση και παράκληση να καθορίσουν τη θέση τους, όσον αφορά την οικονομική αρωγή που προτίθενται να παράσχουν. Δυστυχώς, από πολλά Κοινοβούλια δεν έχουμε πάρει απαντήσεις. Γι' αυτό, αξιότιμοι συνάδελφοι, μας χρειάζεται ταχύτατα να προβούμε σε ορισμένα συμπεράσματα, να διαπιστώσουμε την αντίδραση των Προέδρων των Κοινοβουλίων. Οι συνάδελφοι από τη Λευκορωσία θα θέσουν εκ νέου το ζήτημα στο Κοινοβούλιό τους, συζήτησα με τους Συναδέλφους από τη Βουλγαρία, τη Ρουμανία. Νομίζω όμως ότι κατ' αρχήν όλα τα ζητήματα είναι κοινά μας ζητήματα. Συνεπώς, έχουμε ερωτήσεις στον κ. Ταμιά, ή μπορούμε να ψηφίσουμε για τον απολογισμό του παρελθόντος έτους; Αν υπάρχουν ερωτήσεις, αν δεν υπάρχουν, τότε θέτω σε ψηφοφορία. Ποιος είναι υπέρ του απολογισμού του παρελθόντος έτους; Παρακαλώ να υψώσουν τα χέρια τους. Ευχαριστώ. Ποιος είναι κατά;

Ο Οικονομικός απολογισμός ενεκρίθη, αξιότιμοι συνάδελφοι, έχουμε και το σχέδιο προϋπολογισμού για το επόμενο οικονομικό έτος. Έχω την πρόταση, δεδομένης της εμπειρίας, να το εγκρίνουμε ως βάση. Μόνο ως βάση. Διότι εξ όσων κατανοώ, θα τον περικόψουμε στη συνέχεια. Αν υπάρχουν ερωτήσεις και αν μπορούμε να θέσουμε το ζήτημα σε ψηφοφορία. Μπορούμε. Παρακαλώ, κ. Plokhotniouk. Κύριε Plokhotniouk, ζητώ συγνώμη, ανέφερα το εξής: δεν θα τον αυξήσουμε, θα περικόψουμε δαπάνες. Γι' αυτό, ακόμα και αν λάβουμε υπόψη μας τη

δημιουργία συμπληρωματικής Επιτροπής, θα πρέπει να περιοριστούμε στους διαθέσιμους πόρους. Δεν μπορούμε να αυξήσουμε τίποτε, είναι αστείο να το θέτουμε καν. Υπάρχουν άλλες ερωτήσεις συνάδελφοι; Παρακαλώ.

V. OREKHOV: Αξιότιμε κ. Πρόεδρε, αξιότιμε κ. Γενικέ, δεν συμφωνώ με το ποσό στον προϋπολογισμό για την ανανέωση της ιστοσελίδας. Με αυτούς τους πόρους όχι μόνο δεν θα μπορέσουμε να πληροφώσουμε όσους ενδιαφέρονται, τους Ορθοδόξους, είτε όσους ασχολούνται με την πληροφόρηση. Με τέτοια αρωγή δεν θα δώσουμε καμία πληροφορία. Είναι εντελώς αμελητέα τα ποσά. Μπορούμε ενδεχομένως να εξοικονομήσουμε σε κάποιες εκδηλώσεις, αλλά στη μαζικότητα της πληροφορίας και στην προσβασιμότητα αυτής της πληροφορίας και στην ορθότητα, στην εγκυρότητα της πληροφορίας, που θα τεθεί στη σελίδα στο διαδίκτυο, θα κερδίσουμε πολύ περισσότερα απ' ό,τι σε μεμονωμένες εκδηλώσεις περιορισμένης κλίμακας. Χρήσιμες φυσικά, δεν αμφιβάλω.

Αναφέρθηκα λοιπόν και στη διάσκεψη στο Μαυροβούνιο, συμφωνώ με τον κ. Krouton, ο οποίος σαφώς έθεσε την αρνητική πλευρά που έχουμε. Δηλαδή, ελάχιστα γνωρίζει ο κόσμος για μας. Γι' αυτό χρειάζεται τουλάχιστον 7-8 φορές να διευρύνουμε τη χρηματοδότηση της ιστοσελίδας.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Η πρότασή μου ποια ήταν αξιότιμοι συνάδελφοι; Δεχόμαστε ως βάση τον προϋπολογισμό. Αυτό σημαίνει ότι εγκρίνουμε τις κατευθύνσεις των δαπανών και το συνολικό διαθέσιμο ποσό. Στο εσωτερικό αυτού του ποσού, θα δούμε τι ανακατανομές μπορούμε να κάνουμε. Γι' αυτό έθεσα το ερώτημα, αν υπάρχουν κατ' αρχήν διαφορετικές πλευρές. Αν φερ' ειπείν έχει εκφύγει της προσοχής μας κάποια κατεύθυνση που θα πρέπει να ληφθεί υπόψη, παρακαλώ. Ότι πρέπει να δώσουμε αυξήσεις σε κάποια από τα άρθρα, εξυπακούεται, είναι άλλη πλευρά. Παρακαλώ.

A. KROUTON: Είναι κατανοητό ότι πρέπει να κινηθούμε στο πλαίσιο των πόρων που διαθέτουμε και τα όσα μας προτείνονται σήμερα προκαλούν ορισμένα ερωτήματα. Αν προτείνουμε να δαπανήσουμε ένα τόσο μικρό ποσό για την πληροφοριακή υποστήριξη, τότε τίθεται το θέμα των αμοιβών των συγγραφέων του τόμου για τη μουσική της Χριστιανικής Ανατολής, 50.000 ευρώ. Τι έργο είναι αυτό που απαιτεί ένα τόσο μεγάλο ποσό;

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Είναι κατανοητή η ερώτησή σας, αλλά είχατε βγει εκτός αιθούσης, όταν αναφέρθηκαν αυτές οι δαπάνες, όταν έγινε ανάλυση αυτού του ποσού και των αμοιβών των συγγραφέων.

A. KROUTON: Είναι στο πρόγραμμά μας από πέρυσι, αλλά δεν γίνεται έτσι, 50.000 ευρώ για ένα βιβλίο, αυτό είναι μη σοβαρό.

K. ΜΥΓΔΑΛΗΣ: Κύριε Krouton, οι πάγιες αμοιβές σε όλο τον κόσμο, τουλάχιστον τον δυτικό κόσμο, ανά σελίδα από έγκυρους συγγραφείς, είναι 100 ευρώ η σελίδα. Θέλουμε 350 σελίδες, θέλουμε 35.000 ευρώ και λέμε και 15.000 ευρώ για επιμέλεια της έκδοσης. Επιπλέον όμως, συμβαίνει το εξής μ' αυτά τα χρήματα, τα οποία θα έρθουν πίσω. – Με συγχωρείτε, επειδή διακρίνω χαμόγελα, εάν έχουμε λάθος πληροφόρηση ως προς το πώς αμείβονται οι ερευνητές στη δυτική Ευρώπη, στην Ευρώπη εν πάση περιπτώσει, αν έχουμε λάθος πληροφόρηση ότι αμείβονται 100 ευρώ τη σελίδα, είμαστε έτοιμοι να διορθώσουμε τον προϋπολογισμό. Η πληροφόρηση που πήραμε από οποιουσδήποτε ασχολούνται με το θέμα, είναι ότι η μία σελίδα κοστίζει 100 ευρώ.

K. ZATOULIN: Δεν πρόκειται για το ύψος αυτών των αμοιβών τόσο πολύ, αν και είναι τόσο ψηλές οι αμοιβές, ίσως θα πρέπει να εκδοθεί σε κάποια άλλη χώρα, όπου οι αμοιβές είναι χαμηλότερες και όπου η επιμέλεια είναι φθηνότερη. Είναι μία πρόταση πρακτικής φύσης. Είναι ζωτικά αναγκαίο να εκδοθεί αυτό το βιβλίο; Είναι

ζωτικά αναγκαίο να εκδοθεί το βιβλίο «Μουσική της Χριστιανικής Ανατολής»; Αν είναι τόσο δύσκολη η οικονομική μας κατάσταση, ας λάβουμε μία θαρραλέα απόφαση και αναβάλλουμε την έκδοση για έναν χρόνο ακόμα. Δεν θα χαθεί η μουσική της Ορθόδοξης Ανατολής μέσα σε ένα χρόνο.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Αξιότιμοι συνάδελφοι, πώς προσέγγισαν αυτό το ζήτημα οι Συνάδελφοί μας, όταν συνέταξαν τον προϋπολογισμό; Δεν μπορούσαν να μη προϋπολογίσουν αυτή τη δαπάνη, εφόσον είχαμε λάβει την απόφαση. Και τώρα μπορούμε να λάβουμε την απόφαση, χρειάζεται, δεν χρειάζεται. Δεν μπορούσαν να μην προϋπολογίσουν αυτή τη δαπάνη γι' αυτό και δεν μπορούμε να ασκήσουμε κριτική σ' αυτούς.

Κ. ΜΥΓΔΑΛΗΣ: Με συγχωρείτε, σαφώς κ. Zatoulin, είναι στη διακριτική ευχέρεια του Σώματος. Θέλω να σας πω μόνο το εξής: ότι αυτή η ιστορία ξεκίνησε από μία συνεργασία που κάναμε με τον κ. Υπουργό Πολιτισμού της Ρωσίας και με τον κ. Υπουργό Πολιτισμού της Ελλάδος, όπου και οι δύο μας είπαν ότι θα δεχτούν να συγχρηματοδοτήσουν αυτή την έκδοση σε τρεις γλώσσες, από τα Υπουργεία τους. Εμείς το βάζουμε τώρα, να υπάρξει η συγγραφή των κειμένων, να τους πούμε «έχουμε έτοιμο το συγγραφικό έργο, χρηματοδοτήστε το τώρα για να το εκδώσουμε».

Επιπλέον, θέλω να πω το εξής: είχαμε πολύ μεγάλη συζήτηση γύρω από το θέμα. Ξέρετε τι συμβαίνει; Για πολλά ζητήματα της Ορθοδοξίας υπάρχουν επιμέρους ενημερώσεις. Δηλαδή, βγαίνει ένα λεύκωμα και σου λέει «Η Αγιογραφία της Ρωσίας», βγαίνει ένα λεύκωμα και σου λέει «Η Αγιογραφία στην Ελλάδα». Είναι καλό αν μπορέσουμε να εμπλακούμε σ' αυτή την ιστορία, όπου θα παρουσιάζουμε συνολικά ζητήματα που αφορούν την Ορθοδοξία πολιτιστικά, στο σύνολό τους. Και να είναι έγκυρες δουλειές.

Ας πούμε, μπορούμε αύριο να χρηματοδοτήσουμε ένα βιβλίο για τους ρυθμούς των εκκλησιών, ή μπορούμε να χρηματοδοτήσουμε ένα βιβλίο για τις αγιογραφίες σε όλες τις χώρες με κάποιο θέμα. Είναι καλά να εμφανίζονται μέσα από τέτοιες κοινές προσπάθειες, ο κοινός Ορθόδοξος λόγος. Αυτή η σκέψη πρυτάνευσε, αν θέλετε.

Κ. ΖΑΤΟΥΛΙΝ: Καταλαβαίνω τη σκέψη σας κ. Μυγδάλη, αλλά δεν θα πρέπει να προσπαθούμε να αγκαλιάσουμε αυτό που δεν χωράει στην αγκαλιά μας, έχοντας δεδομένους τους περιορισμένους μας πόρους. Μόνο αυτό. Οι Γάλλοι λένε ότι όσο κρασί έχουμε, τόσα τραγούδια τραγουδάμε.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Αναφερθήκαμε σε κάτι άλλο, σε αυτές τις πλευρές θα πρέπει να προσελκύουμε πόρους από χρηματοδότες, χορηγούς. Θυμόσαστε ότι αναφερθήκαμε σ' αυτή την αναγκαιότητα και πέρυσι και πρόπερσι. Κύριε Ταμιά, υπάρχει κάτι άλλο που θέλετε να συμπληρώσετε;

Δ. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ: Θέλω να πω ότι στο θέμα των χορηγιών, παρ' ό,τι πέρυσι πήραμε απόφαση να απευθυνθούμε σε χορηγούς, δυστυχώς είχαμε πολύ λίγες προσφορές και οι περισσότερες προσφορές ήταν σε είδος, στο Συνέδριο το οποίο κάναμε στην Ελλάδα είχαμε μικρές προσφορές από συνδρομητές. Δεν είχαμε άλλες χορηγίες από καμία άλλη χώρα.

Και θέλω να πω και κάτι το παρήγορο. Ότι για πρώτη φορά φέτος, 12 από τις 22 χώρες πλήρωσαν τα εισιτήρια των μελών τους που ήρθαν, ενώ άλλες χρονιές τα περισσότερα τα πλήρωνε η Οργάνωση. Φέτος 12 χώρες πλήρωσαν τα εισιτήριά τους και για 10 μόνο χώρες πλήρωσε η Οργάνωση. Είναι και αυτό μία μικρή τονωτική ένεση, ή αν θέλετε είναι μία καινούργια νοοτροπία που αρχίζει να περνάει στην Οργάνωση, ότι ίσως κάποια στιγμή τα έξοδα να τα καλύπτουν τα Κοινοβούλια και να καλύπτει τα γενικά έξοδα η χρηματοδότηση που είναι προς την Οργάνωση.

Εγώ δεν έχω τίποτα άλλο να πω, σας ευχαριστώ για την εμπιστοσύνη την οποία μου δείχνετε και ελπίζω του χρόνου να τα ξαναπούμε.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Καλώς, νομίζω ότι είναι όλα σαφή σε όλους, γι' αυτό επιμένω στην πρότασή μου να ψηφίσουμε ως βάση αυτό το σχέδιο προϋπολογισμού, όχι εν συνόλω διότι υπάρχουν παρατηρήσεις στην εσωτερική κατανομή των πόρων, των κατευθύνσεων. Θα πρέπει να γίνει πραγματογνωμοσύνη, υπάρχει Επιτροπή Οικονομικών, υπάρχει Γραμματεία. Το σημαντικότερο όμως είναι να προσδιορίσουμε το συνολικό πλαίσιο, πέραν του οποίου δεν μπορούμε να κινηθούμε. Κύριε Krouton, παρακαλώ.

A. KROUTOV: Έχω δύο προτάσεις. Πρώτον, νομίζω ότι ο οικονομικός απολογισμός θα πρέπει να δίνεται στην αρχή, μόλις ερχόμαστε, να μη τον λαμβάνουμε πριν τη συζήτηση. Δεν είναι και τόσο δύσκολο.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Πριν από μία εβδομάδα ήταν έτοιμος ο απολογισμός του κ. Plokhotniouk. Και αυτός είναι ο Πρόεδρος της Επιτροπής Οικονομικών.

A. KROUTOV: Δεν αναφέρομαι στον Ταμιά, δεν προβάλλω καμία αξίωση. Απλώς λέω ότι στο πακέτο των εγγράφων, θα ήταν καλά εξ υπαρχής να έχουμε τον οικονομικό απολογισμό, την έκθεση ελέγχου. Εάν λάβουμε την απόφαση να εγκρίνουμε ως βάση, θα πρέπει να προσδιορίσουμε τι ακριβώς θα πρέπει να κάνουμε με την καημένη τη μουσική, που δεν θέλουν κάποιοι ούτε να ακούσουν, ούτε να διαβάσουν.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Ας πάρουμε ως βάση το έγγραφο και στη συνέχεια ας δούμε τις λεπτομέρειες.

Αξιότιμοι συναδέλφοι, ποιοι είναι υπέρ της εγκρίσεως του σχεδίου προϋπολογισμού ως βάση; Ποιοι είναι κατά; Είστε κατά; Ποιοι ψηφίζουν λευκό;

Ακολουθεί ψηφοφορία με ανάταση για την έγκριση ή μη του Προϋπολογισμού

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Δύο λευκά. Μάλιστα.

Τώρα, υπήρχαν προτάσεις που συνδέονται με την αύξηση των δαπανών για την ιστοσελίδα στο διαδίκτυο, δύο ομιλίες είχαμε επ' αυτού και να επανεξετάσουμε την κατάσταση που έχει διαμορφωθεί με την έκδοση του βιβλίου που αφορά τη μουσική. Αν κατ' αρχήν μας χρειάζεται ή δεν μας χρειάζεται. Υπάρχει μία μεγάλη παράκληση. Δεν θα καθορίσουμε σήμερα το ποσόν που θα χρειαστεί για την ιστοσελίδα στο διαδίκτυο. Αν δημιουργήσουμε σήμερα Επιτροπή που θα ασχοληθεί με πολιτική πληροφόρησης, αυτή η Επιτροπή θα μας καταρτίσει τις προτάσεις της, αυτό είναι το πρώτο.

Το δεύτερο, απευθύνομαι σε όλους τους Συναδέλφους. Θα ασχοληθούμε άραγε με την κατάρτιση αυτής της έκδοσης, κατά το τρέχον έτος, που αφορά την Ορθόδοξη μουσική, είτε θα το αναβάλλουμε για έναν χρόνο; Τι σκέψεις υπάρχουν; Παρακαλώ, η Πολωνία.

E. CZYKWIN: Ευχαριστώ. Νομίζω ότι θα ήταν σκόπιμο η πρόταση που υπέβαλε ο κ. Πρόεδρος, αν συγκροτήσουμε την Επιτροπή Πληροφοριακής Πολιτικής, να εξετάσει το θέμα της τελειοποίησης της χρηματοδότησης και να ασχοληθεί με την εκδοτική πολιτική και τα μέλη της Επιτροπής θα υποβάλλουν τις προτάσεις τους. Και η Επιτροπή αυτή θα μπορούσε να μελετήσει το θέμα της μείωσης των δαπανών για τις εκδόσεις.

Φυσικά, μιλάμε για υπέρογκα ποσά που ισχύουν και στην Πολωνία και σε άλλες χώρες. Ένας καθηγητής που έχει παγκόσμιο όνομα, έγραψε το κείμενο που αναφέρεται στο Κόσσοβο. Το έγραψε δωρεάν, δεν πήρε καμία αμοιβή και νομίζω ότι μπορούμε να επικοινωνήσουμε με άλλους Ορθοδόξους που μπορούν να μας βοηθήσουν, ως ειδικοί που ενδιαφέρονται για το άλφα ή βήτα έργο.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Είναι μία καλή και εύλογη πρόταση και πιστεύω ότι δεν είναι ανάγκη να κάνουμε συζήτηση.

Προτείνω να στηρίζουμε την πρόταση του Πολωνού Συναδέλφου μας και να αναθέσουμε στην Επιτροπή Πληροφοριακής Πολιτικής την οποία θα συγκροτήσουμε, να αναλάβει αυτό το έργο. Έχετε κάποιες αντιρρήσεις;

Ακολουθεί ψηφοφορία με ανάταση

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Όχι. Εγκρίνεται ομόφωνα.

Τότε, αξιότιμοι συνάδελφοι, παίρνουμε την απόφαση να αναθέσουμε στη Γραμματεία ή στην Επιτροπή Πληροφοριακής Πολιτικής που πρέπει να συγκροτήσουμε – νομίζω ότι θα τη συγκροτήσουμε, ότι θα τη στηρίξουμε όλοι μας – να ασχοληθεί με το θέμα της ανακατανομής των δαπανών. Έχετε αντιρρήσεις;... Όχι. Δεν είναι ανάγκη να ψηφίσουμε, πιστεύω. Δεν επιμένει κανένας; Τότε γίνεται δεκτό.

Το **ψήφισμα** τώρα, ο καθηγητής Alexeev. Θα τελειώσουμε, στις 2:15, 2:20.

V. ALEXEEV: Δεν υπήρχε περίπτωση, συνάδελφοι, να έχουμε τελειώσει έγκαιρα, όταν τα ζητήματα αφορούν τα οικονομικά μας και άλλα παράξενα και περίεργα πράγματα.

Αξιότιμοι φίλοι, συζητούμε εκείνο το ψήφισμα, βάσει των εγγράφων εκείνων τα οποία ελάβαμε με την προβλεπόμενη τάξη, μέχρι 6 Ιουνίου. Και αυτό για να είναι σαφές σε όλους. Διότι, θα γνωρίζετε ότι υπάρχει στην Οργάνωσή μας μία τάξη, μέχρι συγκεκριμένης ημερομηνίας υποβάλλονται τα σχέδια.

Εργαστήκαμε λοιπόν βάσει τριών σχεδίων. Το ένα σχέδιο καταρτίστηκε από τη Ρωσική αντιπροσωπεία, ένα σχέδιο από την Ελληνική και υπήρχαν άλλες προτάσεις από το Κοινοβούλιο του Λιβάνου. Βάσει αυτών των τριών εγγράφων, διατυπώσαμε και το σχέδιο ψηφίσματος το οποίο τίθεται προς έγκριση τώρα. Βρίσκεται μπροστά σας, γι' αυτό μπορείτε να εκφράσετε κρίσεις, είτε να το εγκρίνετε ως βάση. Παρακαλώ.

Σ. ΦΥΤΤΗΣ: Έχω τις εξής παρατηρήσεις, όχι για το λεκτικό, το περιεχόμενο, όμως για τη σύνταξη του ψηφίσματος που έχουμε μπροστά μας, νομίζω ότι υπάρχει κάποιο σοβαρό λάθος.

Πρώτον, λέει η παράγραφος «...θεωρούμε, καλούμε, επισημαίνουμε, δηλώνουμε, θεωρούμε. Το πρώτο κατά τη γνώμη μου, πρέπει να σβήσει το νούμερο ένα και να γράψουμε «τονίζουμε τη σπουδαιότητα της πολιτικής καλής γεινίασης της Ε.Ε.».

V. ALEXEEV: Είναι πολύ σωστό αυτό, είναι ένα τεχνικό λάθος, το έχουμε ήδη δει, αφού μεταφράστηκε το κείμενο και θα αλλάξει όλη η αρίθμηση των διατάξεων.

Σ. ΦΥΤΤΗΣ: Η παράγραφος, 7, είναι ακατανόητη, πραγματικά εδώ η σύνταξη στο τελευταίο. Κατά τη γνώμη μου, αν θα μείνει ως νούμερο 7, πρέπει να γραφτεί ως εξής: «*Θεωρούμε την προώθηση και προστασία των αστικών, πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων και ελευθεριών των Χριστιανικών κοινοτήτων, των Εκκλησιών τους, ως υποχρέωση των θρησκευτικών, πολιτικών και κοινοβουλευτικών ηγεσιών και καλούμε ιδιαίτερα τους Ορθοδόξους της Μέσης Ανατολής και Βόρειας Αφρικής, να ενθαρρύνουν την βαθιά και μακρόχρονη παρουσία τους στην περιοχή και να προωθήσουν τον ρόλο τους, ως φορέα διαλόγου των πολιτισμών και των αξιών με το Ισλάμ και τους Μουσουλμάνους*».

Πρέπει να γίνει δηλαδή αναδιάρθρωση αυτής της 7^{ης} παραγράφου, διαφορετικά δεν βγαίνει νόημα.

Σ.-Α. ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Σωστό.

V. ALEXEEV: Καλώς, θα το επιμεληθούμε. Η σκέψη σας είναι κατανοητή.

G. MOUKHEIBER: Θα ήθελα να πω για το σχόλιο το οποίο δεν ταιριάζει με το πνεύμα του σχολίου που έκανε η αντιπροσωπεία μας από το Λίβανο. Η πρώτη παράγραφος είναι σαν ένα προοίμιο. Εκεί απλώς υπενθυμίζουμε ότι η οικοδόμηση της Ευρώπης και η Ευρώπη η ίδια, έχει να κάνει με την πολιτική καλής γειτνίασης και απλώς βάζουμε την πρώτη παράγραφο ως ένα προοίμιο υπενθυμιστικό. Θέλουμε λοιπόν να υπενθυμίσουμε αυτή την πολιτική καλής γειτνίασης της Ευρώπης, που είναι απλώς μία διαπίστωση. Και επίσης, αυτό βάζει το σημείο 7 σε μία προοπτική και πρέπει να φύγει το 1 και να πάει στο προοίμιο, το νούμερο 1 να μπει στο προοίμιο.

Το 7 δεν χρειάζεται να επαναδιατυπωθεί, δεν συμφωνώ με αυτό, είναι μια χαρά, απλώς ίσως να πρέπει να γίνει πιο σαφές. Και για να γίνει το 7 πιο σαφές, και μη ξεχνάμε ότι είναι ένα ψήφισμα που απευθύνεται στα Κοινοβούλια που εκπροσωπούμε εδώ πέρα, δεν είναι μόνο για τα Κοινοβούλια της Μέσης Ανατολής ή της Βόρειας Αφρικής, είναι σε όλα τα Κοινοβούλια που εκπροσωπούνται εδώ. Και πάλι μέσα στα πλαίσια της πολιτικής καλής γειτνίασης, στον αρ. 2 από το οποίο προέρχεται αυτή όλη η πολιτική, συνίσταται στην άσκηση πίεσης σε όλες τις χώρες, ειδικώς στις χώρες που συμμετέχουν στην πολιτική καλής γειτνίασης, για να μπορέσουν να προωθήσουν όλα αυτά τα άτομα πολιτικά, οικονομικά και άλλα δικαιώματα.

Εμείς λοιπόν, καλούμε τις Κυβερνήσεις μας, όλες τις Κυβερνήσεις μας, να κάνουν τρία πράγματα. Πρώτον, να προωθήσουν τα ανθρώπινα δικαιώματα σε αυτές τις χώρες, όπου γίνεται η πολιτική καλής γειτνίασης, δεύτερον, να ενθαρρύνουν αυτή τη μακρόχρονη παρουσία στην περιοχή τους και να πούμε ότι δεν θα υπήρχε χριστιανισμός στην Ιερουσαλήμ, σε λίγα χρόνια δεν θα υπάρχουν Χριστιανοί. Είναι λοιπόν υπενθυμιστικό το κείμενο, ότι έχουμε δηλαδή ένα καθήκον να βοηθήσουμε αυτές τις κοινότητες, να τονίσουν τη μακρόχρονη παρουσία τους στην περιοχή.

Και τρίτο που θέλουμε να κάνουμε, είναι να τις παροτρύνουμε να προωθήσουν το ρόλο τους ως φορέως διαλόγου των πολιτισμών και των αξιών με το Ισλάμ και τους Μουσουλμάνους. Και μάλιστα, αυτό ειδικώς στη συνάντηση που προτείνουμε να λάβει χώρα στη Βηρυτό. Άρα λοιπόν, να διατηρήσουμε το 7 ως έχει και στην αρχή να βάλουμε ίσως κάτι, να ασκήσουμε πίεση για να γίνουν κατανοητά τα εξής. Νομίζω ότι αλλιώς μπορεί να μείνει έτσι και να βάλουμε το νούμερο 1 ως προοίμιο, να το μετακινήσουμε στο προοίμιο.

Σ.-Α. ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Λαμβάνονται σοβαρώς υπόψη, εξουσιοδοτείται η Γραμματεία να αναδιατυπώσει το κείμενο και σύμφωνα με τις παρατηρήσεις που διατυπώσατε εσείς.

V. ALEXEEV: Θα ήθελα να προσθέσω ότι το σημείο 7 και το σημείο 1 προέρχονται από το σχέδιο ψηφίσματος που υπέβαλε η αντιπροσωπεία του Λιβάνου.

A. QUAWAS: Ευχαριστώ πάρα πολύ. Εγώ έχω 4 προτάσεις. Το πρώτο αφορά το νούμερο 3, στην τελευταία γραμμή, εκεί που λέει «the Christian values», να αλλαχθεί με το «Orthodox values».

Στο 3 «we call upon the parliamentarians and the local Orthodox Churches to close the collaboration in order to strengthen the influence of the spiritual experience of Orthodoxy in social public, spiritual and cultural life. Thus restoring the Orthodox values in social life and not the Christian values».

Το 4, προ του τελευταίου, we stress that the cultural identity of each Orthodox population in this forum shared during history is not competitive, compared to identities of other faith or religion populations”, faith or religion populations. Δηλαδή, να προσθέτουμε πριν από το population δύο λέξεις, faith or religion.

Το τρίτο, στο 5, we protest for the clementious consequences of the ...and the ... attitude against the holly places of all religions, after the holly places of all religions.

ΑΛΛΟΣ ΟΜΙΛΗΤΗΣ: Σε όλα τα θρησκευτικά ιερά, αυτό λες.

A. QUAWAS: Ακριβώς, all religions. Το τελευταίο που έχω, είναι να προσθέσουμε ένα, λόγω της αλήθεια ότι το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων υποφέρει και νομίζω ότι δεν μπορούμε να αφήσουμε αυτή την Ορθόδοξη Κοινοβουλευτική Συνέλευση, χωρίς να αναφέρουμε την υποστήριξή μας στο Πατριαρχείο Ιεροσολύμων. Δι' αυτό προτείνω, υπ' αρ. 8, the I.A.O ASSEMBLY calls upon all governments... ότι η Γενική μας Συνέλευση καλεί όλες τις κυβερνήσεις να μην παρεμβαίνουν στην ελεύθερη λειτουργία των Ορθοδόξων Εκκλησιών και κυρίως καταδικάζει την άρνηση του Ισραήλ να αναγνωρίσει τη συνοδική εκλογή του Θεοδώρου Γ', Πατριάρχου Αλεξανδρείας και καλωσορίζει την θετική αναγνώριση των Ιορδανικών και Παλαιστινιακών Αρχών.

K. ΜΥΓΔΑΛΗΣ: Επειδή το σκεφτήκαμε πάρα πολύ αυτό, πολλή ώρα συζητήσαμε με τον κ. Alexeen, ίσως το θεωρούμε λίγο υπερβολικό. Δεν ξέρουμε αν ο Πατριάρχης έχει ανάγκη από μία τέτοια καταγγελία ή παρότρυνση εναντίον του για το Ισραήλ. Πρέπει να είμαστε λίγο προσεκτικοί, μήπως αντί να διευκολύνουμε δυσκολεύουμε.

A. QUAWAS: Όχι, διευκολύνουμε τα πράγματα, γιατί όλος ο κόσμος τώρα πιέζει το Ισραήλ, για να τελειώσει αυτό το θέμα. Εμείς εκπροσωπούμε τον λαό τον Ορθόδοξο στις δύο περιοχές και εμείς το ζητάμε. Εάν οι συνάδελφοι δεν το ψηφίζουν, είναι δικαίωμά τους, αλλά εγώ έχω το δικαίωμα και την απαίτηση από την Εκκλησία μου, να το προτείνω.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Αξιότιμοι συνάδελφοι, αρχίσαμε συζήτηση κατ' άρθρο. Αν και δεν έχουμε εγκρίνει ως βάση το ψήφισμα. Γενικώς, υποστηρίζουμε ως ιδέα, ως βάση, το ψήφισμα; Και στη συνέχεια να πάμε κατ' άρθρο. Ας τεθεί λοιπόν σε ψηφοφορία. Γνωρίζουμε τη διαδικασία αξιότιμοι συνάδελφοι, υπάρχει η πρόταση να εγκρίνουμε ως βάση το σχέδιο ψηφίσματος και στη συνέχεια ας δούμε τις συγκεκριμένες διατυπώσεις. Υπάρχουν αντιρρήσεις; Τότε θέτω σε ψηφοφορία. Ποιος είναι υπέρ της εγκρίσεως ως βάσης, του σχεδίου ψηφίσματος; Σας ευχαριστώ. Ποιοι είναι κατά; Είστε κατά; Η Αυστραλία είναι κατά;

Σ.-Α. ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Μιλάμε γι' αυτό που έχουμε όλοι μπροστά μας. Δεν υπάρχει διαφορετικό.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Συνεπώς το εγκρίνουμε ως βάση. Τώρα, υπάρχει σειρά προτάσεων οι οποίες θεωρούνται ζητήματα αρχής. Υπάρχουν και άλλες, που είναι καθαρά αναδιατυπώσεις. Έχω λοιπόν την πρόταση, εκεί που είναι καθαρά ζητήματα διατυπώσεων, αυτά έχουν ήδη αναφερθεί, οι Σύμβουλοι τα άκουσαν και αναθέτουμε επανεπεξεργασία – επαναδιατύπωση.

Υπάρχουν όμως τρεις βασικές θέσεις, τις οποίες πρέπει να συζητήσουμε ειδικά. Παρακαλώ Βαλέρι Αρκάντιεβιτς, συνάδελφοι, στα 13 χρόνια της κίνησής μας, έχουμε επεξεργαστεί ορισμένους κανόνες, ορισμένες θέσεις, οι οποίες σταθερά διατηρούνται και υποστηρίζονται από εμάς. Παρά τον πόνο και τα βιώματα τα δραματικά, που μπορεί να έχει κάποιος, όσον αφορά προβλήματα σε διάφορες εκκλησίες, συμφωνήσαμε ότι χωρίς προσωπική απεύθυνση των επικεφαλής των εκκλησιών, δεν αναμιγνύμεθα σ' αυτά τα προβλήματα. Εάν δεν έχουμε λοιπόν τέτοια παράκληση από τον επικεφαλής της Εκκλησίας, χωρίς να συνεργαστούμε με την άμεσα ενδιαφερόμενη Εκκλησία, δεν μπορούμε να εγείρουμε ζήτημα, διότι θα επιτείνουμε την κατάσταση, θα την επιδεινώσουμε. Αυτό είναι κανόνας και θα τον διατηρήσουμε. Υπάρχουν αντιρρήσεις κατά αυτής της θέσης; Όχι. Βαλέρι Αρκάντιεβιτς.

V. ALEXEEV: Υπήρχαν 4 παρατηρήσεις εκεί. Ο κ. Φυττής, ό,τι είπε, γίνεται δεκτό.

Σ. ΦΥΤΤΗΣ: Όπως έχουμε συμφωνήσει, εξουσιοδοτούμε την Γραμματεία να επεξεργαστεί το τελικό κείμενο, λαμβάνοντας βάση αυτό που έχουμε μπροστά μας.

Σ.-Α. ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Με τις παρατηρήσεις που γίνανε.

Σ. ΦΥΤΤΗΣ: Όμως, θέλω να τονίσω ότι θα περιμένουμε στα Κοινοβούλιά μας, στις διάφορες χώρες, τουλάχιστον μέσα σε 15-20 μέρες, το τελικό κείμενο, ώστε να το παρουσιάσουμε στον Πρόεδρο της Βουλής, στους Συναδέλφους μας. Διότι πήγαμε στη Βενετία, βγάλαμε αυτό το ψήφισμα ως τελικό. Να μην περιμένουμε να το δούμε του χρόνου, το θέλουμε σύντομα δηλαδή.

Σ.-Α. ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Η Οργάνωση, η Γραμματεία, στέλνει σε όλους τους Προέδρους μέσα σε ένα εύλογο χρονικό διάστημα ημερών, τα ψηφίσματα αυτά, σε όλους τους Προέδρους των Κοινοβουλίων, τα οποία εκπροσωπούνται στην Οργάνωση. Και βεβαίως στους διεθνείς οργανισμούς κλπ.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Κύριε Κρουτόν.

A. KROUTOV: Αξιότιμοι συνάδελφοι, υπάρχουν κάποιες διορθώσεις στις διατυπώσεις. Στο προοίμιο αναφέρονται ως όροι «Στην Ευρώπη για το Χριστιανισμό και την Ορθοδοξία», σαν να αντιπαραθέτουν τον Χριστιανισμό στην Ορθοδοξία. Νομίζω ότι θα πρέπει να αναφέρουμε «στις ηθικές αξίες της Ορθοδοξίας», αυτό είναι το πρώτο, στο προοίμιο.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Αλεξάντρ Νικολάγιεβιτς, επαναλαμβάνετε προβλήματα τα οποία έχουν τεθεί από άλλο Συνάδελφο. Εδώ πρέπει να πάρουμε την απόφαση, για να μην υπάρχουν αυτές οι αντιφάσεις, αφήνουμε τις διατυπώσεις εκεί που αναφερόμαστε, όπως είπαμε.

A. KROUTOV: Όσον αφορά το σημείο 7, αν θα υπάρχουν αναδιατυπώσεις ή αναδιατάξεις, πρέπει να υπογραμμίσω ότι δεν θα πρέπει να αναφέρουμε μόνο τη Νότια Αφρική. Υπάρχει και η Βόρεια Αφρική και υπάρχουν προβλήματα των Ορθοδόξων. Πρέπει να αναφέρουμε και τη Μέση Ανατολή κλπ.

Στο προοίμιό μας αναφέρεται ορθώς, ότι συγκεντρωθήκαμε, συζητήσαμε τα προβλήματα που αντιμετωπίζει η Ευρώπη, τις αντιφάσεις και προκλήσεις. Θα ήθελα να πω ότι είχαμε ένα πολύ σημαντικό γεγονός προσφάτως, η Δ' Σύνοδος της Ρωσικής Εκκλησίας αποφάσισε την επανένωση των εκκλησιών του εξωτερικού και του εσωτερικού της Ρωσίας. Νομίζω ότι είναι ένα πολύ σημαντικό γεγονός, δείχνει πώς μπορούν στο δρόμο της Ορθοδοξίας να βρίσκουν δρόμους ενοποιήσεως, πνευματικής ενότητας, μετά από 80 χρόνια σχίσματος, τα δύο μέρη των Εκκλησιών μας βρήκαν τη δύναμη, τη δυνατότητα και τη βούληση, την αποφασιστικότητα, να επανενωθούν και να αρχίσουν αυτή τη διαδικασία. Νομίζω ότι αυτή ακριβώς η διαδικασία, καταδεικνύει σε όλους, και στους πολιτικούς και στις άλλες εκκλησίες, το πώς θα πρέπει να διευθετούνται εκείνες οι διαφωνίες που ανακύπτουν. Νομίζω ότι αυτό θα ήταν σκόπιμο να συμπληρωθεί στο τρίτο σημείο, όπου καλούμε τα Κοινοβούλια και τις κατά τόπους Εκκλησίες να συνεργαστούν για την ενδυνάμωση της επιρροής της πνευματικής εμπειρίας της Ορθοδοξίας, στην κοινωνική κλπ. ζωή, να συμπληρώσουμε φερ' ειπείν «υπογραμμίζουμε ότι η υπέρβαση οποιουδήποτε διχασμού έχει τεράστια πνευματική σημασία και χαιρετίζουμε την απόφαση της Δ' Συνόδου της Ρωσικής Εκκλησίας του εξωτερικού». Ευχαριστώ.

Σ.-Α. ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Δεν μπορούμε να επέμβουμε στα εσωτερικά των Ορθοδόξων Εκκλησιών, διότι αν το κάνουμε αυτό το πράγμα, τότε έχουμε καταστραφεί εμείς και δεν έχουμε συνεισφέρει τίποτε απολύτως. Μπορούμε να κάνουμε μία γενική ευχή για την ενότητα των Ορθοδόξων Εκκλησιών, ότι ενθαρρύνουμε την ενότητα των Ορθοδόξων Εκκλησιών, αυτή την ευχή μπορούμε να

την κάνουμε. Τίποτε άλλο, αν μπορούμε σε λεπτομέρειες θα έχουμε προβλήματα τα οποία δυστυχώς αντί να βοηθήσουμε, θα βλάψουμε.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Κύριε Γενικέ, σας κατανόησα ορθώς; Από την πρόταση του κ. Κρουτον παίρνετε μόνο το ένα κομμάτι και υποστηρίζετε να συμπληρώσουμε με μία φράση, ότι «υποστηρίζουμε την τάση ενοποίησης και προσεγγίσεως μεταξύ των Ορθοδόξων Εκκλησιών». Χωρίς να το διευκρινίζουμε.

Σ.-Α. ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Την προσέγγιση, την ενότητα των Ορθοδόξων Εκκλησιών, μία φράση, ότι υποστηρίζουμε την ενότητα των Ορθοδόξων Εκκλησιών, τίποτε περισσότερο και τίποτε λιγότερο. Χωρίς περαιτέρω διευκρινίσεις.

V. ALEXEEV: Νομίζω ότι η αρχή που χρησιμοποιήσαμε σήμερα για την Εκκλησία της Ιερουσαλήμ, είναι καθολική. Νομίζω ότι σε κάθε Εκκλησία θα έχουμε την ίδια αντιμετώπιση, διότι σε αντίθετη περίπτωση δεν έχουμε εδώ εκπροσώπους φερ' ειπείν από τη Σερβία και το Μαυροβούνιο. Ξέρουμε τι οξύτατα προβλήματα εγείρονται σ' αυτή την Εκκλησία. Δυστυχώς σήμερα δεν έχουμε αντιπροσώπους από τη FYROM, δεν έχουμε Βουλευτές από άλλες χώρες και εκεί έχουμε προβλήματα που βοούν. Αν όμως προσωπικά και υποκειμενικά, χωρίς να στηριζόμαστε στις γνώμες των ιερωμένων που βρίσκονται επικεφαλής αυτών των Εκκλησιών, όχι μόνο δεν θα βοηθήσουμε, αλλά θα επιδεινώσουμε την κατάσταση.

Αξιότιμοι συνάδελφοι, πρέπει να καταλάβετε ότι έχουμε διάφορα εργαλεία στη διάθεσή μας. Υπάρχει το θεολογικό εργαλείο, το διοικητικό, το εκκλησιαστικό και το πολιτικό, της πολιτικής παρέμβασης, που είναι οι δικές μας πολιτικές διακηρύξεις. Γι' αυτό, εδώ χρειάζεται να δράσουμε βάσει της αρχής του μη βλάπτειν. Συμφωνώ λοιπόν να μην επιμένουμε σ' αυτές τις διατυπώσεις.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Η Ιορδανία θα μιλήσει πρώτη.

A. QUAWAS: Ευχαριστώ πολύ, κ. Πρόεδρε. Υπάρχει μία λανθασμένη, έχετε καταλάβει το θέμα έξω από τα όριά του. Όταν μιλάμε για το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων, δεν εισβάλλουμε στα εσωτερικά του Πατριαρχείου. Υπάρχει μία πανορθόδοξη απόφαση, η οποία έχει τελειώσει. Αυτό που γίνεται είναι εμπόδια στην ομαλή λειτουργία του Πατριαρχείου από εξωτερικό παράγοντα. Ο εξωτερικός παράγοντας είναι ένα κράτος και γι' αυτό όταν ζητάω αυτό, δεν συμπίπτει με αυτά που μας εξήγησε ο καθηγητής. Αν ήταν εσωτερικό το θέμα, ούτε καν θα είχα το θάρρος να το συζητήσω. Αλλά το εσωτερικό πρόβλημα τελείωσε και τελείωσε με μία πανορθόδοξη απόφαση, όλες οι Εκκλησίες μας συμφώνησαν γι' αυτό που γίνεται. Αυτό που μας βασανίζει και μας βάζει εμπόδια στην ομαλή λειτουργία του Πατριαρχείου, είναι ένα κράτος το οποίο δεν θέλει να αναγνωρίσει την απόφαση της Αγίας Συνόδου. Αυτό είναι απαράδεκτο.

Εάν εμείς σαν Βουλευτές, που εκπροσωπούμε τον λαό, δεν συμπαρασταθούμε σε μία Εκκλησία η οποία υποφέρει, ποιος άλλος θα το κάνει; Γι' αυτό απαιτώ να γίνει μία ψηφοφορία σε αυτό, και να μη εξουσιοδοτηθεί η Γραμματεία, πάνω μόνο σ' αυτό το άρθρο.

Σ.-Α. ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Έχει δίκιο σ' αυτό, από το Ισραήλ ζητάει, δεν ζητάει, έχει δίκιο, διότι δεν μιλάει για εσωτερικό πρόβλημα εκκλησιών, μιλάει για την άρνηση ενός κράτους να αναγνωρίσει αυτό που αποφάσισαν τα νόμιμα όργανα της Εκκλησίας και αυτό είναι το κράτος του Ισραήλ. Πώς να το κάνουμε, να το καλύψουμε αυτό;

K. ΜΥΓΔΑΛΗΣ: Με συγχωρείτε, αν μου επιτρέπετε, προς εμβάθυνση του προβληματισμού σας, μία δική μου ένσταση, αν το δικαιούμαι δεν ξέρω. Η ένστασή μου είναι ότι έχει 1000 τρόπους το Πατριαρχείο Ιεροσολύμων, αν θέλει να ζητήσει κάτι, είτε από τη Γραμματεία είτε από τη Γενική Συνέλευση, να το ζητήσει αυτό. Κινδυνεύουμε να κάνουμε ζημία, αυτή είναι η ταπεινή μου άποψη.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Είμαστε μία δημοκρατική οργάνωση, ο Συνάδελφος υπέβαλε μία πρόταση και έχουμε ακούσει δύο θέσεις. Τώρα θα κάνω μία ψηφοφορία. Δεν χρειάζεται να κάνουμε συζήτηση, πρόκειται περί στοιχειωδών πραγμάτων. Κύριε Κρουτόν, θα κάνουμε ψηφοφορία και πάνω στη δική σας πρόταση. Συνάδελφοι, γνωρίζουμε να δουλεύουμε μέσα στα Κοινοβούλιά μας.

Α. ΚΡΟΥΤΟΝ: Αξιότιμοι συνάδελφοι, θα ήθελα να υπογραμμίσω και πάλι, ότι εδώ, όπως είπε και ο κ. Πρόεδρος, συνήλθαν σε μία ανεξάρτητη συνέλευση εκπρόσωποι των Κοινοβουλίων, που εκπροσωπούν διάφορες εκκλησίες. Φυσικά, εκπροσωπώ την Ρωσική Ορθόδοξη Εκκλησία, κάποιος εκπροσωπεί τη Βουλγαρική Εκκλησία κλπ, είναι άλλο θέμα. Εδώ δεν ομιλώ εξ ονόματος της Ρωσικής Ορθόδοξου Εκκλησίας και δεν επεμβαίνω στα εσωτερικά του Πατριαρχείου της Ιερουσαλήμ ή κάποιας άλλης τοπικής εκκλησίας. Εγώ βασίζομαι στις αποφάσεις των τοπικών Συνόδων ή των Πανορθόδοξων Συνόδων, που έχουν ληφθεί.

Ο κ. Σύμβουλος ανέφερε ότι δεν έχουμε λάβει καμία έκκληση από τους προκαθήμενους των τοπικών Εκκλησιών. Και τότε έχω ερώτηση. Δηλαδή, όλα τα ζητήματα που συζητούμε στη Γενική μας Συνέλευση, τα συζητούμε πρώτα με τους προκαθήμενους των τοπικών Εκκλησιών, μήπως μας υποβάλλουν κάποιες προτάσεις; Όπως ας πούμε, αν εισηγείται κάποια απόφαση το Πατριαρχείο της Ιερουσαλήμ, μόνο σ' αυτή την περίπτωση μπορούμε να τη συζητήσουμε;

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Ακούσαμε την πρότασή σας, τώρα θα περάσουμε στην ψηφοφορία. Θα μιλήσει πρώτος ο εκπρόσωπος του Λιβάνου.

Δ. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριοι συνάδελφοι, κύριε Πρόεδρε και κύριε Γραμματέα, το ζήτημα το οποίο έχει προκύψει είναι πολιτικό. Δεν είναι ούτε εκκλησιαστικό, ούτε θρησκευτικό, είναι η αναγνώριση, η πολιτική αναγνώριση την οποία πρέπει να κάνει το κράτος του Ισραήλ στον καινούργιο Πατριάρχη των Ιεροσολύμων. Εγώ ψηφίζω υπέρ του να συμπεριληφθεί μέσα στο ψήφισμα η αναφορά μας αυτή στην καθυστέρηση, γιατί πρόκειται περί πολιτικής κωλυσιεργίας την οποία κάνει το Ισραήλ στη μη αναγνώριση, γιατί επιμένει, γιατί πιστεύω ότι προσπαθεί να εκβιάσει για να αποσπάσει οφέλη.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Ο Εκπρόσωπος του Λιβάνου.

Γ. TUENI: Βεβαίως και εγώ θα ήθελα να υποστηρίξω αυτό το ψήφισμα. Θα μπορούσαμε ίσως όμως, αν θέλετε, να κάνουμε μία πιο γενική διατύπωση, να πούμε υπερασπίζουμε την ακεραιότητα της Εκκλησίας και την ελευθερία της να πάρει τις αποφάσεις τις οποίες της επιτρέπει η εξουσία της. Είναι λοιπόν κάτι το οποίο και το διεθνές δίκαιο το απαγορεύει, δεν μπορεί το Ισραήλ να παρέμβει στα εσωτερικά ενός Πατριαρχείου, δεν μπορεί να παρέμβει πουθενά, απαγορεύεται. Και πάντοτε γίνονται τα ίδια. Πρόκειται για κατεχόμενο έδαφος, δεν είναι ισραηλινό το έδαφος και άρα δεν μπορεί, ούτε καν ο Ισραηλινός νόμος δεν επιτρέπει στο Ισραήλ να παρέμβει. Και δεν μιλάω βέβαια καθόλου για το διεθνές δίκαιο, που ούτως η άλλως δεν το επιτρέπει. Πρέπει λοιπόν να υποστηρίξουμε την Εκκλησία στο να ασκήσει τις ελευθερίες της.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Υπάρχουν άλλες ερωτήσεις μέχρι να δώσουμε το λόγο; Έληξε το ζήτημα.

V. ALEXEEV: Θα επιθυμούσα να υποστηρίξω την άποψη που ακούστηκε προηγουμένως, για το γεγονός ότι η διοίκηση της κινήσεως δεν κατανοεί χειρότερα από άλλους την κατάσταση στην Εκκλησία της Ιερουσαλήμ. Εκεί πράγματι, μπορούμε να αποκαλύψουμε λίγο την κατάσταση, υπάρχει μία λεπτή διαδικασία επίτευξης συμφωνίας με την κυβέρνηση του Ισραήλ. Και πιστέψτε μας, δεν χρειάζεται να επισπεύσουμε βεβιασμένα αυτή τη διαδικασία. Δεν χρειάζεται να αναμιχθούμε. Μπορούμε, θα έλεγα, να επιτείνουμε την κατάσταση που υπάρχει σήμερα.

Ο Πατριάρχης Θεόφιλος έχει να διευθετήσει δύο ζητήματα βασικά. Πρέπει να επιτύχει την εξουδετέρωση των δράσεων του Ειρηναίου, του τέως Πατριάρχη, και επιπλέον πρέπει να συμφωνήσει με την Κυβέρνηση του Ισραήλ. Γι' αυτό νομίζω ότι σ' αυτή την κατάσταση, μπορούμε σε γενικές γραμμές, όπως πρότεινε ο κ. Γενικός Γραμματέας, μας απασχολεί φυσικά το πρόβλημα της ενότητας κάθε τοπικής Ορθοδόξου Εκκλησίας, διότι κάθε Εκκλησία είναι ένας πόρος, μία δύναμη, η κάθε κατά τόπους Ορθόδοξη Εκκλησία. Γι' αυτό νομίζω ότι σ' αυτή την πολύ περίπλοκη κατάσταση πρέπει συνολικά να υποστηρίξουμε αυτή την αρχή. Να μη την προσωποποιήσουμε, να μη πούμε εδώ υποστηρίζουμε περισσότερο, εδώ υποστηρίζουμε τη Σερβική Εκκλησία, εκεί κάποια άλλη. Συνολικά φροντίζουμε για την ενότητα όλων των Ορθοδόξων Εκκλησιών. Αυτή η θέση πρέπει να είναι παρούσα, συμφωνώ.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Λοιπόν, αξιότιμοι συνάδελφοι, όπως ήδη είπαμε, θα περάσουμε στην ψηφοφορία.

Υπάρχει η πρόταση του Αξιότιμου Συναδέλφου από την Ιορδανία, που επιμένει να θέσουμε σε ψηφοφορία, οπότε οφείλουμε να θέσουμε σε ψηφοφορία το ζήτημα. Ως εκ τούτου, διατυπώνω και πάλι την πρότασή του.

Προτείνει σε ένα σημείο να συμπεριλάβουμε μία καταδικαστική φράση για το κράτος του Ισραήλ, το οποίο παρεμποδίζει την εφαρμογή της απόφασης της Συνόδου και καλούμε να επιταχυνθεί η διαδικασία. Ορθώς αναφέρω την πρότασή σας; Απευθυνόμαστε λοιπόν στο κράτος του Ισραήλ; Τότε θα διαλύσουμε όλο αυτό το ψήφισμα. Απευθυνόμαστε σε κάθε σημείο σε διαφορετικό; Ας έχουμε ξεχωριστά ψηφίσματα τότε, αν απευθυνόμαστε σε κάθε κράτος.

Ποιος είναι υπέρ του να γίνει δεκτή η πρόταση του Συναδέλφου; Παρακαλώ, υπέρ; Τη διατύπωσα. Από το Βασίλειο της Ιορδανίας οι συνάδελφοι είπαν να ενταχθεί το σημείο αυτό που να καταδικάζει τη στάση του Ισραήλ. Κάθε αντιπροσωπεία έχει μία ψήφο.

Ακολουθεί ψηφοφορία με ανάταση

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Δεν έχουμε εδώ ομόφωνη απόφαση και στο εσωτερικό. Παρακαλώ κατεβάστε τα χέρια σας. Ποιοι είναι κατά, ας υψώσουν τα χέρια τους. Ποιοι είναι κατά αυτής της προτάσεως; Ποιοι ψηφίζουν λευκό; Δεν υπάρχει ούτε το ένα τρίτο, όπως βλέπετε, άρα δυστυχώς, δεν περνάει. Η διατυπώνεται άλλη πρόταση, ή ... από τους παρόντες μιλάμε. Έξι άνθρωποι υπέρ, μετρήσαμε. Συνεπώς δεν περνάει η πρότασή σας.

Αλεξάντρ Νικολάγιεβιτς, μπορώ να θέσω επίσης το δικό σας ζήτημα. Ο κ. Κρουτον προτείνει να συγκεκριμενοποιήσουμε και να υποστηρίξουμε τη διαδικασία ενοποίησης που γίνεται μεταξύ του Πατριαρχείου της Μόσχας και της Ρωσικής Ορθοδόξου Εκκλησίας του Εξωτερικού.

Ποιοι είναι υπέρ; Ποιοι είναι κατά; Τέσσερις. Ποιοι ψηφίζουν λευκό;

Ακολουθεί ψηφοφορία με ανάταση

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Επίσης δεν περνάει.

Γι' αυτό, αξιότιμοι συνάδελφοι, αφήνουμε τη σύνταξη ως έχει σε γενικές γραμμές. Παρακαλώ. Η Ιορδανία.

A. QUAWAS: Από ό,τι κατάλαβα, κ. Πρόεδρε, έξι ήταν υπέρ, τέσσερα κατά και τα υπόλοιπα λευκά, τα λευκά θεωρούνται υπέρ, επομένως έξι είναι περισσότερα από τα τέσσερα και πρέπει να περάσει η απόφαση.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Όχι, αξιότιμε Συνάδελφε. Στο Κοινοβούλιό σας έτσι ψηφίζετε; Όταν έχετε 100 βουλευτές, οι έξι είναι υπέρ, εγκρίνονται οι νόμοι; Δεν εγκρίνονται νόμοι.

A. QUAWAS: Εγκρίνονται νόμοι, εκτός από υποθέσεις του προϋπολογισμού που χρειάζεται 50% + 1, αλλά στα υπόλοιπα με πλειοψηφία και εδώ έχουμε πλειοψηφία με έξι ψήφους.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Όχι, κοιτάξτε σας παρακαλώ τον κανονισμό μας, πώς λαμβάνονται οι αποφάσεις. Πέραν του ημίσεως των παρόντων. Και γενικά, θέλουμε ομόφωνα να λαμβάνονται οι αποφάσεις. Επιμείνατε, το θέσαμε σε ψηφοφορία, είδαμε τη διάταξη των δυνάμεων, δεν υπάρχει ενότητα, γιατί να διασπαστούμε; Προσπαθούμε όλοι να είμαστε ενωμένοι. Ακούσαμε τις απόψεις, μας ανησυχούν τα προβλήματα αυτά που είπατε, θα αξιοποιήσουμε άλλες οδούς.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΚΥΠΡΟΥ: Μπαίνουν διάφορα ζητήματα και μάλιστα με ανεξάρτητη οντότητα και ευχή, όσον αφορά ένα συγκεκριμένο ζήτημα και ψήφισμα που τέθηκε, για να εκδώσουμε ως Διακοινοβουλευτική Συνέλευση Ορθοδοξίας. Με το ίδιο σκεπτικό, πιστεύω ότι εμείς ως Κύπρος αδικούμεθα, γιατί καταθέσαμε ψήφισμα για το Κυπριακό, θεωρήθηκε εκπρόθεσμο και κατά τον ίδιο τρόπο και με το ίδιο σκεπτικό, όπου μπαίνουν ζητήματα άσχετα με τον κοινό κορμό του ψηφίσματος που κατατέθηκε, κατά τον ίδιο τρόπο και εμείς να επαναθέσουμε και να επαναφέρουμε το δικό μας το ψήφισμα για το Κυπριακό, αν συνεχίζουμε στο ίδιο μοτίβο, στην ίδια λογική, στο ίδιο σκεπτικό και στην ίδια προσθαφαίρεση, πάνω σε ένα ψήφισμα το οποίο έχει εντελώς διαφορετικό νόημα απ' αυτά που ακούμε.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Ο Συνάδελφος πολύ σωστά το είπε, το θέμα του ψηφίσματος, οι προτάσεις θα πρέπει να είναι βάσει του θέματος. Και αν επιδιώκουμε σ' αυτό το θέμα να παρεισφρέουν διάφορα ζητήματα άλλου τύπου, δεν νομίζω ότι θα μας οδηγήσει πουθενά. Ο Συνάδελφος από την Κύπρο, πολύ σωστά το έθεσε.

Αξιότιμοι συνάδελφοι, υπάρχει κάποιος άλλος ο οποίος επιμένει σε κάποιες προτάσεις;

ΑΛΛΟΣ ΣΥΝΕΔΡΟΣ: Ευχαριστώ πολύ κ. Πρόεδρε, έχω μόνο μία πρόταση ή διευκρίνιση.

Στη δεύτερη παράγραφο χαιρετίζοντας την ένταξη στην Ενωμένη Ευρώπη τον Γενάρη του 2007 των νέων κρατών, με Ορθοδόξους κατά πλειοψηφία πληθυσμούς, γεγονός το οποίο θα συμβάλλει στην καλύτερη ανάδειξη της ταυτότητας της, εδώ ο λόγος γίνεται μόνο για δύο χώρες. Το Γενάρη μπορεί να είναι μόνο η Βουλγαρία και η Ρουμανία. Και προτείνω να διευκρινίσουμε «*χαιρετίζουμε την ένταξη στην Ενωμένη Ευρώπη το 2007 της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας, των κρατών με Ορθοδόξους κατά πλειοψηφία πληθυσμούς, γεγονός το οποίο θα συμβάλλει στην καλύτερη ανάδειξη της ταυτότητάς της*».

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Πολύ σωστά είπατε, αγαπητοί συνάδελφοι, ότι όλος ο κόσμος το γνωρίζει, αφού είναι πασίγνωστο δεν είναι ανάγκη να το γράψουμε. Πρόκειται για μία διαδικασία και δεν περιορίζεται σε δύο χώρες, απλώς χαιρετίζουμε. Ίσως πρέπει να διαγράψουμε το Γενάρη του 2007, επειδή μπορεί να ακολουθήσουν και άλλες χώρες και όλες θα μουν στις θέσεις τους.

Αγαπητοί συνάδελφοι, έχετε να πείτε κάτι άλλο επί της ουσίας; Τότε παρακαλώ να εγκρίνουμε το ψήφισμα, λαμβάνοντας υπόψη τις προτάσεις σχετικά με την επαναδιατύπωση ορισμένων σημείων. Ο Λίβανος.

G. MOUKHEIBER: Κύριε Πρόεδρε, έγινε μία πρόταση αναδιατύπωσης από τον κ. Tueni, τον αγαπητό Συνάδελφο, και ελπίζω να θυμηθούμε και αυτό να το θέσουμε σε ψηφοφορία. Και ανυπομονώ να δω και την υποστήριξη από τους αξιότιμους Συναδέλφους.

Το θέμα το οποίο αναφέρθηκε δεν είναι κατά πόσο θα ασκήσουμε κριτική ή όχι στο Ισραήλ, δεν πρόκειται για κριτική στο Ισραήλ, πρόκειται για παρέμβαση σε εσωτερικά εκκλησιαστικά θέματα. Μιλάμε για το να ζητήσουμε, να καλέσουμε από όλες τις κυβερνήσεις να μην παρεμβαίνουν στα εσωτερικά θέματα των Ορθοδόξων Εκκλησιών, είτε είναι στην Κύπρο, είτε είναι στην Ανατολική Ευρώπη, είτε είναι στα Ιεροσόλυμα, οπουδήποτε. Τα Ιεροσόλυμα απλώς ελήφθησαν ως παράδειγμα. Αν θέλετε τόσο πολύ να μη πάρουμε τα Ιεροσόλυμα ως παράδειγμα, θα ήθελα κ. Πρόεδρε και κύριοι συνάδελφοι, να σας παρακινήσω να θέσουμε αυτή την πρόταση σε ψηφοφορία.

Η πρόταση που θέλω να κάνω για να τη θέσουμε σε ψηφοφορία, είναι η εξής: Η Δ.Σ.Ο να καλέσει – μία απλή πρόταση να προσθέσουμε – να καλέσει όλες τις Κυβερνήσεις, να μη παρεμβαίνουν στην ελεύθερη λειτουργία των Ορθοδόξων Εκκλησιών. Επαναλαμβάνω, να καλέσουμε όλες τις Κυβερνήσεις να μη παρεμβαίνουν στην ελεύθερη λειτουργία των Ορθοδόξων Εκκλησιών. Και ελπίζω ότι αυτό θα γίνει αποδεκτό ομόφωνα, γιατί εδώ συμπεριλαμβάνουμε όλες τις Εκκλησίες, συμπεριλαμβάνεται επομένως και η Εκκλησία των Ιεροσολύμων. Ευχαριστώ κ. Πρόεδρε.

V. ALEXEEV: Ακούσαμε για τρίτη φορά αυτή την παράγραφο, αλλά έχουμε εκφράσει απόψεις πάνω σ' αυτή την παράγραφο, δεν υπάρχει ομοφωνία, όπως βλέπετε, και δεν θα έχουμε ομοφωνία, γι' αυτό παρακαλώ την αντιπροσωπεία του Λιβάνου να μην επιμένουν σ' αυτή την πρόταση, επειδή δεν έχουμε ομοφωνία.

ΑΛΛΟΣ ΣΥΝΕΔΡΟΣ: Συγνώμη κ. Σύμβουλε, νομίζω ότι για να δούμε αν υπάρχει ομοφωνία πρέπει να το θέσουμε το θέμα σε ψηφοφορία, να δούμε αν συμφωνούν οι συνάδελφοι. Αυτό είπα, δεν είναι θέμα διοίκησης της Εκκλησίας, δεν κάνουμε πολιτική δήλωση, απλώς ζητάμε από τις Κυβερνήσεις να μη παρεμβαίνουν στη διοίκηση των Εκκλησιών. Αυτή είναι η λογική μας, αυτό είναι το σκεπτικό και ελπίζω ότι ο Πρόεδρος θα το αποδεχθεί αυτό το σκεπτικό και θα θέσει το θέμα σε ψηφοφορία. Ευχαριστώ.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Δεν συμφωνώ, δεν συμφωνώ και μπορώ να εξηγήσω την προσωπική μου θέση. Εκπροσωπούμε τα Κοινοβούλια, μήπως θα υπερβούμε τα καθήκοντά μας, θα κάνουμε υποδείξεις στις Κυβερνήσεις, στις κατά τόπους Εκκλησίες; Ας κατέβουμε στη γη και ας είμαστε αυτό που είμαστε.

Αξιότιμε κύριε Βουλευτά, δεν θέλω να επιτρέψω στον εαυτό μου να γράψω μία φράση που θα ακουστεί περίπου με τον εξής τρόπο: Ο Βουλευτής από τη Ρωσία υποδεικνύει στην Κυβέρνηση του Λιβάνου τι πρέπει να κάνει. Νομίζω ότι αυτή η φράση δεν είναι πολιτικά ορθή, καταλάβετε περί τίνος πρόκειται; Να τι προτείνετε. Ωστε ο Βουλευτής Ρορον να υποδείξει στην Κυβέρνηση του Λιβάνου τι να κάνει. Δεν μπορώ να υπερασπιστώ και δεν μπορώ να συμφωνήσω μ' αυτή τη διατύπωση και νομίζω ότι μ' αυτό συμφωνούν όλοι οι παρόντες Βουλευτές. Αν επιμένετε στην ψηφοφορία μπορούμε να κάνουμε ψηφοφορία, αλλά θα είστε μόνος σας. Επιμένετε;

ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΣ ΣΥΝΕΔΡΟΣ: Ευχαριστώ, κ. Πρόεδρε. Όχι, απλώς σχολιάζω αυτό που άκουσα. Σέβομαι βαθύτατα οποιαδήποτε άποψη διαφέρει από τη δική μου και σέβομαι και τη διαφωνία, είναι ο ρόλος των Κοινοβουλίων να λένε στις Κυβερνήσεις τι να κάνουν, γι' αυτό δημιουργούνται τα Κοινοβούλια. Εμείς είμαστε η Χριστιανική Ορθόδοξη συνείδηση των κρατών μας και γι' αυτό καλούμε όλες τις Κυβερνήσεις μας, όλα τα Κοινοβούλιά μας, να εφαρμόσουν τις πολιτικές που συμπεριλαμβάνονται στο ψήφισμά μας. Γιατί αν δεν γίνει αυτό, τότε γιατί τα κάνουμε τα ψήφισματα; Τα απευθύνουμε ακριβώς στις Κυβερνήσεις και στα Κοινοβούλια και στα κράτη μας και όχι μόνο στην ίδια μας την Οργάνωση. Ελπίζουμε ότι θα μπορέσουμε να αποτελέσουμε τους ηθικούς εκπροσώπους του Ορθόδοξου

Χριστιανισμού, όχι μόνο των Κοινοβουλίων. Σέβομαι βαθύτατα τη γνώμη σας αν είναι διαφορετική από τη δική μου φυσικά.

ΑΛΛΟΣ ΣΥΝΕΔΡΟΣ: Ζητώ συγγνώμη. Στην πραγματικότητα έχουμε μία παράγραφο, κοιτάξτε σας παρακαλώ το κείμενο. Στο νούμερο 3 όπου απευθυνόμαστε στα Κοινοβούλια, υπάρχει. Εσείς στο κείμενό σας προτείνετε να το διευρύνουμε ως αρχή αυτό το περιεχόμενο και να υποδεικνύουμε στις Κυβερνήσεις τι να κάνουν. Όλοι οι συνάδελφοι το κατανόησαν. Γι' αυτό το τρίτο σημείο υπάρχει, δεν έχουμε καμία αντίρρηση γι' αυτό. Νομίζω ότι το πνεύμα αυτού που λέτε περιλαμβάνεται εκεί. Αν νομίζετε ότι θα πρέπει να αναδιατυπώσουμε κάτι στο σημείο 3, παρακαλώ, αλλά υπάρχει ήδη το τρίτο σημείο. Υπάρχει, παρακαλώ. Δεν έχουμε αντίρρηση συνεπώς.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Θέτω λοιπόν προς ψηφοφορία, να εγκρίνουμε το ψήφισμα εν συνόλω, λαμβάνοντας υπόψη τις επαναδιατυπώσεις. Ποιοι είναι υπέρ; Ευχαριστώ. Ποιοι είναι κατά; Δύο. Λευκά;

Ακολουθεί ψηφοφορία με ανάταση για την έγκριση ή μη του ψηφίσματος

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Ωραία, με δύο λευκά το ψήφισμα ενεκρίθη, σας συγχαίρω όλους γι' αυτή την απόφαση και την ολοκλήρωση των εργασιών μας.

Αξιότιμε κύριε Γενικέ, θα κάνουμε διάλειμμα τώρα. Στις 6.00 η ώρα συνεχίζουμε.

Διάλειμμα για γεύμα

V. ALEXEEV: Κατόπιν προτάσεων σειράς αντιπροσωπειών προτείνεται να προωθήσουμε για άλλη μία διετή θητεία ως Πρόεδρο της Γενικής Συνέλευσης τον S. Popov, Γενικό Γραμματέα τον κ. Σ.-Α. Παπαθεμελή, Αναπληρωτή Γενικό Γραμματέα τον κ. Ν. Νικολόπουλο και στη σύνθεση της Διεθνούς Γραμματείας ως εξής: Μέλη της Διεθνούς Γραμματείας ο κ. Β. Plokhotniouk, η κα Κ. Samoilyk από την Ουκρανία, ο κ. Ε. Χριστοφόρου, ο κ. Α. Bartashevichs από την Λετονία, ο κ. J. Tzonev από τη Βουλγαρία, και ο κ. Α. Quawas από την Ιορδανία. Υπάρχει πρόταση, βάσει της παραδόσεως που έχουμε, να εξετάσουμε ως πακέτο τις προτάσεις για τη σύνθεση όλων των Επιτροπών, εάν αναφέρουμε τις Επιτροπές και περάσουμε στη σύνθεσή τους.

Η Επιτροπή Οικονομικών: ο κ. Β. Plokhotniouk, αυτό σημαίνει ότι θα είναι και επικεφαλής της Επιτροπής. Ο κ. Β. Plokhotniouk από τη Ρωσική Αντιπροσωπεία, ο κ. Δ. Γεωργακόπουλος Ταμίας και ο κ. Σ. Φυττής από την Κύπρο. Εξυπακούεται ότι αυτοί είναι οι εκπρόσωποι των χωρών που είναι οι βασικοί συνεισφέροντες οικονομικά.

Επιτροπή Διεθνούς Πολιτικής: η κα Μ. Pappas από τις ΗΠΑ, ο κ. Α. Miliutin από το Καζακστάν, και εδώ υπάρχει μία λογική, διότι θα θέσουμε θέμα για τον τόπο διεξαγωγής της επόμενης διάσκεψής μας και θα καταλάβετε ότι υπάρχει λογική σκοπιμότητα και ο κ. Υ. Astarchenko από την Λευκορωσία.

Επιτροπή Κανονισμού: ο κ. Γ. Δεικτάκης από την Ελλάδα, ο κ. Μ. Minasyan από την Αρμενία και ο κ. Ρ. Andea από τη Ρουμανία.

Στην Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων: ο κ. Κ. Zatoulin από τη Ρωσική Ομοσπονδία, ο κ. F. Kokkali από την Παλαιστίνη, ο κ. Β. Dahdouh από τη Συρία και ο κ. S. Peçi από την Αλβανία.

Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων: ο κ. Τ. Ssekikubo από την Ουγκάντα, ο κ. Μ. Ignat από τη Ρουμανία, και ο κ. Α. Klementiev από τη Λετονία.

Επιτροπή Παιδείας η κα Κ. Samoilyk, προσδίδεται μία ιδιαίτερη σημασία, χρειάζεται ένα κύρος σ' αυτή την Επιτροπή, διότι βλέπουμε ότι είναι αύξων ο ρόλος της. Επόμενα μέλη: ο κ. G. Moukheiber από το Λίβανο και ο κ. V. Orekhov από τη Λιθουανία.

Η κα S. Okrouzhnaya από τη Λευκορωσία στην Επιτροπή Πολιτισμού, ο κ. G. Tueni από το Λίβανο και η κα N. Nakashidze από τη Γεωργία.

Επιτροπή Βιοηθικής: ο κ. N. Kotsiras από την Αυστραλία, η κα K. Shakliyan από τη Βουλγαρία, ο κ. S. Zakaryan από την Αρμενία.

Επιτροπή ΜΜΕ: ο κ. N. Νικολόπουλος, ο κ. A. Kroutov από τη Ρωσική Ομοσπονδία, ο κ. A. Czykwin από την Πολωνία και ο κ. V. Velman από την Εσθονία.

Αυτή είναι η όλη σύνθεση και οι Σύμβουλοι σας είναι γνωστοί, Alexeev και Μυγδάλης. Αυτά.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Τι ερωτήσεις υπάρχουν; Παρακαλώ, στη διάθεσή σας.

ΑΛΛΟΣ ΣΥΝΕΔΡΟΣ: Έχουμε εκλογολογιστική συνεδρίαση, ακούσαμε τον απολογισμό του Γενικού Γραμματέα, του Ταμιά, τα εγκρίναμε. Και εγώ θεωρώ ότι θα ήταν καθ' όλα λογικό, όπως αναφερθήκαμε σήμερα επί μακρόν στη λογική να ακούσουμε και τους επικεφαλής των Επιτροπών, πώς εκτιμούν το έργο τους κατά τη διετία που παρήλθε, πώς εργάστηκαν οι Επιτροπές. Ευχαριστώ.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Πράγματι, έχετε δίκιο, αν λάβουμε υπόψη μας ότι στην Ημερήσια Διάταξη, στον απολογισμό που μας εξέθεσε ο Γενικός Γραμματέας, εκεί θα έπρεπε να συμπεριληφθούν και οι ομιλίες των επικεφαλής των Επιτροπών, αλλά έχουμε ολοκληρώσει αυτό το θέμα. Όλοι ψηφίσαμε βάσει της εισηγήσεως που αφορούσε όλα τα θέματα και ολοκληρώσαμε αυτό το θέμα της Ημερήσιας Διατάξεως. Αν είχατε εισηγηθεί αυτή την πρόταση που συζητούσαμε στην Ολομέλειά μας αυτό το θέμα, θα ήταν ευπρόσδεκτο.

ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΟΣ ΣΥΝΕΔΡΟΣ: Δεν είναι και τόσο λογικό, δεν καταλαβαίνω πώς θα ακούσουμε το έργο των Επιτροπών, όταν συζητάμε τον απολογισμό του Γενικού Γραμματέα. Δεν έχω ευχαριστηθεί από την απάντησή σας.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Τι να κάνουμε τώρα; Νομίζω ότι όλοι οι συνάδελφοι με κατάλαβαν. Το κομμάτι του απολογισμού έχει ολοκληρωθεί. Γι' αυτό λοιπόν, τωρινό θέμα της Ημερήσιας Διατάξεως είναι οι υποψηφιότητες και οι εκλογές. Τι ερωτήσεις υπάρχουν προς τον κ. Alexeev; Παρακαλώ.

V. OREKHOV: Νομίζω ότι η Γραμματεία θα μπορούσε να συμπληρώσει τον κ. Astapchenko, αυτό θα προσέδιδε περισσότερες ευκαιρίες για δραστικότερη συμμετοχή της Λευκορωσίας, διότι υπάρχει μία ειδική κατάσταση στη Λευκορωσία και νομίζω ότι μέσω αυτού θα μπορούσαμε να επιτύχουμε και κάποια οικονομική βοήθεια εκ μέρους της Λευκορωσίας. Αυτό είναι το πρώτο. Επαναλαμβάνω, προτείνω τον κ. Astapchenko να ενταχθεί στη Γραμματεία, ως ένα επιπλέον άτομο, που θα ενισχύσει την παρουσία της Λευκορωσίας στο κίνημά μας. Και με τον ηθικό τρόπο να επιτύχουμε και οικονομική ενίσχυση.

Το δεύτερο, θα παρακαλούσα από την Επιτροπή Παιδείας να μετατεθώ στην Επιτροπή ΜΜΕ, διότι είναι πιο κοντά στη θεματική της δικής μου ενασχόλησης, επειδή ασχολούμαι με την ανάπτυξη της κοινωνίας της πληροφορικής στο Κοινοβούλιό μας. Ευχαριστώ.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Σας ευχαριστώ για την πρόταση, ως πληροφορία. Όσον αφορά τις Επιτροπές, δεν έχουμε ερωτήματα στη Γραμματεία. Ο κανονισμός προβλέπει 7 άτομα, γι' αυτό θα πρέπει να συνοδεύεται η πρότασή σας από το ποιον να αφαιρέσουμε. Δεν μπορούμε να συμπληρώσουμε τον αριθμό, πρέπει να αφαιρέσουμε κάποιον από την Γραμματεία, αν θέλετε να εισηγηθείτε αυτή την πρόταση.

Δεν είχαμε τέτοιου είδους προηγούμενο στην πρακτική της Δ.Σ.Ο, αν εισηγείστε κάτι παρόμοιο, παρακαλώ ... Ο συνάδελφος εισηγήθηκε μία πρόταση, γι' αυτό χρειάζεται συγκεκριμένα να πούμε, ποιος, τι να αναλάβει. Διευρυμένη ψηφοφορία δεν μπορεί να γίνει. Η Ελλάδα και η Ρωσία έχουν σταθερές θέσεις. Ο Πρόεδρος της Επιτροπής Οικονομικών οφείλει να είναι επίσης στη Γραμματεία, δεν θα τεθεί σε ψηφοφορία ούτε αυτό. Στη συνέχεια είναι η Ουκρανία, το συζητήσαμε επί τούτου το ζήτημα να είναι παρούσα η Ουκρανία και προτείναμε να είναι και επικεφαλής Επιτροπής. Το μόνο που απομένει είναι τρία άτομα. Δεν είναι ορθό όμως να κάνουμε κάποια ψηφοφορία για να απορρίψουμε έναν εκ των τριών.

Θεωρητικά όλα είναι εφικτά φυσικά, αλλά θα πρέπει να υπάρχει συμφωνία. Αν εισηγείστε κάποια αλλαγή, θα πρέπει να είναι γνώμη όλων των συμμετεχόντων στη διάσκεψή μας. Θα το συζητήσουμε.

Αξιότιμοι συνάδελφοι, έχουμε την πρόταση αυτή για τη Λευκορωσία. Γι' αυτό, εξήγησα γιατί δεν μπορούμε να κάνουμε τέτοιου είδους ψηφοφορία, δεν θα λύσει το πρόβλημα. Δεν είναι ορθό για τους τρεις εναπομείναντες να κάνουμε άλλη μία ψηφοφορία, δεν ξέρω πόσο είναι σκόπιμο.

Παρεμβάσεις εκτός μικροφώνου

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Η Λευκορωσία θα πρέπει να αναφερθεί πρωτίστως, ίσως η Λευκορωσία αποσύρει αυτή την πρόταση. Υπάρχει τέτοιο ενδεχόμενο; Είχαμε μία πρόταση για τη Λευκορωσία. Θα πρέπει να γίνουν αλλαγές, εισηγείστε, στο καταστατικό μας, στον κανονισμό μας; Καταλαβαίνω ότι η Ολομέλεια μπορεί να κάνει τα πάντα, είναι γεγονός. Ας το λύσουμε όμως εποικοδομητικά, ας το λύσουμε με σεβασμό στο βασικό μας κανονισμό, στο βασικό μας έγγραφο που διέπει τη λειτουργία μας.

Σ.-Α. ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Δεν το θεωρώ λογικό αυτό το πράγμα, αλλά είναι και θέμα κανονισμού. Ο κανονισμός προβλέπει 7, δεν προβλέπει 8, κατά συνέπεια δεν μπορεί να γίνει αυτό. Επαναλαμβάνω, γιατί δεν το άκουσε ο Πρόεδρος, είναι θέμα κανονισμού ο οποίος δεν μπορεί να αλλάξει αυτή τη στιγμή. Ο κανονισμός προβλέπει 7, δεν μπορούν να γίνουν 8 ούτε μπορούν να γίνουν 10, ούτε μπορούν να γίνουν 6, πρέπει να είναι 7. Κατά συνέπεια, μένει η πρόταση να ικανοποιηθεί μία επόμενη φορά. Τιμούμε τη Λευκορωσία, η Λευκορωσία είναι σε διάφορα άλλα όργανα, δεν έχουμε πρόβλημα με τη Λευκορωσία, αλλά δεν μπορούμε ξαφνικά τώρα να αλλάξουμε τη σύνθεση και να αλλάξουμε τον κανονισμό.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Αν κάποιος δεν θυμάται, θα ήθελα να σας υπενθυμίσω ότι ο εκπρόσωπος της Λευκορωσίας 4 φορές, δηλαδή 8 χρόνια ήταν μέλος της Γραμματείας και δεν άλλαξε τίποτα σε ό,τι αφορά τα οικονομικά. Οπότε νομίζω ότι δεν έχουμε κανένα λόγο να ελπίζουμε ότι αυτή τη φορά κάτι θα αλλάξει. Γι' αυτό, ως παράδειγμα ήθελα να σας το αναφέρω. Επί 8 χρόνια ήταν μέλος της Γραμματείας, γι' αυτό αναθέτουμε μία Επιτροπή στον εκπρόσωπο της Λευκορωσίας, θα θέλαμε να δουλέψει. Αποσύρετε την πρότασή σας;

V. OREKHOV: Αποσύρω την πρότασή μου.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Υπάρχουν άλλες ερωτήσεις; Η Αρμενία, παρακαλώ.

M. MINASYAN: Κύριε Ρορον, προτείνετε την υποψηφιότητά μου στην Επιτροπή Κανονισμού, προηγουμένως δούλεψα στην Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και νομίζω ότι δούλεψα καλά και δεν θα ήθελα να αλλάξω Επιτροπή.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Υπάρχουν άλλες προτάσεις ή ερωτήσεις; Ως προς τη σύνθεση των Επιτροπών δεν υπάρχουν ερωτήσεις.

V. ALEXEEV: Ποιο πρόβλημα έχει προκύψει, αν θα βγει ένας άνθρωπος από την Επιτροπή Κανονισμού, πρέπει να προσθέσουμε ένα άτομο. Ίσως κάποιος εκφράσει την επιθυμία του να αλλάξει Επιτροπή, επειδή τι συμβαίνει φίλοι μου: Νομίζω ότι

όλα αυτά είναι εφικτά, απλώς η Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων είναι ήδη δύο φορές μεγαλύτερη απ' ό,τι οι υπόλοιπες Επιτροπές.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Και τι έγινε;

A. ALEXEEV: Τίποτα, απλώς σας το αναφέρω. Υποβάλλεται μία πρόταση από κάποιον ανώνυμο η πρόταση. Κάποιος δούλευε σε μία Επιτροπή, δεν εξέφρασε την επιθυμία να αλλάξει Επιτροπή και ξαφνικά τον μεταφέρετε στην άλλη Επιτροπή. Αυτή η Επιτροπή γίνεται η πολυπληθέστερη, δύο φορές μεγαλύτερη από όλες τις υπόλοιπες Επιτροπές. Αν συμφωνείτε μ' αυτό δεν υπάρχει πρόβλημα.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Δεν έχω αντίρρηση, πρέπει όμως να συγκροτηθεί η Επιτροπή Κανονισμού. Και σας προτείνω να βάλετε ένα δεύτερο άτομο από τη Γεωργία στην Επιτροπή. Πείτε μας όνομα. Ch. Gogorishvili. Όταν μία γυναίκα έχει να προτείνει κάτι, αμέσως επιλύονται όλα τα προβλήματα.

A. ALEXEEV: Τι συμβαίνει σ' αυτή την περίπτωση, ποιες αλλαγές σε σχέση με τη σύνθεση που έχω αναγνώσει; Ο κ. M. Minasyan επιστρέφει στην Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, δεν επιστρέφει, δεν έχει φύγει από αυτήν την Επιτροπή. Οπότε στην Επιτροπή Κανονισμού θα συμμετάσχουν οι εξής: ο κ. Γ. Δεικτάκης, δεν υπάρχουν αντιρρήσεις, δεν υπήρξαν αντιρρήσεις σχετικά με την υποψηφιότητά του, ο κ. P. Andea από τη Ρουμανία, δεν υπήρξαν αντιρρήσεις και η κα Ch. Gogorishvili κατόπιν της πρότασης της Γεωργιανής Αντιπροσωπείας. Και τώρα αναγιγνώσκω την καινούργια σύνθεση της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων: K. Zatoulin - Ρωσική Ομοσπονδία, F. Kokkali - Παλαιστίνη, B. Dahdouh - Συρία, S. Peçi - Αλβανία, G. Moukheiber από το Λίβανο, εξέφρασε την επιθυμία να ενταχθεί σ' αυτή την Επιτροπή μόλις τώρα. Έχετε αντιρρήσεις;

Παρεμβάσεις εκτός μικροφώνου

V. ALEXEEV: Μόλις μας πλησίασε και μας είπε ότι θα ήθελε να ενταχθεί σ' αυτή την Επιτροπή και τώρα υποβάλλουμε αυτή την πρόταση, έχετε αντίρρηση; Ας το συζητήσουμε τώρα, αυτή τη στιγμή.

Αναγιγνώσκω και πάλι κ. K. Zatoulin, κ. F. Kokkali από την Παλαιστίνη, κ. B. Dahdouh από τη Συρία, κ. S. Peçi Αλβανία, κ. G. Moukheiber, Λίβανος και ο κ. M. Minasyan Αρμενία. Έχετε αντιρρήσεις; Προχωρούμε λοιπόν.

Υποβλήθηκαν οι εξής προτάσεις από την Επιτροπή Παιδείας, κατόπιν παράκλησης της Λιβανικής Αντιπροσωπείας, να μεταφερθεί στην Επιτροπή Πολιτισμού ο κ. Ghassan Tueni από το Λίβανο. Αν δεν έχετε αντίρρηση, έτσι θα κάνουμε και στην Επιτροπή Παιδείας θα μπορούσαμε επίσης να εντάξουμε τον κ. P. Solis από την Αλβανία και να αφήσουμε μία κενή θέση από τη Μολδαβία, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι ήταν στην προηγούμενη σύνθεση της Επιτροπής, αυτή τη στιγμή όμως δεν είναι παρόντες. Αυτή η κενή θέση ανήκει στην αντιπροσωπεία της Μολδαβίας αν δεν έχετε αντίρρηση.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Για τη Σερβία ποια θέση θα προβλέψουμε Βαλέρι Αρκάντιεβιτς, για τη Σερβία θα αφήσουμε κάποια κενή θέση;

V. ALEXEEV: Ναι, θα ήταν σωστό, επειδή δύο φορές ο εκπρόσωπος της Σερβίας ήταν μέλος της Επιτροπής Πολιτισμού. Και θα θέλαμε να υποβάλλουμε αυτή την πρόταση. Και ο κ. Orekhov εξέφρασε την επιθυμία να μεταφερθεί από την Επιτροπή Παιδείας στην Επιτροπή των ΜΜΕ. Έχετε αντίρρηση; Αυτές είναι οι αλλαγές.

Παρεμβάσεις εκτός μικροφώνου

V. ALEXEEV: Λοιπόν, έχω εξαντλήσει τη λίστα των ζητημάτων που μου έχουν ανατεθεί. Σας παρουσιάζουμε όλες τις πληροφορίες για να σχηματίσετε μία πλήρη εικόνα και ύστερα θα συνεχίσουμε.

Βλέπετε πόσο έντονη είναι η συζήτηση πάνω σε στελεχικά ζητήματα. Η κα Σχοιναράκη, Βουλευτής, μέλος της Βουλής των Ελλήνων, εξέφρασε την επιθυμία να

ενταχθεί στην Επιτροπή Πολιτισμού. Έχετε αντίρρηση; Όχι. Αλλά να αφήσουμε και μία θέση για τη Μολδαβία, ας υπάρξει ακόμα μία θέση για τη Μολδαβία σ' αυτή την Επιτροπή. Εγώ δεν έχω τίποτε άλλο να προσθέσω.

Σ.-Α. ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Νομίζω ότι μπορούμε να αρχίσουμε την ψηφοφορία. Προτείνω να ψηφίσουμε, ανανεώνοντας τη θητεία για άλλη μία φορά, του Προέδρου Sergei Aleksandrovichs. Ψηφίζουμε.

Ακολουθεί ψηφοφορία με ανάταση

.....
Σ.-Α. ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Εξελέγη ομοφώνως.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Σας ευχαριστώ, συνάδελφοι, για την εμπιστοσύνη σας. Η χρονιά αυτή θα είναι πάρα πολύ δύσκολη. Αυτό έχει ήδη τονιστεί σήμερα. Ας προσευχηθούμε για να μας βοηθήσει ο Θεός, να μπορέσουμε να επιλύσουμε όλα τα προβλήματα.

Το δεύτερο ζήτημα, προτείνω να επανεκλεγεί για την επόμενη θητεία στο αξίωμα του Γενικού Γραμματέα, ο κ. Παπαθεμελής. Ποιος είναι υπέρ; Ευχαριστώ. Κατά; Λευκά;

Ακολουθεί ψηφοφορία με ανάταση

.....
Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Ένα λευκό.

Σ.-Α. ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Θέλω να ευχαριστήσω για την επανεκλογή.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Τώρα, σχετικά με τη σύνθεση της Γραμματείας, πώς θα γίνει η ψηφοφορία; Για όλη την 7άδα ή για την κάθε υποψηφιότητα; Θα ψηφίσουμε σαν πακέτο; Plokhotniouk, Samoilyk, Χριστοφόρου, Bartashevichs, Tzonev, Quawas.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Με πολύ μεγάλο σεβασμό αντιμετωπίζουμε όλες τις υποψηφιότητες για τη Γραμματεία. Όλοι αυτοί οι άνθρωποι είναι μέλη της Δ.Σ.Ο, όλοι τους ανεξαιρέτως είναι Βουλευτές.

ΑΛΛΟΣ ΟΜΙΑΗΤΗΣ: Και η κα Pappas είναι μέλος της Γραμματείας;

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Όχι, τώρα ψηφίζουμε για τα μέλη της Γραμματείας. Τώρα, συγκεκριμένα, συζητούμε τις υποψηφιότητες για τη Γραμματεία.

Υπάρχουν αντιρρήσεις σε σχέση με τη σύνθεση της Γραμματείας; Όχι. Όλοι είναι Βουλευτές, όλοι εκπροσωπούν τα εθνικά τους Κοινοβούλια. Μερικές υποψηφιότητες προτάθηκαν κατόπιν ομοφωνίας, όπως η υποψηφιότητα του Συναδέλφου από την Ιορδανία, προτάθηκε από όλους τους Συναδέλφους από τη Μέση Ανατολή, οπότε σας προτείνω να ψηφίσουμε για τη σύνθεση της Γραμματείας. Σας ευχαριστώ. Κατά; Λευκό;

Ακολουθεί ψηφοφορία με ανάταση για τη σύνθεση της Γραμματείας

.....
Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Ένα λευκό.

Προτείνω να παραμείνει Αναπληρωτής Γενικός Γραμματέας ο κ. Νικολόπουλος. Μήπως υπάρχουν ερωτήσεις; Ποιος είναι υπέρ αυτής της πρότασης; Παρακαλώ να ψηφίσετε.

Ακολουθεί ψηφοφορία με ανάταση

.....
Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Δεν κατάλαβα Κώστα, είσαι υπέρ; ....Καλώς.

Παρέμβαση εκτός μικροφώνου

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Επιτροπή Οικονομικών: ο κ. Β. Plokhotniouk, ο κ. Δ. Γεωργακόπουλος και ο εκπρόσωπος της Κύπρου ο κ. Σ. Φυττής. Να διαβάσουμε μόνο τα ονόματα των Προέδρων των Επιτροπών; Πώς θέλετε να γίνει; Αφού έχουμε συζητήσει τη σύνθεση όλων των Επιτροπών και υποβλήθηκε πρόταση να ψηφίσουμε ως πακέτο. Αν θέλετε να αποσύρετε κάποια υποψηφιότητα, υποβάλλετε την πρότασή

σας. Αν δεν θέλετε να ψηφίσουμε ως πακέτο, ας ψηφίσουμε για την σύνθεση της κάθε Επιτροπής.

Επιτροπή Οικονομικών, Β. Plokhotniouk, Δ. Γεωργακόπουλος και Σ. Φυττής. Ποιος είναι, να εκλεγεί ο Πρόεδρος, ο κ. Β. Plokhotniouk και για τη σύνθεση της Επιτροπής επίσης. Ευχαριστώ. Κατά, λευκό;

Ακολουθεί ψηφοφορία με ανάταση

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Ευχαριστώ. *Εγκρίνεται.*

Παρέμβαση εκτός μικροφώνου

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Μπορούν να υπάρξουν κάποιες ερωτήσεις σε σχέση με κάποιες υποψηφιότητες. Διαβάστε τα ονόματα όλων των Προέδρων των Επιτροπών, όλων των Προέδρων. Η Επιτροπή Διεθνούς Πολιτικής κα Pappas. Η κα Μ. Pappas Επιτροπή Διεθνούς Πολιτικής, ο κ. Α. Miliutin – Καζακστάν κ. Υ. Astarshenko – Λευκορωσία. Επιτροπή Κανονισμού: κ. Δεικτάκης – Ελλάδα...

Κ. ΖΑΤΟΥΛΙΝ: Διαβάστε μόνο τα ονόματα των Προέδρων.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Όχι, τώρα μου είπαν ότι πρέπει να διαβάσω και τη σύνθεση των Επιτροπών. Κύριος Andea – Ρουμανία, κα Gogorishvili – Γεωργία.

Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων: κ. Zatoulin – Ρωσία, κ. Kokkali – Παλαιστίνη, κ. Minasyan – Αρμενία, κ. Dahdouh – Συρία, κ. Peçi – Αλβανία, κ. Moukheiber – Λίβανος.

Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων: κ. Ssekikubo – Ουγκάντα, κ. Ignat – Ρουμανία, κ. Klementiev – Λετονία.

Επιτροπή Παιδείας: κα Samoilyk – Ουκρανία, κ. Solis – Αλβανία, κα Σχοιναράκη – Ελλάδα, και έχουμε συμφωνήσει να αφήσουμε μία κενή θέση για τη Μολδαβία.

Επιτροπή Πολιτισμού: κα Okrouzhnaya - Λευκορωσία, κ. Tueni – Λίβανος, κα Nakashidze – Γεωργία και Σερβία, ως μία εφεδρική θέση.

Επιτροπή Βιοηθικής: κ. Kotsiras- Αυστραλία, κ. Zakaryan – Αρμενία, ένας εκπρόσωπος της Βουλγαρίας.

Η Επιτροπή των ΜΜΕ: κ. Νικολόπουλος, κ. Czykwin, κ. Kroutov.

Α. ΚΡΟΥΤΟΒ: Μία ερώτηση προς τον Γενικό Γραμματέα. Κύριε Γενικό Γραμματέα, γνωρίζουμε πόσο σέβαστε τον κανονισμό και το καταστατικό της οργάνωσής μας. Ανάμεσα στους Προέδρους των Επιτροπών είναι όλοι Βουλευτές ή όχι;

Σ.-Α. ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Είναι όλοι Βουλευτές, έχουν μία ιδιότητα. Φαντάζομαι ότι υπαινίσσετε την περίπτωση της κας Pappas, η οποία εκλέγεται με 1 εκατ. ψήφους στην περιοχή του Ιλινόις.

Α. ΚΡΟΥΤΟΒ: Δεν έχω καταλάβει τι σημαίνει ότι ένα εκατ. άνθρωποι ψηφίζουν γι' αυτήν. Είναι Πρόεδρος της Επιτροπής Διεθνούς Πολιτικής. Είναι πολύ ευχάριστο άτομο, αλλά δεν είναι μέλος του Κοινοβουλίου. Είτε είμαστε Κοινοβουλευτική Συνέλευση, είτε είμαστε μία φιλική παρέα. Ας το ξεκαθαρίσουμε.

Σ.-Α. ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Είναι μέλος της πολιτειακής εκφράσεως που λέγεται Ιλινόις στις ΗΠΑ, της πολιτείας του Ιλινόις.

Α. ΚΡΟΥΤΟΒ: Είναι λίγο άβολο να σας κάνω παρατήρηση, αλλά δεν υπάρχει κοινοβούλιο στην πολιτεία του Ιλινόις, πρώτον. Και δεύτερον, ο λόγος γίνεται για τα εθνικά Κοινοβούλια. Αν η κα Pappas, πράγμα που της ευχόμαστε, γίνει γερουσιαστής ή μέλος του Κογκρέσου, πολύ ευχαρίστως θα προτείνουμε την υποψηφιότητά της σε οποιαδήποτε Επιτροπή. Αλλά κάθε χρόνο παραβιάζουμε τον κανονισμό και το καταστατικό μας. Πόσο θα κρατήσει αυτό;

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Υπάρχουν δύο προτάσεις. Η πρώτη πρόταση να παραμείνει Πρόεδρος της Επιτροπής η Βουλευτής του τοπικού κοινοβουλίου.

A. KROUTOV: Μπορώ να κάνω μία παρατήρηση επί του διαδικαστικού θέματος;

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Όχι, εξηγώ την κατάσταση. Υπάρχουν δύο προτάσεις. Η μία πρόταση είναι να βγάλουν όλοι τα συμπεράσματα οι συνάδελφοι, αν μπορεί να είναι μέλος της Συνέλευσής μας μέλος ενός τοπικού κοινοβουλίου.

A. KROUTOV: Κύριε Πρόεδρε, δεν γνωρίζω τι σημαίνει τοπικό Κοινοβούλιο πρώτον. Δεύτερον, όταν μία φορά εκλέξαμε Πρόεδρο της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, είπαμε ότι η κα Pappas θα γίνει Βουλευτής στο Κεντρικό Κοινοβούλιο των ΗΠΑ. Αυτό όμως δεν έχει γίνει εδώ και τρία χρόνια. Θα θέλαμε να είναι παρούσα βέβαια, αλλά δεν γίνονται αυτά τα πράγματα.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Κατάλαβα την άποψή σας. Υπάρχουν και άλλες απόψεις;

Σ.-Α. ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Η Πολιτεία του Ιλινόις να ξέρετε ότι έχει 50 εκατ. πολίτες. Πολλαπλάσια από πολλές χώρες από τις δικές μας. Γιατί συζητούμε τώρα; Έχει πολιτειακή Βουλή και πολιτειακή Κυβέρνηση.

ΑΛΛΟΣ ΣΥΝΕΔΡΟΣ: Συμφωνώ με τον κ. Zatoulin, αλλά το τελευταίο διάστημα η πρακτική της Ολομέλειάς μας, μου δημιουργεί αρκετές αμφιβολίες. Όταν πήγαν εκπρόσωποι της Εσθονίας, κάποιιοι, στο Μαυροβούνιο, τώρα ψηφίζουμε κάποιον από ένα τοπικό κοινοβούλιο λεγόμενο. Τι είμαστε λοιπόν; Είμαστε μία Ολομέλεια τοπικών Κοινοβουλίων, αντιπροσωπευτικών οργάνων τοπικού χαρακτήρα ή είμαστε κοινοβουλευτικοί; Ευχαριστώ.

ΑΛΛΟΣ ΣΥΝΕΔΡΟΣ: Είπα τη θέση μου, αλλά ο κ. Γενικός Γραμματεύς επαναλαμβάνει περί κάποιου τοπικού κοινοβουλίου. Ρίξτε μία ματιά στο καταστατικό μας, αξιότιμοι συνάδελφοι, που σας επανεκλέξαμε. Ενδεχομένως δεν το κάναμε σωστά, αν δεν σεβόσαστε το καταστατικό μας. Θα ήθελα να ακούσω την άποψη άλλων βουλευτών, επ' αυτού του ζητήματος.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΚΥΠΡΟΥ: Για μας τώρα τέθηκε το θέμα, τώρα γνωρίζουμε περί τίνος πρόκειται, ακούγοντας διάφορες απόψεις, πρέπει να το μελετήσουμε.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Καλώς. Η Γεωργία.

N. NAKASHIDZE: Νομίζω ότι η κα Μαρία είναι μέλος οργάνων τοπικής αυτοδιοικήσεως. Και για να μη παραβιάζουμε τον κανονισμό μας, θα μπορούσαμε να τη θεωρήσουμε επίτιμο μέλος της Δ.Σ.Ο, ειδάλως θα παραβιάσουμε το καταστατικό μας εάν τη θέσουμε ως Πρόεδρο της Επιτροπής.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Αυτή είναι μία γενική άποψη; Εάν είναι η άποψη της Ολομέλειας, πρέπει να ακολουθήσουμε το γράμμα του καταστατικού μας, ούτως ώστε επικεφαλής των Επιτροπών να είναι οπωσδήποτε Βουλευτές των Εθνικών Κοινοβουλίων. Υπάρχουν αντιρρήσεις; Κύριε Γενικό Γραμματεύ; Υπάρχουν ερωτήματα στους Συναδέλφους μας, δεν ψηφίσαμε ακόμα, τώρα θα το θέσω.

Σ.-Α. ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, εγώ αντιλαμβάνομαι ότι υπάρχουν κάποια ερωτήματα, αλλά υπάρχει και μία πρακτική σε αυτά τα θέματα, έχουμε εκτιμήσει ότι οι πολιτειακές Βουλές είναι Βουλές, είναι Κοινοβούλια, δεν είναι τοπική αυτοδιοίκηση, δεν είναι δημοτική αρχή, είναι κοινοβούλια. Δηλαδή, η Βαυαρία στη Γερμανία έχει πρωθυπουργό, έχει κοινοβούλιο, υπάρχουν τοπικοί Βουλευτές. Το ίδιο τα διάφορα States στις ΗΠΑ. Και πολλά από αυτά είναι πολύ μεγαλύτερα από τις χώρες μας και σε πληθυσμό αλλά και σε αρμοδιότητες. Δεν ξέρω πού είναι το πρόβλημα, από άποψη ουσίας δεν υπάρχει πρόβλημα.

Δεν καταλαβαίνουμε τι λέτε κ. Zatoulin, άμα δεν μιλάτε στο μικρόφωνο δεν καταλαβαίνουμε τι λέτε.

K. ZATOULIN: Θα τα πω από το μικρόφωνο. Τρίτη φορά λέτε ότι έχουμε διαφορετικό αριθμό ψηφοφόρων. Εγώ έχω 550.000 που με ψηφίζουν στην περιφέρειά

μου. Εσάς πόσοι σας εξέλεξαν; Θα αρχίσουμε να μετράμε πόσους ψηφοφόρους έχουμε; Πρέπει να σταματήσουμε να κάνουμε τέτοιου είδους συζήτηση.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Τότε θα επιθυμούσα να διατηρήσουμε τη διαδικασία. Ακούστηκαν οι θέσεις, ως εκ τούτου υπάρχει η πρώτη πρόταση, να συνεχίσουμε κατ' εξαίρεση την εκπροσώπηση εκ μέρους ενός τοπικού κοινοβουλίου των ΗΠΑ, κατ' εξαίρεση, το τονίζω. Έχετε δίκιο και εσείς Κωνσταντίν Φιοντόροβιτς και ο Αλεξάντρ Νικολάγιεβιτς και άλλοι συνάδελφοι. Εφ' όσον έχουμε τέτοιο προηγούμενο, έχουμε ψηφίσει δύο φορές, να διατηρήσουμε λοιπόν αυτή την πρόταση, εκ νέου τίθεται σε ψηφοφορία αυτή η πρόταση. Ας το προσδιορίσουμε με ψηφοφορία. Ποιοι είναι υπέρ, παρακαλώ να ψηφίσουν. Έχω ήδη θέσει σε ψηφοφορία κυρία. Το μικρόφωνο στη Λευκορωσία παρακαλώ.

Υ. ASTARCHENKO: Σας ευχαριστώ, τους Συναδέλφους από τη Λετονία, που έθεσαν το θέμα. Καταλαβαίνω πολύ καλά αυτά τα ζητήματα. Δεν καταλαβαίνω όμως, με ποια προσέγγιση αξιοποιούμε δύο μέτρα και σταθμά. Το καταστατικό είναι κάτι ιερό, κάθε παράβαση του καταστατικού νομίζω ότι είναι – θα έλεγα – εγκληματική. Δεν μπορώ να παίξω σ' αυτό το παιχνίδι. Ενδεχομένως να μην έχω τόσο ωριμάσει για τέτοιου είδους δημοκρατία, αλλά πρέπει να θέσουμε επακριβώς τα ζητήματα. Δεν έχω τίποτα εναντίον της Αμερικής, είναι μία θαυμάσια, ισχυρότατη χώρα, αλλά ας τηρήσουμε το καταστατικό και ας ξεκινήσουμε απ' αυτό. Ευχαριστώ.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Παρακαλώ, ο κ. Νικολόπουλος.

Ν. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα ήθελα να διατυπώσω την ενόχλησή μου. Γιατί θα πρέπει να μιλάμε τη γλώσσα της αληθείας. Φτάσαμε στην ψηφοφορία, ξαναζητούν συνάδελφοι να τοποθετηθούν. Συνάδελφοι που λένε ότι θέλουν να τηρούμε το γράμμα του νόμου και των διαδικασιών. Και καλά, ο τελευταίος Συνάδελφος που μόλις άφησε το μικρόφωνο, άλλοι συνάδελφοι που έχουν χρόνια εδώ, που έχουν παρακολουθήσει όλες τις διαδικασίες, όλες τις Συνελεύσεις, τώρα βρήκαν την ευκαιρία για να δηλώσουν κατ' αυτό τον τρόπο την τοποθέτησή τους; Νιώθουν άνετα και βολικά; Εγώ δεν νιώθω καθόλου βολικά.

Ένας εξ όλων, ένας, κάθε φορά να δημιουργούμε ζητήματα; Δηλαδή θα παραβλέψουμε το σημαντικό ρόλο που παίζει ο Βαλέριος και ο Κώστας Μυγδάλης; Και θα τους πούμε δεν θα ξαναπάρτε το λόγο στη Γενική Συνέλευση γιατί δεν είστε Βουλευτές; Σ' αυτές τις λογικές θα πάμε; Αυτό είναι το πνεύμα της αγάπης, της χριστιανικής αλληλεγγύης; Και η κα Pappas, εδώ λοιπόν κάνουν κάποιους ότι τι δεν καταλαβαίνουν; Ότι είναι εκπρόσωπος 1 εκατ. αδελφών μας ψυχών; Αυτό είπε ο κ. Παπαθεμελής. Ενός εκατομμυρίου ψηφοφόρων;

Και πάντως, παρακαλώ πολύ, ας διατυπωθεί και τούτο. Αν κάποιος έχει άλλου είδους αισθήματα για τη μία ή την άλλη χώρα, αυτά του τα αισθήματα μπορεί να τα εκφράζει με άλλες ευκαιρίες και όχι στο πρόσωπο Συναδέλφων πολυαγαπημένων εδώ στην αίθουσα. Φαντάζομαι ότι δεν είναι ο καλύτερος τρόπος, παλιές μας συνήθειες, απόψεις, ψυχώσεις, να τις μεταφέρουμε στη Συνέλευση εδώ της Ορθοδοξίας.

Δ. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ: Θα μου επιτρέψετε να κάνω μία παρατήρηση σε σας. Από τη στιγμή που τα θέματα έχουν αναγνωσθεί από τον Σύμβουλο και ξεκινάει η ψηφοφορία, είθισται από τη στιγμή που ξεκινάει η ψηφοφορία να μην παίρνει το λόγο κανένας. Γιατί με τη διαδικασία αυτή, κάθε φορά, όποιος θέλει, όποτε θέλει να παίρνει το λόγο, ενώ είπατε στην αρχή αν υπάρχουν ερωτήσεις, αν υπάρχει οποιαδήποτε διαδικασία, δεν τηρούμε την ηρεμία και την ομαλή έκβαση της Συνέλευσης.

Θα παρακαλούσα λοιπόν να προχωρήσουμε στην ψηφοφορία και αν κάποιος δεν θέλουν να ψηφίσουν ένα πρόσωπο, ας μη το ψηφίσουν. Δεν χάλασε ο κόσμος. Και προηγουμένως είδα κάποιους Συναδέλφους, που δεν ψήφισαν άλλος τον κ.

Παπαθεμελή, άλλος της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, άλλος άλλης Επιτροπής, δεν είναι κακό. Εξ άλλου στις δημοκρατίες υπάρχουν οι πλειοψηφίες και οι μειοψηφίες. Αλλά το να συνεχίζουμε να συζητούμε για ένα θέμα και συνεχώς να προκύπτουν και καινούργια θέματα, νομίζω ότι θα μας οδηγήσει σε μία ατέρμονη συζήτηση που δεν θα έχει αποτέλεσμα.

Με συγχωρείτε πάρα πολύ κ. Πρόεδρε, αλλά ήθελα να βάλω το θέμα ότι από τη στιγμή που αρχίζουν οι ψηφοφορίες σταματάει κάθε συζήτηση.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Και εγώ νομίζω ότι έχουν ακουστεί οι απόψεις, όλα είναι σαφή σε όλους. Η κατάσταση είναι τα μέγιστα απλή. Συνεχίζουμε αυτή την κατ' εξαίρεση εκλογή ή όχι; Όλοι καταλαβαίνουμε περί τίνος γίνεται λόγος. Γι' αυτό πρέπει να τεθεί σε ψηφοφορία.

Ποιοι είναι υπέρ του να είναι η κα Ραρρας επικεφαλής της Επιτροπής Διεθνούς Πολιτικής; Παρακαλώ. Να μετρήσουμε.

Ακολουθεί ψηφοφορία με ανάταση

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: 12 υπέρ.. Ποιοι είναι κατά; Κάθε αντιπροσωπεία έχει μία ψήφο, υπενθυμίζω. Ας ξαναμετρήσουμε. Ποιοι είναι υπέρ; Η Ελλάδα μία, Κύπρος, Ουγκάντα, Αυστραλία, Ρουμανία (πέντε), Αλβανία έξι. Ποιοι είναι κατά; Κάθε εθνική αντιπροσωπεία έχει μία ψήφο. Λευκορωσία, Παλαιστίνη (τρία) Ιορδανία (τέσσερα), Εσθονία και η Ρωσία ψηφίζει λευκό, γιατί έχουμε διχασμό. Τότε η Ρωσία κατά, πλειοψηφικά. Έξι. Πόσοι λευκό; Πόσοι ψηφίζουν λευκό; Έξι – έξι – έξι λοιπόν το σκορ. Δεν περνάει λοιπόν. Προχωρούμε παραπέρα.

Βαλέρι Αρκάντιεβιτς, επόμενη Επιτροπή, ελάτε να ψηφίσουμε. Αλεξάντρ Νικολάγιεβιτς, ψηφίζουμε κατά Επιτροπή.

Ακολουθεί ψηφοφορία με ανάταση

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Εγκρίνεται.

Παρακαλώ συνεχίζουμε.

Σ.-Α. ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Όταν αρχίζει η ψηφοφορία σταματούν όλες οι συζητήσεις. Από δω και πέρα δεν υπάρχει διάλογος πλέον, για κανένα θέμα. Υπάρχει μόνο ψηφοφορία, είτε υπέρ, είτε κατά. Να τελειώσουμε. Αλλιώς ούτε σε δέκα μέρες θα τελειώσουμε. Καθένας σηκώνεται, λέει μία χαζομάρα και αρχίζει ένα σίριαλ. Ούτε σε 200 μέρες δεν θα τελειώσουμε. Αφού θέλετε τον κανονισμό, ο κανονισμός λέει όταν αρχίζει η ψηφοφορία τελειώνουν όλες οι συζητήσεις.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Για άλλη μία φορά, η Επιτροπή Κανονισμού, Πρόεδρος ο κ. Δεικτάκης από την Ελλάδα, ποιοι είναι υπέρ; Ποιοι είναι κατά; Ποιοι ψηφίζουν λευκό;

Ακολουθεί ψηφοφορία με ανάταση

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Εγκρίνεται.

Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων: Ο κ. Zatoulin. Υπέρ; Κατά; Λευκά;

Ακολουθεί ψηφοφορία με ανάταση

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Εγκρίνεται.

Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων: Ο κ. Ssekikubo από την Ουγκάντα. Υπέρ; Κατά; Λευκά;

Ακολουθεί ψηφοφορία με ανάταση

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Εγκρίνεται.

Επιτροπή Παιδείας: Η κα Samoilyk από την Ουκρανία. Υπέρ; Κατά. Λευκά;

Ακολουθεί ψηφοφορία με ανάταση

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Εγκρίνεται.

Επιτροπή Πολιτισμού: η κα Okrouzhnaya από τη Λευκορωσία. Υπέρ; Ευχαριστώ. Κατά; Λευκά;

Ακολουθεί ψηφοφορία με ανάταση

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Εγκρίνεται.

Επιτροπή Βιοηθικής: ο κ. Kotsiras από την Αυστραλία. Υπέρ; Ευχαριστώ. Κατά; Λευκά;

Ακολουθεί ψηφοφορία με ανάταση

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Εγκρίνεται.

Επιτροπή ΜΜΕ. Ο κ. Νικολόπουλος. Δεν θα έχουμε ερωτήσεις, είπαμε. Αλεξάντρ Νικολάγιεβιτς, νομίζω ότι παραβιάζεις την γενική αξίωση, πέρασε η ώρα των ερωτήσεων.

Σ.-Α. ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Δεν υπάρχει συζήτηση στην ψηφοφορία, κ. Συνάδελφε, δεν υπάρχει συζήτηση στην ψηφοφορία. Δεν έχετε το λόγο να μιλήσετε. Είναι ψηφοφορία. Ψηφίζετε, καταψηφίζετε, δεν μιλάτε.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Κύριε Αλεξάντρ Νικολάγιεβιτς, σας εξηγήσαμε. Για να ενισχύσουμε την προσοχή προς την πληροφορία, κανείς δεν σε πιέζει. Περίμενε.

Αξιότιμοι συνάδελφοι, συμφωνήσαμε και εξηγήσαμε τις θέσεις μας. Για να υπάρχει μεγαλύτερη προσοχή στα ΜΜΕ, 4 δημοσιογράφους εντάξαμε στη σύνθεση αυτής της Επιτροπής. Η πρότασή μας, δική μας πρόταση, της Γραμματείας, πέντε δημοσιογράφους, με διορθώνουν, να είναι και ο Αναπληρωτής Γενικός Γραμματέας, ούτως ώστε να μεγιστοποιήσουμε την ισχύ αυτού του ζητήματος. Τι δεν καταλαβαίνετε κ. Αλεξάντρ Νικολάγιεβιτς; Και να μην είναι κατανοητό, το θέτω σε ψηφοφορία.

Ποιοι είναι υπέρ για τον κ. Νικολόπουλο, Πρόεδρο της Επιτροπής ΜΜΕ; Ευχαριστώ. Κατά; Ευχαριστώ. Λευκό;

Ακολουθεί ψηφοφορία με ανάταση

Εγκρίνεται.

Τι απέμεινε; Οι Σύμβουλοι. Ψηφίζουμε. Ο κ. Μυγδάλης, ποιοι είναι υπέρ; Ευχαριστώ. Κατά; Λευκά;

Ακολουθεί ψηφοφορία με ανάταση

Εγκρίνεται.

Ο κ. Alexeev. Ποιοι είναι υπέρ; Ευχαριστώ. Κατά; Λευκά;

Ακολουθεί ψηφοφορία με ανάταση

Εγκρίνεται.

Σας ευχαριστούμε. Το λόγο έχει ο κ. Γραμματεύς.

Σ.-Α. ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: ... μας ενημερώνει ότι η Οργάνωσή μας έγινε δεκτή ως παρατηρητής στη Διεθνή Διακοινοβουλευτική Ένωση.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Από τους αρχαιότερους διεθνείς οργανισμούς.

Σ.-Α. ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Της προσπάθειας η οποία ξεκίνησε από τον κ. Γεωργακόπουλο, συνεχίστηκε για δύο ολόκληρα χρόνια και κυρίως εργάστηκε η Ελληνική αντιπροσωπεία εκεί, η οποία και κατάφερε να έχει αυτό το αποτέλεσμα.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Δεδομένου ότι δεν επιλέξαμε επικεφαλής της Επιτροπής Διεθνούς Πολιτικής, έχω μία πρόταση. Πρέπει να ασχοληθεί κάποιος μ' αυτά; Πρέπει. Και εκ των πραγμάτων ασχολείται ο κ. Γενικός με αυτά. Ας συνεχίσει λοιπόν να ασχολείται ο κ. Γενικός, μέχρι την επόμενη διάσκεψη. Ας εκπονήσουμε προτάσεις, ας διακριβώσουμε τη σύνθεση. Αν υπάρχουν υποψηφιότητες και διαθεσιμότητες, προχωρούμε.

Αξιότιμοι συνάδελφοι, κατανοητό τι είπα; Υπάρχουν αντιρρήσεις σ' αυτό που είπα; Πρέπει να δώσουμε τέτοια εντολή στον κ. Γενικό Γραμματέα. Ποιοι είναι υπέρ αυτής της πρότασής μου; Παρακαλώ σηκώστε τα χέρια σας. Ευχαριστώ. Ποιοι είναι κατά; Λευκά;

Ακολουθεί ψηφοφορία με ανάταση

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: *Εγκρίνεται.* Παρακαλώ.

V. ALEXEEV: Υπάρχουν ορισμένες σκέψεις και θα θέλαμε να σας ενημερώσουμε γι' αυτές. Δεν υπάρχει καμία ομιλία μου που να μην περιέχει κριτική ανάλυση των πράξεων των ΗΠΑ. Αξιότιμοι φίλοι, δεν μπορούμε να μετατρέψουμε την Οργάνωσή μας σε μία περιθωριακή Οργάνωση. Είναι πολύ καλό που έχουμε εκπρόσωπο των ΗΠΑ που θέλει να εργασθεί στην Οργάνωσή μας. Καταλαβαίνω όλα τα προβλήματα με το status αυτού του ανθρώπου.

Αν όμως επιτρέπουμε στον εαυτό μας να ασκούμε έντονη κριτική στις ΗΠΑ, αυτό δεν πρέπει να γίνεται στους διαδρόμους. Πρέπει να υπάρχουν και εκπρόσωποι αυτής της χώρας στο κίνημά μας. Είναι άνθρωποι με κύρος. Μπορούμε να το λάβουμε αυτό υπόψη μας; Γι' αυτό, για άλλη μία φορά, σας καλώ να σκεφτούμε κατά πόσο θα πρέπει να φροντίσουμε για το status και το image και το κύρος της Οργάνωσής μας. Η απόφαση είναι δική σας.

Δεν τελειώσαμε συνάδελφοι, έχουμε μερικά ερωτήματα ακόμα.

K. ZATOULIN: Δεν ξέρω αν υπάρχει τέτοια έννοια με άλλο τρόπο σε άλλες γλώσσες, υπάρχει μία ρωσική έκφραση «φτιάχνουμε φάκελο». Αξιότιμε κ. Γενικό Γραμματέα και κύριε Σύμβουλε, μη μας προσάπτετε αντιαμερικανισμό σε συνδυασμό με τον κανονισμό μας.

Επειδή είναι επίσημο έγγραφο τα πρακτικά της Συνελεύσεώς μας, είμαι κατηγορηματικώς εναντίον του να τεθούν τέτοια ζητήματα, να μας προσάπτει κάποιος αγάπη στην Αμερική ή αντιαμερικανισμό. Παρακαλώ, μην επινοείτε εχθρούς εκ του μηδενός.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Επόμενο ζήτημα της ημερήσιας διάταξης, κλείσαμε τη συζήτηση, οι θέσεις έχουν διατυπωθεί.

Δ. ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΣ: Δεν θα συνεχίσω τη συζήτηση που έχει ξεκινήσει με το θέμα της Αμερικανικής συμμετοχής ή όχι. Το μόνο που θέλω να πω, ότι πρόκειται περί εκλεγμένου με δημοκρατικές διαδικασίες ατόμου, δεν πρόκειται περί διορισμένου διοικητικού υπαλλήλου, αυτό μόνο.

Θέλω να πω όμως δυο λόγια κ. Πρόεδρε, σχετικά με την συμμετοχή μας στην IPU. Δεν ξέρω αν συνειδητοποιήσαμε όλοι το τι πετύχαμε. Η IPU είναι η Inter-Parliamentary Union, συμμετέχουν 150 και πλέον Κοινοβούλια απ' όλο τον κόσμο. Είναι ένα διεθνές κοινοβουλευτικό forum, όσοι δεν έχετε λάβει μέρος και μπορείτε, θα σας συμβούλευα μέσα από τα Κοινοβούλιά σας να λάβετε μέρος. Εκεί πραγματικά ακούτε και καταλαβαίνετε και αισθάνεστε τον παλμό όλου του κόσμου, όλων των Κοινοβουλίων του κόσμου. Συνεδριάζει η Ολομέλειά της δύο φορές το χρόνο, μία στη Γενεύη και μία σε μία άλλη χώρα. Πρόκειται περί πανίσχυρης κοινοβουλευτικής οργάνωσης.

Το ότι κατόρθωσε η Οργάνωσή μας να γίνει μέλος ως παρατηρητής, θεωρώ ότι ήταν τεράστια επιτυχία. Αυτό οφείλεται σε διετή προσπάθεια την οποία κάναμε, αθόρυβα αλλά πολύ συστηματικά. Και πιστεύω αυτό να το πιστώνετε στην Γραμματεία, γιατί πράγματι εκεί θα μάθουν και στα Κοινοβούλια που δεν υπάρχουν Ορθόδοξοι, ότι υπάρχει αυτή η Οργάνωση. Γιατί ως παρατηρητής έχει το δικαίωμα του λόγου, δεν έχει το δικαίωμα ψήφου. Έχει στην Ολομέλεια, έχει το δικαίωμα στη Γενική Συνέλευση δηλαδή, μπορεί να συμμετάσχει και να παίρνει το λόγο και να βάζει θέματα, όποια θέματα νομίζει ότι είναι καίρια για τη δική μας Οργάνωση. Είναι ένα τεράστιο βήμα το οποίο έγινε για την παραπέρα οργάνωση που λέγαμε το πρωί, ότι πρέπει να έχει η Οργάνωσή μας, για την αναγνώριση που πρέπει να γίνει. Και θα μπει βεβαίως και στα διεθνή fora και στις εκδόσεις τις οποίες κάνει η Διεθνής Κοινοβουλευτική αυτή Ένωση, η οποία σας είπα, είναι η σημαντικότερη Κοινοβουλευτική Ένωση, έχει ζωή πάνω από 70 χρόνια και πρόκειται για ένα τεράστιο βήμα το οποίο θα είναι στη διάθεσή μας.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Ένα μεγάλο ευχαριστώ κ. Γεωργακόπουλε, νομίζω ότι όλοι το συνειδητοποιούμε αυτό, συνειδητοποιούμε τη σημασία αυτού του βήματος, από την άποψη της αναγνώρισης της Οργανώσεώς μας, υπό την ιδιότητα του παρατηρητού στην τεράστια αυτή και διεθνούς κύρους Διακοινοβουλευτική Συνέλευση.

Υπάρχει άλλο ένα ζήτημα και θα παρακαλούσα την προσοχή σας. Είναι η συζήτηση του τύπου διεξαγωγής της επόμενης Ολομελείας μας. Η Γραμματεία προτείνει, εφόσον είχαμε κάποιες διαπραγματεύσεις, να συμφωνήσουμε με την πρόταση του Καζακστάν, για τη δυνατότητα διεξαγωγής της επόμενης Ολομελείας μας στο Καζακστάν. Παρακαλώ.

A. MILIUTIN: Αξιότιμοι συνάδελφοι, απ' ό,τι γνωρίζω έχουν διεξαχθεί διαπραγματεύσεις και ενεκρίθη η πρόταση να διεξαχθεί η επόμενη Συνέλευση στο Καζακστάν.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Πότε προτείνετε να γίνει αυτό;

A. MILIUTIN: Δεν έχουμε ολοκληρώσει την επεξεργασία αυτού του ζητήματος, θα επιστρέψουμε στην πατρίδα μας και θα το συζητήσουμε.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα να πραγματοποιηθεί τον επόμενο χρόνο. Σας βολεύει ο Ιούνιος; Ή κάνει πάρα πολλή ζέστη; Ή στο Αλμάτι ή στην Αστανά. Υπάρχουν και δροσερά μέρη, θα πιούμε ξινόγαλα, θα ήθελα να σας πω επίσης αγαπητοί συνάδελφοι, ότι κατόπιν απόφασης του Προέδρου της χώρας μας, έχει ιδρυθεί η Εθνοσυνέλευση του Καζακστάν. Ζουν εκπρόσωποι των 100 εθνών και έτσι έχει ιδρυθεί η Εθνοσυνέλευση του Καζακστάν και θα ήθελα να αναφέρω αυτό το παράδειγμα, για να σας πείσω πόσο ήσυχα επιλύουμε όλα τα προβλήματα και όχι όπως έγινε σήμερα στη Συνέλευσή μας. Ήταν λίγο τεταμένη η κατάσταση. Δεν πρέπει να παραβιάζουμε βέβαια τους κανονισμούς, ακόμα και για τους φίλους μας. Ένας νόμος που ψηφίζεται με παράβαση του κανονισμού θεωρείται παράνομος. Σας προσκαλώ στο Καζακστάν και εκεί θα συνεχίσουμε τη συζήτησή μας. Υπάρχουν αντιρρήσεις σχετικά με τη διεξαγωγή της επόμενης Συνέλευσης στο Καζακστάν; Ο κ. Plokhotniouk.

B. PLOKHOTNIUOK: Δεν έχω αντίρρηση.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Ποιος έχει αντίρρηση; Εσύ σήκωσε το χέρι σου.

B. PLOKHOTNIUOK: Δεν μου δίνετε το λόγο, γι' αυτό. Απλώς ήθελα να υποβάλλω την πρόταση, ότι πρέπει να γίνει οπωσδήποτε στο Αλμάτι. Ας μην αρχίζουμε γλωσσική συζήτηση σχετικά με την ονομασία της πρώην πρωτεύουσας του Καζακστάν, το Μάιο ή τον Αύγουστο πρέπει να γίνει, επειδή ανθίζουν οι κήποι, οι μηλιές και τον Ιούνιο θα είμαστε σε πιο δύσκολες συνθήκες, ακόμα πιο δύσκολες και

σε σχέση με τις σημερινές (λόγο ζέστης). Το Μάιο ανθίζουν οι τουλίπες, οι μηλιές κλπ. και στο Αλμάτι φυσικά.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Αξιότιμοι συνάδελφοι, τότε η Γραμματεία θα συνομιλήσει με το Κοινοβούλιο του Καζακστάν και θα ξεκαθαρίσουμε αυτό το θέμα, τότε είναι προτιμότερο να διεξαχθεί η Συνέλευση, το Μάιο ή τον Ιούνιο;

Ποιος είναι υπέρ του να πραγματοποιηθεί η επόμενη Συνέλευση στο Καζακστάν; Ψηφίζουμε. Έχει ήδη αρχίσει η ψηφοφορία. Κατά; Ποιος ψηφίζει λευκό;

Ακολουθεί ψηφοφορία με ανάταση

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: *Εγκρίνεται.*

Αξιότιμοι συνάδελφοι, έχουμε εξαντλήσει την ατζέντα μας. Έχετε κάποιες παρατηρήσεις σχετικά με τη διαδικασία; Έχουμε παραβιάσει κάποιο νόμο, ως αποτέλεσμα; ... Όχι, όλα γίνανε με δημοκρατικό τρόπο, ο καθένας είχε τη δυνατότητα να εκφράσει την άποψή του.

Σ.-Α. ΠΑΠΑΘΕΜΕΛΗΣ: Κύριε Πρόεδρε, θα συναντηθούμε στο μουσείο που υπάρχει εδώ στο Ινστιτούτο της Βενετίας. Η Διευθύντρια και οικοδέσποινά μας, κα Χρύσα Μαλτέζου θα μας ξεναγήσει στο χώρο του μουσείου.

Προεδρεύων Σ. ΠΟΠΟΦ: Λοιπόν, κατεβαίνουμε κάτω στο ισόγειο, θα γίνει η ξενάγηση στο Μουσείο του Ινστιτούτου. Έχει κλείσει η Συνέλευση, έχουμε εξαντλήσει την ατζέντα μας, την ημερήσια διάταξή μας.

ΨΗΦΙΣΜΑΤΑ

Ψήφισμα - Συμπεράσματα
της 13ης ετήσιας Γενικής Συνέλευσης
της Διακοινοβουλευτικής Συνέλευσης Ορθοδοξίας (Δ.Σ.Ο.)
**«Η συμβολή του Ορθόδοξου πολιτισμού στην οικοδόμηση
της νέας Ευρώπης»**

Εμείς, οι συμμετέχοντες στην 13^η ετήσια Γενική Συνέλευση της Διακοινοβουλευτικής Συνέλευσης Ορθοδοξίας, που πραγματοποιήθηκε στις 21-25 Ιουνίου 2006 στη Βενετία (Ιταλία):

Έχοντας συζητήσει τα επίκαιρα προβλήματα, που αντιμετωπίζει η ορθόδοξη κοινότητα της Ευρώπης και ο σύγχρονος κόσμος εν γένει, καθώς και τους τρόπους αντιμετώπισης των σύνθετων αντιθέσεων και προκλήσεων της νέας εποχής,

Χαιρετίζοντας την ένταξη στην Ενωμένη Ευρώπη των νέων κρατών με ορθόδοξους κατά πλειοψηφία πληθυσμούς, γεγονός το οποίο θα συμβάλλει στην καλύτερη ανάδειξη της ταυτότητάς της,

Αξιολογώντας ως σημαντική προϋπόθεση για την οικοδόμηση της νέας Ευρώπης, τις ηθικές και πολιτισμικές αξίες του χριστιανισμού και της ορθοδοξίας,

Επικαλούμενοι στο πλαίσιο της οικοδόμησης της νέας Ευρώπης την σπουδαιότητα της πολιτικής καλής γειννίας της ΕΕ με τις ανατολικές και νότιες γειτονικές της χώρες της Μεσογείου, μια πολιτική η οποία θέτει φιλόδοξους στόχους στη βάση αμοιβαίων δεσμεύσεων πάνω σε κοινές αξίες και αποτελεσματική εφαρμογή πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών και θεσμικών μεταρρυθμίσεων:

1. Θεωρούμε απαραίτητο να δηλώσουμε ότι ο ευρωπαϊκός πολιτισμός αποτελεί κτήμα όλης της ανθρωπότητας, και ο σύγχρονος κόσμος στηρίζεται πάνω στις αξίες και τις αρχές του, στην διαμόρφωσή των οποίων σε σημαντικό βαθμό έχει συμβάλλει ο ορθόδοξος χριστιανισμός, οι αξίες του οποίου αναδεικνυόμενες σήμερα μπορούν ουσιαστικά να συμβάλλουν στην αποτροπή της επικράτησης ενός μαζικού δήθεν πολιτισμικού μορφώματος, το οποίο αρνείται τις παραδοσιακές αξίες της οικογένειας, της θρησκείας και του πολιτισμού στο σύνολό του,
2. Καλούμε τα Κοινοβούλια και τις κατά τόπους Ορθόδοξες εκκλησίες να συνεργαστούν στενά για την ενδυνάμωση της επιρροής της πνευματικής εμπειρίας της Ορθοδοξίας στην κοινωνική, δημόσια, πνευματική και πολιτισμική ζωή, στην επιστροφή στις χριστιανικές αξίες στη ζωή της κοινωνίας,
3. Επιστούμε την προσοχή των διεθνών πολιτικών κέντρων στο γεγονός ότι η πολιτισμική ταυτότητα του κάθε ορθόδοξου λαού όπως αυτή έχει διαμορφωθεί κατά την διάρκεια της ιστορίας, δεν είναι και δεν μπορεί να είναι ανταγωνιστική σε σχέση με τις άλλες ταυτότητες των άλλων λαών ή κρατών,
4. Δηλώνουμε ότι η περιφρονητική και χλευαστική στάση προς τα θρησκευτικά ιερά μπορεί να έχει καταστρεπτικές συνέπειες στο μέλλον, και ότι ως αντίδραση οδηγεί στην αύξηση του εξτρεμισμού και του φανατισμού,
5. Θεωρούμε σημαντικό να ενεργοποιηθεί η συμμετοχή της Δ.Σ.Ο στα διεθνή πολιτικά,

θρησκευτικά και πολιτιστικά φόρουμ, τους διεθνείς οργανισμούς και ενώσεις, καθώς και στη διμερή συνεργασία με τις πολιτικές, κοινωνικές και πολιτιστικές οργανώσεις και ενώσεις, με σκοπό την ανάδειξη των μακραίωνων πολιτισμικών και πνευματικών θεμελίων της Ορθοδοξίας, οι οποίες έχουν διαμορφώσει τις αξίες και τον τρόπο ζωής πολλών λαών και κρατών της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, καθώς και της πολυάριθμης διασποράς τους στη Δύση.

6. Επιβεβαιώνουμε την ετοιμότητα να συμβάλλουμε στην προώθηση και προστασία των αστικών, πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων και ελευθεριών των Χριστιανικών κοινοτήτων, των εκκλησιών τους και των θρησκευτικών, πολιτικών και κοινοβουλευτικών ηγετών τους, ιδιαίτερα τους Ορθόδοξους, στη Μέση Ανατολή και Αφρική, με σκοπό να ενθαρρύνουμε την μακρόχρονη παρουσία τους εκεί, και να προωθήσουμε το ρόλο τους ως φορέα διαλόγου των πολιτισμών και των αξιών με το Ισλάμ και τους Μουσουλμάνους.

Βενετία, 23 Ιουνίου 2006

ΤΑ ΟΡΓΑΝΑ ΤΗΣ ΔΙΑΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ
ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ (Δ.Σ.Ο.) ΜΕΤΑ ΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΤΗΣ 13ΗΣ ΕΤΗΣΙΑΣ
ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ, ΒΕΝΕΤΙΑ, 21-25 ΙΟΥΝΙΟΥ 2006

Πρόεδρος της Γενικής Συνέλευσης:
Sergei Popov (Ρωσία)

Γενικός Γραμματέας:
Στυλιανός-Άγγελος Παπαθεμελής (Ελλάδα)

Αναπληρωτής Γραμματέας: Νικόλαος Νικολόπουλος (Ελλάδα)

Ταμίας: Δημήτριος Γεωργακόπουλος (Ελλάδα)

Σύμβουλοι: Δρ. Κώστας Μυγδάλης (Ελλάδα), Καθ. Valery Alexeen (Ρωσία)

Διεθνής Γραμματεία Δ.Σ.Ο.:

Boris Plokhotniouk (Ρωσία)

Ελευθέριος Χριστοφόρου (Κύπρος)

Alexandrs Bartashevics (Λετονία)

Katerina Samoilyk (Ουκρανία)

Jordan Tzonev (Βουλγαρία)

Audeh Quawas (Ιορδανία)

Επιτροπές Διεθνούς Γραμματείας

• **Επιτροπή Οικονομικών**

Πρόεδρος: Boris Plokhotniouk (Ρωσία)

Μέλη: Δημήτριος Γεωργακόπουλος (Ελλάδα)
Σοφοκλής Φυττής (Κύπρος)

• **Επιτροπή Κανονισμού**

Πρόεδρος: Γεώργιος Δεικτάκης (Ελλάδα)

Μέλη: Petru Andea (Ρουμανία)
Chatuna Gogorishvili (Γεωργία)

• **Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων**

Πρόεδρος: Konstantin Zatoulin (Ρωσία)

Μέλη: Fuad Kokkaly (Παλαιστίνη)
Spiro Peçi (Αλβανία)
Mkrtich Minasyan (Αρμενία)
Basile Dahdouh (Συρία)
Ghassan Mukheiber (Λίβανος)

- **Επιτροπή Κοινωνικών Υποθέσεων**
Πρόεδρος: Theodore Ssekikubo (Ουγκάντα)
Μέλη: Ignat Miron (Ρουμανία)
 Andrei Klementiev (Λετονία)
Δεν έχει ορισθεί (Η.Π.Α.)

- **Επιτροπή Παιδείας**
Πρόεδρος: Katerina Samoilyk (Ουκρανία)
Μέλη: Leonard Solis (Αλβανία)
 Ευαγγελία Σχοιναράκη-Ηλιάκη (Ελλάδα)
Δεν έχει ορισθεί (Μολδαβία)
Δεν έχει ορισθεί (Σερβία)

- **Επιτροπή Πολιτισμού**
Πρόεδρος: Svetlana Okruzhnaya (Λευκορωσία)
Μέλη: Ghassan Tuéni (Λίβανος)
 Nino Nakashidze (Γεωργία)
Δεν έχει ορισθεί (Μαυροβούνιο)

- **Επιτροπή Βιοηθικής**
Πρόεδρος: Nicholas Kotsiras (Αυστραλία)
Μέλη: Krastanka Shakliyan (Βουλγαρία)
 Stepan Zakaryan (Αρμενία)

- **Επιτροπή Διεθνούς Πολιτικής**
Πρόεδρος: Δεν έχει ορισθεί
Μέλη: Andrei Miliutin (Καζακστάν)
 Yuriy Astarchenko (Λευκορωσία)

- **Επιτροπή ΜΜΕ**
Πρόεδρος: Νικόλαος Νικολόπουλος (Ελλάδα)
Μέλη: Vladimir Velman (Εσθονία)
 Vladimir Orekhov (Λιθουανία)
 Aleksandr Kroutov (Ρωσία)
 Eugeniusz Czykwin (Πολωνία)